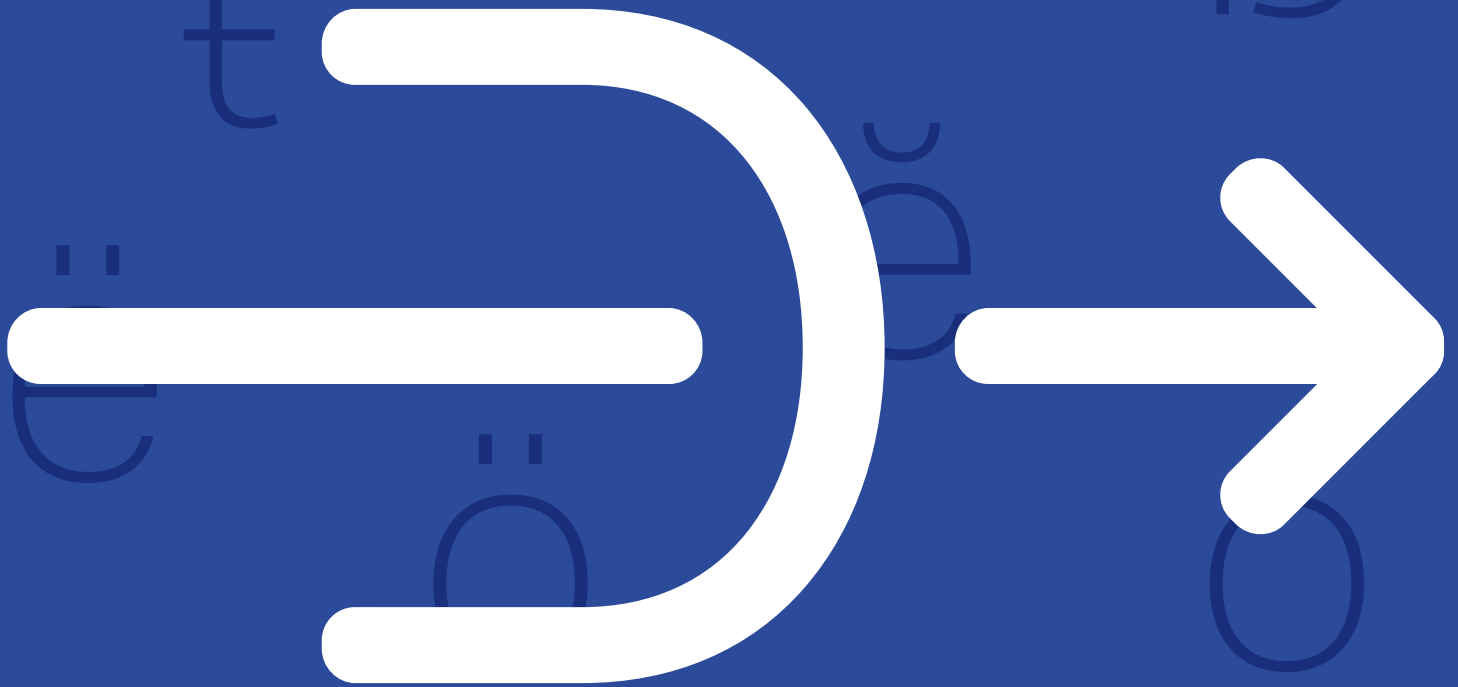
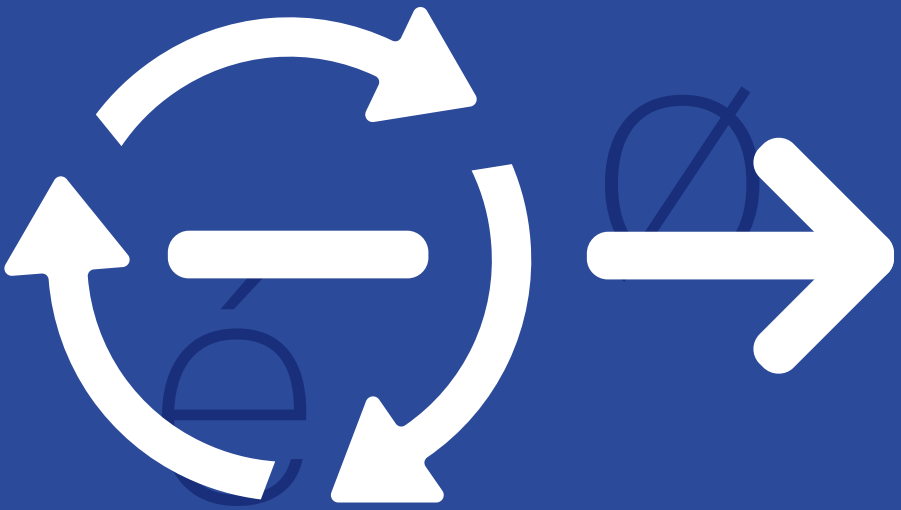
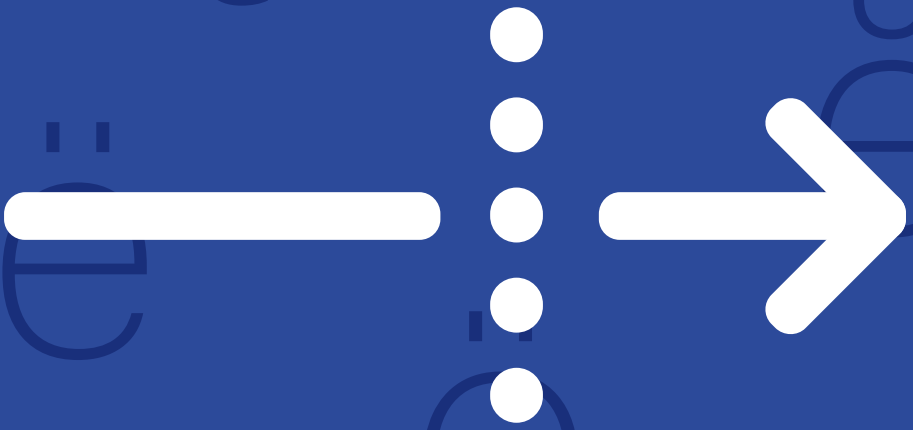

Liβerēc 2028

A candidate for
the European
Capital of Culture

Dialogue

→ Candidate

The City of Liberec

→ Organisation Team

Markéta Sabáčková
Petr Šimon
Olga Škochová Bláhová
Žaneta Štěpánová
Ondřej Zámíš
Pavla Zemanová

→ Marketing and Communication

Pavλίna Sacherová

→ Artistic Board

Renata Balašová – Director of Sportfilm Festival
Stanislav Doubrava – Director Emeritus of Naive Theatre
Blanka Konvalinková – Director Emeritus of the Regional Research Library in Liberec
Claudia Muntschick – Member of Creative Saxony
Osamu Okamura – Dean of the Faculty of Art and Architecture of the Technical University of Liberec
Jan Randáček – An Independent Expert of the Administration of the Contemporary Art Collection in the European Parliament
Ola Staszal – Director of Niesse Film Festival
Anna Strnadová Co-founder of Nazdar! culture space
Ludmila Šíkolová – Associate Professor at the Faculty of Textiles, Department of Jewellery, Glass Design, Technical University of Liberec

→ Partners in Creating the Bid Book for the Liberec Municipal Council

Department of Tourism, Culture and Sports
Department of Ecology and Public Space
Department of Economics
City Architecture Office
Mayor's Office
Department of Education and Social Affairs
Department of Strategic Development and Subsidies
Department of Urban Planning

→ International Cooperation / European Dimension Working Group

Jonas Büchel – Urban Institute Riga
Claire Delhom – Independent expert
Ondřej Havlíček – Euroregion Niesse
Sandy Hebel – Creative Lusatia
Michaela Janyska – City of Zittau
Szilvia Nagy – LOCOP
Philipp Roden – Lipo.ink business incubator
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Petr Šimon – Liberec2028
Jan Vondrák – Mjolk architecture studio

→ Marketing and Communication Working Group

David Brada – Cream Prague agency
Kai Grebasch – City of Zittau
Lukáš JoKl – Regional Development Agency – 1012plus
Denisa Merenusová – Jizera Mountains Tourist Region
David Pastva – Crystal Valley

Pavλίna Sacherová – Liberec2028
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Tereza Semerádová – Technical University of Liberec
Petr Šimon – Liberec2028
Tomáš Tesař – Mayor of Liberec Office
Martin Trita – Ypsilon Golf Liberec
Richard Valoušek – Raul agency
Petr Vondřich – jizerské *ticho blog
Ondřej Zámíš – Liberec2028

→ Culture Programming

Aleš Benda – Karel Velebný Summer Jazz Workshop
Pavel Coufal – iQLANDIA
Miroslava Čechlovská – Bezejména (No Name) Drama Centre
Jakub Dušánek – #liberecgram
Petra Filipovská – Ahoj, nazdar, čau Gallery
Martin Fryč – Fryč New and Used Bookshop
Anna Habánová – Technical University of Liberec
Lenka Hanušová – Technical University of Liberec
Šárka Havlíčková – Consultant
Pavel Hník – Argonaut Creative Lab
Jiří Hořavka – _STROY Studio
Jana Hunterová – Liberec School of Photography
Jitka Jakubičková – Zauhlovačka
Blanka Kirchner – Technical University of Liberec
Václav Kolář – Nevzdělanci
Jiří Konvalinka
Blanka Konvalinková – Regional Research Library in Liberec
Vojta Kožešník – Argonaut Creative Lab
Silvie Langrová – Severáček
Petra Loulová – Big 'O' Band
Luděk Lukuvka – North Bohemian Museum
Jan Mach – architectural studio Mjolk
Roman Machek – Liberec School of Photography
Jitka Mrázková – Small Exhibition Hall
David Nejedlo – Liberec Zoo
Kateřina Pavlů – Naive Theatre
Michaela Pavlů – Varšava Cinema
Dana Petřýdesová – Regional Research Library in Liberec
Ondřej Pleštil – Varšava Cinema
Adéla Pomothy – North Bohemian Museum
Tomáš Rychecký – Anifilm
Pavel Sadílek – Secondary Art School in Liberec
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Jan Šimandl – Nevzdělanci
Sára Šindelářová
Olga Škochová Bláhová – Liberec2028
Žaneta Štěpánová – Liberec2028
Václav Tichý – Kateřinky Secondary School
Tomáš Věbr – Spot Club
Matouš Vilkus – Technical University of Liberec
Tomáš Votoček – Offcity LAB, KI-NO
Adam Windsor – Nevzdělanci
Pavla Zemanová – Liberec2028

→ Volunteers

Vladimír Neumann
Danuše Permanová
Zuzana Pitnerová
Jana Štefanová
Dagmar Vaňková
Miluše Žůčková

→ Managing Board

Monika Filová – Officer of the Tourism Department authorized to act as Deputy Head of the Tourism Department
Jindřich Gubiš – City Representative
Tomáš Hasil – G300 Association
Jiří Jandourek – Head of the City Architecture Office Department
Pavel Kalous – Head of the Department of Education and Social Affairs
Zbyněk Karban – Statutory Deputy Mayor for Economics and Asset Management
Ivan Langr – Deputy Mayor for Culture, Education, Social Affairs and Tourism
Radka Loučková Kotasová – Deputy Mayor for Strategic Development and Subsidies
Michaela Murovová – Head of the Department of Strategic Development and Subsidies
Jiří Mejstnar – Head of Mayor's Office Department
Šárka Mizerová – Head of the Sports Department authorized to act as Deputy Head of the Department of Tourism, Culture and Sports
David Nejedlo – Director of Liberec Zoo
David Pastva – Director of Crystal Valley
Markéta Sabáčková – Project Manager of Liberec2028
Tomáš Tesař – Head of the Press and PR Department
Květa Vinklátová – Deputy President of the Region for the Department of Culture, Monument Protection and Tourism
Jaroslav Zámečník – Mayor

→ Texts for the Bid Book

Markéta Sabáčková
Petr Šimon
Olga Škochová Bláhová
Žaneta Štěpánová
Eliška Vavrušková

→ Translation and Proofreading

Marie Paulusová
Petra Borovanská
Skyland Václav Kobylak
Jeremy Marc King

→ Editor of the Czech Version of the Bid Book

Ivan Langr

→ Graphic Design

Ondřej Zámíš

→ Print

Irbis printing house

→ Links

<https://liberec2028.eu/en>

 Liberec2028/

 mestoliberec2028

 liberec2028

 MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

“Liberec definitely has the character of a city of yesterday. Someone wrote that Liberec looks as if someone had put proud palaces and miserable shacks in one bag and then emptied it no matter where the contents fell. True, there are plenty of shacks, but I haven’t seen any real palaces!”

Jan Neruda (1834–1891) wrote an essay entitled *Liberec* about his impressions, in which he provided an apt though not very flattering characterisation of the town.

“Liberec proudly calls itself the ‘first German town in Bohemia’, and yet a whole quarter of its population is Czech!”

“The city has crossed from the past into the present and into the future. You can now get good coffee not only at the train station, from where I like to look at Liberec, but in many other new places.”

As a graduate of the local university and a person who still likes to return to Liberec, writer Jaroslav Rudiš (1972) responds to Neruda’s article with his own view of contemporary Liberec.

“Someone else might say it’s always snowing, raining or foggy in Liberec. But I just love this too, like the hero Fleischman of my novel *Grandhotel*, who cannot leave Liberec because he is unable to cut himself off from its roots and stories. A bit like me.”

Content

Liberec in Numbers

Introduction Q1–Q4

2

Population: 102 951 (as of 1 January 2022)
Population 0–14: 16 850 (16%), **Population 15–64:** 64 670 (63 %), **Population 65 and over:** 21 431 (21%)
Population of the Liberec-Jablonec agglomeration: 221,241 (as of 31 January 2019)

Contribution to the Long-term Strategy Q5–Q9

8

Average age of Liberec residents: 42.6 years
(national average 42.8 years, as of 1 January 2022)

Cultural and Artistic Content Q10–Q13

16

Population change after World War II:
1945: 80,000 inhabitants, of which 74,000 were Germans
1948: 55,000 inhabitants, of which 2,900 were Germans

Tram Liberec – Jablonec: it takes half an hour for a tram to travel over the longest intercity tram route in the Czech Republic with a length 13 kilometres

Cultural and creative industries players:
more than 1,000 players

European Dimension Q14–Q16

28

Cultural and community venues according to the calendar of events: more than 225 venues, including 40 public spaces and sports venues

Choirs: more than 30 choirs

Outreach Q17–Q19

34

Schools: 1 university, 36 kindergartens, 26 primary schools, 29 secondary schools, 2 elementary art schools

Average monthly salary: average gross nominal wage in the Czech Republic (1st quarter 2022) EUR 1,517, Liberec Region EUR 1,370

Management Q20–Q35

40

Businesses: 32,412 business entities with their registered office in Liberec (15,651 of which are active as of 31 January 2021)

Unemployment: 3.27% as of 31 May 2022, Czech average 3.2%

Capacity to Deliver Q36–Q38

52

Retail space: more than 1,400 m² of retail space per 1,000 inhabitants (2016) (Prague less than 700 m²)

Unoccupied houses: 133 properties in the Unoccupied Houses database

Introduction

Q1 Why does your city wish to take part in the competition for the title of European Capital of Culture?

Dialogue and communication. They connect the seemingly unconnected and ambiguous. They are a way out of conflict and provincial thinking. Liberec offers Europeans a Story of Dialogues, a path to mutual communication that it also needs at the same time. And this is the context of its own contrasts.

We are aware of the pitfalls that the concept of dialogue brings – a certain vulgarization, possibly even clichés that we hear from the media on a daily basis. That's why we want to evoke its basic principles. The fact that it is not about one-sided, power-based communication or skewed monologues, but simply about the ability to listen, to have an open heart and mind. It is about the ability to communicate with all the cities involved without any traditional dividing lines in terms of the West vs. post-communism, rich vs. poor, inclusion vs. exclusion, with all actors, regardless of their origin or identity.

We endorse the idea of the European Capital of Culture like dozens of other candidate cities, thus taking on the challenge of transforming ourselves through culture, art and creativity. We not only want to fulfil the framework of ECoC criteria, but also try to go beyond it. After all, we belong to the common European space; we share its historical experience and common cultural-historical values. At the same time, we believe that these values must be viewed from the current perspective and subjected to constant challenges, critical thinking and mutual dialogue.

The history of Liberec is a nearly crystal-clear story of dialogue. Its simultaneous existence and absence. It has its indisputable place and inner meaning here. And this in itself is an obvious answer to the question "why Liberec"? Let's explore together the fundamental Liberec contrasts and the opportunities to seek dialogues at the European level:

Culture versus Emotions

Liberec as a wounded city. With the need to build new relationships and live new lives. As a city of repeated beginnings. A city where all of us are strangers and at home at the same time.

Liberec or Reichenberg? European historical events have almost always passed through Reichenberg/Liberec. They have touched and shaped it. And they have also placed continually new beginnings in front of us. Since Neruda's proclamation that Reichenberg was the second national capital and the first German town in Bohemia, the character of the city has undergone a complete transformation. Due to its location on the border of the Czech and German lands, Reichenberg has always been predestined to have a population consisting predominantly of Czech Germans, who formed not only the appearance, but also the overall character of the city. However, after World War II, 90% of the population was displaced, making the city – now Liberec – into one without a memory, a city of amnesia, a city without its original identity. Liberec is still struggling with this today. The vacated city was subsequently repopulated – some of the newcomers came voluntarily, while others were gradually pushed here by the regime of the time.

But is it really necessary to look for a new identity? Or rather to accept that we live in a place whose identity is simply elusive? Because all of us are strangers and at home here at the same time. Perhaps it is important to think about how to make the wounded and fragmented Liberec a city of reconciliation and how to restore mutual relationships. But how do relationship networks grow from scratch? How is a community formed?

However, the very complicated German-Czech history of present-day Liberec and the area shared by three countries (the Czech Republic, Germany and Poland) also results in the fact that the national borders do not have the same mental significance for us as for the population of the interior of the country. In the Tri-border, we simply no longer focus on the mutual comparison of guilt or examining possible self-blame. On the contrary, we keep the dialogue of the people of the Tri-border up-to-date and alive. It is essential for us to stay in constant contact, to talk and to live together. Not side by side. We find it important to encourage dialogue, to keep returning to it again and again, and to keep reminding ourselves of its rules. And to remember the pitfalls that its absence brings. Both the dialogue with our partners in the Tri-border and with the descendants of the original inhabitants, who live mainly in the Augsburg area of Bavaria.

Culture versus Sport

To meet cross-country skiers in the main historic square on their way to a new art exhibition or theatre performance? That too is Liberec. Taking the city tram to the very foot of a beautiful ski slope? That too is Liberec. With respect to its size and population, you might not find another city in the Central Europe region that concentrates so much cultural and sports infrastructure, so many proactive associations and organizations in one place. It is a crossroads of sport and culture.

With its location in a charming mountain basin, Liberec is destined to be a sports and leisure centre. And it is perceived as such by its inhabitants and visitors alike, whether we are referring to the very popular Sunday strolls along the boulevards of the town and into the nearby forests, various gymnastic clubs or also spiritual pilgrimages, in our case to the main Marian shrine in Hejnice. Here the foundations of team and individual sports and local tourism were born, and also the foundations of a cultured character. During the physically demanding journey, the pilgrims not only strengthened their physical body, but also cultivated their soul, examined their conscience and forged their character. Today, we are continuing this principle of kalokagathia, for example by revitalising the original Via Sacra route, which in the Czech-Polish-German area connects the beauty of cultural-spiritual centres and travelling around them.

Culture versus Sport? Two legacies. Two different groups of actors. Also, two budgets and two lobbying campaigns. Not always open and transparent. And a dual upbringing. As a whole, a very fragmented environment of divergent interests. Yet connecting sport and culture is perfectly natural elsewhere. Without the coexistence of both, we cannot imagine, for example, any opening of the Olympic Games or of a major sporting event. And this works in reverse too. Isn't a professional ballet performance also a real sports performance? Isn't a violin concert by a top performer also an incredible physical effort? Doesn't every singer strengthen a set of important muscles with singing, especially the abdominal and pectoral ones?

The absence of dialogue between culture and sport and the seeking of contradictions between them weakens the community. If we can, with the help of the ECoC, change our citizens' mindset in favour of kalokagathia, i.e. a harmonious cultivation of body, spirit and personal morals, we, as Liberec, will be on the right track. We will no longer be a crossroads of sport and culture, but a place of an equal dialogue between the two.

Culture versus Environment

A city in the mysterious Jizera Mountains landscape with deep forests and granite quarries. Without a sea, but with many great viewpoints. Where the sun sets over the valley earlier than anywhere else, where there is a lot of rain or walking uphill. Dramatic penumbra as an eternal dialogue between light and shadow. A town of luxurious residential districts and panel housing estates, historical and modern day brownfields. Liberec is also the city with the oldest zoological and botanical garden in the Czech Republic.

Neruda also wrote about Liberec as a city of waters polluted by local textile factories. In doing so, he completed the long-standing local witticism that there is different water flowing in the Nisa River every day depending on the colour being used in the textile mills at the moment. Although the Nisa, which

runs through the Tri-border, is now a much cleaner stream, we are still aware of its environmental burden on the lives of our neighbours in Germany and Poland. We are aware of the legacy of the city's industrial past and the absolute devaluation of environmental values in socialist Czechoslovakia at the time. Ecology is still a thorny path to this day.

Culture versus Environment? The deep-rooted culture of industry or the geographically unbalanced development of tourism continues to affect contemporary events and resonates, for example, in the dispute about the Turów brown coal mine, in large programme and investment undertakings that are very difficult to control with sustainability principles such as green roofs, energy alternatives, recycling or the Zero Waste approach. Another big challenge in changing people's thinking is the Liberec Zoo, which is no longer an animal exhibition but a modern gene bank for the conservation of species threatened by extinction and also a place of environmental projects in the developing world and environmental education and training for future generations.

The quality of the environment is also reflected in the public space. Visual smog, controversial buildings, overuse of artificial materials and immobility – this too is Liberec. On the one hand, there is the renowned TV transmitter and mountain hotel Ještěd set in the surrounding nature in a sensitive dialogue, and concrete shopping malls in the historical heart of the city, which obviously never had any dialogue with the public space, on the other.

The dialogue with nature and public space is not a task. It is our calling to thoughtfully and sensitively connect quality of life and sustainability for generations to come.

Culture versus Society

A city of industrial and commercial tradition. A city of experiments, original textiles and modern nanotechnology. The centre of a region with an arts tradition in glass and architecture. A city with a multidisciplinary Technical University of Liberec, but also of the turbulent post-communist development of the 1990s and nouveau riche entrepreneurs.

As Neruda wrote, Liberec is as unpleasant as few other cities, dominated by factory owners and money as a symbol of "the highest purpose of life". The supremacy of materialism over morals. And rude people. Has our city changed since Neruda at all? Probably not much. Many people here are still uncouth, and consumerism dominates Liberec society in the 21st century too. Unlike Neruda's time, however, the city centre is becoming empty; we don't live there, escaping into the surrounding nature, withdrawing from the public space where dialogue is a necessity, living our lives behind the walls of our homes. The brain-drain is multiplied by the proximity of the capital city of Prague. Yet, here, away from the main attention of the centre of the country, experiments have always been born, unique from today's point of view – the curtain of the F. X. Šalda Theatre by an only twenty-year-old Gustav Klimt (1883), the timeless Statue and the City exhibition (1969) or the independent and alternative theatre Ypsilon (1963–1978). Contemporary experiments lie in nanotechnologies, and Liberec is among the world leaders in their research.

Along with Neruda's era, however, a great tradition of philanthropy and patronage left Liberec, and it still has yet to be significantly revived. At the turn of the 20th century, it was

only natural that cultural, educational and social infrastructure was largely financed from private sources. Even the sumptuous building of the Liberec Town Hall (1893) was half paid-for by donations from the business families and clans of the time. The corporate social responsibility of the private sector towards its city will therefore be one of the important topics of cultural and social dialogue, including the discussion of all dimensions of the form of public space.

Culture versus Society? The transformation and shift of interpersonal relations in postmodern society generates a whole range of serious issues. And what is the role of culture in people's everyday lives? Does it cultivate individuals or is it limited to entertainment and distraction? Where is the line between means connected with so-called audience engagement and mere entertainment? Dialogue, however, inevitably opens up current and provocative topics of the so-called culture war, such as climate change, green deal, equal opportunities or cancel culture, which are unfortunately perceived in the Czech Republic as fashionable experiments that will eventually fade away on their own. And what about the topic of fake news and the gradual transfer of interpersonal communication to online space? It is obvious that dialogue, the ability to communicate and listen to others is one of the key tools for continuing to exist together.

So why Liberec? Because we want to find the lost dialogue again and breathe life into it with you. Because we need dialogue and we offer it at the same time.

Q2 Does your city plan to involve its surrounding area? Explain this choice.

Liberec naturally involves the Tri-border* zone, which includes the Czech-Polish-German border areas as well as partner municipalities from the Liberec Region.

Imagine a nearly magical triangle whose three vertices are the historic metropolises of Prague, Dresden and Wrocław. The intersection of the individual vertices is Liberec, the largest city of the area. The Tri-border. A natural, economic and administrative centre for nearly 450,000 inhabitants of the Liberec Region. The relatively small size of the region – the second smallest in the Czech Republic – and its historical continuity with the German and Polish borderlands literally encourages us to take an interest not only in what is happening in our own city, but also far beyond its imaginary borders. The fact is that the development of the city is linked to the development of the whole region at the same time. Our candidacy must therefore also be seen as a focused dialogue with our surroundings.

- * A **Tri-point** is a specific geographical point where boundaries of three units of the same level meet. The place is often marked by flags of all the territories involved or by a monument.
- A **Tri-border** area is a delineation of a broader geographical area where three states meet and where international cooperation is common.

Over the course of 2021, we approached 32 municipalities from all over the Tri-border, and half of them expressed their official support for Liberec's candidacy for the European Capital of Culture 2028. This is a good start for the second round of the competition, during which we will have further discussions with our partners from the municipalities, culture, sport and the non-profit sector about their possible involvement. As Liberec, we will be the leader of the application, but our partners from Jablonec, Frýdlant, Hrádek, Chrastava, Hejnice, Jablunné, Görlitz/Zgorzelec and others will be part of the vision for development and programme activities in 2028. It will be a challenge and an opportunity for them as well. For the decentralised periphery of all three countries. For their cities and countryside. For the complete social structure of their inhabitants.

Just as culture knows no borders, neither does the economy or education. And where else does this axiom find its practical fulfilment than in the Tri-border? Housing prices have already made many of Liberec's inhabitants move to Zittau or Görlitz, just as bilingual schools are springing up on all three sides of the border. The high-quality Liberec opera already attracts German lovers of Verdi, Puccini and Mozart to its performances, while the Polish side of the Jizera Mountains offers excellent spa and sports services. This is not only the result of a strong historical awareness of the fact that we belong together, but also of the belief that regional cooperation can be an attractive and sustainable alternative to economic and cultural centres, as well as an innovative base for inspiring projects of all kinds.

We have problems in common with our close surroundings and we are able to solve them. Together.

Q3 Cultural profile of the city.

Liberec is a place that is big on the inside and small on the outside, where people don't look up to idols, but to mountains, and where being exceptional is actually the norm. The city and its surroundings have been historically shaped by several internally related factors – the industrial era of the 18th and 19th centuries with its textile and glassmaking boom, the Sudeten national issue and general stagnation

during the Communist regime. Liberec keeps many of its secrets carefully hidden. You don't often see culture here at first sight, but you feel the obvious and elusive atmosphere of the intertwining yesterday and today, the mix of historical and modern architecture, the bustle and calm, the strangeness and familiarity, cultural relaxation and active physical exercise. The ideal potential for creative ferment and ample unused space that offers a chance for new beginnings. It is not possible to have a dialogue here without knowing one's own history, the social twists and turns that Liberec has often faced, and the symbiosis of the invincible landscape and its inhabitants. Liberec as a true metropolis of the Czech North and the Czech-German-Polish Euroregion. A city whose current cultural profile, although starting deep in history, can extend much further – beyond us.

Main cultural institutions in Liberec

→ **F. X. Šalda Theatre** Three ensembles and two stages.

The historical F. X. Šalda Theatre from the last quarter of the 19th century with a unique curtain by Gustav Klimt and the drama and alternative black box of the Small Theatre designed by architect Karel Hubáček, the author of the Ještěd landmark. Varied theatre programming from classics to experiments in opera, drama and ballet.

→ **Naive Theatre Liberec** A Central European centre of puppetry. A top-class stage with productions not only for children, famous both at home and worldwide; organizer of the renowned international biennial Mateřinka. The theatre auditorium is also designed by the architect Karel Hubáček.

→ **Lidové sady Liberec** Culture of a variety of genres. Concerts of chamber and alternative music, film screenings with discussions, one-man shows, theatre for both grown-ups and children. The garden of Lidové sady as a summer open space for small music festivals, theatre and cinema.

→ **IGI Vratislavice Centre and Vratislavice 101010 Cultural Centre**

The latest addition to the cultural infrastructure. A community centre for cultural activities, library and cinema.

→ **Liberec Regional Gallery – Spa** One of the five largest and most important galleries in the Czech Republic. Housed in the historical Franz Josef I Emperor Spa, it presents a unique collection of European art from Bohemia, Germany, Austria, France, the Netherlands and other countries. Short-term exhibitions focus on all forms of art with an emphasis on the region and Czech Germans.

→ **The North Bohemian Museum Liberec** Founded as early as 1873 as the oldest museum of decorative arts in Bohemia. There are three collection departments – natural science, history (with archaeology) and art history. Unique funds presenting rich collections of arts and crafts, Coptic textiles, embroidered liturgical textiles, lace, glass, china, tapestries, jewellery, artistic metalwork, posters and old prints. There is also a remarkable set of more than 160,000 negatives, the oldest of which date back to around 1860.

→ **Regional Research Library in Liberec with Synagogue**

A building of reconciliation of Czechs, Germans and Jews from 2001. A living memorial of the Nazi Crystal Night of 1938, a project under the auspices of the Presidents of the Czech Republic and Germany Václav Havel and Roman Herzog. A place of universal knowledge, open to all people and opinions. An extensive library collection with a music library and recording

studio, a depository of rare historical prints, and a venue for cultural and social events and exhibitions. Certified Handicap Friendly since 2021 with a focus on visitors with hearing impairments.

→ **The birth house of Ferdinand Porsche** Birth and childhood home of the famous automobile designer of Porsche and Volkswagen. A combination of Czech-German industrial tradition and future trends.

Independent, community and creative Liberec

There are over 78 cultural venues in Liberec and about 100 more cultural-community venues. The **Fryč New and Used Bookshop** popularises literature, organizes author's readings, theatre performances, debates and lectures. With its community centre and workshop, **Argonaut Creative Lab** provides an alternative space for underground culture of various genres. **Club Warehouse** and **Vokno** offer alternative music experiences.

Another successful community project is the preservation of the architecturally unique **coal and water storage tower** and its conversion into a cultural and creative centre. The building was designed by the world-renowned architect Leopold Bauer and, after losing its function in the 1980s, was left to the ravages of time. In 2015, it was listed as a cultural monument. Another unique cultural space is the **Varšava Cinema**, which is seeking to be restored as an art cinema.

Liberec as an open space gallery. Since 1969, when the city hosted the unique art project "Sculpture and the City", where visitors could admire 46 sculptures scattered in the public space, Liberec has become one large open-air gallery. Every year, the town installs a new statue by an important Czech artist right in front of the town hall. According to ArtMap, a guide to Czech contemporary art, there are **also seven independent galleries and exhibition spaces** in the city, such as Moon Gallery and Galerie Prostor 228.

Creativity and artistic crafts will also find their place in Liberec. Glass is the identity and essence of our region and belongs to it just as porcelain does to Meissen, whisky to Scotland or perfume to Provence. What's more, the surroundings of Liberec are home to a great many artists and creators involved in artistic crafts. The city is also planning to revitalize the **Papírové Square** brownfield into a vibrant cultural district with the creative hub Linserka, originally a car factory from the time of the Liebieg family.

Another significant part of Liberec is its gastronomic culture, which can be enjoyed with all the senses in one of the cosy local businesses; in recent years, the city has seen the arrival of design cafés, restaurants and bars that would suit any large modern metropolis.

Festivals and major events

There are several international events that attract thousands of visitors to Liberec. The **Benátská!** music festival is the largest regular event in Liberec and draws up to 40,000 visitors from the Czech Republic and abroad every year. In 2019, **Anifilm**, an international animation film festival, moved to Liberec with an attendance of around 30,000 people. The **Lípa Musica** International Music Festival is the most important cultural project in North Bohemia in the field of classical music and the third highest-rated festival nationally (after Prague Spring and Smetana's Litomyšl). The **Nisa Film Festival** connects about

20 venues in the Tri-border on the Nisa River by showing feature documentary and short films and an accompanying cultural programme.

Liberec is also a city of small yet not insignificant events. **KI-NO** is an urban film festival that aims to bring life back to the depopulated centre of Liberec. The contemporary theatre festival **WTF?!**, which was founded by actors from the F. X. Šalda Theatre, welcomes leading theatres and independent stages and artists. In May, Liberec comes alive with the student music festival **Majáles** Liberec, while the beginning of the academic term opens traditionally with the student-oriented **TULfest**.

Markets and fairs have been part of the social scene in Liberec since 1577, when Liberec was granted the right to hold them by Emperor Rudolf II. Among the most popular are the **Tatrhy**, modern markets combining a design market with a flea market, food market and culture, offering something for everyone. What makes Tatrhy special is their location – they pop up in a different place each time, bringing life to housing estates and other atypical spaces, demonstrating that community life doesn't need to be confined only to the square. Another example is the **Design Days Reichenberg**, which in the beautiful premises of the Liberec Regional Gallery give designers a chance to get their products out into the world, and the event is also widely attended by graduates of Liberec's art schools. It also involves open exhibitions and artistic and creative workshops for children and adults. Another popular occasion is the **Liberecký jarmark** faire, which attracts up to 15,000 visitors annually from all over the region and turns the main square in front of the town hall into a historic marketplace with period music, dancing and sketches. Up to 70,000 people from Liberec and the region visit the **Liberec Advent** in December.

The **Jizerská 50** is a combination of an internationally significant cross-country ski race of the Worldloppet series and a social event for up to 25,000 people from different parts of the world. Its origins date back to 1968 and, since the 1970s, it has commemorated the Czech mountaineers who died under the Peruvian Huascarán Mountain during the Peru 70 Expedition.

Education in the cultural and creative industries

Liberec is also a city of education and home to four secondary schools of arts and crafts, which, as a continuation of the 19th century industrial boom, offer education in fields such as graphic design, applied photography and media, interior design, fashion design, textile and clothing and information technology. The roots of the **Technical University of Liberec** can be traced back to 1953. Currently, it has seven faculties (including education, economics, arts and architecture, mechatronics), where six thousand young people from the Czech Republic and abroad study. Central to the cultural and creative industries are the **Faculty of Arts and Architecture** with courses in architecture and urban planning and fine arts, and the **Faculty of Textile Engineering** with its **Department of Design**, which focuses on textiles, clothing, glass and jewellery, thus continuing Liberec's historical tradition as a city of textiles and glass. In total, **more than 1,000 students study in fields belonging to the cultural and creative industries.**

The **Liberec Elementary Art School** offers leisure education in music, literature and drama, and art and dance courses for 1,887 pupils. Leisure education in the cultural and creative industries also takes place through the activities of Liberec

residents' associations. At present, there are **27 amateur theatre groups and 32 children and adult choirs**. Among them, the **Severáček** children's choir stands out, as it represents the town at national and international competitions. There are also around **500 musical groups** in the city. Art courses are offered by art studios such as Atelier Tuba.

iQLANDIA Science Centre is popular with locals and visitors alike and is an important brand in Liberec. The mission of iQLANDIA is to popularize science and technology using the principles of informal education and an exploratory approach. The centre also includes a smart workshop called Fablab, offering equipment rental to DIY enthusiasts.

Liberec – a City of Architecture

Diversity and contrasts. This is a typical feature of Liberec's architecture and the identity of the city. Even many locals might not know how many different architectural styles have been etched into the face of Liberec. But Liberec is above all an incubator of architectural talents with a transnational reputation. The globally unique project by **SIAL architectural studio** – the **Ještěd hotel and TV transmitter**, is a landmark that belongs to Liberec just as the Eiffel Tower belongs to Paris. The ingenious idea of architect Karel Hubáček to link the silhouette of a mountain ridge with a modern building received a strong positive response in the Czech Republic and abroad and, in 2000, it was voted the Building of the Century in a national poll. Five years later, it was declared a national cultural heritage site and is included on UNESCO's tentative list. SIAL's tradition was taken over by the **Faculty of Art and Architecture of the Technical University of Liberec**, which currently has over 250 students who often reside in the city after graduating and develop space in Liberec.

There are over 150 entities working in the field of architecture in Liberec, including individuals and offices employing over 10 people. Among the most notable buildings of recent years are the Elementary School of Art or the newly constructed kindergarten building by architect Petr Stolín in Vratislavice, which won the Czech Architecture Award in 2019. Architects are also a driving force in local public life in Liberec; the project of the MJÖLK office, which has undertaken the management of a derelict forest swimming pool, transforming it into a place of encounter and relaxation, is also worthy of mention.

Liberec in harmony with nature and sports

The city is naturally intertwined with mountains and forests, so it's only a stone's throw from the centre to nature. The people of Liberec love their mountains for skiing in winter and for cycling or hiking in summer. And the attractive sports facilities on the city's outskirts directly encourage a dialogue between sport and culture, and an interconnection of their activities.

Open air cinemas, theatres and musical productions can be staged in the city's sports and leisure facilities. The surroundings of the old factories are a potential space for the establishment of workout grounds, skate parks and other initiatives. The **Home Credit Arena** is a multifunctional space used for both sport and culture – in its normal operation it is associated with the leading ice-hockey club, the White Tigers, which also boosts the city's positive brand, but it is also used for concerts and a number of large-scale events in the region and beyond.

The **Botanical Garden Liberec** is a place where history meets nature and is the oldest botanical garden in the Czech Republic. It is visited by 50,000 people a year. In its early days, the garden had the character of a horticulture farm that supplied the city with greenery. Today it has ten unique greenhouses, an outdoor display, the best collection of carnivorous plants in Europe or the largest Czech collection of orchids. The **Liberec Zoo**, also the oldest in the Czech Republic, is one of the greatest attractions of the entire region. As early as in 1904, the ornithological society of the time introduced the first aviary with exotic birds. Construction of the garden itself began three years later and was completed after the First World War. Today, this gene pool of endangered animals houses over eight hundred specimens of 160 species.

Q4 The concept of the programme if the city is designated as ECoC.

The contrasting positions of Liberec seem to reflect the whole polarized society. As if the foothills of the Jizera Mountains traced the contours of the stands of irreconcilable supporters of two rival teams. We want to raise them from the passive auditorium, full of the sediments of stereotypes and hostility. We want to change the acquired view of stands, podiums, raised platforms and pedestals and turn them into safe creative havens, spaces for sharing, inspiration and multifaceted dialogue.

In the city of skiers and mountaineers, we are smelting sports terminology, opening up the established convention about winners and heroes. We see physical activity, together with culture and imagination, as a powerful tool through which we attain both knowledge and harmony. In harmony with our bodies, with our minds and with ourselves, so we can come into harmony with others. With the city, with nature and the world. Together, we overcome the dualisms we've been taught, we span a dialogue across all the contrasts and seek a balance of body and mind, a delicate balance between the traditional and the new, the natural and the cultural. In this balancing act, in overcoming divisions and contrasts, our horizon and goal is "beyond" – a vanishing point heading beyond and across. Beyond mountains, valleys, borders, Europe, beyond stereotypes, the comfort zone, rhetoric, discourse and imagination.

Our perception of the world and the way we relate to it begins with words and the language we use. This is precisely why we rally against terminology, established patterns and schemas, and relearn the language of music, architecture, dance, landscape and languages both native and foreign. In our vocabularies, pragmatism, general economic indicators and pressure to produce are being replaced by responsibility, cooperation, equality and care for interpersonal relationships. We are changing the discourse and, with the help of dialogue, building an ecosystem of a world that leaves no one drowning under the podium.

Our strategy is to be inspired by team play and collaboration while breaking out of the paradigm of rivalry and competition, freeing ourselves from the yoke of contest.

Together with the exhausted planet, we want to order ourselves to slow down, step out of the circle of the hectic pace of the modern age, exhale and experience new perspectives and inspiration.

In the artistic and cultural programme, we have turned the sports stands and winners' podiums upside down to be able to view them from different angles. We're levelling the podiums, seeing them as starting points, as the roofs of a safe and caring haven. We then cross the presumed boundaries of the programme lines and always go beyond them.

- Beyond Language
- Beyond Margins
- Beyond the Screen
- Beyond Cycles

We are also thinking beyond 2028 in preparing individual projects and prioritizing them. Here too, we do not point the spotlight at the chosen few, but rather are inspired by teamplay and collaboration, welcoming the widest possible range of actors and audiences to the podiums for their confident and rewarding self-realization. Rather than highlighting a few events, we focus on the long-term heritage, a change in approach and a lasting legacy.

Cities of culture are not experiments behind the walls of laboratories, but living organisms. Europe is not a rigid bureaucratic juggernaut; it is us all. Liberec's journey towards dialogue is therefore a story about all of us. We can take our split and fragmented experience into the macrocosm of the world, inspire each other, dream and shape new universes together.

make the dam less depressing, in fact make the whole of Liberec less depressing and a little less decayed and a little cleaner. Also, to improve the train station so that you aren't scared to go there and so that the first impression is not that I'm in a slum

Contribution to the Long-term Strategy

Q5 The city's culture strategy at the time of application and plans for sustaining the cultural activities beyond year 2028.

The city has been preparing for the 2028 ECoC candidacy since 2018, when the plan became part of the programme statement of the Liberec City Council.

The culture development Strategy of the city of Liberec for the years 2022–2029 (Strategy) and the candidacy were comfortably approved by the Liberec City Assembly in June 2021. From the beginning, the Strategy had been prepared in cooperation with a wide range of local actors from municipal and regional public institutions, private institutions and independent organizations, political representation and experts from the City Council and regional authority to build a robust basis for cooperation. 70 local actors and 20 experts and politicians of the municipal and regional administration took part. The www.kreativni-liberec.cz website was created and regular distribution of a newsletter entitled Liberec Infinity began to be delivered to 366 addresses in the city and the region.

The goals and actions of the Strategy are part of the city's 2021+ Strategic Plan, which was prepared in parallel. An action plan for 2022 was approved by the Liberec City Council for the Strategy, which is being implemented in parallel with the preparation of the ECoC candidacy. The implementation rules of the Strategy, also approved by the City Council, contain tools for broad and systematic involvement of the general public and actors in the process of implementing the Strategy.

Liberec has established the following vision approved by the City Assembly:

Liberec is the centre of cultural and creative industries in the Tri-border, in fields with an international dimension, such as architecture, design, animation, puppet theatre, choral singing and new technologies; it is a clearly identified point on the map of Europe. Liberec develops sustainable architecture, urbanism and public space, and model solutions are an inspiration

for similar-sized cities in Europe. Young people studying creative fields in Liberec find opportunities to develop their entrepreneurship in the city and the region.

Residents in localities of the city have the conditions for active participation in local community life and for participation in the formation of their surroundings. The city centre has a good reputation, the offer of activities and well-kept public spaces attract residents and visitors. As its brand, the city is actively using the city centre's specific panorama, where the distinctive architectural experiments of the 20th and 21st centuries mix.

The sporting and competitive spirit of the city is balanced by a sense of fair play and leads to collaboration of actors in sports, culture and leisure to create an offer for residents and visitors not only in Liberec, but also in the Liberec-Jablonec agglomeration. Residents and especially young people thus find plenty of attractive leisure activities offered by both cities.

The city and cultural institutions continue to reflect on the city's complicated multicultural history. They actively support the accessibility of the cultural heritage of Czech-German coexistence associated with the economic prosperity of the area at the turn of the 19th and 20th centuries, which gave the city a significant cultural heritage represented by collections of memorial institutions and a unique architectural face. Municipalities, cultural institutions and civil society in the Liberec-Jablonec agglomeration collaborate on the presentation of this legacy in the European context.

The vision is to be fulfilled by activities in five areas.

Area of development 1: Next Generation, Area of development 2: Open Communities, Area of development 3: Strong Cultural and Creative Industries, Area of development 4: Vibrant City Centre, Area of development 5: Challenging Identity. They show which direction Liberec wants to take and simultaneously develop the currently established system of cultural services for residents and support culture actors and cultural and creative industries. At the same time, the current offer of public culture institutions as well as the support of the services of non-profit organizations within the subsidy systems will be maintained.

Q6 Strengthening the capacity of the cultural and creative sectors, including the development of long-term links between these sectors and the economic and social sector.

Strengthening the capacity of the cultural and creative sector is mainly addressed in Area 3 of the approved Strategy, **Strong Cultural and Creative Industries**. It views the capacity building of cultural Strategy actors as the strengthening of knowledge and skills, supporting spaces, accessibility of financial resources and strengthening social capital and relationships with other segments of society to which cultural actors often do not have access. The Strategy sets out the following goals and actions:

Area of development 3: Strong Cultural and Creative Industries

Goal	Actions		
Goal 3.1 There are spaces in the city available for actors of cultural and creative industries for doing business and implementing activities for the general public	Action 3.1.1 Developing opportunities for the creation of a creative centre in connection with the potential of local, regional and supra-regional partners	Action 3.1.2 To motivate collaboration of private property owners and CCI actors	Action 3.1.3 Making information accessible about indoor and outdoor spaces in the city and conditions of their use for the organization of cultural events
Goal 3.2 Sufficient institutional and financial support for capacity development and collaboration of actors in the cultural and creative industries at the local and international level	Action 3.2.1 Strengthening the knowledge of CCI actors for the development of their own business	Action 3.2.2 Developing platforms for information and collaboration of actors in the cultural and creative industries	Action 3.2.3 Collaboration with the Region on the development of a system of creative vouchers
	Action 3.2.4 Creating synergies for systematic data collection, monitoring and evaluation of the situation of cultural and creative industries	Action 3.2.5 Cooperation of the university and local CCI innovation actors in the preparation of local human resources	Action 3.2.6 Cooperation with secondary art and technology and other schools in the development of human resources and opportunities for graduates
Goal 3.3 Cultural actors who have been developing the cultural programme in the city for a long time have available sources of funding for the programme for the general public	Action 3.3.1 Development of multi-source financing of institutions established by the city	Action 3.3.2 Perception change in the field of corporate donations and promotion of philanthropy for greater involvement of the business sector in the field of culture	Action 3.3.3 Developing municipal financial and non-financial instruments to support the long-term activities of cultural actors
	Action 3.3.4 Strengthening the knowledge of cultural actors for drawing regional and supra-regional grant resources		

people sorted their rubbish and were nice and fair to each other. Just let it happen

We agree with the idea of Local Agenda 21, promoted by United Cities and Local Governments (UCLG), which defines culture as the 4th pillar of sustainable development, and we have incorporated this concept into the Strategy. We plan to cooperate with UCLG in the form of a joint conference and the transfer of principles and recommendations not only to the city level, but also to the region.

In **Goal 2.1 Cultural offer is available for all target groups**, the city Strategy requires the preparation of a partial strategy for the availability of culture for all in cooperation with social service providers. We follow up on the task set by the Strategy in the Outreach chapter through the involvement of disadvantaged and marginalized groups. Emphasis is also placed on expanding communication channels and financial tools for cooperation between organizations in culture and in the social area.

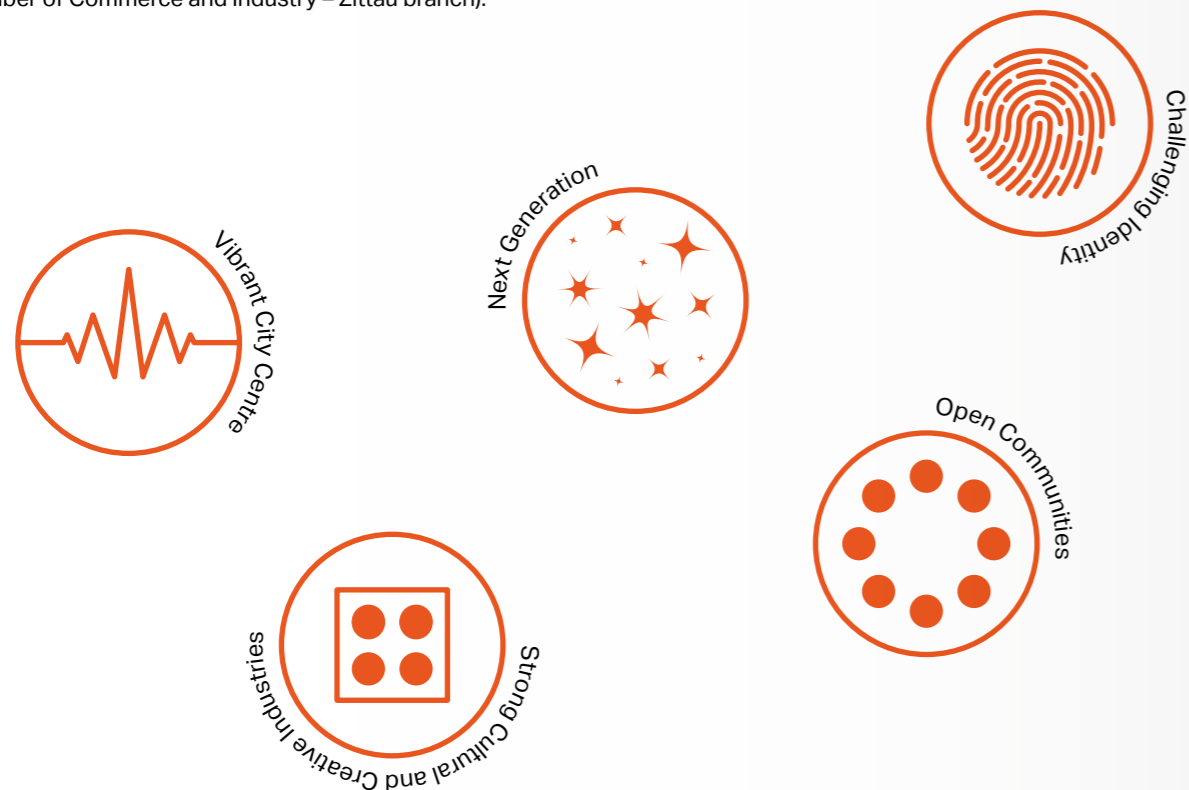
The culture cooperation in the context of the wider economy of the city is understood in the Strategy on two levels, which intersect throughout. The first is in support of meetings of the cultural and business sectors with the aim of creating new resources to support the cultural programme in the city. During the preparation of the application, we actively communicated with the business sector in the city, large and small enterprises, in order to support the ECoC programme and the building of long-term ties. Based on the recommendations of local business platforms, which know the motivations and interests of entrepreneurs, we have prepared the **Match & Found** project, which will directly connect entrepreneurs and specific projects. The second level is directly supported by the development of cultural and creative industries in the city and the region (see goal 3.2 above). This is already being developed by the Technical University of Liberec and platforms for business support operating in the city and region (CzechInvest, Lipo.ink, Chamber of Commerce), in cooperation with agencies operating in the wider Tri-border region (Creative Saxony, Creative Lusatia, IHK Chamber of Commerce and Industry – Zittau branch).

Q7 How is the European Capital of Culture project included in this strategy?

From the outset, the European Capital of Culture project has been seen as a tool for implementing a Strategy that has emerged from a detailed analysis of the cultural environment, discussion and dialogue with actors. The ECoC project is perceived as a path or tool, not an ultimate goal. A tool to help accelerate the development of culture in the city and region and the development of the city and region through culture. Thanks to the vanishing point, the ECoC perspective we were able to incorporate ideas and measures into the Strategy that may seem obvious from the European perspective of more advanced democracies, but in the local context of Central Europe, which can be summarized in general as 'the quality of democracy at the local level', are difficult to enforce for various reasons.

The international dimension of the project is of course crucial, as it will allow a local European city to come into the international spotlight. This encourages us to confront not only local but also European social cycles and try to truly communicate with Europe, within Europe. We believe that dialogue is not only a safe but also a viable and proven way to reach the peaks of local hills and try to balance on the edge of our own comfort zone.

ECoC will accelerate the implementation of goals of the Liberec Cultural Strategy, as it will be an impulse that will motivate faster progress. At the same time, thanks to the title, funds will be available to help achieve the goals.

Areas of strategy	Area of development 1 Next Generation	Area of development 2 Open Communities
Strategy goals will be fulfilled within ECoC by the following actions and projects	<p>Goal 1.1 Young people have ample opportunities to develop and apply their ideas in the cultural and social life of the city</p> <p>Goal 1.2 Students of the Technical University of Liberec are actively involved in the cultural and social life of the city</p> <p>Goal 1.3 The young generation from the whole region visits city and regional cultural organizations</p>	<p>Goal 2.1 The cultural offer is available for all target groups</p> <p>Goal 2.2 In city localities there are public spaces available for culture-community events physically, technically and procedurally</p> <p>Goal 2.3 Culture and community infrastructure is available in city localities</p> <p>Goal 2.4 An interconnected network of local actors in the city, who actively communicate with each other, with citizens and with the city council</p>
	<p>The goals will be fulfilled by these ECoC actions:</p> <p>The Technical University of Liberec is a close partner of the project, it developed the mapping of students' cultural behaviour, which the application responds to mainly through open calls, allowing students to participate in the submission of projects, creating various opportunities for activities in public space, and also through targeted marketing, which responds to the identified needs of students and barriers of primary and secondary schools in visiting culture through creating a grant programme for cooperation between schools and cultural organizations.</p>	<p>The goals will be fulfilled by these ECoC actions:</p> <p>Goal 2.1 emphasizes the involvement of disadvantaged and marginalized groups. We respond to them mainly through the following measures based on mapped needs by creating a system of accompaniment to cultural activities, alleviating social prejudices by engaging topics that address target groups in marketing, discounted admission, and ECoC events with wheelchair access as much as possible. Thanks to the preparation of the ECoC project, the principles of approach to the development of public space were defined with an emphasis on the conditions for cultural community events, which in accordance with the Strategy will systematically support the provision of suitable conditions both in the case of new revitalization projects and minor modifications, support the preparation of tools and available equipment for community events. It will support the development of local micro-government tools as well as the presentation of events in localities or subsidy programmes for the development of cultural and community events in localities. Participatory cooperation will support the development of schools as a cultural and community infrastructure.</p>
	<p>Examples of specific projects:</p> <p>As part of the Podium Redefined project, the young generation will also be able to participate in the preparation of initiatives for the programme of public institutions. Space for primary and secondary schools will be created, for example, within the project My School, My City, which will allow students to focus on improving the school environment. Together with schools, we also collected 1000 wishes for Liberec!, which will be further developed within the project. Young people will also be involved in the volunteer programme Hands on!. Thanks to the Trinational Film Summer School, students and young people will be able to experience filmmaking first hand.</p>	<p>Examples of specific projects:</p> <p>For example, the projects In-Language Captivity, which maps the stories of nationalities and minorities in the region as a basis for various forms of sensitive artistic representation, or the film essay Invisible Foreigners, which deals with the topic of labour migration, focus on foreigners in the city. The elderly are included across projects, such as the Cross-generation Art Academy or the Wall of Day-to-Day Poetry, which will take us to forgotten places to people on the fringes of society. Thanks to the Circumflex coaching programme, anyone can become an organizer of a cultural event. Floating Pontoons will offer a public space for dialogue on the water. To See or to Be Seen will look into intimate exhibition halls, i.e. The privacy of people's living rooms. Adoptive Peripheries will create conditions for the preparation of a cultural programme in public space from the bottom up. Housing Estate Poetic will focus on rehabilitating the image of panel housing estates. The Liberec Architecture Centre will create a base for educating both the general public and professionals and discussing the development of the city.</p>

Area of development 3

Strong Cultural and Creative Industries

Goal 3.1 In the city, there are spaces available for actors of cultural and creative industries for doing their business and implementing activities for the public

Goal 3.2 Sufficient institutional and financial support for capacity development and cooperation of actors in the cultural and creative sectors at a local and international level

Goal 3.3 Cultural actors who have been developing the cultural programme in the city for a long time have available resources to fund the programme for the public

The goals will be fulfilled by these ECoC actions:

Creating opportunities for **meetings of entrepreneurs and organizers of community activities** in order to 'adopt community projects', **accelerating the preparation of the creative centre**, supporting the **emphasis on cultural and creative sectors in existing business support tools in the city and region**, working on setting up and **developing data knowledge about culture and cultural and creative industries** in the city and region, **building knowledge capacities**, especially in the field of fundraising by **cultural players**, supporting the development of **multi-year grant instruments** of the city of Liberec and cooperating on building synergies in financing the independent scene in the city at the municipal and regional level. **Actively participating in the debate at the national level** and promoting topics that underpin or accelerate the potential of culture, arts and cultural and creative industries at a national and European level.

Examples of specific projects:

Match & Found will be a platform for direct cooperation between the business sector and activity implementers. **The Academy of Skills and Opportunities** will mainly support the development of management and the fundraising skills of cultural actors. As part of the **Tri-point Residencies** project, conditions will be created for a sustainable residency and exchange programme in the Tri-border. Thanks to the **Creative Centre of Animation**, the city will create a base for the development of the city as an international animation hub. The **Arts and Crafts Ecosystem** will explore creative crafts as a key source of local cultural identity and support the development of entrepreneurship and local self-awareness.

Area of development 4

Vibrant City Centre

Goal 4.1 The city centre lives an active cultural, community and business life / city residents spend time in the centre, the centre is attractive for residents and visitors

The goals will be fulfilled by these ECoC actions:

Accelerating the development of public spaces in the city centre, including conditions for the implementation of culture and community activities and the **application of regulatory and creative motivational tools to reduce visual smog**. Supporting the **coordination of activities in public space in the city centre** on the part of the independent scene and local businesses; creating **financial mechanisms for the development of localities, including the centre**. **Marketing the programme in the city centre by transforming its brand**.

Examples of specific projects:

Urban Responsibility will give space to discussing visual smog in the city, transforming ground-floor spaces of the city into galleries. **Community Art Service** will offer a different perspective on the exposed public space of the bus station in the city centre. **Culture Markets** will offer a live programme, arts and crafts productions and the exchange of unused things as an addition to the regular commercial markets. **Fata Morgana** virtual pop-up arenas will mix augmented reality with reality, creating a new experience of public space. **Reichenberger Zombie Business** will bring empty commercial spaces to life with artistic interventions. In augmented reality, **Re-exploring Chimneys** will re-present the city centre as the original district of industrial production in connection with the manufacture of textiles and other materials.

Area of development 5

Challenging Identity

Goal 5.1 The city accepts and develops its specific identity with a strongly shaped industrial history and a German-speaking population

Goal 5.2 The city profiles itself in selected topics of cultural and creative industries that have a strong international outreach

Goal 5.3 Functional cooperation of actors in culture and sports, which creates a common basis for the identity and brand of the city externally

Goal 5.4 The Liberec-Jablonec agglomeration has effective marketing for the cultural and sports offer for residents and visitors, in which cities and actors cooperate

The goals will be fulfilled by these ECoC actions:

The application contains all the topics that are included in the goals, which initiate work with the identity and brand of the city. Changing the image of the city and its connection with culture and cultural and creative industries is one of the motivations of the application. We will fulfil our goals **by developing specific projects in the programme and through marketing, by systematically connecting the topics of culture and sports in project marketing and by developing the promotion of the programme in the entire agglomeration and the region**.

Examples of specific projects:

The **Crystal Valley Festival**, which popularizes and supports the development of the glassmaking tradition, will be complemented by a unique installation and a Glass Forest digital archive. The **STRUTEX** conference and the **Nanovariation** exhibition will provide a glimpse into the future of textile production. Both traditional industries symbolically carried by cities in the agglomeration of textiles (Liberec) and glass (Jablonec nad Nisou) will be discussed. The **Creative Centre of Animation** will present the internationally significant tradition of Czech animation in a contemporary context. The **Right to Roam** project will reflect the Czech phenomenon of tramping, and **Sokol Story** is a performance guide to the history of this legendary sporting association. **Mountains Link** will present an open photo album of mountain hikes. **Arts in Sport** will focus on the interactions between sport, arts and cultural and creative industries.

Q8 Long-term cultural, social and economic impacts (including impact on urban planning development) in case of winning the ECoC title.

We see ECoC as an accelerator of ideas and steps of implementation. Many of them will take place on the basis of the Strategy, while others may have a more complicated path. In the micro-world of local ties, we open the door to dialogue with the outside world and current trends. The Tri-border area shall also benefit from the positive effects.

Impacts on cultural environment	Impacts on social environment	Impacts on economic environment	Impacts on the environment and urban development
→ Strengthening the status of culture in the city and a new identity of the city associated with culture and sports	→ A more open atmosphere in the city → New international friendships	→ Strengthening the debate on the cultural and creative sectors as an important employer in the industrial region	→ Strengthening the idea of brownfield development in the city centre not only through economically motivated development, but also through culture and CCI led development
→ A more diverse cultural offer and space for progressive activities that follow European and international trends	→ A more sympathetic and cooperative environment that invites everyone to participate in the creation and to visit the cultural programme	→ The brand of the city and the region already connected with selected creative industries (glass, textiles, architecture) will be strengthened and enriched by other industries	→ Synergy with the selection of Liberec among the 100 EU cities for the EU Mission – Climate-Neutral and Smart Cities
→ Strengthening the interconnection of cooperation between institutions and communities and civic organizations	→ Increasing space for young people and discussing their values	→ International attention and international cultural tourism, from which local entrepreneurs and cultural actors will benefit	→ Strengthening the promotion of environmentally responsible behaviour through links with the ECoC programme and marketing
→ Increasing the knowledge capacity of the cultural sector	→ Improving intergenerational understanding	→ A livelier city centre attractive to locals and visitors alike, which will benefit local small businesses of all kinds	→ Strengthening opportunities for connecting start-ups in the cultural and creative industries and the environment
→ Networking actors in the city (institutional and non-institutional) at the European level and strengthening the capacity to participate in international projects and draw on European funding	→ Creating a social space for the values of 'underperformance' and slowdown → Reduction of prejudices between individual target groups	→ Strengthening the position of actors in the cultural and creative industries to attract investors	→ Strengthening the priorities of public space revitalization, which emphasize high user quality and democratic accessibility for all target groups and their activities and the implementation of revitalizations
→ New sources of funding for the cultural programme and other non-financial support instruments in the city and the region on the part of the public administration and the private sector	→ The identity of the residents connects sport and culture → Strengthening the values of participatory democracy and civic trust	→ Reinforced background for business development in the form of new support tools, i.e. The creative centre, including services	→ Strengthening the priorities of revitalization of cultural infrastructure owned by the public administration and in private hands in the city and in the region and the implementation of revitalizations
→ Enhanced societal cross-sector ties and cooperation	→ More active cultural and community life in the city and the region → Strengthening residents' responsible and active relationship with care for the city's public space	→ New job opportunities in culture and creative industries in the city and in the Tri-border, temporary, associated with the ECoC, and permanently sustainable	

Q9 Monitoring and evaluation plans.

How should evaluation be approached in an age when the enlightened belief in the knowledge and validity of specific data alternates with astonishment at the irrationality of society, in which facts and tangible indicators are often the last thing that it follows? The evaluation of culture is the subject of long-term and passionate discussions. Admiration for translating beauty into economic added value alternates with the horror that, instead of the expected dialogue with the language of numbers, we are faced with the uncompromising nature of financial statements and one-sided pressure to increase attendance. We believe that reading the annual reports of cultural organizations must not be reduced to financial statements and the number of visitors. Data, especially economic data, is a secondary argument for us. Dialogue must be held about the beauty of the creative act, about things that matter, arouse emotions and are an added value for shaping the better side of people's character. These things also lead to their livelihood. It is not necessary to develop a number of experiences or accelerate wealth, but to support local people and conditions for spending free time in a way that makes sense to them and entertains them.

Who will participate in the monitoring and evaluation and when it will take place

Monitoring and evaluation will deal with the implementation of the project in all its aspects as well as the evaluation of the project's impacts on the development of the city's cultural environment in a broader socio-economic context. The condition of the project will be monitored both at the level of programme availability for various target groups and the involvement of the population, and at the level of project management and its financial health. Monitoring and evaluation will follow the recommendations of the European Commission for the self-evaluation of cities.

In cooperation with the team, the realization partner of the project and members of the Liberec2028 organisation – the Technical University of Liberec (or an interdisciplinary team composed of experts from its various faculties) – will be the main partner dealing with the impacts on the development of the environment and the involvement of various target groups. The aim of the cooperation will be to maximally strengthen regional sustainable knowledge, which will be replicable, usable for the development of the city and region's strategy, and will motivate partners to further research the region in the European context. The results of the project will be continuously monitored and evaluated at least once a year by the team, and the condition of the management and financial health of the project will also be assessed by an independent auditor. We consider the first part to be animated and creative, the second to be supervisory. Project monitoring and evaluation will be treated separately.

Thanks to the composition of expert areas, the Technical University of Liberec (TUL) has long-term experience in measuring the socio-economic environment in the region, including topical surveys of cultural and creative industries, which are connected with local traditional industries such as glassmaking. This experience will be further strengthened thanks to the role of a professional partner – the Liberec Region – for mapping cultural and creative industries in the region. The mapping will be completed according to the national methodology and in the local context related to the results

and methodology of the surveys carried out in neighbouring Saxony in cooperation with Creative Saxony and its partners.

The principles of the evaluation of the cultural environment in the city and key indicators in the field of the cultural environment were laid during the preparation of the 2022–2029 Strategy for Culture Development of the City of Liberec. Subsequently, they underwent a critical evaluation in cooperation with TUL within the first round of application preparation. A more detailed methodology for monitoring and evaluation of the project will be created in the case of advancement to the second round in 2023, including the frequency of evaluations in connection with the availability of standardly used data and the possibility of carrying out unique surveys. The evaluation of the condition of the project in terms of its management and financial health will be repeated yearly. Both will be linked to a monitoring visit by the European Commission in 2024, 2026 and 2027 in order to hold a mutual dialogue on the findings.

What we will measure

Forcing numbers to make sense means that someone has to understand them, have a dialogue about their meaning, truly use them and turn knowledge into action. Therefore, we will work with indicators that form a general knowledge of the environment and are commonly used. At the same time, we will be partners in the creation of some new data, which can bring an interesting 'aha effect' in the context of a strongly industrial region. We will draw from the sources of the Czech Statistical Office and regionally built knowledge. We will use synergies with the broader national context to support the mapping of cultural and creative industries at the regional level by the Ministry of Culture of the Czech Republic. We will be inspired by the principles and indicators followed in Agenda 21 for Culture, which we want to present at the regional level. Our main goal is to incorporate work with data in the field of culture and cultural and creative industries in socio-economic and environmental contexts in the everyday planning of the city and the region.

We will use qualitative feedback on several levels. We will create a panel of 30–50 stakeholders from the city and the region and monitor the development of their attitude toward the meaningfulness of the implementation of ECoC for the development of the city and the region. We will include in the selection those who support the project and those who are against it; we will follow up on the pilot survey, which we prepared in 2020 as part of the preparation of the City Strategy. We will process the feedback of various audience target groups on the quality and availability of the programme according to their needs in close cooperation with cultural organizations. In cooperation with the municipality and non-profit organizations, we will monitor the activation of citizens through the ECoC programme and the tools that will be created thanks to ECoC or in connection with it.

The table below shows a general overview of examples of the main topics of monitoring and evaluation, within which indicators will be prepared in accordance with the spirit of the application and the meaning of the ECoC objectives. The individual topics are marked by a link to the recommended indicators of general objectives (GOs) and specific objectives (SOs) of self-evaluation for the host of the ECoC title. Furthermore, there is a link to the objectives or indicators of objectives of the approved City Strategy with a 2–3 year periodicity of evaluation, the first evaluation of which will be carried out in 2023 or 2024.

Area	Main topics for which indicators will be prepared	Target
Cultural environment		
Audience satisfaction	Audience satisfaction and attendance of ECoC events and institutions, monuments, activities in the city centre, local and foreign, context of spending free time with sports	objective of Strategy 1.1, 1.2, 1.3, 2., 4.1 / objective of ECoC GO1, SO2, SO2
Capacities	Developing the capacity of actors, including mutual cooperation, cooperation with international partners and improving the ability to obtain financial resources	objective of Strategy 3.3. / objective of ECoC SO1, SO3, SO4
Funding	Availability of financial resources (public, private, from the EU) for the implementation of all cultural genres in the city	objective of Strategy 3.3. / objective of ECoC SO1, SO3
Communication	Monitoring of ECoC communication channels, key players and projects in the city	objective of ECoC SO2
Diversity	Diversity of cultural activities, genres, artists, international representation	objective of ECoC GO1
Social overlap		
Accessibility	Accessibility of the programme and the possibility of self-realization for specific target groups, cooperation between schools, social service providers and cultural actors	objective of Strategy 2.1 / objective of ECoC SO2
Engagement	Engagement of citizens through informal activities in localities and non-profit organizations in and beyond culture	objective of Strategy 2.3, 2.4 / objective of ECoC SO2
Involvement	The degree of public involvement in the planning and cultural-community development of the city and the broader context of urban development	objective of Strategy 2.4 / objective of ECoC GO2, SO2, SO3
Tolerance	The relationship of citizens to cultural diversity in the city, the region and Europe	objective of ECoC GO1
Economic overlap		
CCI businesses	The situation of entrepreneurs and businesses in cultural and creative industries in the context of the city and region's economy, including employment of students, development of start-ups, business conditions and available human, financial and spatial resources	objective of Strategy 3.1,3.2 / objective of ECoC GO2
Philanthropy	Willingness of the business sector to participate in the creation of new resources for the development of cultural activities and conditions for communities in the city	objective of Strategy 2.3 / objective of ECoC SO1, SO3
Tourism	The situation of the tourism industry and its reflection in the number of visitors to tourist destinations, occupancy of accommodation capacities, distribution of tourists in the region (geographical spread) in the context of over-tourism	objective of ECoC SO2, SO4
Brand	Transformation of the city brand and its perception in the city in the regional and European context	objective of Strategy 5.2 / objective of ECoC SO4
Urban environment and environmental overlap		
Public space	Attractiveness of public spaces and their accessibility for cultural and community activities, revitalization, greenery, friendly rules	objective of Strategy 4.1 / objective of ECoC GO2
Cultural infrastructure	Attractiveness of cultural heritage and cultural and community infrastructure and its accessibility to all genres in the city, revitalization, equipment, friendly rules	objective of Strategy 2.3, 4.1 / objective of ECoC GO1, SO3
City development	The degree of involvement of cultural, community and creative functions in plans to revitalize the area and buildings within temporary and permanent use, both on the part of the owners and on the part of the public administration	objective of Strategy 2.3, 3.1, 4.1 / objective of ECoC GO2
Shared responsibility	Residents' interest in activation and common care for public space	objective of Strategy 2.2, 4.1 / objective of ECoC SO3
	Implementation of environmentally responsible measures on the part of cultural actors, level of support for environmentally responsible behaviour on the part of citizens in the context of European environmental policy	objective of Strategy 2.2, 4.1 / objective of ECoC GO1

We are aware that 'measurement' in the programme context, which emphasizes non-growth and slowdown, is in a way a paradox. To measure whether we've slowed down? What do we do with such knowledge? Will it lead

to further stress or a feeling of inferiority that we are not 'slowed down' or 'happy enough'? We will give preference to experience over measurement.

Cultural and Artistic Content

Q10 Artistic vision and strategy for the cultural programme of the year.

We aim to establish an upside-down podium, where narrators do not direct their monologues from above, where the history is not written by the winners, but rather where the stands provide us with a safe, caring and peaceful shelter full of imagination and interaction.

Yet how should we start a dialogue in a city full of contrasts and disparate fragments? How do we build trust in an age characterised by post-truth, a tendency towards misinformation and pervasive scepticism? And how do we defend and live up to the title of ECoC in a city where it is customary to emphasise the isolated autonomy of sporting and cultural heritage rather than the balanced cultivation of both body and soul? We want to overcome this deep-rooted duality, to lead a dialogue to reconcile all contrasts and to target new paths, points of view, perspectives, spaces and relationships. **We want to open up and head beyond.**

Beyond Competition

On the way to physical and mental harmony, we reshape sports terminology and overcome the routine notion of winners and heroes. Of podiums as platforms for monologues, pedestals only for the awarded, stands only for a handful of winners. We want to be inspired by team play and cooperation while breaking free from the paradigm of rivalry and competition, freeing ourselves from the yoke of contest. This is why we have already started a dialogue with all the candidate cities from the Czech Republic during the candidacy process to connect our homes with mutual experience and inspiration.

We do not categorize art projects or other stimuli from cultural actors or the general public as good or bad, viable or unviable; we work with each of them earnestly, provide feedback on the proposals and develop their visions and ideas together with their initiators.

Beyond Peaks

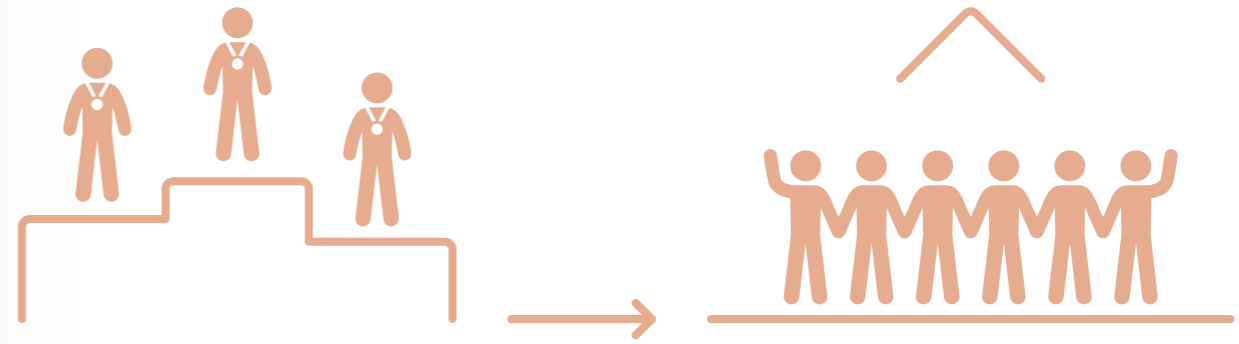
Whether we expose ourselves to the influence of sports or the mountains that Liberec is so closely surrounded by, we will replace the blind chase for the highest summits with paths towards tolerance and care, listening and understanding. Under the influence of external circumstances, we feel that human society is beginning to rediscover the true meaning of the words democracy, freedom and equality, the real values of which we have almost forgotten. That is why it is so important to keep these moments in our minds and to develop them further, not only through human interaction and active and creative artistic activity, which brings reciprocal enrichment, but also through a personal calming, contemplation, learning and discovering. We want to cultivate space for sharing experiences and stories in which heroism is associated with responsibility, solidarity and respect rather than individual performance.

The damaged identity of the city can only be healed by taking care of interpersonal relationships and mutual understanding, and also in symbiosis with the environment, which we are an integral part of. Together with the exhausted planet, instead of another peak scaled, we will slow down, exhale and discover completely new perspectives.

Beyond Numbers

Technology can shorten distances, but it does not provide real human closeness. Therefore, no technology can heal a polarized society. Our vision is about transforming our relationship with others. Language and speech, as the cornerstones of culture, are our tools for (self)reflection, but also for exploration, mutual inspiration and empathy with others. We want to open up encapsulated communities, overcome self-privatization and reduce prejudice through dialogue, in which we speak a common language and listen to each other.

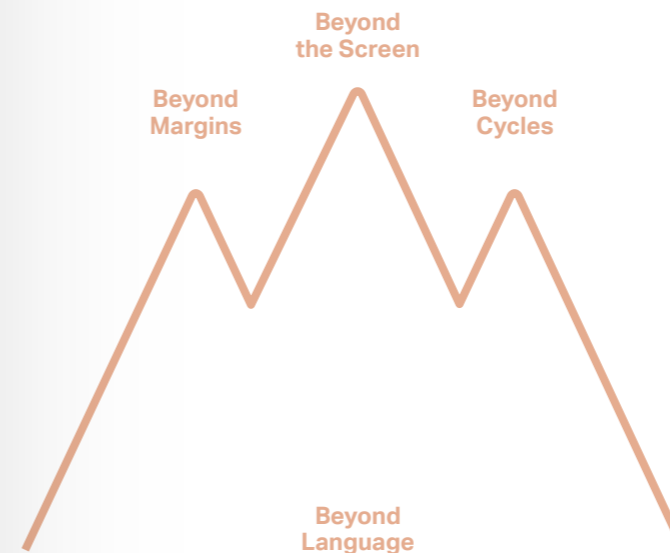
We replace the general pressure to perform with responsibility, cooperation, solidarity, balance and imagination. Through a common language, we want to construct a new ecosystem that leaves no one behind.

Q11 The structure of the cultural programme, including the range and diversity of the activities/main events for that year.

We want to give podiums and stands a new meaning; this is the fundamental framework and structure of our programme. Not winners' podiums, but the same starting level and equal opportunity for all. And above it all, a symbolic triple roof that integrates specific projects, their clusters and programme blocks.

The triple roof. For us, these are the diacritical circumflex, the silhouettes of our mountains, and the geopolitical Tri-border in which we live side by side. Yet we cross the boundaries of conventional programme linearity and go beyond them. In doing so, we provide space for experiment, playfulness and exploration as well as personal contemplation. However, the three programme starting points stand on a unified base. Like a house that would soon collapse without a solid foundation.

The cornerstone:

→ Beyond Language

3 programme peaks:

- Beyond Margins
- Beyond the Screen
- Beyond Cycles

Long-term legacy:

We look not only "beyond" the vertices of the programme triangle, but also beyond 2028. We reassess what is truly important. We focus on long-term legacies, on changing attitudes, on strategic visions, on civic participation. We are inspired by team play and collaboration, lending the stage to the widest possible range of actors and audiences. We want to share and experience the festive year 2028 with the local people, the region, Europe and the rest of the world.

Beyond Language

Language is a cross-cutting topic that is reflected in individual art projects and the concept of the entire application.

With reference to the torn line of history, we want to develop the half-forgotten potential of the region, where several languages and dialects have long mixed – Czech, German, Polish and Lusatian Sorbian. In the everyday buzz of the city, however, we can also hear Vietnamese, Ukrainian or Slovak, often also Romanian, Moldovan, Greek and, of course, ubiquitous English. We hear the languages of foreign students, workers and war refugees.

The languages may sound free, yet they remain closed up in cultural enclaves and among isolated people. That's why we offer and encourage open communication and transparent dialogue across sectors, areas and interests. The use of dialogue is and will be increasingly relevant in the context of an ageing population, polarised society, the climate crisis and the massive proliferation of online communication.

The limits of language isolation are determined by mental boundaries, which we overcome by building mutual trust. This directly determines our willingness to develop, participate and act together.

The long-term legacy of the programme peak

Language provides us with the ideological framework for creating our artistic programme and enhances our capacity to implement it. As early as during the candidacy process, we initiated a dialogue with all candidate cities with an invitation to form a joint idea platform called **Culture Reshaped**. The individual candidates represent different models of cultural experience, which is why it makes sense to raise up society-wide issues, inspire each other, listen to each other and learn from each other how to deal with the challenges of the 21st century. Candidate cities will share their experience in developing cultural strategy documents and visions and stimulate creative development of other municipalities in the country. The platform will also administer an open library of ideas, projects and recommendations for the fair and sustainable use of local civic activities.

An Open Fan

With a fan of physical and virtual discussion platforms, we will offer grounds for the involvement of all residents and visitors to the city and the region. By means of regular and random debates, talks, lectures or seminars, we want to frame contemporary discursive narratives with creativity and imagination, transferring individual topics from closed institutions to public space and back again, from the city centre to its periphery or vice versa, to the wider region, Europe and the rest of the world. And from there back to us again.

→ **Circumflex** is an umbrella for initiatives and ideas from cultural actors or the general public. We see potential, energy and inspiration in each of the stimuli that have already come

to us during the candidacy itself. Circumflex includes a coaching programme for anyone who is interested in participating in the cultural life of the city. This way, we will accompany cultural actors and civil society on the path to the development and realization of their visions and dreams.

- **Stories Rewritten** will lay the foundations for a living archive, a collection of memories, scraps, research, ideas and dreams. The online database of a variety of stories, legends and testimonies will also serve other projects that will arise within Liberec2028.
- In line with the "Hyde Park" concept, **Floating pontoons** will appear on the Harcov Dam, situated close to the city centre, and will become a low-threshold form of dialogue in public space.

Further projects in the block: Offcity LAB (informal meetups in support of local creators), **Quadrangle 2028** (an offline cultural hotspot that never sleeps), **Liberec Cultural Forum** (an ongoing platform for co-creating local cultural events), **European Dialogues** (conferences of representatives of Tri-border regions across Europe).

Language Isolation

As a consequence of poor communication, the fragmented society is accompanied by a number of stereotypes, barriers and risks, manifested primarily in language. These range from the disrespectful informal addressing of the Vietnamese, the aloofness towards people with an Eastern Slavic dialect, the "joking" allusions to "Úkáčka" (referring to Ukrainian refugees) and "Skopčáci" (the name given to Germans during the World War II), the generalized attribution of negative qualities to the Roma, and disinformation campaigns associated with all of these. In a block of projects, we will reflect on prejudices against nationalities and minorities, generational stereotypes, barriers in communication between the public administration and cultural actors or the general scepticism and distrust towards institutions, authorities and political representation.

- The **in Language Captivity** project maps the stories of Poles, Germans, Lusatian Sorbs, Vietnamese, Greeks, Ukrainians, Roma and other nationalities and minorities living in the region. For example, the project will search for the history of Vietnamese corner shops, dismal images of boarding houses and many other things that illustrate our everyday life in Liberec. The stories will be stored in a virtual archive – **Stories Rewritten** – and brought to life through artistic representations, such as a cartoon, which will reveal the power of language and the dangers of "innocent" joking in print and urban murals.
- The **Cross-generation Art Academy** will offer educational courses in traditional and experimental art disciplines and genres. Courses will be taught and attended across the age spectrum.
- The **Academy of Skills and Opportunities** will provide comprehensive training from presentation and communication skills to project application writing skills. With interactive seminars, roundtables, workshops and various facilitation techniques, we will work towards the concept of creative bureaucracy.
- **Media Literacy** is a project of specific education, including the ability to decide to what extent and in what way we want to use technology and the information obtained from it. With

information workshops and digital literacy training courses, we will guide all age categories through the pitfalls of the virtual world in an era plagued by misinformation.

Further projects in the block: Mural Festival (mural art festival with augmented reality, where paintings will create several corridors of trails), **the Little Indian** (inter-generation theatre performance about the basic archetypes of mental development), **My School, My City** (platform for pupil and student development of the environment of schools and the urban public spaces).

Language Intimacy

A considerable part of communication is moving to the virtual environment, and online space is fundamentally changing the established patterns of information exchange. At the same time, it is facing its limits, for example, by the gradual loss of understanding body language, similarly to the perception of nature. We will rediscover environmental sensitivity and ways to relate to nature, the world, body and soul. We will get to know language in its intimate forms through:

- **Circulate Circus**, in which theatre makers, dancers, jugglers, acrobats, new circus artists and athletes will raise certain social issues through interpretative movement, thus opening them up to an international non-verbal dialogue. We will heal social divisions by bringing together dancers, artists and athletes from different communities to deepen mutual listening and understanding.
- **Poetree** is a poetic parade, a follow-up to the project "WE PARAPOM!" from Chemnitz 2025. By adopting and taking care of already full-grown wild apple trees, the inhabitants of the region will lay their own roots, learn the language of plants and find reconciliation with local history in it. Their guides will be artists who will use the poetics of the plant kingdom to organise an apple trail that can overcome social barriers between parts of the region and the discontinuous historical axis.
- The body as an object of constant judgment and observation by strangers while something deeply personal and intimate. What does self-acceptance mean and what role does care and self-care play in all this? With the **Body Exposed** project, we will explore the area of corporeality and personal identity through performance, conceptual art, dance, tattooing and other body art techniques.

Further projects in the block: Youth Theatre Festival (international youth theatre festival), **Mateřinka** (special edition of the international professional puppet theatre festival), **Juggling Group** (social circus merging principles of therapy and teaching), **the Trilogy of Babel** (a three-part performance exploring the boundaries of multilingualism and monolingualism).

Boundaries of Literature

The strong literary tradition of the region is continued by projects in which literature expands from its elite pedestal into the public space. We shake off the label of incomprehensibility from poetry, novels and philosophical treatises and mix ancient elegies or contemporary haiku among pancake recipes, inscribe them on the walls of tunnels, corner shops and among the gambling machines in 24-hour bars.

- With author readings, poetry festivals, lyrical walks, soirees of shared silent reading and other literature activities

spread over the entire calendar year, we will turn Liberec into a **City of Reading**. We will emphasize not only the accessibility of literature, but also the limits of translation.

- The **Wall of Day-to-Day Poetry** is a series of poetic installations that will make otherwise forsaken and gloomy places (underpasses, motorway overpasses, etc.) accessible. Poets and artists, in collaboration with social workers, will seek ways to actively engage creatively with persons who are connected to certain places but at the same time are excluded from public cultural, political and active civic life.
- Where the boundaries of literature in the digital age are and what role algorithms or artificial intelligence can play in literary production will be elaborated in **Poetry Boundaries**. A zone created by generic predictive text, in which texts freely evolve into images, musical intermezzo or cooking recipes, will be transformed into a theatre play, full of absurd and surrealistic images. During interactive workshops, the internet poems will then be translated in all directions from English into German and Polish, resulting in a printed and digital publication.

Further projects in the block: 1st Liberec Festival of Poetry (international literature biennial in the city's public space), **Stop, Look and Listen!** (regular literature evenings), **Through the Tunnel** (author site-specific readings), **Liberec as an Inspiration and Crossroads** (literature personalities of the region, including Franz Kafka or Otfried Preussler), **Poetry in Motion** (festival workshop of Czech-German poetry).

Project promoters: Liberec2028, Offcity, Jiří Konvalinka, David Pastva, Hidden Stories, Society of Germans in North Bohemia, Liberec Elementary Art School, Regional Research Library in Liberec, __STROY Studio, Eva Čermáková, Kamila Peroutková, Dramacentrum Bezejména, Anna "Anuka" Marková, Naive Theatre Liberec, Yemi A. D., Veselá Trdla, Tomáš Miklica, LAK – Liberecký autorský kruh, Fryč New and Used Bookshop, Pavel Novotný.

Potential partners (local): Technical University of Liberec, Eurocentrum Liberec, Trampolíny Patman Liberec, Motyčkovice Klika, Post Bellum, Lipo.inK, ARR – Regional Development Agency, Dům dětí a mládeže Větrník – Liberec, Centre for the Integration of Foreigners, ROMEA, KONTAKT Community Centre, Regional Gallery Liberec – Spa, North Bohemian Museum, TUBA Atelier, DEPO2015, Creative Europe, Nová síť cultural network, KAM – City Chief Architect's Office, People in Need, F. X. Šalda Theatre, Nazdar! Culture Space, Eva Jiráková, Kateřina Steiger, EKOPark Liberec, Centre of Environmental Education DIVIZNA, Čmelák – Friends of Nature Society, Jedličkův ústav Liberec.

Potential partners (international): EUREX Working Groups (Euroregion Neisse-Nisa-Nysa) (DE/CZ/PL), Christian-Weise-Bibliothek Zittau (DE), Hochschulbibliothek Zittau (DE), Universitätsbibliothek Chemnitz (DE), Książnica Karkonoska Jelenia Góra (PL), Stadtbibliothek St. Gallen (CH), Domowina Publishing House (DE), Creative Bureaucracy (DE), NUN – neue unentd_ekte narrative Chemnitz (DE), City of Augsburg (DE), Sorbian Museum Bautzen (DE), Bastia-Corsica 2028 (FR), Rufina Bazlova (BY/CZ), Gerhart-Hauptmann-Theater Görlitz-Zittau (DE), Spa Theatre Jelenia Góra (PL), Zielone Wiosła Sieniawka neighbours association (PL), Chemnitz 2025 (DE), City of Zittau (DE), City of Bogatynia (PL), tYhle (FR/CZ), Braga'27 (PT).

Beyond Margins

The geographical location of Liberec gives us the opportunity to change the perspective for once and make the periphery, instead of the centre, the heart of events. Like other European cities, Liberec suffered in connection with the urban phenomenon of zoning and the construction of railways and motorways, which insensitively cut the city in half. The area behind the railway often appears to be a grey, forgotten stain on maps of civic infrastructure. Who lives in such places and how?

The word "margin" traditionally refers to the edge, periphery, disinterest and exclusion. In sports terminology, "margins" are also the differences and point advantage between athletes. For us, the "margin and difference" is a focal point, a place where sparks are created, of inspiration and opportunity for dialogue. In the projects under the umbrella of this programme level, we dispel the myth of defeat, heroes and provincialism.

We give voice to commonly voiceless characters and previously unknown stories and names to issues of personal excellence, but also responsibility, mutual care and reassurance. The essence of this programme peak is on the margin; on the very physical and emotional edge. And because the horizon we are aiming for is "beyond", not only in the world of the imagination but also in physical space, we think beyond mountains or state borders.

The long-term legacy of the programme peak

Tri-point Residencies is a programme of residencies for artists, researchers, scientists and athletes that we will develop with our local, regional and international partners. The artist residencies will be implemented not only in Liberec, but also all over the Tri-border area. **Tri-point Residencies** will also offer residencies abroad in collaboration with international organizations and networks. The residency programme will focus on several areas, one of them being a programme called **EUHotel** prepared for artists from the Eastern Partnership countries; emphasis will also be placed on the implementation of virtual residencies. The themes of the residencies will be drawn from the contrasts and dialogue between different fields and disciplines such as culture and sport.

Heroes Redefined

The residential fragmentation of the city of Liberec is often reflected in the souls of its inhabitants. Years of urban zoning have directly facilitated the mental segregation that inevitably accompanies the spatial one. Inside the city, we bring whole separate worlds together to a dialogue, we give a voice to otherwise unknown characters, and we change the routine notion of winners and heroes.

- The film essay **Invisible Foreigners** deals with the issue of life in industrial zones on the outskirts of the city. While the current labour migration might imply multicultural diversity, the lives of labour migrants and immigrants are usually confined to safe but isolated communities outside the central goings-on of the city. The essay will be accompanied by a series of encounters in the living library format, using the method of storytelling and the possibilities of direct dialogue.
- **Celebrities in Motion** – through interactive animation in the public space, we will present local personalities in new contexts. Composers, poets, actors, singers, architects and many other creative people associated with the region will reveal the challenges of heroization. We will look into the darker and more ordinary sides of their life stories and find positive and responsible references with environmental and social overlap.
- Microstories of so-called **Everyday Heroes** will create a counterbalance to the popular names. Filmmakers from various European cities will capture the everyday life of their citizens in video reports. Across Europe, e.g. tram drivers, curators, teachers, nurses, etc. will meet in a virtual environment to become city guides for a moment.
- With the ambivalence of **To See Or to Be Seen**, we will peek into the privacy of local households from publicly accessible places. These households will be portrayed in the same yet authentic and highly individualised environment of their living rooms as exhibition halls of privacy. A series of household paintings will be created using anonymous data collection, but the paintings will be based on real interiors of our neighbours' places and, with their consent, will be exhibited in the public space.

Further projects in the block: Mu(m)ddle (art studio combining therapeutic support, babysitting and creative art activities raising not only the topic of care for the caregivers but also of self-care as such).

Home-Run

Is Liberec a city of nobody or a city of everybody? Is home rather a feeling or a particular place? This is another ambivalence that we want to overcome through a dialogue between art and movement. "Home-Run" is about finding home, roaming through the surrounding landscape and wandering within oneself. With art and physical movement, we will rediscover the balance of body and mind and look for a home within ourselves.

- With the **Mountains Link** project, we will be viewing the all-encompassing mountains as a link. Through traditional photography, artists will take us on a historical walk through our mountains. The exhibition of photographs will be conceived as an open photo album, continuously complemented by records from the photographic tours that will be implemented as part of the project.
- The right to public access to the countryside, the **Right to Roam**, to wander and contemplate should be enjoyed by everyone regardless of nationality, age or religion. The Czech phenomenon of tramping will be reflected in its various forms both in terms of personal experience and collectively shared social folklore. In addition to an exhibition and a publication on the history of this important and still-living subculture, a map application will be created and oriented towards experience and relaxation tourism.

- In addition to increasing the physical fitness of its members, the Sokol movement aimed to engage in cultural and social activities, to promote personality development and cultivate honesty, national, racial and religious tolerance. The **Sokol Story** is a theatrical scavenger hunt; a performative guide to the history of this legendary sporting organization.
- We will convert the system of historic military bunkers called "řopíky" into a string of safe, peacetime refuges for international artistic interventions. In **Fortification Pilgrimage**, these buildings will be used as stages for international musicians, theatre artists or performers. Instead of looking out for the enemy, we will turn the bunkers into a camera obscura, reversing the perspective and letting ourselves be enchanted and fascinated by the power of nature.

Further projects in the block: Liberec City and Jizera Mountains (A comprehensive exhibition project mapping the mountain landscape and experiencing it in sports and recreation).

City Lines

In keeping with the stated aim of overcoming the fragmentation and isolation of local communities, we will create a network for European cultural and sport exchanges. In an athletic-cultural relay, we will connect municipal representatives, event organisers, artists, athletes and citizens across Europe and channel the accumulated negative competitive energy towards a reconciliatory international dialogue.

- The 20th anniversary of the Czech Republic's entrance into the EU will occur on the path to hosting ECoC. Therefore, on 1st May 2024 we will set out on the **European Values Hiking Trial**, which will fill the empty concepts with updated and relevant content. In a joint hike, in harmony of body and spirit and using technology, we will be drawing a map together, a pocket guide that will artistically redefine the terms freedom, democracy, equality, human rights or responsibility.
- **Games Without Borders** is an original television game show that was very popular in European countries in the early 1990s. The format was quite unconventional, with teams competing against each other in mental and physical skills while wearing outlandish costumes on spectacular sets with grand camera work. The show combined an unusual sense of immediacy with elements of playful fun. Thirty years on and directed by Liberec2028, the games will be played by teams representing European cities in a variety of sport-cultural events within the kalokagathia philosophy.
- Art and sport, two seemingly opposing domains, meet and influence each other in many ways. **Arts in Sport** will explore the various possibilities of their interaction, such as the use of design in sport for both aesthetic and practical purposes. The project will offer artists and athletes, e.g. through residencies, an opportunity to meet in order to seek and find new intersections that could bring representatives of both camps closer together.
- **Public Art Transport** will present a new tram line connecting Liberec, which is divided by the railway and motorway, as well as the "double city" of Liberec and Jablonec nad Nisou. At the same time, the line will highlight the importance of sustainable, environmentally friendly mobility in the city

and elevate public transport travel to an uplifting and welcomed experience. The trams will be filled with a regular cultural programme ranging from concerts and literary readings to chess games and mobile exhibition projects.

Further projects in the block: Musing Trains (selected trains in the Tri-border equipped with a music or book collection; in cooperation with the city of Zittau, the management of some train stops will be placed in the hands of artists for upcycled redesign from local leftover materials), **Tramvesty** (multimedia series and a composed opera, inspired by the Liberec – Jablonec nad Nisou tram line), **Nomad Games** (festival of non-traditional games and sports), **European Peace Ride** (traditional bike ride for peace in cooperation with Chemnitz 2025), **Sport Museum** (interactive multimedia exhibition of regional sport) and **Traces of Europe in Liberec** (exhibition of selected projects in Liberec and the region with EU support).

Project promoters: Liberec2028, Sportfilm, Anna Strnadová, Hana Kotinová, Aleš Benda, Pavel Novotný, Theodora Remundová, Secondary Art School in Liberec, Eliška Hamajdová, (Z)Matky Parents and Children Centre, Art Gallery in Jelenia Góra, North Bohemian Museum, Nazdar! Culture Space, Technical University of Liberec, Osamu Okamura, Martin Kratochvíl.

Potential partners (local): ARR – Regional Development Agency, Czech Tourist Club, Nisa Factory, Galerie N, Liberec and Jablonec nad Nisou Public Transport Company, S radostí, blog jizerské *ticho, Czech TV, Centre for the Integration of Foreigners, Post Bellum, ROMEA, KAM – City Chief Architect's Office, the Statutory City of Liberec, People in Need, KONTAKT Community Centre, TUBA Studio, Úsměv mámy, Motyčkovice Klika, Jizersko-ještědský mountain association, Jizera Mountains Protected Nature Reserve, Czech Krkonoše Mountains Museum of the Krkonoše NP Administration, Czech Sokol Organization, Society of Germans in North Bohemia.

Potential partners (international): Salzkammergut 2024 (AT), Tartu 2024 (EE), Trenčín 2026 (SK), Chemnitz 2025 (DE), Bodø 2024 (NO), Oulu 2026 (FI), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Périféeries 2028 (FR), Bourges Cher Centre Val de Loire 2028 (FR), Bastia-Corsica 2028 (FR), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Montpellier 2028 (FR), Reims 2028 (FR), Rouen Seine Normandie 2028 (FR), Azores 2027 (PT), Aveiro 2027 (PT), Braga'27 (PT), Évora 27 (PT), Trilex (DE), Hillersche Villa (DE), NUN – neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), City of Augsburg (DE), City of St. Gallen (CH), National Museum Wrocław (PL), Krkonoše Museum in Jelenia Góra and the State Archives – Jelenia Góra branch (PL), Jelenia Góra Cultural Centre(PL), Jelenia Góra Photography Club (PL).

Beyond the Screen

The city of Liberec has served as the site for many a film production. Usually, however, it played the role of a period backdrop supposed to imitate Prague, Vienna or Hamburg. So how do we relate not only to the original architecture, be it the German historicist buildings or the relics of socialist architecture, which are often not subject to monument protection? The urban complexes of prefabricated housing estates are accompanied by stigmas as well, yet they are home to a third of the Czech population. And what about the often empty shopping malls, whose former customers are now putting their shopping into virtual baskets from the comfort of their couches?

Cities are not hostels to stay at for the night, but places to live in. **We are changing the narrative of the centre and the periphery and have ambitions to empower local communities and entrust the public space to their own care. Because culture often emerges from grassroots.** We believe that public space needs to be cultivated and transformed into places to share experience, responsibilities and stories, places of individual and collective articulations of the world and of communication itself.

In our projects, we blend media and genres and use imagination in the digital world; we want to understand the contradictory contents of screens, overcoming the dualism of technology and nature.

The long-term legacy of the programme peak

We are surrounded by screens and displays at home, at work, in shops, public transport and in outdoor areas. We have flooded the public space of many cities with visual smog, and we will soon face a similar phenomenon in the virtual world too. In addition to tools to cultivate the public space of the city, we are therefore looking for parallels and ways to foster a healthy digital environment. By establishing the **Digital Culture Forum (DCF)**, we raise awareness of the danger and exclusion of the virtual world, but also of the above-mentioned digital smog. How should we go on dealing with the boundless amount of digital artistic content created in the last few years? We also consider DCF research into the assessment of digital production's environmental burden to be important.

A Vibrant City

With physical activity, performance art, installations or music, we will grasp the space of the city and the architecture to overcome urban and interpersonal fragmentation with live art. We will move culture from institutions to the public space, to the periphery, and frame the individual elements of the city mosaic with art and cultural interventions.

→ Fügner Street (Fügnerka) is the main public transport hub and therefore the busiest place in Liberec in terms of the immediate presence of residents. At the same time, it is a place with a reduced sense of security. We want to counteract the risk phenomena associated with this

space with the **Community Art Service** project. We will take regular tours of this bustling street together with the "regular occupants of Fügnerka", social workers and restorers from the region to get to know the local cultural heritage as well as random advertising artefacts and find a healthy relationship toward them.

- **Culture Markets** are a parallel to commercial, exchange and seasonal markets. Regular cultural and sports exchange markets will offer contemporary arts and crafts, showcases, creative and experience workshops, and a series of swaps and giveaway events.
- During the **Handy Wo*Men** Festival, the streets will be filled with DIY enthusiasts, handymen and tinkerers who to some extent are dormant in all of us. In open studios, we will organize the production of street furniture, decorations and facilities for other events. Available materials will be recycled and upcycled to stir up the cultural life in all parts of the city with a little skill, creativity and will.
- The **Give Peace a Chance** is a series of concerts on rooftops across the region, reverberating with a unified message of peace and non-violence. The tour will be followed by an electronic music label which will release a collection of Northern Beats and homemade DIY sounds created in or directly inspired by the Liberec region. The musical recordings will take the form of map recordings, scores and sheet music, which will be further interpreted by choirs or barrel organs, i.e. mechanical musical instruments with programmed music driven by a hand crank.
- Inspired by the Salzkammergut 2024 and their adoptive villages ("Art Your Village"), the **Adoptive Peripheries** project will invite the inhabitants of all districts of Liberec to become not only passive consumers of the entertainment forced upon them from above, but to become administrators and programmers of their own festivals, events and happenings. The designated spaces and objects will thus be filled with their own cultural content.

Further projects in the block: *Light Festival* (a sustainable festival of anamorphic video mapping and student and graduate site-specific projections that will finish stories of local streets), *HYPERBOL^ART* (an international multi-genre festival full of folklore, theatre, music and dance), *Barrel Organ Festival* (an international festival of players of mechanical musical instruments powered by a hand crank), *Karel Velebný Summer Jazz Workshop* (a jazz interpretation workshop in Frýdlant for amateurs and professionals).

In the Spotlight

The limelight of stages makes us ask questions related to identity, authenticity and our assumed and new roles. It is time for Liberec and the whole region to step out from behind the screen and start writing their own stories. For once, we turn the spotlight from the masterpiece on display to the processes and meaning of those proverbial 15 minutes of fame.

- Audiovisual art across the Tri-border continues a strong tradition with an international potential to reach large audiences, to draw them into the story and the creative process itself. The **Trinational Film Summer School** will be an umbrella of film festivals held in the region with interactive, experience and theoretical summer workshops where students will be able to learn film production activities from script development and camerawork to actual acting.

A series of workshops will also be dedicated to working with the medium of film for the visually impaired. The project will culminate in a collaborative film set in the reality and environment of the Tri-border.

- Establishment of the **Creative Centre of Animation** in Liberec as a hub not only for the international Anifilm festival, but especially for world animation. The centre will be home to permanent exhibitions of Czech animation, including workshops and animation workshops, an animation school and an animation production studio.
- After two years of the COVID-19 pandemic, museums, libraries, leisure centres and music clubs are undergoing a transformation, as are botanical and zoological gardens in the context of environmental policy and welfare approaches. In the **Podium Redefined** project, we will explore the potential of cultural institutions primarily as spaces for cultivating artistic expressions, collectives and relationships. We will seek answers to many questions during an expert conference, which will be concluded with joint dinners in selected institutions and organizations, during which the programming and exhibition plan for the coming years will be directly drawn up with experts and the general public.
- We don't survive solely on reality, so we're not afraid to take the path of idealism and dreams, to give stories a different perspective. **Fata Morgana** are popup arenas, blending augmented reality with reality, allowing us to enter utopian cities and visionary worlds with the help of interactive projections. The programmes will be controlled by movement and physical activity, opening up the field for games and sports, but also for exploring the possibilities of the sensory experience of reality and experiencing both new and familiar social connections.

Further projects in the block: *Anifilm* (the biggest festival of animated film and animation in Central Europe), *Filming in the Dark* (an open series of workshops answering the question of how people with visual impairments work with the medium of film), *KI-NO* (a not only urban film festival responding to the gentrification of the city centre), *WTF?!* (a festival of contemporary theatre that came into being at the F. X. Šalda Theatre), *Traces of Liberec in Europe* (a travelling exhibition about products and innovations originating in Liberec and the region).

The Urban Myth

Today, the German historicizing buildings appear to be out-of-place backdrops that have been forcefully and falsely inhabited. How should we grasp them from both a professional and subjective point of view? We are focusing on the use of architectural relics from the socialist era, which infuse high-quality art works with the odour of totalitarianism. But we also reassess the insensitive modern-day interventions made by developers into the city's skyline. How should public space be understood? What defines it? When is it truly open and accessible and when is it subject to specific interests?

- **Liberec Architecture Centre** will be designed as a place for presentation, education and discussion about urbanism. By addressing the issues of city planning in the local and international context and issues of sustainable architecture and civic participation, the centre will locally fill in a gap that is perceptibly missing in school education programmes.
- **Housing Estate Poetic** will focus on specific city planning units of panel housing estates, where one third

of the population of the Czech Republic lives. Although this housing was designed with the belief in the socialist principles of societal organization, photographs of tall prefabricated buildings today are usually accompanied by dramatic newspaper articles about socially excluded localities. We will be breaking down the stigmas of these 'rabbit hutches' and the 'lower class' by engaging in a dialogue between the professional architectural community and the residents of the estates themselves.

- The **Reichenberger Zombie Business** project will bring empty commercial spaces to life with artistic interventions, transforming former butcher or hardware shops in the suburbs and entire dilapidated department stores into open galleries and studios or community centres. In collaboration with Salzkammergut 2024 and their Taverna Lab project, we will work with food-service businesses that stand at the crossroads of their further existence.
- We will answer questions of what is already private and what is still public with the **Urban Responsibility** projects, which will open up the topics of visual smog and the usurping of city spaces. Through artistic collaborative interactions with companies and private entities, we will lead a dialogue on the responsible management of the space that extends into the sphere of public interest. A number of shop windows around the city will become galleries for local and international visual artists, sculptors and other creative individuals.
- The iconic structure of the transmitter on Ještěd Mountain by architect Karel Hubáček will be rearranged in an open studio, where new forms of architectural landmarks will be constructed collectively with visitors, students, environmental scientists and architects. In the traditional student competition "**Ještěd f kleci**" (**Ještěd Caged**) we will reflect on issues of evaluating architecture.

Further projects in the block: *Metamorphosis of Liberec over the Ages* (transformations of Liberec public space over the last 80 years, especially in relation to housing, art and the environment), **LIBEREC:REICHENBERG: North Bohemian Architecture** (Online database of architecture, student projects for Liberec and a virtual platform for public debate on the treatment of our immediate surroundings).

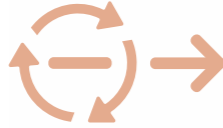
Project promoters: Elset, Sára Šindelářová, Jaroslav Zeman, North Bohemian Museum, Technical University of Liberec, KAM – City Chief Architect's Office, Liberec2028, Argonaut Creative Lab, __STROY Studio, Jeunesses Musicales Czech Republic, Kruh přátel Severáčku, Zpěvem společně, Jiří Volný, Nevzdělanci, F. X. Šalda Theatre, Nisa Film Festival, Osvěta, Anifilm, Mjök.

Potential partners (local): National Heritage Institute, Prague Institute of Planning and Development, KONTAKT Community Centre, People in Need, AvantgArt, Liberec Elementary Art School, DEPO2015, Tatrhy, Krmelec recordings, One World, Sport Film Festival, Lidové sady Liberec, Regional Chamber of Commerce.

Potential partners (international): City of Bogatynia (PL), City of Augsburg (DE), City of Zittau (DE), Nisa Film Festival (PL, DE, CZ), Sorbian Museum Bautzen (DE), NUN-neue unentd_cke narrative Chemnitz (DE), EUREX Working Groups (Euroregion Neisse-Nisa-Nysa) (DE/CZ/PL), Braga'27 (PT), Chemnitz 2025 (DE), Arsenal Paris (FR), BLOX Copenhagen (DK), DAZ Berlin (DE), AzW Wien (AT), New London Architecture (GB), ARCAM Amsterdam (NL), Chicago Architecture Center (US), Kunst im öffentlichen Raum Wien (AT), International FICTS Festival (IT), ZOOM Jelenia Góra International Film Festival (PL), Salzkammergut 2024 (AT), Oopus (EE), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Chamber of Commerce and Industry Dresden – branch Zittau (DE), Creative Saxony (DE).

Beyond Cycles

Liberec is a city in the power of the mountains, which determine its climatic conditions. However, the above-average rainfall once characteristic of Liberec has been disappearing in recent years. We see climate change as one of the biggest challenges we face today. This is why we encourage cultural actors to organise environmentally friendly activities, and we put nature and its protection at the centre of all our efforts.

We share the memory of the landscape in a sensitive way as a source of inspiration for cultivating interpersonal relationships, which, like nature, need to be in mutual harmony.

We also look for a parallel to the regular cycles of nature in historical situations to detect certain systems and repeated patterns. At a time torn by general scepticism, we also face a social and economic crisis. The following years may see a high level of uncertainty, material deprivation and status frustration, which have often been offset by the rise of radical movements. **Wars and rivalries don't always take the explicit form of an armed conflict. War can also be day-to-day grudges and silent animosity. And the cure to it is listening to each other and a multifaceted dialogue.**

Long term legacy of the programme peak

Inspired by the sustainable approaches and the manuals of Tartu 2024, Bodø 2024 and Oulu 2026, we will prepare a manual for the responsible organization of cultural and sport events that will be directly applicable to local specifics. However, the Liberec **Even(t) Redefined** guide will be based on global green trends, so the rules and limits set there will serve as model patterns that are also transferable to different environments. **Even(t) Redefined** will shift the narrative and perspective of event organization, planning and consequences towards caring for nature, the city, the audience, the community and the implementation team, but towards ourselves as well.

Symbiosis

If we are to face the climate crisis, it is essential that we find a new environmental sensitivity, harmony and compassion for the planet, other beings and ourselves. We will find a delicate balance between nature and technology, a dialogue between humans and all elements of the natural ecosystem. Through cultural dialogue, we open up the theme of nature conservation, sustainable living and the sustainable organization of all activities.

- The central motif of the **Fly System** project is insects as an indicator of symbiotic coexistence, as an often overlooked class of animals. At the same time, insects are very influential in e.g. biomimetics, and we will be inspired by them in our artistic work. A symphony will be composed at the border between music, performance and technology; interactive educational lectures will be organized, as well as a culinary celebration offering alternatives for sustainable eating.
- The **Nisa Triathlon** will take place on the river that forms a natural border and link between the Czech Republic,

Poland and Germany. It will accompany the current edition of the international **Nisa Film Festival**, dedicated to the rivers and their pollution. We will lend the voice of art and our bodies, ready for healing movement, to the river, which has been sorely tested by industrial and other pollution. Riding design kayaks, creatively constructed bicycles, tricycles or other vehicles, and running or walking will be sporting disciplines in which the winner won't be the single fastest participant, but all those who come close to the median time. We are thus shifting the traditional concept of competition from rivalry to thoughtfulness and harmony.

- To cope with ecological frustration, we once again turn to art. **Glass Forest** uses local craft traditions to name and commemorate endangered species and plants. Art installations will be placed sensitively in the landscape as memorials to them. The silent remembrance will be complemented by a digital archive of natural phenomena, sights and sounds from the Tri-border area that have been or may become lost.

Further projects in the block: Nisa Film Festival (a traditional cross-genre, tri-national film showcase with an accompanying cross-border programme at dozens of screening venues in the Tri-border), **AFO Echoes** (a festival of popular educational films with science themes in cooperation with the Academia Film Festival in Olomouc).

Craft Relay

The craft relay takes us on a journey through the history of the textile and glassmaking traditions of the region. Craft legends, traditional procedures and related myths and superstitions will be sought and conveyed in theatrical productions and preserved in a multidisciplinary anthology of a pop-instructional nature.

- **STRUTEX** is an international conference dedicated to the possibilities of textile production. During the years of the COVID-19 epidemic, Liberec became famous for developing nanofibres, helping to overcome the pitfalls of the coronavirus. Apart from the conference, we will look back at the legacy of nanomaterials with the comprehensive exhibition project **Nanovariation** and the publication of an expert catalogue.
- The **Crystal Valley Festival** will bring the tradition of textiles and glass into artisanal dialogue, transforming several locations in the unique mountain landscape into a glass symposium and a sustainable celebration of fashion, jewellery and costume jewellery. A crystal tram will operate between the sites, and the glassworks and grinding shops will be turned into catwalks and connected by fun educational trails.
- We are looking beyond 2028 again in the context of the arts and crafts tradition with the **Arts and Crafts Ecosystem** project. It explores the sources of local cultural identity, taking craft as a guide to define new ways to support the development of selected skills and disciplines in the real world. Through architecture, city planning, business models, digitalization and collaborative networking, a specialized database, interactive map, web interface, monograph and exhibition for the professional and general public will be produced.
- **ILLUMINAT.ID** is an acoustic sculpture made of Czech uranium glass. The unique glass instrument will make

the mountain landscape ring, where passers-by will become the musicians, creating a space for inner musical and natural meditation with their touches and gestures. This allows the audience to become an active creator of a sonic biosphere created by their own momentary performance.

Further projects in the block: Three Textile Peaks (a travelling interactive exhibition about the history of textile production and its importance in shaping the regional cultural landscape), **N-imag** (textile memory of North Bohemia converted into an online map and freely available software with virtual tours), **Slow Fashion Days** (an alternative design and educational market about the fashion industry), **Pearl Stream** (a theatre walk with surreal images from the history of bead making), **Glass and Jewellery Celebration** (confronting the history of glass and costume jewellery with contemporary dance and the public space of Jablonec nad Nisou).

Memory of the Landscape

We will follow the traces left by historical events across the landscape. We will search for both physical and symbolic imprints, for the repetitions of history. We will raise questions concerning our relationship with cultural and natural heritage in the context of these projects:

- **Re-exploring Chimneys** in augmented reality, Chimney Examination will reconstruct chimneys as witnesses of industrial production, reminding us of the story of a craft tradition that in the past, while elevating the region to a rich industrial area, burdened it with environmental pollution.
- There are few spots in Czech nature that are untouched by human intervention. The greatest human subjugation of nature occurred as early as the Baroque period. We will experience the specific concept of the picturesque landscape accompanied by small sacral sculptures, chapels and stops in the purifying **Via Sacra** pilgrimage. The traditional spiritual pilgrimage will be complemented by contemporary, nature-sensitive land art by artists from around the world and will culminate in a music-theatre recital by **DAVID**.
- Public spaces have historically been what media and newspapers are to us today. Markets, the speeches of rulers and executions all took place in squares. The **Sites of Memory** alternative urban map app will present the walking and cycling routes of history as they have been shaped, changed and then forgotten. It will reveal stories of renamed streets, toppled monuments and other secrets of collective memory.
- The **Statue and the City** project follows the famous exhibition of the most important Czech sculptors, whose works were installed in the public space of the city in 1969. The exhibition was a bold and progressive undertaking for its day, crossing many physical, mental and political barriers. By the end of 2028, an expert panel will prepare an updated legacy of the exhibition so that it can be presented as Liberec's Sculptural Renaissance the following year, marking the sixtieth anniversary of the event in 1969.
- Following the displacement of the German population after World War II, Liberec and much of the region was settled by people from various parts of the country and Europe. Today, people from Ukraine who were forced by the Russian army to leave their homes during the war are coming to Liberec. Waves of migration are not an isolated example, and even in relation to Ukraine we can find cyclical connections and relationships. **(E)migration** will show the theme of repeated

migrations as a natural consequence of geopolitical events in a comprehensive exhibition and educational programmes for primary and secondary schools.

Further projects in the block: While Liberec Tells and Sings (a three-generation project of choirs tracing places and legends of Liberec), **Living Memory Liberec – Reichenberg** (tourist routes with an audio guide presenting the city through the narratives of local witnesses), **WAY APP** (a mobile application as an interactive map with a switch between the city's cultural past and present), **Hidden Stories of the Liberec Region** (a geolocation game as an audio drama presenting local history).

Project promoters: Liberec2028, Anna Habánová, Zpěvem společně, Studio Volantes, Antonín Ferdan, North Bohemian Museum, Hidden Stories, AvantgArt, Technical University of Liberec, Lenka Morávková, Crystal Valley, Kamila Boudová, Nisa Factory, Anna Strnadová, iQLANDIA, Nisa Film Festival, EKOPark Liberec, Zoo Liberec

Potential partners (local): Post Bellum, Regional Gallery Liberec – Spa, National Heritage Institute, Academia Film Olomouc, Centre of Environmental Education DIVIZNA, Čmelák – Friends of Nature Society, SUNDISK, Museum of Glass and Jewellery in Jablonec nad Nisou, Nazdar! Culture Space, Galerie N, Kateřinky Secondary School of Design.

Potential partners (international): MGO Bautzen (DE), City of Augsburg (DE), NUN-neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), Tartu 2024 (EE), Bodø 2024 (NO), Oulu 2026 (FI), Braga'27 (PT), Clermont-Ferrand Massif Central 2028 (FR), Montpellier 2028 (FR), Rouen Seine Normande 2028 (FR), City of Bogatynia (PL), City of Zittau (DE), Salzkammergut 2024 (AT), Narva2024 (EE), Chemnitz 2025 (DE), Creative Lusatia (DE), Art and Glass Festival Jelenia Góra (PL), Crystal Kingdom Festival Jelenia Góra (PL).

Q12 How the cultural programme will combine local cultural heritage and traditional art forms with new, innovative and experimental cultural expressions.

We cross the usual limits, head beyond them and build new genres, forms and media. But we proceed sensitively and in dialogue with all actors.

Dialogue of Traditions

Liberec is a city suffering from anaemia. The near-absolute population change and the broken connection to its own history predetermines discontinuity and the absence of many traditions, rituals and customs. We will look for legends, tales, practices or recipes covered by the dust of time, which relate to the local craft tradition, in the **Craft Relay** project block. We will bring the tradition of textiles and glass into international dialogue with the **STRUTEX** conference or the **Crystal Valley** multi-genre festival. The comprehensive exhibition project **Nanovariation** will present the revolutionary changes that research led by the Technical University of Liberec has introduced to the textile industry, tissue engineering, biomedicine and electronics. The project will involve the creation of an interactive map with expert content, using modern methodological approaches of map storytelling, augmented reality or geolocation.

The phenomenon of nanofibres will take the form of experimental tapestries in the works of **Svatoslav Krotký**,

in which the boundaries between textiles, painting and sculpture are blurred. Experimental musical site-specific experiences will be evoked by the **ILLUMINAT.ID** project, which aims to bring together regional glassmaking traditions with high-tech innovations, giving rise to a unique glass instrument.

We are also looking beyond 2028 in the context of the arts and crafts tradition with the **Arts and Crafts Ecosystem** project. It explores the sources of local cultural identity, viewing craft as a guide to define new ways to support the development of selected skills and whole disciplines in the real world. In doing so, it will not only allow for a comprehensive combination of present interests and subjects active in the traditional craft, but also for a meaningful continuation of the history and legacy of the field.

Thus, even dramatic population changes have not left the region completely empty of heritage and traditions. We want to give their quiet, often hidden ways the attention they deserve so that craft myths, wisdom and practices don't get lost in the shadow of technological progress.

Dialogue of Interpretations

Tradition and historical starting points have inevitably shaped the face of the city and the sense of belonging among its inhabitants. We are confronting established patterns of thought and stereotypes and putting them to new tests. We name the linguistic tradition, for example, in the project **in Language Captivity**. We learn from the forgotten stories of minorities and tell them together in new contexts, entering them into a virtual archive and bringing them back to life through artistic representations in the public space of the city and in the digital world.

We subject the city to critical inspection through a series of projects covered by the language of architecture in the **Urban Myth**. We experience both vacant and inhabited buildings and urban complexes with all our senses and with the use of new technologies. We also bring up questions of interpretation and the relationship to cultural heritage in the context of collective memory and the climate crisis in the block of the **Memory of the Landscape** projects. We reflect on the mission of memory institutions in **Podium Redefined**, where we examine the assumed traditional roles of established and independent cultural organizations and update them in relation to future challenges. In the **Fortification Pilgrimage** project, we are transforming a system of historic military border fortifications into a line of safe havens for international artistic interventions, thus once again opening the topical issue of peace and solidarity.

Inspired by regional history, we also return to the dialogue between body and spirit. In the **Sokol Story** theatrical scavenger hunt, we trace the story of the gymnastic association and take a look at the Czech phenomenon of tramping with the **Right to Roam** project, where we transfer the traditional tourist activity into a map application with the help of present-day technologies. The balance of the human soul, movement and nature is also sought on the **Via Sacra** trail, whose Baroque tradition is complemented by contemporary and nature-sensitive land art by artists from all over the world.

We also mix tradition with experiment in music in the **Give Peace a Chance** project. In this project, new electronic beats are interpreted by local choirs with long traditions or by players of historical barrel organs.

Dialogue of Virtuality

Innovation and technological development are inevitably accompanied by digitalization. New media have established themselves in academia, algorithms and technologies are being used to preserve endangered cultural heritage, and emerging artistic content is being digitized as well. However, there is often no comprehensive approach and vision of how to deal with the data in the longer term. This gap in strategic thinking is filled by the **Digital Culture Forum** as one of the legacies of Liberec's candidacy. The **Digital Culture Forum** will take into account the principles of archiving, conservation and restoration approaches to cultural heritage and address the presentation of and access to historical and contemporary artistic content, as well as the promotion of new forms of creative expression.

The online environment can help us develop our creative thinking in a healthy way, allowing us to construct whole imaginative worlds. That's why we'll recreate chimneys, dye works and factories in augmented reality so that the **Re-exploring Chimneys** can remind us of the story of a craft tradition that in the past, while elevating the region to become a rich industrial area, burdened it with environmental pollution.

The founding of the **Creative Centre of Animation** will support the tradition of animated film. The Centre will develop the film and games industry, which in the Czech reality is struggling with a shortage of qualified staff.

We balance virtual and real space in almost every project, coping with the many paradoxes and challenges that digitalization and the latest technologies bring with them. We harness the potential of technological tools to connect artists, creators, audiences and listeners regardless of geography while cultivating the online environment at the same time, enhancing its experience beyond languages, generations and social status, guiding the cultural and general public on a journey of understanding modern devices and interfaces. **With each project, we create a unique micro-world, an imaginative space across media, genres and artistic approaches. Beyond space and the passage of time.**

Q13 Involvement of local artists and cultural organizations in the preparation and implementation of the cultural programme.

The principles of participation and involvement of the local artistic community and the general public were already used in the preparation of the Strategy for the Development of Culture in the City of Liberec 2022–2029. During the process of preparing the strategic document, resources for active communication with the Liberec cultural community and across the various departments of the City of Liberec's City Hall were being built. The involvement of local and regional stakeholders in the preparation of the Strategy and the subsequent ECoC candidacy process responds to the city's weaknesses, which we have named repeatedly. These include the absence of efficient communication, insufficient space for the independent scene or few opportunities for encounters. **From the very beginning, we have been overcoming shortcomings through participatory activities, followed by transparent and open dialogue.**

From distancing to mutual trust

Because we see dialogue as the basis for mutual understanding and a varied cultural exchange, we have launched our artistic programme with the **Open Fan** project block. The projects in the opening block cultivate different platforms for discussion, offering a rich array of opportunities for involvement to a variety of artists, creative individuals and ordinary citizens of the city and the region. Since the beginning of the candidacy, we have initiated a meeting of the **Liberec Cultural Forum**, which has been providing information to all those who wanted to learn about the candidacy or get directly involved in its making. The meetings featured informative presentations and debates on how Liberec and the region should be transformed by 2028. The conclusions from such meetings formed the basic elements for the text of this book for us. The platform of the "Liberec Cultural Forum" still exists as a space for active co-creation of Liberec cultural life.

In the project section **Language Isolation**, we also highlight the above-mentioned mistrust and structural communication isolation, i.e. between the public administration and cultural actors. We are creating safe places for encounters between the representatives of all sectors. Information seminars and individual consultations will be followed up in the programme with a real dialogue by organising round tables, debates on creative bureaucracy or the establishment of the **Academy of Skills and Opportunities**.

From fragmentation to agreement

Local cultural players have been involved in the programme development process not only at the level of proposing but also at the level of actual decision-making. The Artistic Board was carefully composed of personalities from Liberec, the region and the Tri-border. The expertise of the Board members covers a wide range of genres and includes artists, representatives of the independent scene and figures with experience in public institutions. The Artistic Board is an independent guarantor of the quality of the artistic programme and takes responsibility

for its final form. It is therefore not a mere advisory body, but one with decision-making powers and accountability. In terms of hosting the ECoC 2028, its activities will continue within the organisational structure.

A discussion group was also established, and its members have been directly influencing the artistic programme throughout the preparation of the first round of the competition. Again, this group consisted of a mix of artists and creators from the region, organizers of local cultural and sporting events, representatives of both the institutional and independent scene, and figures active in a variety of sectors from theatre and architecture studios to the techno scene. The group delivered and reviewed the artistic vision of the programme and its structure, and many members became directly involved with a specific project. It will continue its activities in the event that Liberec advances to the second round.

Not only has a consensus on the artistic programme been found in mutual dialogue across territories and languages, but the meetings have also generated a number of professional connections, friendships, bonds, inspirations and ideological enrichment.

From fame to responsibility

The city's candidacy is symbolically accompanied by ambassadors. These for example include a dancer, a rapper, a sponsor or a local female tattoo artist. The ambassadors' mission is to use the weight and sound of their names responsibly and to draw the wider public into the candidacy process as well as into thinking about the potential of culture in a general sense.

From documents to collaboration

We invited the professional and general public to actively participate in the co-creation of the artistic and cultural programme through an open call for ideas and visions for the future face of the city. The **more than 120 projects** submitted in this way were shaped by the follow-up "**Project Machine**" meetings. Here, we not only had the opportunity to meet the submitters of individual projects, but also to give them the space to discuss their projects at their own discretion with colleagues both from the field and the wider context, to inspire each other or to reflect on parallels and possible collaborations. The response to the meeting was positive, so we decided to follow up in the programme with the **Circumflex** project, which will accompany cultural actors and civil society on the way to realizing their visions.

We have worked with a large address list, with individual artists and creative individuals from all over the region, across the cultural and creative industries, with cultural, sport, environmental and leisure organisations, primary and secondary schools and university departments. We have attached a specific face to each address, had countless face-to-face meetings with both institutional representatives and individual creative persons, and begun to build a strong, confident cultural community based on mutual trust. However, we want to go further in our artistic programme. We want to strengthen the community and the individuals within it, deepen synergetic collaborations with the region and abroad, and focus on attitude change, strategic visions and lasting legacies.

Europeân Dimeñsion

Q14 Foreseen activities in view of:

- **Promoting the cultural diversity of Europe, intercultural dialogue and greater mutual understanding between European citizens;**
- **highlighting the common aspects of European cultures, heritage and history, as well as European integration and current European themes;**

Europe and its values were born of dialogue: Europe arose from a dialogue of cultures, the European Union from a dialogue of geopolitical interests, and both entities simultaneously of a dialogue of fundamental values. Recent years, however, have not been too kind to dialogue: the pandemics have created new borders between states and between people, governments have stopped promoting the culture that underpins individual and social existence, and a war of an imperial nature has broken out at the EU's borders that we thought no longer had a place in Europe. The values that dialogue needs to exist have been shaken to their very foundations. But that cannot be a reason to discontinue our efforts for dialogue and its development. Quite the opposite. Liberec therefore offers a dialogue that it also needs at the same time. So what exactly does 'Europe's cultural diversity, intercultural dialogue and greater mutual understanding between European citizens' mean for Liberec?

The experience we already have, which we want to share with others and further develop, is our coexistence within the Tri-border, i.e. within the **Neisse-Nisa-Nysa Euroregion**, the oldest Euroregion in Central Europe. Germans, Poles, Czechs and Lusatian Sorbs have lived here together since the Middle Ages, and this cosmopolitan community now also includes Vietnamese, Ukrainians and other nationalities. The World War II and the subsequent ideological conflict between Western democracies and Eastern totalitarian regimes built high walls between individual states and nationalities, which are beginning to break in full accordance with our vision. We stop looking at ourselves as strangers, we perceive ourselves as neighbours and friends. Together we create a space in which history is not written by a handful of supposed heroes. We offer the experience of dialogue in the Tri-border to the whole of Europe. This is through the 'Tri-points' platform, which connects other European and non-European 'Tri-points'. Let us not forget

that these places become natural points of understanding and coexistence in peaceful times, but in contrast, in times of crisis, they can be potential crossroads of conflicts. Tri-points are often inconspicuous places that go down in history due to their strategic location – like **Schengen**, which has become synonymous with free space and movement.

Although a **Tri-border** is often also perceived as a territory where borders play no role, where people usually communicate in some way even if they speak the language of their neighbours poorly or not at all, this does not mean that it is a conflict-free territory. Let's mention the example of the Turów coalmine, located just a few kilometres from Liberec, where during the international Czech-Polish dispute over the ecological consequences of mining, signs forbidding Czech visitors from entering Polish businesses appeared. It was as if the former borders had suddenly returned. Dialogue and friendship can therefore very quickly transform into extraordinary monologues, and also into barriers, which usually grow much faster than they break down. The dispute, which is perceived as national and political by all three entities, eventually reached the EU Court of Justice, which in turn brought a fourth dimension – distrust in the EU and European institutions, which often lack detailed knowledge of the local context. This is a general feeling that is also emphasized by residents of other parts of the EU. We will look for answers, ways or solutions together with candidate and partner cities through a series of **European Dialogues** and **Triplicity** on European identity, integration and subsidiarity.

For us, close proximity to Poland obviously means more than just cooperation within the Tri-border. The Czech Republic, together with Poland, Slovakia and Hungary, is a member of the **Visegrad Group**. We consider it important to ask where cooperation between the V4 countries is heading, especially in connection with limiting the rule of law and the restriction of human rights not only in Central Europe, but also throughout the EU or in non-member countries. Therefore, together with ECoC **Wrocław 2016**, **Trenčín 2026** and the candidate cities from the V4 countries, we will create a forum for dialogue with civil society, where problems will be discussed at a regional, Central European and Eastern European level, and we will try to find solutions through art and culture.

For Liberec, searching for dialogue or finding dialogue is a basic goal. Not only the **war in Ukraine** has raised the question

of how to react properly when dialogue fails. Spontaneous solidarity, which was shown by many European countries that have offered immediate and specific help and support to occupied Ukraine, usually comes first. Solidarity is one of the fundamental values of a united Europe. But it can undoubtedly reach its own limits. Does a person as a rational being have the strength and opportunity to pay long-term attention to the problems of others? How quickly will solidarity transform into an expected phase of indifference? It's hard to say. But Europe will no longer be the same. That is why our goal is to involve the Ukrainian, Belarusian and Russian communities and invite them to a mutual dialogue with Czech or Central European society through individual activities. One of the ways to do this is the **EUhotel** residency programme focused on artists from Ukraine, Belarus and Russia. Another concrete example is collaboration with the Belarusian artist **Rufina Bazlova**, who will lead workshops within **Language Isolation**. The situation in 2028 will, of course, be different from today, but the relevant questions will undoubtedly remain. Like Culture Action Europe, 'with war back on the European continent, we want to reaffirm that culture is key in building democratic communities based on dialogue and promoting peace'.

The central theme of this chapter are **values shared in the European area**. We are aware that values remain an axiom, but the way they are perceived changes over time. Peace – until 24 February 2022 – was a word that was almost cliché, but today it resonates with the same dynamics as it did 80 years ago. Or free movement. Before March 2020, this was a matter of course, which COVID-19 was able to transform very quickly into strong restrictions. The events of the last three years have led the present generation, which until recently lived in seemingly unchanging certainties, to open their eyes and think about responsibility for the world and for their neighbours. We will research all this and emphasize in cooperation with our international partners, specifically in projects such as **Fortification Pilgrimage**, **Tri-point Residencies**, **Everyday Heroes** or **European Values Hiking Trail**.

In the above context, together with our partners, we open the following key topics:

- 1. Language and communication:** the Tri-border area is specific in that the locals somehow communicate with each other even without understanding the other's national language, either on the basis of the knowledge of basic expressions and with the help of gestures, or with universal English. But this is only enough for living side by side, not together. Part of the inhabitants of the Tri-border therefore learn the language of their neighbours at bilingual schools, Czech children attend nurseries in Zittau, etc. Liberec2028 will support and develop these activities, especially within the **Beyond Language** programme. Within the Neisse-Nisa-Nysa Euroregion, specifically in the district of Bautzen, they speak a minority but still-living language – Lusatian Sorbian, the only Slavic language present in Germany. By opening and deepening the dialogue with the Sorbian minority, we will support linguistic and cultural diversity not only in the Tri-border region, but also in Europe, where the issue of relations between major languages as a global means of communication and small or minority languages is very topical. The refugee crisis of 2015, COVID-19 and the war in Ukraine show that it is still necessary to emphasize digital literacy.

In connection with this, we also see the issue of a gradual transfer of interpersonal communication to online space. We deal with this, for example, in the **Digital Culture Forum** project.

- 2. Environment:** Mountains, forests and the bordering Niesse river, which flows through the cities of Liberec, Zittau and Görlitz/ Zgorzelec, among others, are the common denominator of the whole Tri-border. Unlike languages, they do not divide the inhabitants of the three countries. Forests and mountains are a place where borders and affiliation to a nation or nationality are blurred. However, the surrounding nature raises questions related to over-tourism. We must also return to the issue of the dispute over the Turów mine, which not only affects friendly relations between neighbours, but also touches on the environmental and sustainability issues of the region. We are also aware that programme and investment activities must be viewed from the perspective of sustainability principles (green roofs, energy alternatives, recycling and zero waste). We develop all this in the **Beyond Cycles** programme peak.
 - 3. (EU) identity and belonging:** the crisis situations of recent years have examined the values of European belonging and the attitudes of individual members of European society towards cohesion and the real values of European identity. How has the relationship of not only Czech society to Europe and Europeanism changed? We will examine this, for example, in a shared dialogue with the cities of Braga and Clermont-Ferrand, representing countries that have joined the EU at different times and under different circumstances. In 2024, the year of the twentieth anniversary of the Czech Republic's entrance into the EU, together with our partners and in the harmony of body and soul, we will set out on the **European Values Hiking Trail**. With its approach, Liberec tells Europe and Europeans that we should be active citizens who do not rely on someone else to take responsibility for themselves and their neighbours. That is why our goal is to revive the importance of the value of solidarity and belonging and to explore, through culture, new paths to mutual closeness and humanity. Solidarity does not end when society cultivates respect for others, strengthens its ability to listen to them and communicates with them as equals. That is why we invite our partners – local, regional, European and non-European – to participate in the series of meetings within the **European Dialogues** and **Triplicity**.
- **featuring European artists, cooperation with operators and cities in different countries, and transnational partnerships.**

We will present European and other artists through programming and participatory activities arising from international cooperation, both current and future. We will engage international artists in the platforms on which Liberec and Liberec citizens and organizations are active. Specifically:

- 1. Within the Tri-border:** Cross-border cooperation in the Tri-border region is completely natural. Cooperation with Polish and Saxon cities, especially Bogatynia and partner Zittau, but also with Zgorzelec and Görlitz, has existed for a long time, and the Liberec2028 project will continue to develop it. Zittau has candidate experience for the 2025 ECoC title, and German Görlitz ran for the 2010 ECoC, and therefore we will involve local artists from this perspective as well. In addition

to the participation of cultural actors in the Liberec2028 programme, it will also involve citizens in participatory activities.

2. **Within the Neisse-Nisa-Nysa Euroregion:** Liberec is a founding member, the unwritten capital and natural centre of this Euroregion. It is a wider region than the Tri-border, important for the strong participation of cultural actors from all three countries, as well as a key catchment area for audience engagement. The participation of the city and the district of Bautzen in the given Euroregion brings the topic of Lusatian Sorbian and Sorbs to the context of Liberec2028. This framework also includes the 'Agreement on Cooperation between the Cities of Liberec and Jelenia Góra', committing, among other things, to 'cooperation in the candidacy of the Statutory City of Liberec for the 2028 European Capital of Culture, which was signed on 11 February 2022.
3. **Through cooperation with other Polish and German partners:** Cooperation with German and Polish partners will, of course, go beyond the above-mentioned partnerships. On the Saxon side, our partners are mainly in Dresden, Leipzig and Chemnitz, i.e. cities active in 'Creative Saxony'. On the Polish side, we want to establish a partnership with Wrocław, which, like Chemnitz, belongs to the ECoC family. In addition to Wrocław, we will establish cooperation with 2029 ECoC candidate cities. Cooperation between the partner regions, Liberec Region, Saxony and the Lower Silesian Voivodeship is another way for us to involve artists from Germany and Poland.
4. **Within institutional cooperation:** By using the term institutional cooperation, we mean cooperation between project partners involved in the process related to Liberec2028. These include co-production, international coaching, organizing or participating in workshops, work with the audience, sharing examples of good practice, etc. International cooperation was one of the key criteria for the selection of the initiative or project idea for the application and for further possible support from Liberec2028. The specific international artists and organizations involved are listed in the Cultural and artistic content chapter.
5. **Through cooperation with partner cities and regions:** Cooperation with partner cities is one of the ways to realize international overlap. In addition to the already mentioned Zittau, Saxony and the Lower Silesian Voivodeship, cooperation with Augsburg, Bavaria is key for us. Augsburg is very closely connected with Liberec on a historical basis – a large part of the original German inhabitants of Liberec were displaced to this Bavarian region as a result of World War II. Augsburg is also key to us in that it is a partner city of the French candidate city of Bourges. Similarly to Zittau, Augsburg also has the experience of being an ECoC candidate, this time for 2010 (similar to Görlitz). In full synergy with the concept of this application, the inhabitants of both cities meet through the **DIALOG Cultural Days**, which have been held bi-annually alternately in partner cities since 2005. In 2022, the **DIALOG Cultural Days** took place in Liberec and in addition to the exhibition of Max Kaminski in the Liberec Regional Gallery or a debate with students of the F. X. Šalda Grammar School on 'Should 18-year-olds be sent to war?', we mutually opened the open-air exhibition **European Values Tourist Path**, organized by the Europa-Union Bayern e.V. association and the German-Czech company Augsburg. For 2024, 2026

and 2028, we are preparing a programme that will further support the line regarding Europe, Europeanism and common values.

As part of the Liberec2028 project, we will also strengthen cooperation with the Ukrainian Vinnytsia region and the Swiss canton of St. Gallen, which are partner regions of the Liberec Region.

6. **Through cooperation with ECoC and candidate cities:** We describe specific cooperation with ECoC and candidate cities below. Here we would like to point out that the experience of the so-called 'ECoC family' and the different approach of candidate cities are a great inspiration for us. Cooperation in the Czech context is also important for us, both with Pilsen 2015 and with other candidates for the 2028 ECoC title. As for cooperation with unsuccessful candidates, in addition to the above-mentioned Zittau, Görlitz and Augsburg, we are also in contact with other cities, especially through the international Culture Next network.
7. **Through cooperation within international networks:** We see international networks as an important part of international cooperation; however, it must be acknowledged that the experience of local cultural actors with involvement in international networks is still not very strong. We plan to support it with the Liberec2028 project, e.g. through grants for mobility and international cooperation. In addition to the above-mentioned Culture Next, of which Liberec is a member, Liberec2028 and local organizations are active in the following networks:
 - The City of Liberec is a member of the International Association of Puppet Friendly Cities (AVIAMA)
 - Liberec Regional Gallery – Spa is a member of the International Council of Museums (ICOM)
 - The Faculty of Arts and Architecture of the Technical University of Liberec is a member of the European Association for Architectural Education (EAAE)
 - Naive Theatre is a member of the Union Internationale de la Marionette (UNIMA)
 - iQLANDIA is a member of the European Network of Science Centres and Museums (ECSITE)
 - In May 2022, the Liberec2028 team actively participated in the TransEuropeHalles meeting held in Prague
 - The Liberec cultural strategy is inspired by the Agenda 21 for Culture approach
8. **Through cooperation with embassies, representations and cultural institutes:** Cooperation with embassies, representations and cultural institutes of selected countries is very important for the candidacy of Liberec and the subsequent implementation of the ECoC programme. The cooperation will take place both via individual contacts and through the Czech branch of EUNIC, with members such as the Goethe Institute, the Polish Institute, the Institut français and Cervantes. Cultural institutes will support specific projects, inform about on-going open calls in given countries and also support the mobility of artists both to the Czech Republic and to the countries they represent, which will help strengthen the networking of individuals and institutions. Cooperation with French candidates is already being prepared with the support of the Alliance française and the Institut français.
9. **In cooperation with non-EU countries:** the fact that cities from non-EU countries are also running for 2028 ECoC opens up space for cooperation, especially with the countries

of the Western Balkans. So far, we have established contact with the city of Budva in Montenegro.

Largely in connection with the current situation in Ukraine, cooperation with organizations and actors from the Eastern Partnership countries or Russia (especially those organizations that have been, are and will be forced to leave Russia due to repressive policies) is becoming even more important. This is, for example, the Otkrytoje prostranstvo / Open Space association, which currently still operates in Russia but has relocated its headquarters to Tallinn, Estonia.

Q15 Strategy to attract the interest of the general European and international public.

"Liberec. What is it? Where is it? Do I want to go there? How do I get there? Why go there?"

Liberec. The periphery of the country, lying in half-shadow – real and metaphorical, formed by mountain ridges with the architectural dominance of Ještěd. Two magnificent Czech writers, Jan Neruda and Jaroslav Rudiš, also found their way to Liberec in their essays. Will other people follow them? And how do we combine the development of tourism with the phenomenon of weekend over-tourism, which plagues the Jizera Mountains? Like the French partner city of Clermont-Ferrand, which faces the same burden in the context of the Massif Central. We will therefore support and spread the idea of sustainable tourism and slow tourism.

From the beginning of the candidacy, we have perceived Liberec2028 as a European project. We know that it is necessary to target both the domestic and the international public. First of all, they are, of course, the citizens of the Tri-border: in a hundred-kilometre perimeter from Liberec, our natural partners are the citizens of the cities of Zittau, Zgorzelec/Görlitz, Bautzen, Jelenia Góra or Bolesławiec. In a 200-km perimeter, we intersect with the audience from Wrocław and Chemnitz, who have or will have their own experience with the implementation of ECoC. And also Dresden. A 300-km perimeter that is still accessible extends to Leipzig, Berlin and Poznań. And in a perimeter up to 500km, there are key cities associated with the organization or candidacy for ECoC such as Bad Ischl, Hannover, Hildesheim, Magdeburg, Nuremberg, Szczecin, Linz, Łódź, Katowice, Warsaw, Krakow, Trenčín, Nitra and Žilina. It is therefore evident that Liberec is, due to its geographical location, interesting for visitors not only from the Czech Republic, but also from Germany, Poland, Austria and Slovakia.

The target group for us will also be the citizens of other 2028 ECoC cities, i.e. from France and one non-EU country. And, in the context of European cultural cities, this also includes Poland, which is taking over the baton for 2029; therefore, the interest in cooperation and exchanges will be mutual. We also plan to reach the citizens of partner regions or cities, especially Augsburg, Germany, which is – as we mentioned above – also the partner city of one of the French candidates, Bourges; with both, we plan to develop the **Triplicity** series.

The fundamental principle of our concept is dialogue, and we are absolutely convinced that, by offering an open dialogue, we will arouse the interest of those who have never heard of ECoC as such or

are still distrustful of it because they do not have enough information about it. The interest of the general European and international public will, of course, be aroused as our programme gradually develops up to 2028 and continues on in the following years. In addition to the projects described in Chapter 2, we will also prepare a traveling installation made from materials typical of the Liberec region, such as wood and glass; we will present this installation during the years of preparations for the specific year in some of the selected cities. We also want to use 'poetry-mats' or information panels installed in selected cities, by which we want to invite people to visit our city and region. We also use the potential of existing visitors to the Tri-border or Liberec region who come here from all over the world mainly because of glass (Crystal Valley), architecture and monuments (Görlitz) or spas (the Czech-Polish part of the Tri-border). We will show them that it makes sense to add Liberec to their visit and actively participate in some of the activities organized within ECoC.

As for the campaign itself, communication in several languages will be key for us. In addition to Czech and English, German and Polish will also naturally be used from the preparation stage. For this reason, we are preparing a programme to support language training for service workers and an educational package focused on hospitality.

We will support various forms of transport with an emphasis on train travel but not excluding alternatives. The **Via Sacra** pilgrimage route passes through Liberec, connecting the entire Tri-border, so we plan to address even those who prefer a spiritual journey through the countryside and will choose Liberec and its surroundings in 2028 as the destination of their pilgrimage. Our unique opportunity is to connect culture, nature and sport. We will create discounted packages for visitors both in cooperation with selected carriers and, of course, with local partners. We will also expand the possibilities of using an already-existing regional train ticket.

In connection with the COVID-19 pandemic and beyond it, we will also focus on presenting the Liberec2028 programme to those who cannot go to Liberec in the given year or **prefer not to travel**. If the nature of the event allows, we will stream and record the activity; the database of recorded events will then be accessible under specific conditions to anyone who is interested in participating in it virtually.

Q16 Linking the cultural programme with the cultural programmes of other ECoC cities.

Cooperation with ECoC and the candidate cities has several levels. First of all, we are in contact with selected former and all current and future ECoCs. We established contact through meetings at ECoC-related activities and discussed topics during joint video calls. An important source for cooperation, inspiration and exchange of experience for us is membership in the Culture Next international network, where our partners not only include the cities that have won the ECoC title, but also candidate cities from previous years.

Naturally, it is not possible to prepare joint projects with all ECoC or candidate cities due to different concepts, themes, schedules for preparation or the implementation of a particular ECoC programme. If we stay at a general level, it is very inspiring

for us how some ECoCs react to current events in a given country, in Europe or the rest of the world, be it the COVID-19 pandemic and currently the Russian occupation of Ukraine. In both cases, Kaunas as Lithuanian 2022 ECoC is a great inspiration for us. Six years until 2028 is a long time to negotiate specific cooperation, but Kaunas is an inspiration point for us in several of the following areas: to be able to flexibly deal with emergencies, to transform the issue of European values into a specific form and also to connect people from different parts of Europe, be it in the EU or not, for example through their European Capital of Culture Forum conference.

These types of open events allow for meetings and exchanges of experience with other ECoC and candidate cities – such as the Kultuurikompass Forum in Tartu. We consulted with the **Tartu 2024** team on their approach and concrete steps in issues related to environmentally responsible cultural management; their 'Guidelines for Organizing Environmentally Friendly Events' are an inspiration for creating a similar document for Liberec2028, which we will apply in the **Even(t) Redefined** project.

Bodø 2024 and **Oulu 2026** are also an inspiration for us in terms of an environmental and sustainable approach to the organization of activities and the concept of ECoC as a whole.

The future ECoC that is geographically closest to Liberec is **Chemnitz 2025**. As early as 2022, cyclists from Liberec took part in the European Peace Ride event organized by this Saxon ECoC. The Liberec Technical Museum is cooperating with the former Tram Depot Chemnitz on the Garage Campus project. Maker Faire Saxony in Chemnitz will be a partner of our **Handy Wo*Men** project. We will cooperate with the NUN – neue unentd_ckte narrative Chemnitz association within the programme blocks of **Language Isolation** and **Heroes Redefined**.

Naturally, **Pilsen 2015** is geographically close to Liberec. With its successor organization, DEPO2015, we will jointly prepare events such as the **Light Festival** and **Mural Festival**. The Liberec team is also in contact with some members of the preparation and implementation team of Pilsen 2015, with whom they are addressing issues of good and bad practice, which is a crucial element of the ECoC project.

In **2023**, the Greek city of **Eleusis** will be an ECoC. In addition to cooperation within Culture Next, we agreed on cooperation in the field of contemporary circus or site-specific projects. Eleusis will offer Liberec artists and cultural actors participation in art residencies, the Festival Academy and other open calls.

Joint negotiations and meetings were also held with representatives of **Salzkammergut 2024**; projects planned within our programme blocks, **a Vibrant City, in the Spotlight** and **Urban Myth**, will develop or internally follow some of the projects implemented in the Austrian ECoC.

In cooperation with **Wroclaw 2016/Strefa kultury** and **Trenčín 2026**, we will organize a series of round tables on the Polish, Slovak and Czech side, invite activists and local actors to discuss problems within the Central and Eastern European region and try to find solutions through art and culture.

With representatives of **Leeuwarden-Friesland 2018**, we are holding talks about specific forms of reflection on their 'Ten Years Later' project in Liberec.

In addition to ECoC, we also work with candidate cities, primarily French ones:

→ Together with the **Bourges Cher Center Val de Loire 2028**, we participated in the celebrations of Europe Day in 2022; further

cooperation will take place mainly in the field of culture engaging in climate change issues. We are also working on a joint dialogue between Augsburg-Bourges-Liberec partner cities.

- With the **Bastia-Corsica 2028** team, we will jointly develop topics related to language and issues of multilingualism, i.e. The programme peak **Language Isolation**.
- We met with the **Clermont-Ferrand Massif Central 2028** team in person during their visit to Liberec and agreed on the following:
 - Due to the similar focus of the **Reichenberger Zombie Business** (Liberec) and Les Manufactures 2028 (Clermont-Ferrand) projects, both candidate cities will propose a charter that will call on all ECoC and candidate cities, in accordance with the principles of the New European Bauhaus, to commit to 'slow' principles not only for the year of ECoC but also for the subsequent years.
 - Liberec puppeteers will take part in the Clermont-Ferrand Compagnies des Colporteurs project.
 - The Liberec programme block of **Memory of the Landscape** is not only about Czech-German relations; we have also found intersections with the French side, which we will present at the **European Resistance** exhibition in Clermont-Ferrand.
 - Mjøl Studio inspired Clermont-Ferrand with its architectural installations in the landscape; in 2028, they should also be presenting themselves in the Massif-Central area.
 - We will collaborate in the field of artistic residences within the framework of our **Fortification Pilgrimage** project, and artistic interventions around the pilgrimage to Santiago de Compostela.
 - Within the wider regions, we will support cooperation between the spa towns of Vichy and on the Polish side of the Jizera Mountains, specifically in the area of open-air operas.
 - Last but not least, we cannot forget the similar character of both cities and the surrounding landscape; for 2028, we will invite artists to prepare projects in which Liberec's Ještěd and Puy-de-Dôme from Clermont-Ferrand will communicate.
- With **Montpellier 2028**, we will develop activities related to the issue of identity, which is familiar to both cities and regions. We also agreed on cooperation in the area of residential stays and urban planning issues.
- We met with the **Périféeries 2028** team in person in Kaunas and then during their visit to Liberec. The result of talks with the team and with Liberec cultural actors is a collaboration in the following areas:
 - Culture and sport: Special edition of the **Sportfilm** festival in Seine-Saint-Denis, the creation of a framework of joint residencies for athletes and artists (following the activities of the Cultural Olympics), involvement of the French side in the **Games Without Borders** project in Liberec.
 - **Slow Fashion Days**: sustainable fashion expert and ambassador of Liberec2028, Kamila Boudová, will present herself as part of the French programme.
 - New circus: Liberec representatives of the new circus will take part in workshops and residencies organized by the Fratellini Academy.
 - Périféeries 2028 will be partners in the programme block of **Heroes Redefined**.
- Regarding the cooperation with candidate **Reims 2028**, we talked about projects focused on the topic of reconciliation, whether it is reconciliation in the past (between Czechs and Germans or French and Germans), or in the present and future (especially

in connection with the war in Ukraine and the question of changing the current youngest generation's view of Europe). But there are also changes in relations between Jews and Muslims (in cooperation with the Liberec library and synagogue and the Muslim community in Reims). The already cooperating organizations Villa Nova (Reims) and Naive Theatre Liberec are preparing new projects for 2028 as well.

→ **Rouen Seine Normande 2028** and Liberec2028 agreed to cooperate in the interaction between culture and nature (Seine in Rouen and mountains and forests in Liberec), as well as in supporting the education and development of (traditional) industries of both cities and their regions, especially textiles.

We also talked about cooperation with Portuguese candidate cities:

- **Azores 2027** and Liberec2028 will jointly focus on the relationship of culture, society and nature, its positive and negative impacts, for example in the Forest of Fiction project (Azores) or a joint residency programme focused on this topic.
- We spoke with the representatives of **Aveiro 2027** about cooperation within their thematic tool, Creative Change Academy, supporting the understanding and encouragement of democratic principles in a changing world, the Living Places Lab tool and especially in the Prima project supporting sustainable development. Naive Theatre Liberec will participate in the Rondas Animadas project focused on puppet shows and workshops. We will open another common theme of both cities – society, culture and sport – in the Chain of Sports project.
- **Braga'27** and Liberec can inspire each other on the issue of coexistence within Euroregions and cross-border cooperation and in projects related to modern brownfields in empty shopping malls, for example in the form of residencies. We also talked about a possible triad within the **Triplicity** cycle between Liberec and the partner cities of Braga and Clermont-Ferrand on the topic of European identity and integration. There is also the possibility of cooperation within the **Public Art Transport** (Liberec) and Connecting Commutes (Braga) or Creative and Media Arts Data Centre (Braga) and **Digital Culture Forum** (Liberec) projects.
- In 2028, one ECoC title will also be awarded to a non-EU country. We are negotiating cooperation with the Montenegrin city of **Budva** in the field of culture and sports.

could have the kids from the school buildings - graffiti all over the school buildings; Workshop; building; spray paint; markers; competitions; cabins; in the city

there was city support for the underground culture we've been trying to build here for seven years. That there were spaces to connect artists across genres.

Outreach

A comprehensive participation plan was created for the preparation of the Liberec2028 candidacy, which contains tools for involving a wide range of target groups of the public and stakeholders in the city and the Tri-border. The participation plan represents the main backbone of the whole application: **Dialogue**, which responds to the identified lack of communication and cooperation and creates an opportunity for new connections in the city. It also builds upon the method of involving actors in the preparation of the city's cultural strategy in the following ways:

- We created new participatory platforms and utilized the existing ones
- We completed individual interviews and group meetings
- We met in person and online
- We collected data in cooperation with partners using standard and creative methods

In 2028, a wide range of tools will be available to engage target audiences, always with regard to their sustainable use by existing organizations and networks, which will strengthen their capacity and quality of service for their audiences or clients. The proposed participatory tools for residents in localities always respect the non-invasive approach in developing the cultural-community offer and at the same time their use for sustainable development of participatory democracy in the city in close connection with the public administration.

Q17 Involvement of local citizens and civil society in the preparation of the application and their involvement in the implementation of the event in the year for which the title is awarded.

We attracted the attention of the **general public** through the playful 1,000 wishes for Liberec! campaign, which was implemented in cooperation with a wide range of partners in the city who have an impact on the residents of the city and the region. We also did so through a participatory painting of the vision of the city, an open call or a questionnaire survey. We specifically mapped the cultural behaviour of **pupils and students** in the city. The **professional public** was systematically involved in the preparation of the application within the Liberec Cultural Forum and working groups. We shared their views with **entrepreneurs** on the development of culture in the city in both individual meetings and those of umbrella platforms. Cultural needs and barriers in the access to culture among various **disadvantaged groups** were identified through the knowledge of professional public and non-profit sector organizations that work with these groups.

The general public

→ **1,000 wishes for Liberec!** According to international research, 3.5% of the population needs to be persuaded to cause a change in thinking that would be noticeable in society. In 2021, 104,261 people lived in Liberec, so 3.5% represent 3,128 inhabitants. Our plan was to attract a symbolic thousand respondents for the 1st round, then to convince the remaining 2,500 for the 2nd round. We deployed 100 wish-catchers around the city, which passers-by/visitors/spectators/clients could throw their written ideas into about life in the city in 2028. More than 100 partners throughout the city collaborated on the campaign in the city centre and on the outskirts. Public cultural institutions included theatres, museums and galleries, Anifilm international

festival venue, Liberec Zoo, medical facilities, homes for the elderly, department stores, schools, the Technical University of Liberec, the independent scene, cafes, restaurants, swimming pool, sports clubs. We managed to get **1,648 wishes** in the form of opinion-poll leaflets. Wishes were not censored; all were read, divided into thematic clusters and evaluated. The local government will work with the settlement committees on the suggestions concerning the development of the city. The wishes will also be exhibited as a visual and sound installation in collaboration with galleries in the city. Ideas for activities will be further developed; the main outputs have already been handed over to the city's Department for Strategic Development and Citizen Participation. The 1,000 wishes for Liberec! campaign prepared the natural ground for cultural-community ideas of the general public.

→ **The picture of the city.** At the very beginning of the preparations for the candidacy, we drew the actors and inhabitants of the city into the discussion on the question Why Liberec? in addition to a rational debate, we also wanted to capture the emotions of the city. Facilitated debates with 67 actors took place at the Cultural Forum in December 2021, followed by a participatory painting of a picture on the theme of the city's emotions. During a week-long online streaming, the audience gave the art group Nevzdělanci some suggestions, which the artists reflected directly on canvas. The event took place in cooperation with the Liberec Regional Gallery. The painting depicts the vision of Liberec in 2028, and its creation was attended by 84 participants who provided more than 3,700 comments and suggestions for the vision.

→ **Liberec Cultural Forum.** In 2020, the first Liberec Cultural Forum took place in connection with the process of creating the city's cultural Strategy. It was attended by 68 people. In December 2021, a forum was held on the topic of Liberec's candidacy for the European Capital of Culture in the Regional Research Library in Liberec and was attended by 66 people, including representatives of the entire Tri-border. The Liberec Cultural Forum is a discussion platform open to the general public.

→ **Audience demand for a cultural programme in the city.** The interdisciplinary team of the Technical University of Liberec (TUL) prepared a survey of the cultural demand and mood in the city. A sample of 250 respondents participated in the survey and provided 800 suggestions on where they go in the city and what they think about it.

Professional public, individuals and organizations

We have created the following **working groups**: Cultural and Artistic Programme (a wide-open discussion group regarding involvement of local artists and cultural organizations), International Cooperation (selected experts from the local and international community) and Marketing and Communication (experts from the city and region); we then communicated the topic of public involvement with platforms that are in contact with various target groups, schools, disadvantaged groups, etc. The groups met on a regular monthly basis from January to June 2022. Repeatedly, all target groups were attended by 60 actors, who together dedicated about 500 hours of their free time. There were also repeated individual meetings with more than 40 key actors in the city to discuss their needs and proposed projects, and a joint 'Project Machine' meeting, which allowed for a mutual discussion about projects proposed in the Open Call.

We talked with representatives of the Lipo.ink business incubator, representatives of the Chamber of Commerce and the regional branch of the CzechInvest agency about the **needs and interests of the business sector in the city** and the role of culture for their business, such as retaining talent in the city and their potential motivations for supporting ECoC.

Marginalized groups

For cooperation, we acquired the managing authority of the **Social Services Community Plan**, an advisory body of the Liberec City Council, which thanks to permanent working groups helped us reach out to more than 110 non-profit organizations working with disadvantaged and marginalized groups in the city. In cooperation with the working groups' leaders, we identified the needs of marginalized groups and obstacles to the accessibility of culture in the city so that we could respond adequately.

At the same time, we paid attention to **socially responsible procurement** and management of public resources. We created the wish catchers for the 1,000 wishes for Liberec! campaign in cooperation with the TULIPAN sheltered workshop, which employs people with reduced working abilities, and we involved elderly volunteers who work with the KONTAKT Community Centre. In the 1,000 wishes campaign, we also involved the Primary and Nursery School of Speech Therapy and the Centre for the Physically and Mentally Handicapped of the Jedlička Institute. The ambassador of Liberec2028 is Markéta Pechová, who was the first disabled swimmer in the world to cross the English Channel, in 12 hours and 31 minutes.

Schools and the Technical University of Liberec

We wanted to attract the attention of the whole spectrum of pupils and students of local schools, but participation in all activities was voluntary and depended on the interest and support for the project.

The university's interfaculty team carried out **focus groups and a questionnaire survey** as analytical research and received feedback from university students on the cultural offer in the city and motivations and barriers to visiting culture in the city. We managed to get a sample of about 14% of students for the questionnaire survey. Among other things, the discussion with the university's representatives showed that the city of Liberec and TUL do not cooperate sufficiently and systematically. The university therefore became a member of the Liberec2028 organisation, with its representatives regularly participating in working groups and cultural forums. The interdisciplinary team was involved in the quantitative mapping of cultural and creative industries in Liberec in the preparation of the Strategy, participated in the preparation of Strategy indicators, and will carry out project monitoring and evaluation.

6 primary and 11 secondary schools located in different parts of the city have joined the **1,000 wishes for Liberec!** campaign. During classes in civics, history and art, during breaks and at home with their parents, children and students had the opportunity to think about what programme they would like to see in the city, how they would like to change their surroundings and what their own personal wishes and dreams are. Thanks to the involvement of schools, we have learned the wishes of more than 600 pupils and students who in 2028 will be a dynamic young generation that will drive the city and the region forward.

Directly in connection with the candidacy, a 14-hour "hackathon" of **Liberec Belongs to the Young!** took place, giving space to teams of secondary and university students to engage their creativity and elevate the city of Liberec to a better place for us all to live in. Using the Design Thinking method, six challenges were solved, from digitization in culture to traditional craftsmanship. The event was organized by the DEX Innovation Centre.

The content of the application also draws on the outputs of the **2022 Liberec Ideathon**, organized by the regional branch of the national agency for business support, Czechinvest, together with the Regional Development Agency in cooperation with the Lipo.ink regional business incubator, TUL and the City Architecture Office. Almost sixty secondary school students from the Liberec Region and the Technical University of Liberec addressed the topic of reducing negative environmental impacts in the region, saving energy in buildings, the traffic situation in the Liberec-Jablonec agglomeration and the use of open data.

As part of socially **responsible contracting**, refreshments and service for the meeting of cultural actors of the Project Machine were prepared by students of the Gastronomy and Services Secondary School in Liberec.

Activities and projects that we have prepared to involve the residents and to support the ideas of participatory democracy

The city of Liberec currently uses a range of tools to involve the general and professional public in the development of the city and to support the activities of civil society. The city implements **Local Agenda 21**, commonly establishes working groups for the preparation of conceptual documents and creates opportunities for public consultation. The public is also involved in various ways in the preparation of urban investment projects, especially the development of public spaces in cooperation with the City Architecture Office and the Department of Strategic Development and Subsidies.

In addition to standard subsidy programmes for individual areas, including culture, the city supports the participatory budget of **We Create Liberec in the amount of EUR 200,000**. It is implemented in cooperation with the D21 platform and supports small investment projects initiated by the public that improve public space in city localities. The participatory budget will be further developed so that it is not a competition of individual areas of the city against each other in the city, but of projects in individual localities. The participatory budget is thus the first tool of the city that aims at the development of various localities. In the city with 35 municipal parts, there are **15 settlement boards**, the council's advisory bodies, which are formed from bottom up when citizens come together to solve a local problem. In the future, the city plans to develop more systematic coverage of the city space by local government, potentially with its own budget, which will be designed to develop communities in localities and support local initiatives from the bottom up. By developing financial and coordination tools, it wants to respond to the uneven development of individual parts of the city.

In the context of the above, the energy of the European Capital of Culture will be used to support and sustainably develop localities as follows:

- An innovative programme for communities
- Presentation of activities and possibilities of meetings in localities

- Building financial resources for localities
- Supporting the idea and development of local representation
- Better knowledge of needs in city localities

In particular, the following tools, projects and programmes are being prepared for citizen engagement:

→ **Open call for art projects in locations.** The ECoC budget for projects in localities will be beyond the budget of the local representation. It will cooperate in organizing the programme in localities. The programme will be prepared specifically for the city's localities in cooperation with local initiatives, and at the same time an open call for projects tailored to the city's locations will be published; a condition will be the cooperation of the artist and local initiatives/residents on the project. Part of the fundraising for the open call will be to motivate entrepreneurs to support specific local projects; one of the options considered is the creation of a city community fund.

→ **Community Liberec.** The web platform www.komunitniliberec.cz will be created, which will present the background, local initiatives and events in the localities. It will also include information from local boards/commissions. The website will be created as an ECoC project and will subsequently be managed by the employees of the Liberec Municipal Council.

→ **Community coordinators and city centre coordinator.** The Liberec2028 team will create positions of community coordinator(s), who will focus on the organization of projects in localities on the part of ECoC. A specific role will be played by the city centre coordinator, who will help coordinate events and activities in the city centre.

→ **Workshops in localities.** The project will be accompanied by workshops in localities, which will be organized in cooperation with the Departments for Strategic Development and Architecture/Urban Planning of the city and participation staff so that the collected suggestions are used by both the implementation team and the city and that desired synergies occur.

→ **Hands on!** A volunteer programme that started its pilot-run during the preparation of the application in the first round as an initiative of the project team and in cooperation with the KONTAKT Community Centre, which is building a volunteer base in Liberec. By 2028, we will develop it into a tool that will be able to organize hundreds of volunteers. It will be prepared in close cooperation with partners who will be able to continue to use the volunteer base in the context of sustainability.

→ **Conferences on local government and community development and initiatives on site.** Conferences in the Tri-border on local government and micro-governance of the city in Germany, the Czech Republic and Poland.

Potential partners: Cities in the Tri-border, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, Niesse Foundation, Local Action Groups in the Tri-border, the Technical University of Liberec, National Network of Healthy Cities, Ministry for Regional Development, Agenda 21's local office at the Ministry of the Environment.

Q18 Creating opportunities for the participation of marginalized and disadvantaged groups.

In the context of the programme preparation, we consider marginalized groups to be those that have objective obstacles in culture participation and are thus unable to meet their basic life needs in this regard. If we talk about the involvement of these groups, it is always about creating an offer or improving opportunities in the interaction of cultural actors with organizations that work with these groups. Based on the collected data for individual professional working groups acting as partners of the Social Services Community Plan and which deal with the issue of the *elderly; people with disabilities; persons and families at risk of social exclusion; persons in crisis and the homeless; foreigners and ethnic minorities; people with mental disorders; children and young people and people at risk of addiction*, we looked for the main obstacles for all the groups to which the European Capital of Culture project could respond. In particular, we identified barriers in the form of the lack of a specific cultural programme; lack of capacity to coordinate assistance with visiting it; social prejudices; lack of information; and physical and economic barriers.

→ **Lack of a cultural programme that would take into account the specific needs of target groups and the lack of interest of some target groups.** A programme will be prepared that takes into account the needs of target groups and supports their integration into society. The programme offer will be prepared in cooperation with marginalized groups and organizations that work with them. Furthermore, a programme will be opened for the cooperation of organizations operating in social services and cultural organizations or individual artists.

→ **Lack of capacity for coordination and accompaniment to activities and lack of information.** As part of the ECoC volunteer programme, capacities will be created for accompaniment to cultural activities. International experience, such as the Culture Buddy project, will be used. Coordination will be entrusted to a platform of non-profit organizations; volunteers will be trained for the needs of individual target groups. The programme offer will be communicated in cooperation with a network of helping organizations and their partners. The offer of the ECoC programme will also be available in foreign languages; in cooperation with organizations operating in social services, programmes will be selected that will also be available in the specific languages of national minorities. We will make sure that programmes are accessible for the disabled and the hearing- and visually-impaired.

→ **Social prejudices.** As part of the ECoC marketing campaigns, we will emphasize integration and acceptance of differences. The campaigns will provide a space for the presentation of topics addressing the disadvantaged groups and in cooperation with organizations that work with these groups.

→ **Economic barriers.** The programme will pay attention to the already existing standards of discounted admission. In cooperation with social services organizations, a system of discounts will also be prepared for groups that are not

defined by law. Based on foreign experience, discounts for accompaniment will be addressed both for the programme directly related to ECoC and for the offers of cultural institutions. → **Physical barriers.** The principles of physical accessibility will be observed at all ECoC events and the programme will be marked according to accessibility standards. **A map of barrier-free Liberec** will be created and updated annually. Accessibility is already one of the ten basic rules of the Manual for the Creation of Public Spaces; in cooperation with the City Architecture Office and local organizations, the analysis of barriers in public space will be further developed with an emphasis on sites where the programme activities will take place, and suggestions for solutions will be prepared in cooperation with the Faculty of Architecture and Arts of the Technical University of Liberec. Public cultural institutions established by the public administration already have wheelchair access in the context of the possibilities of the historic buildings in which they are based. The city will prepare motivational tools for the private sector to ensure wheelchair access to private buildings, especially those that will also host the ECoC programme and cannot be replaced by other spaces in the city.

Examples of engagement of disadvantaged and marginalized groups in upcoming projects:

Projects focusing on foreigners in the city include the **In Language Captivity** project, which maps the stories of nationalities and minorities in the region, and the **Invisible Foreigners** film essay, which deals with the topic of labour migration. In connection with projects that address the development of the labour market, such as the **Arts and Crafts Ecosystem**, the options of involving disadvantaged people on the labour market in the cultural and creative sectors will be discussed. The **Liberec Architecture Centre** will focus on discussing a city without barriers. **Games Without Borders** will also involve participants with disabilities. The **My School, My City** project will involve schools for pupils with specific needs. Elderly individuals are given consideration in projects like the **Cross-generation Art Academy** or **Media Literacy**, which will be dedicated to making technology and media literacy accessible even for disadvantaged groups. **To See or to Be Seen** will invite everyone without distinction to portray domestic life. **Podium Redefined** will ask questions concerning the needs of programme development in public institutions and marginalized groups. The **Wall of Day-to-Day Poetry** sensitively discusses forgotten places and the fates of people on the margins of society.

Potential partners: Public cultural institutions, the Technical University of Liberec, all organizations in the city and region active in social services, as well as educational organizations for children and youth with specific needs who will be interested. Potentially, all implementers will cooperate in implementing measures to improve the accessibility of culture for all, taking into account the appropriateness of the specific programme.

Q19 Strategy for audience development and its connection with education and school participation.

We respect the tastes and interests of all. We create space for both introverted submersion and wild extrovert entertainment for those who want to throw themselves headlong into the action, as well as those who want to watch only from a distance. People are at the centre of our attention.

We see the European Capital of Culture project as an opportunity to develop access to culture in the city and the region. We want Liberec2028 to have a dialogue with the inhabitants of the city, the region and Europe about their changing habits in visiting cultural events. To be in touch with the international context of the debate, which asks questions on the topic of the democratization of culture, cultural democracy and culture participation.

The audience development strategy will develop accessibility in terms of visiting the cultural programme and offer opportunities for various target groups to actively create the programme. The ECoC team will work on audience development directly; at the same time, conditions will be created for strengthening the capacities of smaller organizations and innovative development of work with the audience in cultural institutions. The audience development strategy will be linked to the entire content of the application. The audience developer will create a living knowledge of needs so that it can be connected with the art programme, educational activities, communication with the public and marketing of the project.

We respect different tastes and interests of the audience

The following structure of target groups characterizes the city and the region. The programme will be created and implemented in **dialogue** with them and by listening to their needs. We know the needs of some, and institutions and actors in the city work with them on a regular basis. In the case of the target group of students, an extensive survey was carried out in cooperation with the university as part of the ECoC preparation. Thanks to the 1,000 wishes for Liberec! campaign, we learned of a number of needs. However, we know little about other audience groups. Therefore, part of the audience development project will consist of needs and accessibility mapping and monitoring and evaluation of work with the audience.

- Liberec is also aging, but in regard to the average age of 42.1 years, it is below the national average of 42.5 years and is one of the youngest cities in the Czech Republic.
- Between 2010 and 2020, Liberec's population grew by 3.5% to 104,802.

- About 6,000 students are educated at the Technical University in Liberec, 60% of whom live on campus.
- In 2020, about 11,000 foreigners lived in the Liberec district, i.e. 6% of the population, which is about half of the entire Liberec region. Of these, 4,500 have come from EU countries (Slovakia 19%, Poland 6% and Germany 2%). From other countries, the number is 6,600 (Ukraine 35%, Vietnam 8%, Russia 3%).
- There are over 2,000 persons working in culture and the cultural and creative industries in the city.
- According to the share of expenditures in the "consumer basket" price index, Liberec residents spend 8.15% of their income on culture and recreation, which is similar to comparable cities, but they pay higher prices by up to 10% compared to the Czech Republic. We do not know the ratio for culture and sports.

In 1,000 wishes for Liberec!, the topics that resonated most often were related to the quality of public space, green spaces in the city centre, a larger number of places where it would be possible to spend time with children, and creation of usable banks along the river. Residents would welcome outdoor spaces for cinema, theatre and concerts. There is a lack of community spaces with a programme aimed at young people and cultural events aimed at children's audiences. Frequent wishes included the increase in the number of cycling paths, the renovation of the swimming pool, construction of new skate parks or a summer swimming pool. In a survey among the Liberec audience, it was found that especially the young generation lacks options, both in terms of the composition of the programme and the conditions for the organizers, and they often commute for culture to neighbouring Jablonec and to Prague.

- **Families with children.** The offer is a standard part of the institutions' offer, which is the focus of popular primary art schools and informal community circles. The available data and our mapping within 1,000 wishes show that demand exceeds supply. Our goal will be to develop maximum price, time, content and space availability.
- **Teens.** They rebel against the ideas of cultural policy makers, raising concerns that they will never grow into an audience of institutional culture. We will support the development of a permeable environment where they will have the opportunity to take the initiative.
- **Population in a productive age.** They have no time, they carefully choose their priorities, and there are many offers and opportunities for spending free time with culture, sports and in the surrounding nature. But what intersection there is between fans of hockey or cross-country skiing and opera remains unknown. There is a high percentage of technical professions in the industrial region. We will create conditions for encountering culture and art on the way home from work. We will support their children and teenagers, create opportunities for experiencing culture and sport and connect the language of sport and culture in marketing.
- **The elderly.** They are either sociable and very active or lonely. They have relatively enough money and time and they also spend it by visiting culture and volunteering, or by going to a food bank for food. Our goal will be to connect and create the most accessible offer.
- **Foreigners.** They are not 'seen' in the city and maybe they do not even want to be 'seen'; we do not know much about their specific needs. We live in the Tri-border and part of our identity and history is the coexistence of Poles, Czechs and Germans, but we do not know exactly what the others do and need. We will try

to sensitively uncover who they are, how they live in the Tri-border, and create conditions for their visibility and active enrichment of the local cultural and community offer. If they want to.

- **Young people under 30 and university students.** They have time, they want to have fun and meet, they want to be part of the vibrant city and return home at night by public transport, which is insufficient. If they do not find an attractive offer in the city and do not identify with it, they will find it elsewhere. Most of us think that students have little involvement in the cultural life of the city, for example because the student campus is located outside the city centre. We learned from the research that they lack information; life in the city and events are very expensive, and they are not so interested in institutional culture and would like more activities that would take place in the public space of the city. Our goal will be to connect supply with demand and deal with the lack of information. We will support the atmosphere of a vibrant city centre and a diverse programme offer.
- **Actors in the cultural and creative industries and culture lovers.** They want to participate in cultural events in all forms and be in touch with current trends. If they don't get these things, they go elsewhere. They are critical, they want to influence the form of the cultural programme in the city, they want culture to be a visible part of the city's identity. We will create the conditions for better cooperation of cultural actors in the city and the strengthening of the independent scene, and we will prepare playful marketing that will connect culture and sport.

Involvement of schools

The programme for nurseries, primary and secondary schools in the city and in the region is prepared by all institutional players (museums, galleries, theatres); iQLANDIA/iQPARK has a unique position as one of the most important institutions in the Czech Republic in popularizing science, technology and further education. Several research projects carried out in cities in the Czech Republic on a wide sample of schools identified the main barriers to visiting culture to be in school education, which, according to discussions with actors, also applies to Liberec:

- Insufficient recognition of the benefits of out-of-school teaching for children's education, including legislative barriers. This is changing with the national 2030 Education Strategy and a new memorandum between the Ministry of Culture and the Ministry of Education, Youth and Sports,
- Overloading schools with information and a poorly structured offer of cultural programmes, which would easily allow schools to identify suitable programmes in connection with framework educational programmes,
- Low ability of subsidy programmes of public donors to support interdisciplinary programmes on the border of culture and education,
- Insufficient support for direct cooperation of schools and independent actors who offer quality cultural programmes,
- Poorer willingness of schools to attend institutions and cultural environments exacerbated by the social situation associated with the COVID-19 pandemic,
- Insufficient standard in the use of school facilities as a community space; the sports facilities of schools work relatively better in this sense. Schools that are part of modernist housing estates are often revitalized mechanically without emphasizing a different type of interaction and thus a different type of space and its design.

In cooperation with nurseries, primary and secondary schools, the following project activities in particular will be prepared:

- **Tool for financing the cooperation of artists and schools.** As part of the financial strategy, cooperation between schools in localities and artists will be motivated. The implementation team will include a curator of cooperation with schools.
- **Participatory budget for schools.** Students' parliaments already have small financial amounts of EUR 400–600 per school year, which children can use to influence their environment. This tool will also be developed in connection with ECoC.
- **Realization of 1,000 school wishes.** We have connected all the collected wishes with individual schools. We will expand the project for all schools and, in cooperation with them, we will support projects within the individual ECoC programme lines.
- **My School, My City.** In cooperation with the Faculty of Arts and Architecture, a platform will be created for cooperation between schools and university students, where schools with children can think about their environment and define needs to improve the design of interiors and public spaces so that they can be truly implemented. Following this initiative, an international project with experienced partners will be prepared in cooperation with the city, which will focus on the development of public space from the user's point of view of children.

Communication support of the ECoC programme will focus directly on schools, according to their needs.

Potential partners: Technical University of Liberec, Czech Chamber of Architects, Offcity, Architects at School, Proměny Foundation, Eduzměna, Society for Creativity in Education, uMĚNÍM platform

Management

Finance

Let's set this out at the outset – Liberec is one of the cities with the highest debt. But there is no need to get carried away by negative thoughts. Liberec is paying its past debts very responsibly, efficiently and with confidence, even though its financial weakness affects many areas of the city's life. So even the candidacy for the European Capital of Culture must be clearly framed by the principles of sustainability, economy, efficiency, responsibility and openness. A significant part of the debt is connected with development investments from the turn of the millennium and the following few years, when Liberec reconstructed the tram line and the new municipality building and built a multifunctional sports hall with a hockey arena.

The total debt of Liberec as of 31 December 2021 amounted to EUR 62,745,000 and is distributed as follows:

- long-term loan of EUR 56,862,745 due on 16 January 2036, annual instalments of EUR 3,921,568 spread over two semi-annual instalments of EUR 1,960,784 each
- a medium-term loan of EUR 5,882,352 due on 20 October 2026, annual instalments of EUR 1,176,470 spread over four quarters of EUR 294,117 each
- an overdraft facility of up to EUR 9,803,921, which has not yet been drawn down

A separate chapter in the area of finance in general is the state system of the so-called per capita tax budget (RUD), which is paid by the individual municipalities from the state budget according to the number of inhabitants in residence. However, in the case of Liberec, the fifth largest city in the Czech Republic, a certain unfairness of the system can be perceived; therefore, Liberec has long sought to change the RUD to realistically reflect the respective sizes, administrative roles and diversities of regional cities.

Our sound approach to budgeting was confirmed by the international rating agency Moody's when it stated in early March 2022 that the City of Liberec had improved its financial performance and was in better economic shape. The rating has increased by one notch and is currently at A1 (international rating) and Aa3.cz (national rating). The improved rating not only represents better conditions for the city from financing banks, but above all shows that the city is a credible and reliable partner that can fully meet its obligations. € ➔

Q20 The annual city's budget for culture over the last five years.

The share of culture in Liberec's total budget has been continuously decreasing in recent years to less than EUR 6,000,000, which is 5.4% of the city's total budget. The decline is clearly due to the global phenomenon of COVID-19. In terms of allocation to individual sectors, 83% of cultural spending is purely for theatre activities. Liberec is the trustee of the F. X. Šalda Theatre, which is the only theatre in the region with three companies (opera, ballet, drama) and two stages, and also the Naive Theatre, Liberec.

Other cultural matters, which include, for example, contributions to churches, non-profit organisations and civic associations, and non-financial business entities in the form of a fund for culture and tourism (natural and legal persons), account for 9% of the total. The other major sectors are contributions to the activities of museums and galleries with 3% (Technical Museum, Liberec Regional Gallery-Spa, etc.) and library activities with 2% (contributions to the operation of the city branches of the Regional Research Library), while the rest of the sectors account for 1% or less of the total.

A separate issue is the direction and implementation of the culture and tourism fund, which reflects the independent decision-making of the city's political administration and whose long-term allocation is not entirely stable.

The culture budget does not include a separate chapter for funding the independent scene and addressing this issue is one of the objectives of the Strategy for the Development of Culture in the City of Liberec for the years 2022–2029.

Year	Annual budget for culture in Liberec	Annual budget for culture in Liberec
2018	EUR 6 717 000	6,5%
2019	EUR 8 352 000	7,7%
2020	EUR 7 602 000	8,7%
2021	EUR 8 216 000	7,6%
2022	EUR 6 593 000*	7,3%

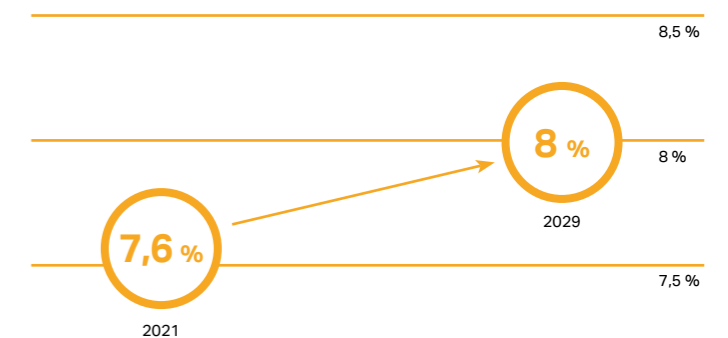
*approved budget as of 1 January 2022

Q21 In case the city is planning to use funds from its annual budget for culture to finance the European Capital of Culture project, please indicate this amount starting from the year of submission of the bid until the European Capital of Culture year.

For the purpose of Liberec's candidacy for the European Capital of Culture, no funds have been, are not and will not be drawn from the city's regular budget for culture. Special funds have been allocated in the budget for this purpose.

Q22 The city's budget for culture after 2028.

Despite the fact that the public finances are massively affected by the economic situation caused by the effects of the COVID-19 pandemic, and the military conflict in Ukraine will have a significant impact, we see it as a necessity that the level of funding for the city's culture should not fall below 7%, and ideally be at the same level as in 2021, i.e. 7.6% (EUR 8,216,000). With the expected recovery of the local economy from 2026 onwards, we foresee a gradual increase to the target level of 8% in 2029 and subsequent years.

Q23 Overall operating budget.

The budget includes the cost of EUR 200 000 incurred in 2021–2023 for the preparatory phase of the candidacy for the first and second rounds of the competition.

The private sector share may seem low in a pan-European context, but realistically reflects the situation. In particular, the local and regional private sector does not yet support the cultural sector to the extent that we could opt for a more optimistic estimate. Dialogue on the private sphere and culture is one of the themes of our candidacy.

Total income to cover operating expenditure	EUR 28 000 000
From the public sector (in euros)	EUR 26 400 000
From the public sector (in %)	94,3%
From the private sector (in euros)	EUR 1 600 000
From the private sector (in %)	5,7%

Q24 Breakdown of the public sector income to cover operating expenditure.

Income from the public sector to cover operating expenditure	in euros	in %
National Government	EUR 20 000 000	75,7%
City	EUR 2 200 000	8,3%
Region	EUR 2 200 000	8,3%
EU (with exception of the Melina Mercouri Prize)	EUR 1 500 000	5,7%
Others	EUR 500 000	2%
Total	EUR 26 400 000	100%

Q25+Q29 Indicate whether the public finance authorities (municipal, regional, national) have already voted or otherwise decided what commitments they will make to cover the operating/capital expenditure of the action. If not, when will they do so?

The City of Liberec, as well as the Liberec Region, will approve its contribution based on the outcome of the first round of the competition. As far as the state budget is concerned, the amount of the contribution for the winning city will be provisionally approved within the framework of the upcoming budget plans of the Ministry of Culture of the Czech Republic for the years 2023 to 2025, in September 2022. Currently, active joint negotiations are underway between all candidate cities and the Minister of Culture regarding the financial volume and the rules for the use of the funds, so that it is clearly set in advance what financial guarantee the winning city will receive and what the methodology of its use will be.

Q26 Fund-raising strategy for support from private sponsors. Involving sponsors in the event.

We have a difficult task ahead of us. Through a well-conceived strategy (which, among other things, envisages the creation of a post for a fundraiser), we want to increase the positive perception of the private sector and culture with enthusiasm and courage. We have two goals:

- to build a foundation of long-term and regular support from the private sector for culture, which will exist regardless of the outcome of the European Capital of Culture competition
- to obtain from the private sector at least 5.7% of the total ECoC budget for the operating costs of the Liberec2028 project

How will we achieve this? Both through traditional forms of sponsorship or crowdfunding, and through novel participatory methods such as World Cafe, Match & Found or Klub28, the principles of which are explained below.

Liberec is looking for new Liebiegs

Although in the last eight years or so a key phenomenon known as professional activism has emerged in Czech cities (as elsewhere in the world), where professionals from the cultural and creative sectors of the non-profit sector and business take an interest in the development of their cities and civil

society, the status of the patron as we know it from history has almost disappeared in the Czech Republic (Liberec included). We are looking for someone like Baron Liebieg, who would head a chamber of commerce or a foundation that sponsors public buildings, services, social activities or artists, knowing that it is a profitable investment in the life and future of the city and its inhabitants. We are not suggesting that private sector support for social activities is non-existent. But it is overwhelmingly in the form of support for mass commercial sports (hockey, football), major festivals or artistic performances (Benátská!, Anifilm) or visitor-oriented institutions (Zoo, iQLANDIA, etc.) where media attention brings immediate visibility to the sponsor.

Paradoxically, in the eyes of many potential donors, mainstream culture as a whole is perceived as an unattractive, complicated, incomprehensible and, in the worst case, even unnecessary field. Which in itself is not only foolish, but deadly for society.

How not to lose the chance in the first minute...

We are well aware that entrepreneurs, corporate directors, company directors and managers are people used to taking direct and very specific actions. Therefore, designing suitable paths for communication must be part of our fundraising strategy. A confident and professional approach is expected; only this can ensure an open door for further negotiations. We are considering the implementation of all activities in the entire Tri-border region, so we will also be actively seeking patrons, donors and sponsors from Germany and Poland.

Fundraising dialogue tools

1. **Klub28** is a platform for entrepreneurs who are interested in supporting the implementation of artistic and community programmes and building sustainable sources of funding for community and civic life in Liberec and beyond the resources of public administration. An ongoing activity should be the recruitment of partners to create sustainable resources for both project implementation and engagement beyond 2028. The creation of new resources that will expand funding opportunities for community and cultural development and thus support local and regional philanthropy – i.e. community development through community-generated resources – should be one of the goals of the ECoC 2028 legacy.
2. The very nature of the word **"ambassador"** makes it clear that this is a person of considerable social significance. Some of our ambassadors are entrepreneurs themselves, and we will therefore benefit not only from their personal contacts and partnerships in the private sector, but also from their valuable practical experience in this field.
3. Cooperation with the business incubator **Lipo.ink** in targeting small and medium-sized enterprises, start-ups and also in the field of consultancy for working with the business sphere. This could be, for example, the development of a training programme for cultural operators to help them develop their own partnership and fundraising strategies, thereby multiplying opportunities for private involvement in both the ECoC programme and regular activities. In cooperation with Lipo.ink, we are also creating a discussion space for meetings with active entrepreneurs. This includes, for example, the participatory event World Café, which is one method

for promoting the creation of new ideas and sharing them among stakeholders. In a relatively short period of time, we have the opportunity to get the opinions of a large number of people and at the same time to directly involve the participants in the design of a service, a project, a product. The first edition will take place in autumn 2022. The second example of a joint activity is Match & Found, a space for active business people to meet with community and cultural project creators to help make connections that will spur the development and funding of smaller cultural and community activities in real time and through the ECoC 2028 title.

4. In terms of the importance of tourism to the region and the impact of the ECoC on inbound tourism, we see the need for a **Conference of Tourism Businesses** to become a platform for regular meetings between hoteliers, transporters, restaurateurs, destination representatives, local authorities and destination management. The aim of the conference will be not only to assess the development of sustainable tourism and the potential in the Tri-border region, or to prepare for Liberec2028 in terms of the ability to implement the programme, but also to find ways to support the project with their activities. Again, as in the case of Klub28, this should be a long-term platform.
5. Cooperation with public institutions such as the District and Regional Chamber of Commerce, the Chamber of Commerce and Industry, Industrie- und Handelskammer Dresden, the Zittau branch or the state agency CzechInvest, whose cooperation we will use to gain contacts in the private sphere and to spread the idea of Liberec2028.

"Build a house – beget a son – plant a tree"

This is exactly how a Czech proverb defines the basic mission in life. These three phrases also make sense in the context of our candidacy, or in working with individual sponsors and their specific involvement in the programme. We don't just want their money, we want to write our story alongside them.

The level of engagement will depend on the type of sponsorship. We foresee the creation of a standard sponsorship model in terms of general sponsor, main sponsor, etc. as well as opportunities to sponsor a programme line or project – from traditional benefits such as logo placement on information and promotional materials to VIP packages at events to specific artistic realizations for a given sponsor.

This area includes crowdfunding campaigns targeted at small donors who want to either support a specific project or simply contribute to the European Capital of Culture.

General sponsor	EUR 200 000
Main sponsor	EUR 100 000
Programme sponsor	EUR 50 000
Project sponsor	EUR 25 000
Friend of Liberec2028	EUR 500

Q27 Please provide a breakdown of the operating expenditure, by filling in the table below.

Programme expenditure	EUR 17 360 000
Programme expenditure	62%
Promotion and marketing	EUR 5 600 000
Promotion and marketing	20%
Wages, overheads and administration	EUR 5 040 000
Wages, overheads and administration	18%
Total of the operating expenditure	EUR 28 000 000

Q28 Breakdown of the public sector income to cover capital expenditure.

Income from the public sector to cover capital expenditure	in euros	in %
National Government	–	–
City	EUR 48 900 000	42%
Region	EUR 9 400 000	8%
EU (with exception of the Melina Mercouri Prize)	EUR 58 596 000	50%
Others	–	–
Total	EUR 116 896 000	100%

Q30 Fund-raising strategy to seek financial support from Union programmes/funds to cover capital expenditure.

The foundation for everything must be knowledge (information and data) as well as skills (team capacity and individual capability). This is the only way to be able to use EU programmes and funds to their full potential. Cultural players in Liberec, or in the Liberec region, are among those with the lowest level of use of national and European programmes and funds. The reason for this is their low awareness and lack of project skills. This is the source of the high financial dependence of culture on the city's (region's) subsidy programmes and the general underfunding of culture as such.

Our aim is to motivate cultural players to reduce their dependence on the city budget and help build their confidence for multi-source funding. We consider regular and continuous training of project managers and fundraisers in the field of European funds in general (see the **Academy of Skills and Opportunities**, page 18) and building a network of cooperating partners to be crucial. We have already completed the first step – we have created an easy-to-understand grant calendar on the platform kreativni-liberec.cz, which maps out grant opportunities for those active in the cultural, creative, sporting, environmental and social fields. The website compiles in one place information about what grant calls are currently underway.

Infrastructure investments from the European Structural Funds, specifically the European Regional Development Fund, are most often used in Liberec for financing reconstruction or building educational institutions, cycle paths, social housing, etc.

Currently, it will be possible to use funds from the National Recovery Plan, which aims to revive the European economy after the COVID-19 pandemic. The reconstruction of the former Linserka factory and the Varšava Cinema are on the cards.

Last but not least, we must also mention the Interreg Programme to promote cross-border cooperation between the Czech Republic and the Free State of Saxony and between the Czech Republic and Poland. We expect that in the new programming period there will again be the opportunity to apply for investment projects, as was the case in the previous period.

In cooperation with our partners, we will also focus on the possibility to draw on the following programmes: Horizon Europe, New European Bauhaus, InvestEU, Single Market Programme, EU financial instrument for the environment and climate action (LIFE), Cohesion Fund and European Regional Development Fund, Recovery and Resilience Facility, Citizens, Equality, Rights and Values Programme, Asylum, Migration and Integration Fund, Common Agricultural Policy.

Q31 If appropriate, please insert a table here that specifies which amounts will be spent for new cultural infrastructure to be used in the framework of the title year.

An extensive list is provided in question Q38.

Q32 Governance and delivery structure for the implementation of the ECoC year.

If Liberec becomes the European Capital of Culture for 2028, the whole process will be managed by the non-profit organisation Liberec2028 z.s.

We treat with the greatest respect all the inhabitants of not only our city, but of the entire region involved, who have put their trust in us. Our task is therefore to ensure the organization of the entire project that meets these criteria:

- open dialogue
- transparency
- independence
- accountability
- sustainability
- economy, efficiency and effectiveness
- diversity
- courage
- development
- equal opportunities

We will do our utmost to avoid even the appearance of any waste or impropriety in connection with the European Capital of Culture project.

Governance Liberec2028

In September 2021, the Liberec2028 organisation was registered. The organisational structure of the organisation consists of a Members Meeting as the supreme body, the Executive Committee (Board of Directors) as the executive body and a Supervisory Board as the controlling body. The permanent members of the association and the members of the Committee at the moment are:

- The Statutory City of Liberec
- Liberec Region
- Technical University of Liberec

The members of the Executive Committee (Board of Directors) are elected by the members of the association from among themselves. Its main activities include overseeing

the management of the organisation and ensuring artistic freedom for the Artistic Director and Curators, of course within the limits of the allocated budget. The Board is required to meet at least twice a year.

The members of the Supervisory Board are nominated by the Executive Committee (Board of Directors) of the association and are composed of representatives of e.g. The private sector, the political opposition, representatives of public institutions, etc. Its main activities include overseeing the organisation's management. The Supervisory Board is obliged to meet at least twice a year.

At the moment, the Directors and Supervisory Boards have not yet been established; this will happen on the basis of the outcome of the whole competition. At the moment, the association is governed by an executive committee.

Delivery

Chief Executive Officer

The Chief Executive Officer is responsible for the overall direction and management of the organization, developing strategy and policy to meet the stated goals. They are fully accountable to the Board of Directors. In the course of their work, they must evaluate financial and other analyses related to the activities of Liberec2028. They submit budget proposals to the Board of Directors for approval. They also direct, control and coordinate the results of the work of the association's management. This gives them decision-making power in case of any disputes within the management of the organisation.

The Chief Executive Officer will be selected through an open selection process immediately after the award of the title.

Their team will consist of the directors and managers of each section – Artistic Director, Chief Operating Officer, HR Manager and Communications and PR Manager.

The role of the Executive Director:

- Guaranteeing the achievement of the objectives set by the Board of Directors
- Ensuring liaison and communication with public bodies
- Implementing the organisation's financial plan
- Making decisions on the organisation's communication, commercial and personnel policies
- Motivating and supporting subordinates and creating conditions for their personal and professional development
- Adhering to work ethics and guaranteeing the principle of equal opportunities

Chief Operating Officer

Will be responsible for the smooth running of the company during normal operations, coordinating and resolving operational issues. Ensure economy, efficiency and effectiveness of management and performance evaluation. Their team will include an Administration Officer, Legal Officer, Finance Officer.

The Chief Operating Officer will be selected following an open competition no later than 2026.

And more green space for hot summer days. It's usually hot in the middle of the city in summer. And some people have nowhere to hide in the shade.

The role of the Chief Operating Officer:

- Preparation of the financial budget for approval by the Board of Directors
- Preparation of documents for review by the Supervisory Board
- Ensuring monitoring and evaluation
- Ensuring the legal service of the organisation
- Motivating and supporting subordinates and creating conditions for their personal and professional development
- Adhering to work ethics and guaranteeing the principle of equal opportunities

Artistic Director

They will be responsible for the professional and independent implementation of the artistic vision of Liberec2028 in accordance with the set objectives, the programme concept and its structure. The Artistic Director, together with the Chief Curator, will lead a team of curators who will prepare the selection of artistic proposals as well as collaborate on artistic proposals and projects. They are responsible for the transparent and efficient use of the funds entrusted to them and for adhering to the established schedule.

They will work very closely with the Artistic Board as the main oversight and advisory body on the arts programme.

Their team will include a Participation and Education Manager, a Chief Curator and an International Relations Manager.

The Artistic Director will be selected through an open competition immediately following the eventual award of the title.

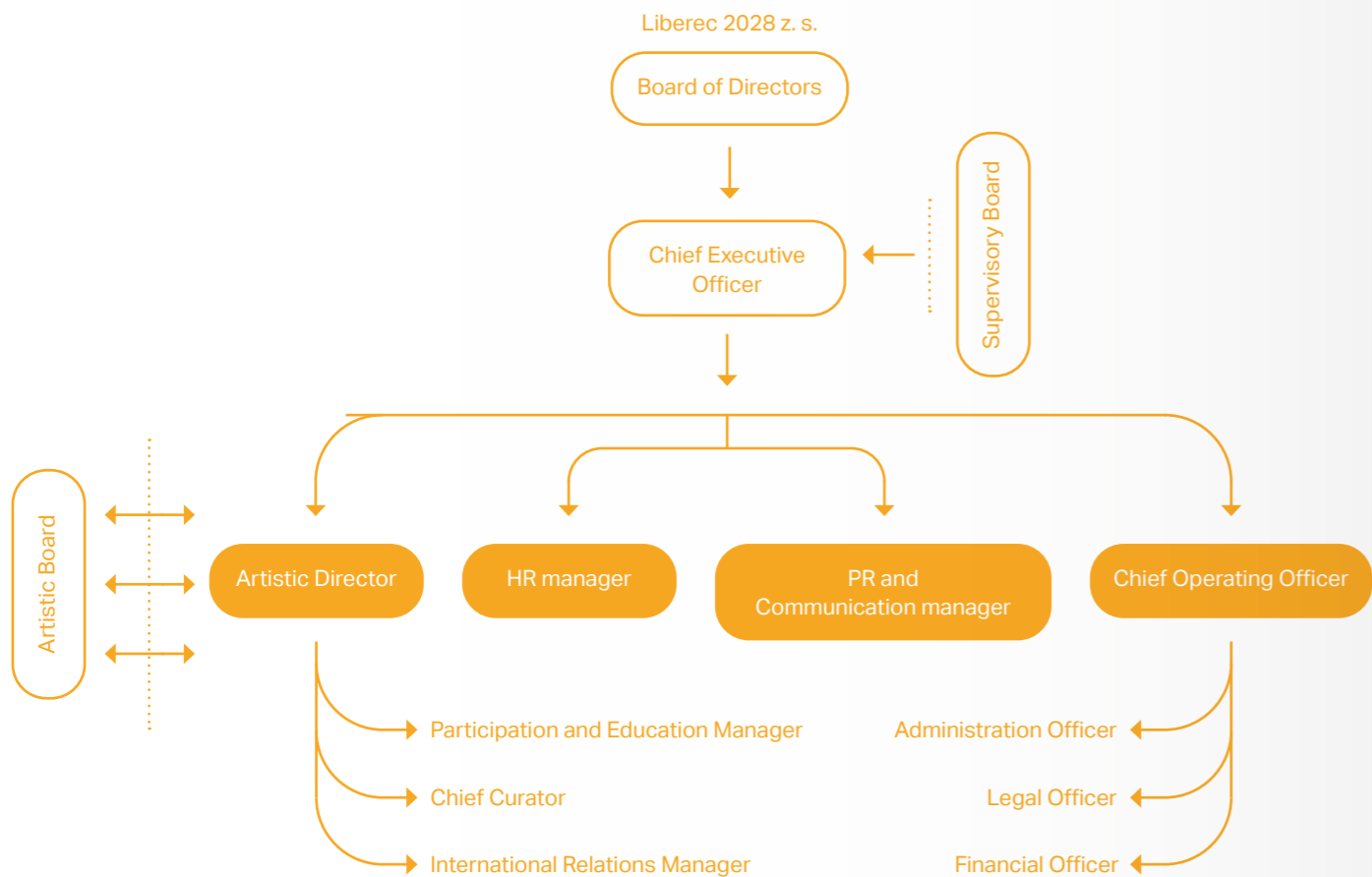
The role of the Artistic Director:

- Guaranteeing the established artistic concept and programme
- Ensuring an artistic programme of international quality that is bold, open, timeless and reflects the cultural system and tradition of the region
- Using the preparation period to build dialogue across previously divided interest groups
- Building capacity and connecting cultural players within the region
- Supporting the linking of the local cultural sphere with the international environment
- Building audiences
- Motivating and supporting subordinates and creating conditions for their personal and professional development
- Adhering to work ethics and guaranteeing the principle of equal opportunities

Artistic Board

The Artistic Board will be regularly consulted on the development and implementation of the Liberec2028 programme. The Board was established at the stage of the candidacy for the first round of the competition, so naturally it will continue its activities after the award of the title (with a possible change of membership).

The Board is composed of nine members and includes representatives of the cultural and creative sector from the entire region involved, including Poland and Germany (architecture, artistic crafts, visual arts, film, art in public spaces, sport, theatre, etc.).

Q33 The main strengths and weaknesses of the project and plan to overcome weaknesses identified.

Weaknesses:

Situation and solution

Financial instability of the city

- Realistic, economically sustainable and environmentally friendly project, building capacity for multi-source funding, building corporate giving
- Maximising the use of external funding sources. Use of multi-source financing. Focus on EU funding for projects, including use of the Modernisation Fund
- Emphasis should be on business support, energy, transport, promoting sustainable business and the city's economy

Public opinion influenced by misunderstanding of the topic or exaggerated expectations

- Active public involvement in project design and implementation, proactive open communication

Underdeveloped international cooperation of cultural players in the city and region

- Capacity building in the sense of supporting mobility, language training, hospitality, etc.

Public spaces in the city are not easily accessible or technically equipped for cultural events and community activities

- Plans for revitalisation of public spaces will include a requirement to build technical equipment for activities

Cultural infrastructure is currently concentrated primarily in the city centre

- Dialogue with owners of vacant buildings on the outskirts of the city about the possibility of using them for community purposes

The town is not fully equipped with secondary tourist infrastructure that would meet the needs of domestic or foreign visitors

- Plans for investment in the town's infrastructure will include a requirement for the construction of public toilets (or the alternative of cooperation with restaurateurs and traders) and the establishment of a drop-off/pick-up point for tourist buses

Promotion of culture as a brand of Liberec is marginal, Liberec is promoted as part of an outdoor destination with trips to the Jizera Mountains, the offer of sport and culture at the same time for active visitors is not communicated in mutual synergy

- Maximum use of the attractiveness of the city for tourism, i.e. active cooperation of all stakeholders in the promotion of the city, coordinated and conceptual approach in the management of tourism, offer of comprehensive products with the aim of extending the stays of visitors, use of modern technologies, unification of marketing of the city

Brain drain

- Development of cooperation between the Statutory City of Liberec, the Technical University of Liberec and other actors to create conditions for young talent and their employment and further development. E.g. In the field of science, research and innovation – support for scientific research centres or the establishment of a research institute, linking basic and applied research, setting up cooperation between TUL and the business sector
- Purposeful promotion of the technical character of the city
- Inflow of businesses, investments, university students

Global influences (international situation, COVID-19, economic crisis)

- Be prepared in advance for possible economic and social eventualities

Strengths:

- Significant development potential based on a timeless theme and strong story.
- Location in the so-called Tri-border, at the meeting point of three countries (Czech Republic, Poland and Germany), which means a strong regional connection and creates conditions for mutual cooperation, visitors and tourism. Liberec is the economic and administrative centre of the region.
- Effective project management.
- The region is one of the areas with a higher proportion of young people in the total population.
- Liberec and the region have a comprehensive cultural and leisure infrastructure, which not all regional cities have.
- The attractiveness of the city and the whole region, which are set in a unique dramatic mountain landscape, nature penetrates from the mountains to the city, the city is green.
- Wide cultural/sport/leisure activities, cultural and historical architecture → continuous growth of the city's population.
- Technical University of Liberec creates know-how for the city and the region in the fields of architecture, urban and spatial development, design and textiles.
- There is currently good cooperation between the political representation of the city and the region, which also has positive effects in coordination and management in the field of culture.
- An industrial and manufacturing past with links to the present as well as strong experimental architectural achievements that have given the city a specific face, different from other more conservative metropolises.
- Liberec's size makes it very pleasant to walk to many places, institutions and events without getting tired or spending valuable time on difficult transfers.
- Functionally set up process of strategic management of investment projects implementation, including cooperation of individual departments of the municipality.
- Transport accessibility – above-average transport connections with Prague (car, bus), railway connection with Germany (Dresden), good road/tram connections between Liberec and Jablonec nad Nisou within one agglomeration.
- High standard and level of use of public transport – barrier-free, CNG vehicles, high usage of public transport as a share of overall transport, above-standard public transport (cable cars, ski buses), a conceptual Public Transport Service Plan.
- Experience in organizing large international events (JIZ50, Benátská!, Anifilm).

Q34 Marketing and communication strategy for the ECoC year.

Just as dialogue is the leitmotif of the whole application, it is also the cornerstone of the marketing and communication strategy. In order to achieve the set objectives, we need to engage in open, thoughtful and courageous critical reflection. Both internally and externally. Dialogue helps us to develop the idea of the European Capital of Culture further.

We do not take the following statement as an expected message, but as an axiom of our entire candidacy. The target group of Liberec2028 is all people of good will, regardless of gender, race, colour, language, faith, political or other opinion, social origin, status and interests. Our task is to communicate the given topics in a simple way and to choose the right form of communication for each group of addressees.

Marketing is a dynamic environment that is very difficult to predict. We therefore expect our strategy to remain flexible in the face of the social, economic, technological and other changes and challenges we can expect over the next seven years. The intensive developments in the field of communications technology over the last few years clearly show that further equally rapid developments can be predicted in this respect until 2028.

As a city closely associated with amateur and top-level sport, we know very well that success can only be achieved after quality preparation, which cannot be defeated. After all, even luck, which can often decide the race at the very finish, favours only the prepared. So – **READY, STEADY, GO!** the long-distance race is about to begin!

	READY (UNTIL 2024)	STEADY (2024–2027)	GO (2028)
GOALS	<ul style="list-style-type: none"> → The citizens of Liberec and the region are clearly aware of the significance of the title of European Capital of Culture and the candidacy of the city of Liberec → The people of Liberec and the region want Liberec to become ECoC 2028 	<ul style="list-style-type: none"> → The people of Liberec and the region have accepted the winning candidacy of the city → The people of the Czech Republic and Europe are familiar with Liberec as European Capital of Culture for 2028 → Residents of the city, region, country or continent plan to visit Liberec 	<ul style="list-style-type: none"> → Residents of Liberec, the region, the Czech Republic and Europe actively search for events related to Liberec2028 → Residents of Liberec, the region, the Czech Republic and Europe participate directly in the Liberec2028 programme → Liberec2028 visitors are positively received by the residents of Liberec and the region
TOOLS	<ul style="list-style-type: none"> → Bringing the theme of culture into people's daily lives, so that they perceive that culture is everything that is man-made, achievable, non-exclusive. On the basis of regularly updated mind maps, we will bring the individual meaning of culture closer to the population through various communication channels. For someone, culture may mean a hockey game, while for their neighbour it may be a Verdi opera → Direct involvement of the residents of the city and the region in the preparation of the candidacy (volunteering, community projects, open calls, residents as project ambassadors, storytellers, authors of campaign content) 	<ul style="list-style-type: none"> → Already in this phase, we offer an attractive programme under the L2028 banner, targeting themes of society, emotions, nature and sport, which is accessible through a common regional information platform in the form of an interactive website → Involving the residents of the city and the region directly in the preparation and implementation of the European Capital of Culture (volunteering, community projects, open calls, residents as project ambassadors, storytellers, campaign content authors) → Presentation of strong Liberec and regional themes across media with a wide reach → Liberec2028 is a priority communication topic for public institutions and organisations (government, embassies, ministries, Czech tourism, EU, etc.) → A L2028 public information office → Building a dialogue between cultural and sporting players in the framework of joint projects of major sports clubs and cultural institutions (e.g. linking acrobatics and theatre or artistic treatment of sports themes) → Web configurator for regional Liberec2028 visitor packages using advanced technology based on personalised content 	<ul style="list-style-type: none"> → Active dialogue and collaboration between players in culture and sport, creating new and exciting cultural and sporting content with a clear legacy for years to come → Following the principle of sustainability in all areas, in the case of sustainable tourism this includes educational activities linked to the themes of nature, society, personal responsibility or motivating visitors to visit lesser known places at less-visited times → The organisation of the Liberec2028 programme is based on the active involvement of local residents (volunteering, community projects, open calls, residents as project ambassadors, storytellers, authors of campaign content) → The city is dressed for Liberec2028 with respect for the cleanliness of the public space, a visitor centre is established, there are unified information channels

→ The city and the region profile its brand through strong cultural and creative industries with a significant international reach (glass, jewellery, textile design, animation, puppet theatre, architecture)

→ Liberec is part of and co-creator of the European cultural space
 → There is an interconnected network of local actors in the city that actively communicates with each other, with residents and with the city council
 → There is a functional cooperation of cultural and sporting actors, which creates a common ground for the identity and brand of the city externally
 → The city centre has an active cultural, community and commercial life. Residents spend time in the city centre, the centre is attractive to residents and visitors
 → The region has effective marketing of culture and sport to residents and visitors, with city and stakeholders working together

→ Linking the L2028 theme to other areas and activities that naturally occur in the city (architecture, existing cultural, social and sporting events, public space improvements or international partnerships. Connection with the already existing web platform kreativni-liberec.cz, which informs about actors and events in the cultural and creative sectors

that couches were made of diamonds. Magic fridges, and when they open, they'll always be full. Robots to clean up after us. School attendance wasn't compulsory. So, there'd be no sickness. Everything wasn't so expensive. Animals could talk. →

Strategic values

Openness

Meant to be accessible, low-threshold or inclusive. Our audience will be as diverse as our programme, so we will work on accessibility of content, messaging, graphic design, website, mobile app and last but not least the wayfinding system. In addition, all our communication channels will meet accessibility criteria for disadvantaged people, such as subtitling, audio transcription, visual controls, etc.

In addition to English as a universal language and with respect to the location of Liberec in the Czech-Polish-German tri-border, it is natural to have the website and mobile app in these languages.

Example of activities: implementation of a chatbot communication system into the website, letting children talk about Liberec2028 as they wish, visually- or hearing-impaired influencers, disabled storytellers, involvement of local and international creatives and residents in jointly creating content or advertising for Liberec, Liberec2028 information centre, City of Culture board game.

Potential partners: Czech Union of the Deaf, KONTAKT Community Centre Liberec, the Primary and Nursery School of Speech Therapy in Liberec, Regional Research Library in Liberec, Digital Czech.

Courage

Meaning bravery, drive or confidence. This lies not only in the use of new, novel or innovative methods and unusual topics, but above all in the determination to subject our actions to continuous self-reflection, objective evaluation and critical debate, the results and recommendations of which we then translate into a communication and marketing strategy. This will consist primarily in:

- debates with the general and professional public
- working in focus groups
- media analyses
- using internal evaluation data from cultural organisations and institutions
- voting
- publication of references, evaluations
- surveys of visitors and tourists

Example of activities: big data marketing, Liberec2028 profile on a dating site, parody marketing – let's make fun of ourselves (mushroom pickers, in a ski suit to the gallery), call to action videos, geolocation game, temporary tattoos.

Potential partners: Technical University of Liberec, Czechtourism, Czech Statistical Office, Liberec Region.

Thoughtfulness

Meaning sustainability, thrift, respect, tact or consideration. We intend to fulfil this value by maximizing the use of considerate methods such as:

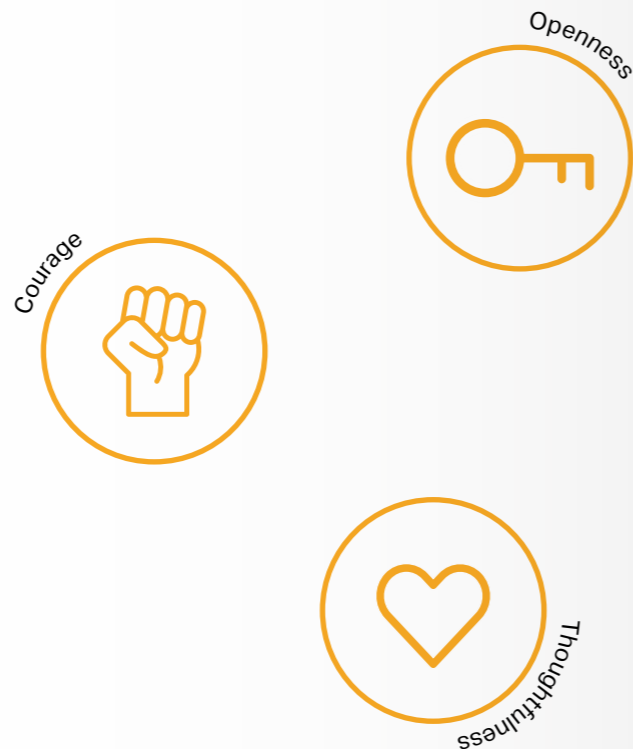
- elimination of printed materials, flyers, posters, programs, etc.
- effective use of digital alternatives with respect to virtual smog
- respect for the cleanliness of public spaces

- promotion of re-use principles (use of recycled materials, including in merchandising)
- reduction of plastics

Examples of activities: influencer marketing, 3D banners, virtual reality, electronic banners, merchandising (re-use t-shirts, bottomless L2028 bottle with a map of public drinking places in Liberec, Jizera jewel), Know the Rules of Nature game (how to behave when visiting e.g. Jizera Mountain Beechwood), Art's Birthday Radio, hidden stories of Liberec, regular short video reports "festival" minutes.

Potential partners: Protected Landscape Area of the Jizera Mountains, Jizera-Ještěd Mountain Association, Tourist Region of the Jizera Mountains, Technical University of Liberec, Kateřinky Secondary School of Design, SKUBB, Czech Radio.

And who will arrange all this? **MEDIA NINJA!** We believe that, in addition to tools dependent on radio waves and electricity, such as websites, social networks, podcasts, videos, in the event of a blackout we will be able to rely on traditional proven methods, including products related to the invention of Johannes Gutenberg – newspapers, magazines, brochures and posters, as well as oral folklore, for example by our ambassadors, whose diverse composition guarantees coverage of a wide range of target groups. The "lucky" 13th ambassador is represented by the people of Liberec themselves, without whose help, support and involvement Liberec2028 lacks any meaning.

Q35 How does the city plan to highlight that the European Capital of Culture is an action of the European Union?

There is no point in talking at length about the well-known means of mandatory publicity, such as the European Union logo on all information material, communication channels or the European Union flag and anthem at the opening and closing ceremonies, as we take this for granted as well as the celebration of Europe Day. The key for us is to put the EU brand and idea into concrete activities.

Beyond Language

At the beginning of all our efforts there was a word, and that word was *łiβęřęc*. Language, speech and writing are the foundations of every culture. The choice of our logo, composed of the letters of different European alphabets, symbolises the diversity of European cultures and at the same time expresses respect for the different European languages.

Language is the most direct sign of culture. Together with respect for the individual, openness to other cultures, tolerance of others, respect for linguistic diversity is a fundamental value of the European Union. The many national languages are a source of richness and a bridge to greater solidarity and mutual understanding. Our principles aim to preserve and promote this linguistic diversity and to encourage language learning.

Multilingualism has important cultural benefits. Where else but at the meeting point of four cultures, four peoples, four languages, can this topic be more relevant.

We are already using this 'new' European font (apart from logos) in written communication in claims and titles.

From the point of view of communication, an established order or a certain stereotype can result in linguistic isolation. In a cycle of repetitive habits that work to a certain extent and therefore give us a sense of comfort with no need to think about them critically from a different perspective. These are the causes of non-development, provincialism, schematism. We are unable to see beyond our own comfort zone, unable to take in new information and work with it. One way to change these negative patterns is through regular interaction and inspiration from external stimuli by cooperation with foreign partners, debates, seminars, conferences, etc. So we will organize:

- Meetings of the tri-country regions or Tri-points across Europe called **European Trialogues**. This will be a conference of representatives of regions where three countries meet, similar to our Tri-border region – e.g. Vaals (Belgium, Netherlands and Germany), Treriksröset (Sweden, Norway, Finland), Dreiländereck (Germany, Switzerland, France) and of course Schengen (Germany, France, Luxembourg).
- Meeting of the Creative Europe national offices with EC representatives and a follow-up conference on current topics in the cultural and creative fields.
- Meeting of past, present and future European Capitals of Culture with EC representatives and a conference on the future of ECoC in relation to the current social and geopolitical challenges facing Europe.

Beyond Margins

What would Liberec be without EU support? We want to answer this question with an exhibition **Traces of Europe in Liberec**, which will present selected projects that have been created in Liberec and the region with EU support, using a simple format of comparison in a BEFORE and AFTER style. This will give visitors the opportunity to evaluate the benefits and partnerships brought by the European Community.

Beyond Screen

What would the EU be without Liberec? We will prepare a travelling exhibition of **Traces of Liberec in Europe** around European countries and cities with an opening at the EP or EC, showing Europeans what comes from our city and region in their everyday lives. From the inventions of local native Ferdinand Porsche, to glass installations around the world (Intercontinental Hotel Barcelona, Mandarin Oriental Ritz Madrid, Kempinski Palace Engelberg, LASVIT), to nanofibre products and the Herrnhut Star, numerous local brands, creations and artists have made their mark in EU countries and around the world.

Capacity to Deliver

Q36 Evidence of broad and strong political support and a sustainable commitment from the relevant local, regional and national public authorities.

The Statutory City of Liberec started its activities leading to the candidacy at the end of 2018, when the goal of bidding for the title of ECoC 2028 appeared in the programme declaration of the new political representation, and then a year later, when works on the Strategy for the Development of Culture in the City of Liberec for the years 2022–2029 (the Strategy) began. Thus, the steps leading to the candidacy were taken in parallel with the steps leading to the creation of a strategic document. The idea of the European Capital of Culture was regularly communicated to the political representation through the Strategy Management Committee, which was set up as a body to approve key ideas, activities and documents.

The intention to apply for the title of ECoC was officially presented to the public by the Mayor of the City and the Governor of the Liberec Region at a press conference in November 2020. The entire two-year process culminated in June 2021, when both the Strategy and the intention to run were comfortably approved by the City Assembly's Culture and Tourism Committee and then by the City Assembly itself. The implementation team was thus given an official mandate to prepare the Liberec bid for ECoC 2028.

The communication channel between the ECoC Implementation Team and the representatives of the Statutory City of Liberec is the Management Committee for ECoC and the Implementation of the Strategy, which is composed of selected members of the City Council and Assembly (including the opposition parties) and the heads of the relevant departments of the municipality. At regular monthly meetings, the Implementation Team presents to the Management Committee an overview of the activities carried out, submits documents for approval or consults on major issues that arise during the preparation process. The key issues, such

as the budget of the candidacy preparation and the budget of the application, are then debated by the City Council or the City Assembly.

The involvement and support of regional institutions is best represented by the Liberec2028 organisation, which was newly established for the purpose of hosting the event and whose current members are the Statutory City of Liberec, the Liberec Region and the Technical University of Liberec. Membership in the association has been approved by the Liberec City Assembly, the Liberec Regional Assembly and also by the Academic Senate and the Board of Trustees of the Technical University of Liberec.

15 municipalities of the Liberec metropolitan area from the Czech Republic, Poland and Germany also expressed their official support for the city's ECoC 2028 candidacy.

This regional cooperation is described in more detail in the Introductory chapter.

In order to obtain financial support from the Ministry of Culture of the Czech Republic for the preparation of applications of all cities and the implementation of the winning programme, the candidate cities have chosen a joint negotiation procedure. The cities sent a shared letter to the Ministry in which they agreed on the amount of support required (EUR 25,000,000 and a maximum of 60% of the non-investment costs of the project) and the rules for its use. Subsequently, they participated in mutual negotiations with the Minister of Culture and other representatives of the Ministry.

Q37 Evidence of adequate and viable infrastructure of the city to host the title. Please answer the following questions accordingly

→ How the ECoC will make use of and develop the city's cultural infrastructure.

Programme in Liberec and beyond

The artistic and cultural programme will take place in the wider area. In the case of Liberec itself, we are talking not only about its centre, but also about its real or imaginary periphery.

→ Exhibition spaces of museums and galleries

The **North Bohemian Museum** will participate in the following projects under the Liberec2028 programme: **Right to Roam, Liberec City and Jizera Mountains, WAY APP, in Language Captivity** (museum staff will be in charge of the research part of the project), **Mountains Link** (in cooperation with Jelenia Góra), **Three Textile Peaks** (in cooperation with the Technical University of Liberec), **Nanovariation** (in cooperation with the Technical University of Liberec), **Re-exploring Chimneys** and **(E)migration** (exhibition, educational programmes).

The **Regional Gallery Liberec – Spa** is the fifth largest gallery in the Czech Republic. The gallery will be involved in the projects **Statue and the City, Via Sacra, Glass Forest** (collaboration on curatorial selection), **Glass and Jewellery Celebration** (collaboration on curatorial selection), **Podium Redefined** (co-organization of an expert conference) and **Community Art Service** (collaboration with restorers and art historians).

Together with the **Museum of Glass and Jewellery in Jablonec nad Nisou**, the only museum in the Czech Republic specializing in glass and jewellery, we will prepare the following projects: **Glass Forest, Glass and Jewellery Celebration, Pearl Stream**.

The **Municipal Museum in Zittau** is the oldest institution of its kind in the Euroregion Neisse-Nisa-Nysa and in the Federal State of Saxony. Within the framework of the Tri-border cooperation, the Municipal Museum Zittau will be involved in the following projects: **Musing Trains, Nisa Triathlon, Tri-point Residencies, Trinational Film Summer School, Fortification Pilgrimage, Via Sacra** and **Three Textile Peaks**.

A total of five buildings (the Baroque House, the Kaisertrutz, the Reichenbach Tower, the Nikolai Tower and the Biblical House) belong to the **Görlitz Museum of History and Culture**. This institution will be involved in the **Musing Trains, Nisa Triathlon, Tri-point Residencies, Trinational Film Summer School** and **Fortification Pilgrimage** projects.

Alongside Villa Tugendhat in Brno, Villa Savoye in Poissy and the Kaufman Residence in the USA, the **Villa Schminke in Löbau** is one of the four finest Classical Modern residential buildings in the world. Together, we will take part in the **Tri-point Residencies** and **Trinational Film Summer School** projects.

The **Art Gallery in Jelenia Góra, Poland**, is a space for contemporary art. The gallery has produced exhibitions that have been presented abroad, including Tokyo, Paris, Moscow, Prague, Bratislava, Naples, Strasbourg and Gomel. For Liberec2028, the gallery has prepared the **Mountains Link** project.

→ Libraries and literary centres

The **Regional Research Library in Liberec** serves as an important information, methodological, educational, cultural and meeting centre in the city and the region. It has been involved in the Liberec2028 programme through the following projects: **Media Literacy, City of Reading, Stories Rewritten, Stop, Look and Listen!** and **Adoptive Peripheries**.

One of the traditional and iconic brands of live culture and literary events not only in Liberec is the **Fryč New and Used Bookshop**. Besides selling new and used books, the owners also organize author evenings, debates, exhibitions, music and multi-genre events and are thus a logical part of this application, with the project **Liberec as an Inspiration** and **Crossroads**.

→ Theatres

The **F. X. Šalda Theatre** is the only performing arts venue in the region with three artistic ensembles – drama, ballet and opera. Its performances are also attended by Polish and German audiences. With the F. X. Šalda Theatre, we will jointly present the projects **Circulate Circus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Give Peace a Chance, Fly System, the Trilogy of Babel** or the **WTF?! festival**.

The **Naive Theatre Liberec** is the organiser of the international biennial **Mateřinka** Festival, which has a fixed place in the European festival calendar and is frequently attended by guests from all over the world. This will also be the case in the Liberec2028 programme calendar, of which it will be a part.

The **Jablonec nad Nisou Municipal Theatre** will participate in the Liberec2028 project through the **Youth Theatre Festival, Poetry Boundaries** and **The Trilogy of Babel projects**.

The theatre company known as the **Gerhart-Hauptmann Theater** was founded in 2011 by merging the theatres in Gorlitz and Zittau. In cooperation with the F. X. Šalda Theatre, part of the programme of the contemporary theatre **festiva! WTF?!** takes place here. In addition to this festival, we will present the projects **Circulate Circus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree** and **Poetry Boundaries** as part of Liberec2028.

The **Spa Theatre in Jelenia Góra** hosts plays, concerts and cabarets all year round. For 2028, we will be expanding our offer with the following events: the **Circulate Circus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Poetry Boundaries, Give Peace a Chance** and **Fly System**.

→ Cultural-social centres

The **Cultural Centre Vratislavice 101010** is a multifunctional venue primarily used for cultural events. The modern building from 2010 with a unique appearance, winner of the Architect Hubáček Award, is located 10 minutes from the very centre of Liberec. We collaborate with this centre in particular on the projects **“Ještěd f kleci” (Ještěd Caged), Housing Estate Poetic** and **LIBEREC:REICHENBERG: North Bohemian Architecture**.

The traditional cultural and community centre **Lidové sady** will present the projects **Fly System + Glass Forest** (accompanying discussions), **Adoptive Peripheries** and **Culture Markets**.

The **Varšava Cinema** is the oldest brick-and-mortar cinema in Liberec with a great location in the city centre and unique Art Deco architecture. Together with Liberec2028, it is preparing activities such as **Invisible Foreigners, Trinational Film Summer**

School, Filming in the Dark, Nisa Film Festival, AFO Echoes or the aforementioned **Anifilm**.

→ **Community and Creative Centres**

Zauhlovačka is a creative, artistic and community centre in the unique water and coal storage tower of a former textile carpet factory, which is being developed by volunteers from the AvantgArt Association. In Zauhlovačka, we will present the projects **Handy Wo*Men** and **Re-exploring Chimneys**.

The **Argonaut Creative Lab** in the site-specific former print shop premises is an arts community and centre with a workshop that serves as a base for young artists to create and present a multi-genre minority programme to the public. Together we will present **Handy Wo*Men, Culture Markets** and **Adoptive Peripheries**.

The Classicist complex of the otherwise unused **Liberec Chateau** serves as the main venue of the Anifilm International Festival of Animated Films. It has extensive indoor and outdoor spaces and a number of smaller conference rooms. In addition to **Anifilm**, we will present the **Trinational Film Summer School** and the **Creative Centre of Animation** here.

The **Jablečné lázně** brownfield (former municipal spa) in Jablonec nad Nisou, which is enthusiastically taken care of by people from the ArtproProstor association, is to be a place for the presentation and performance of new forms of performing arts, such as new theatre, new circus, physical and movement theatre and puppet theatre. Together, we are preparing **Podium Redefined, Circulate Circus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Poetry Boundaries** and **Light Festival**.

→ **Educational institutions and non-formal education organizations**

As the principal educational institution in the region, the **Technical University of Liberec** has a range of facilities, from conference rooms and small classrooms with a seating capacity of 20 persons to the main auditorium, which can accommodate 350 visitors. For 2028, we are jointly preparing **My School, My City, Liberec Architecture Centre, Housing Estate Poetic, "Ještěd f kleci" (Ještěd Caged), STRUTEX, Nanovariation, Arts and Crafts Ecosystem!!!, Three Textile Peaks** or **N-imap**.

Primary and secondary art schools will also be involved in the development of the programme through the **My School My City** project. A programme combining art and environmental activities, the **Glass Forest** and **Fly System**, will take place in the **Zoological and Botanical Gardens of Liberec**.

→ **Outdoor areas and public spaces for cultural events**

The **Vesec Sports Complex** serves as the main festival venue in Liberec. In 2028, we will present the international **Games Without Borders** event here.

At the moment, the main stage for a whole spectrum of outdoor cultural events in the city is the **Dr. E. Beneš Square** in front of Liberec City Hall, where 100 events a year are repeatedly held. In the city centre, parks such as Clam Gallas, Budyšínská or Soukenné náměstí can also be utilized as hitherto underused public spaces. In the framework of Liberec2028, we are planning projects such as **to See or to Be Seen, Urban Responsibility, Metamorphosis of Liberec over Times** or **Sites of Memory** in these places.

The Floating pontoons project will take place at the **Harcov Dam**. For the Liberec2028 programme, the area of the **Forest Swimming Pool** will also be prepared, which is popular among the residents of Liberec and is operated by enthusiasts from the MJÖLK studio.

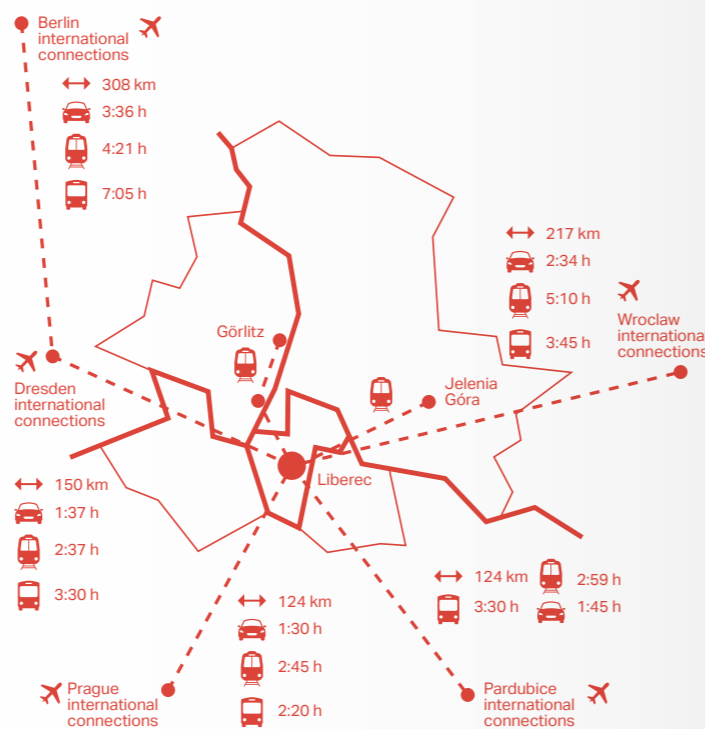
→ **Other venues**

The **Home Credit Arena** is the largest multifunctional space in Liberec. For the purposes of ECoC, the stadium will be used as a venue for programme events with high expected attendance. The area of the former Liberec Exhibition Market with its planned revitalization. In 2028, **Culture Markets** or **Slow Fashion Days** will take place here.

The business incubator and co-working centre **Lipo.ink** can host smaller and larger meetings, seminars and conferences, ideathons, etc. As part of ECoC, part of the **Academy of Skills and Opportunities** project will be held here and Lipo.ink will be a partner for connecting art, creativity, and business.

The former **Luna** department store located in the centre of the Kunratická housing estate and the former **Korint** department store located in the Broumovská housing estate. Both properties are remnants of Socialist housing development and no longer serve their original purpose today. Within the ECoC programme, we are considering both sites for community activities and interventions or projects such as **Reichenberger Zombie Business, Adoptive Peripheries** or **Culture Markets**.

→ **What are the city's assets in terms of accessibility (regional, national and international transport)?**

International and national transport links. For the wider international audience, Liberec is best accessible from Václav Havel Airport in Prague, which offers direct flights to most European countries. From Prague to Liberec, regular bus services are operated by private transport companies at half-hour intervals. We will start negotiations with the operators on increasing the capacity and the possibility of fare discounts

for visitors to ECoC cultural events. The road connection between Liberec and Prague via the motorway, which is a 1-hour drive, is very comfortable.

On the national scale, Liberec is well connected by train to the regional cities of Hradec Králové, Pardubice and Ústí nad Labem, where transport is provided by express trains that run at regular two-hour intervals, with the journey taking a maximum of 2.5 hours. From Brno and Ostrava, visitors can reach Liberec in 5 or 6 hours. From the West Bohemian city of Pilsen, it is better to travel by bus, which takes 3 hours, or about 2 hours by car.

Cross-border and regional transport. The relatively sufficient number of cross-border rail connections with Poland and Germany holds potential for the use of this transport at the time of ECoC in 2028. A direct cross-border connection is the line from Liberec to Dresden, Germany, via Zittau. The Euro-Nisa-Ticket is valid up to the gates of Dresden and provides cost-effective transport for Czech and foreign passengers; a connecting ticket to Dresden can be bought on the train. This ticket also allows you to travel by train within the Tri-border region to Görlitz, Germany and Jelenia Góra, Poland. Year-round, it is also easy to travel by train to the partner city of Zittau, where the Trilex trains of Die Länderbahn company also run regularly including weekends and holidays.

Rail transport in the region is particularly important for suburban transport in the vicinity of larger towns (Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa and Turnov) and in isolated parts of the region such as the Frýdlant and Tanvald regions. Suburban transport is widely used today, but it is very sensitive to future solutions for quick railway accessibility, either by improving the connecting transport or by direct links to city centres. However, the dominant transport modes in the region at the moment are bus and individual car transport.

The busy summer season is catered to by tourist services, some of which also interlink the Tri-border (from Zittau through Frýdlant to Świeradów-Zdrój). In the summer season, there are connections to both the Jizera Mountains (Bedřichov, Smědava) and the Lusatian Mountains (Mikulášovice all the way to Saxony).

Regional towns on the regional backbone axes are well-served by public transport. Other areas can be reached by car-sharing services.

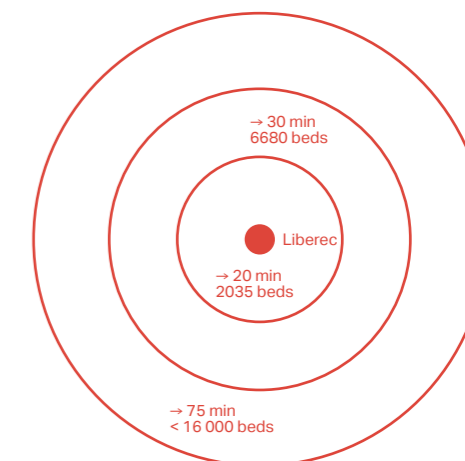
Jablonec nad Nisou can also be reached from Liberec by tram No. 11, which is connected to the Liberec public transport system; there are also suburban bus lines between the towns. The journey from the centre of Liberec to Jablonec nad Nisou takes approximately half an hour.

→ **What is the city's absorption capacity in terms of tourists' accommodation?**

Absorption capacity of the Liberec – Jablonec nad Nisou agglomeration. At the moment, the city of Liberec can offer 4,338 beds in a total of 54 accommodation facilities, ranging from four-star hotels and B & Bs to a campsite. The largest of these facilities with a capacity of more than 100 beds include: **Clarion Grandhotel Zlatý lev, Babylon Hotel, Pytloun Grand Hotel Imperial, Hotel Liberec** and the **Dormitories of the Technical University of Liberec**. Accommodation in the Ještěd hotel on the mountain ridge directly above Liberec, which is also a TV transmitter, is unique. The total accommodation capacity

of Jablonec nad Nisou is 734 beds in a total of 20 facilities. Private accommodation is also available in both cities. The decrease in the number of beds in 2021 in connection with the COVID-19 pandemic was 2.5%.

Absorption capacity in the wider region. The surrounding area of Liberec plays a large role in the attractiveness of the city and the region. The Jizera Mountains are a tourist destination for hiking and cycling in the summer and an important skiing centre in the winter season.

Currently, about 75% of foreign tourists in Liberec are citizens of Germany and Poland. **In 2019, Liberec recorded 189,010 visitors** and 402,535 overnight stays (with a 40% decrease in 2021). **The tourist area of the Jizera Mountains in 2018 welcomed a record 391,675 visitors**, who spent the night 1,084,410 times, an average of 2.8 nights. **In 2019, the Liberec Region welcomed 1,048,865 visitors**, who spent the night 3,169,859 times (with a 30% decrease in 2021), the average number of nights increased from 2.9 to 3 nights.

Liberec Zoo and iQLANDIA Centre are among the TOP 50 tourist destinations in the Czech Republic. At the peak of the tourist season in August, the ZOO welcomes up to 80,000 visitors, and the Benátská! music festival was visited in 2019 by 40,000 visitors.

Type and quality of accommodation facility	Number of beds in Liberec	Number of beds in Jablonec nad Nisou
Hotel ****	8	3
Hotel ***	12	3
Hotel *	1	1
Guesthouse	21	11
Hostel	2	1
Camp	1	
Airbnb	170 beds	55 beds

Q38 In terms of cultural, urban and tourism infrastructure what are the projects (including renovation projects) that your city plans to carry out in connection with the European Capital of Culture action between now and the year of the title?

Dialogue of the old and the new – key projects of cultural and culture-community infrastructure related to ECoC Development of a strategic area in the city centre around Papírové Square on the principles of the Creative Live and Business Quarter and Linserka Creative Centre.

The international architecture and urban design competition, **Papírák 2030**, is currently underway, and one of the layers of the assignment is creating the conditions for the emergence of a creative district. The intention is to help the conversion of the Linserka complex into a creative centre and the use of other spaces in the area where the municipality will be the developer, for CCI operations and a suitable form of public spaces for cultural and community activities, including adaptation of the so-called "city terraces", which can be used as an auditorium.

Revitalization of the Varšava Cinema into a space for contemporary performance art and a non-commercial film scene. The café and foyer, which have already been restored to their original beauty, serve the public and smaller cultural events; a hall for 200 people will be renovated for the occasion of Liberec's candidacy for the European Capital of Culture.

Revitalization of the Liberec Exhibition Markets (LEM) complex into a leisure and information centre usable for ECoC. The revitalization for leisure use with high-quality public space will follow the context of the surroundings of the so-called Golden Cross with the North Bohemian Museum and the Liberec Regional Gallery – Spa. The iconic building of the so-called Technician Pavilion will be preserved and rebuilt into the city's visitor centre.

Revitalization of the Lidové sady cultural centre, including a small open-air cinema and gardens. The building will be revitalized so that it can be used for modern theatrical and musical productions and at the same time serve as a place for music production; the garden, where a temporary open-air cinema is currently operating in modest conditions, will also be revitalized. The institution is part of the facilities of Liberec Zoo.

Revitalization of Liebieg Palace into a community and club centre. The palace is being converted into a multifunctional community centre for the public. It will offer a range of leisure, educational and social services and will be an active place to spend free time for communities in the city.

Revitalization of Liberec Chateau into the Animation Creative Centre. The aim of the project is to build a year-round

technological and cultural education centre focusing on animation. The creative centre of animated film is unique in both the Czech Republic and Europe. The core will be a permanent exhibition of Czech animation and animated films, including workshops and animation workshops, which will make the world phenomenon of Czech and Czechoslovak animation accessible to the public.

Forest swimming pool
The visualization by the
Lesní koupaliště z.s.

Public space is a stage for everyone – Development of public space and its conditions for cultural and community events

The city of Liberec was founded by gradually connecting the historic city centre with the surrounding villages. In the current structure of the city, valuable localities with their own identity have been preserved. This identity is represented by important local centres and places where citizens naturally meet and spend time together. Working with public space, both existing and newly defined, neglected or newly revitalized, with its activation for communities is an essential and key topic for us. The city of Liberec has prepared and approved the Manual of Public Spaces – Urban Surfaces, which defines the basic principles for their creation and quality. We understand public space as a fully democratic space for the activities of residents and visitors.

Big and small centres. Public spaces in the city will be gradually revitalized for cultural and community events in high landscape-architectural quality and regularly maintained. The existing network of public spaces will be extended to include local centres in individual city districts. Public places for active Liberec will be equipped with smart cultural elements, which will technically enable e.g. electrical supply with sufficient capacity for the operation of audio equipment or public drinking fountains with drinking water supply, internet connection including high-quality and artistically designed information and a navigation system of the city.

Small urban interventions. Equally important, however, are places that will not undergo a comprehensive revitalization but represent the basic existing network of intuitive experience of public space. We work and want to work with these localities in the form of small city interventions, which, through small investments in public space, initiate and activate the use of local centres as cultural meeting places for residents and visitors.

Organization of public space and improving its accessibility for cultural and community activities. Currently, there is a very complex and inconsistent administrative system in place for the occupation of public spaces for cultural events in the city. By 2028, we will create an online booking system for specific places, with descriptions of options of their use, and publish a shared calendar of planned events for a specific area; it will be possible to book a space online.

Street furniture. An ECoC cultural re-use centre will be established, where it will be possible to borrow the necessary furniture for cultural events – chairs, stage, mobile toilets, bins, plinths, tents, counters, folding tables and technical equipment. Another project is the City Chairs project. The furniture is free to borrow for cultural actors.

Public toilets. An equally important supporting element for organizing events in public space is the concept of public toilet solutions, which are part of the new renovations of public spaces.

Visual smog, city storefronts and retail culture. The conceptual document of Statutory City of Liberec Principles for Construction in the City presents the basic rules for cultivated advertising in the city. In 2023, it will create a manual of public spaces – an urban visual image, dealing with advertising and light smog and the form of visual presentation in the city. Subsequently, a public notice will publish the basic rules of the manual.

Development of a municipal monument-preservation zone. As part of the strategic document Regeneration of the Municipal Monument-Preservation Zone, the most valuable buildings in the city are being gradually restored. In 2021, the city created a protection zone of the Municipal Monument-Preservation Zone (MPZ), called the Municipal Intensive Care Zone (MICZ), and set rules for the creation of high-quality public space. In 2022, a programme financially supporting high-quality renovations of historically valuable buildings was announced.

Preservation of artwork in public space. Rules for the preservation of artwork were created and integrated into the territorial analytical documents of the city. Works of art and monuments in the city must be regularly and professionally maintained and gradually renovated, always with respect for copyright.

A dialogue on city values? Transport and peaceful transport in Liberec and its improvement during ECoC

Liberec has a relatively compact centre and only a limited range of housing blocks, which are located mostly within walking distance from the centre. The result of historical development is that most of the city centre has very narrow streets, which are a sign of grown urbanism. On the other hand, the wider city centre is characterized by a modern urban structure with generous street spaces, which are now used primarily for car traffic. Due to the nature of the city, mainly a combination of pedestrian and public transport or individual car transport is used.

Higher permeability of the city centre. Currently, the problem is the discontinuity of cycle paths and insufficient capacity of pedestrian routes. In addition to route interruptions, narrow

or missing sidewalks are often problematic for pedestrians. By 2028, new sidewalks will be completed in many places; the historic centre and areas on the outskirts of the city will be scaled down in traffic and transformed into a shared space in the form of a pedestrian or residential zone.

Bicycle connection to the countryside. New pedestrian routes and new parts of cycle paths and cycle routes will be built, connecting the city to the surrounding villages and countryside.

The city in 2028 will be permeable and will offer visitors sufficient capacity and easy orientation. It will support multimodality thanks to the new inner city ring road, calming of traffic in the city centre, the construction of Park-and-Ride (P+R) car parks, the improvement of the quality of public transport services and the construction of a new regional terminal.

Easy orientation in public transport for locals and visitors. Lines and timetables of city and regional public transport will be integrated and interconnected. This applies in particular to the electronic check-in and information system – by 2028, we will set up a new travel card (opuscard), e-shop and a new smartphone application, which will also be available in English, to help with informing passengers and purchasing tickets, including a map of the transport system and links to parking and bike-sharing.

Regional terminal – Central Station is an integrated transport hub of supra-regional importance for trains and buses, which improves accessibility to the city centre, especially from the train station, which is currently less accessible from the centre.

P+R car parks. In 2028, new P+R car parks will be built and connected to the exits from the I/35 road and on the inner city ring. The development plan also includes the creation of spots for short-term bus parking in the city centre.

Linserka Creative Centre
Student work – Linserka visualization
by Tobiáš Hrabec

more films were shown in the original to make foreigners feel at home for a while.

List of upcoming projects in the centre and in localities in the ECoC context

In Liberec, projects are planned between 2020 and 2031 for cultural community infrastructure, public spaces, leisure infrastructure and the improvement of transport infrastructure in the amount of about EUR 132mil. EUR 117mil will come from public investment (from this number, EUR 20mil will go to transport infrastructure and EUR 40mil to the municipal swimming pool); the expected grant from European Union funds and other sources amounts to around EUR 58.6 million, i.e. around 50% of public investment. About EUR 15mil will then go to investment plans implemented by the private sector.

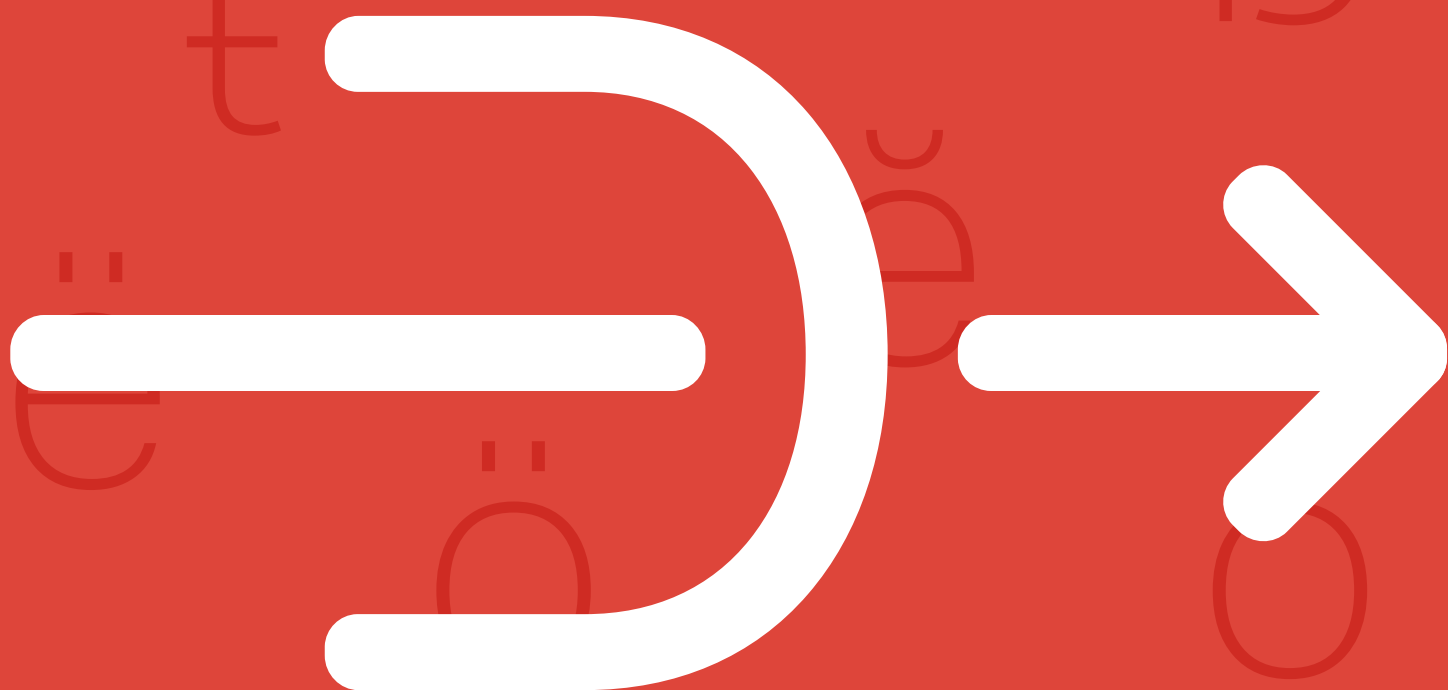
No.	Project	Date of implementation	Budget in millions of EUR	Estimated amount of grant resources in millions of EUR	Investor
Infrastructure for cultural and community activities and for cultural and creative industries			Total 44,7	Total 15,8	
1.	Liebieg palace	2020–2022	10,7	8,8	Statutory City of Liberec
2.	LVT complex – tourist information centre	2020–2024	1,2	0,4	Statutory City of Liberec
3.	LVT complex – informal education	2020–2030	4,7	3,4	Statutory City of Liberec
4.	Restoration of forest park and construction of community outdoor kiln of the Jedlička Institute	2022–2024	0,7	0,5	Liberec Region
5.	Development of Liberec Chateau into a creative centre of animation	TBD – 2025	10,6	TBD	Private investor
6.	Varšava Cinema	2023–2027	3,2	2,6	Statutory City of Liberec
7.	Creative Live and Business Quarter and Linserka Creative Centre	2022–2030	10,0	TBD	Statutory City of Liberec in cooperation with the Liberec Region and the Technical University of Liberec
8.	Revitalization of Lidové sady, including a small open-air cinema, including a garden	2025–3031	3,6	TBD	Liberec Region, Statutory City of Liberec
Public spaces			Total 18,7	Total 12,0	
9.	Revitalization of Vítězná Street, Golden Cross connection of the regional museum and gallery, restoration of the tree-lined avenue, improvement of public space	2022–2023	1,0	TBD	Statutory City of Liberec
10.	Tržní Square	2020–2024	2,8	1,5	Statutory City of Liberec
11.	Revitalization of Niesse left bank – Rybníček (embankment)	2020–2025	2,0	1,2	Statutory City of Liberec

12.	Ignaz Ginzkey embankment	2023–2025	1,6	1,4	Statutory City of Liberec
13.	Revitalization of Liberec dam – Central Park	2023–2025	1,6	1,4	Statutory City of Liberec
14.	Revitalization of Malé Square, improving residential function	2024–2025	0,2	TBD	Statutory City of Liberec
15.	City terraces	2025–2026	1,4	1,2	Statutory City of Liberec
16.	Revitalization of Sokolovského Square and Dr. E. Beneš Square (space in front of F. X. Šalda Theatre), revitalization of Železná Street	2022–2027	3,4	2,3	Statutory City of Liberec
17.	Revitalization of public space in the new cultural and creative district on Papírové Square	2021–2027	1,6	1,1	Statutory City of Liberec
18.	Revitalization of Šalda Square	2022–2028	0,8	0,7	Statutory City of Liberec
19.	LVT complex – public space	2020–2030	1,6	1,3	Statutory City of Liberec
20.	Small urban interventions	continuously	0,8	TBD	Statutory City of Liberec
Sports and leisure infrastructure			Total 43,4	Total 18,1	
21.	Cycle path Liberec – Hodkovice n. M, Liberec section	2020–2024	1,8	1,4	Statutory City of Liberec
22.	Cycle path Oder-Niesse, Hrazená – Barvířská section	2020–2026	1,0	0,7	Statutory City of Liberec
23.	Forest swimming pool	2022–2026	0,7	TBD	Forest Pool association and private donors, Statutory City of Liberec
24.	City swimming pool in Liberec	2024–2026	40,0	16,0	Statutory City of Liberec
Transport infrastructure			Total 25,3	Total 12,7	
25.	P+R Pastýřská (130 places), creation of a new car park on the inner city ring road	2022–2023	1,7	1,5	Statutory City of Liberec
26.	P+R Regional Office (244 places), creation of parking building at the Liberec Region office in connection with the revitalization of the embankment	2023–2024	8,8	3,2	Liberec Region
27.	P+R below Primary Art School (168 places), creation of a new parking building on the city's inner ring road	2025–2027	4,8		private investor
28.	Central Station bus terminal	2025–2028	10,0	8,0	Statutory City of Liberec, Liberec Region
Total			132,1	58,6	

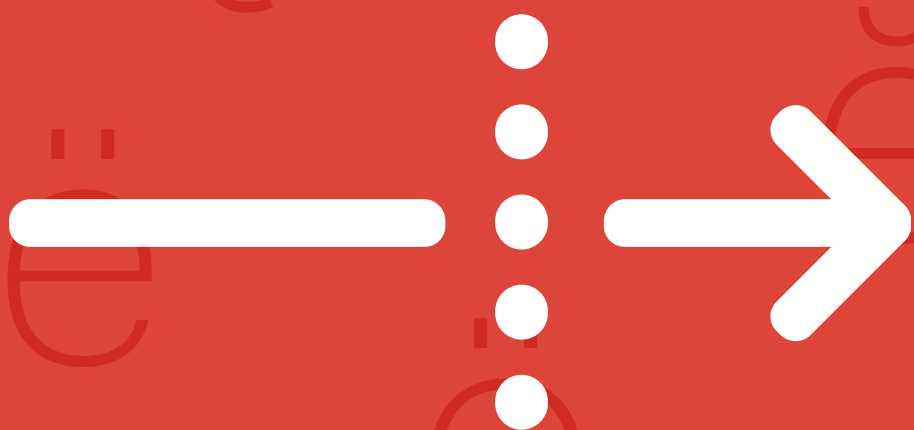

Liβerēc 2028

Kandidát na
Evropské hlavní
město kultury

Dialog

→ **Kandidát**
město Liberec

→ **Organizační tým**
Markéta Sabáčková
Petr Šimon

Olga Škochová Bláhová
Žaneta Štěpánová
Ondřej Zámečník
Pavla Zemanová

→ **Marketing a komunikace**
Pavína Sacherová

→ **Umělecká rada**

Renata Balašová – ředitelka
Sportfilm festivalu
Stanislav Doubrava – emeritní ředitel
Naivního divadla
Blanka Konvalinková – emeritní ředitelka
Krajské vědecké knihovny v Liberci
Claudia Muntschick – členka
Kreativního Saska
Osamu Okamura – děkan Fakulty
umění a architektury Technické
univerzity v Liberci
Jan Randáček – národní expert
správy Sbírký současného umění
Evropském parlamentu
Ola Staszal – ředitelka Nisa Film Festivalu
Anna Strnadová – spoluzakladatelka
Kulturního prostoru Nazdar!
Ludmila Šíkolová – docentka na Fakultě
textilní, katedře designu oboru šperk,
sklo Technické univerzity v Liberci

→ **Partneři zpracování přihlášky
za Magistrát města Liberec**

Odbor cestovního ruchu, kultury a sportu
Odbor ekologie a veřejného prostoru
Odbor ekonomiky
Kancelář architektury města
Kancelář primátora
Odbor školství a sociálních věcí
Odbor strategického rozvoje a dotací
Odbor územního plánování

→ **Pracovní skupina Mezinárodní
spolupráce / Evropská dimenze**

Jonas Büchel – Urban Institute Riga
Claire Delhom – nezávislá expertka
Ondřej Havlíček – Euroregion Nisa
Sandy Hebel – Kreativní Lužice
Michaela Janyska – město Žitava
Szilvia Nagy – LOCOP
Philipp Roden – podnikatelský
inkubátor Lipo.ink
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Petr Šimon – Liberec2028
Jan Vondrák – architektonické studio
Mjölök

→ **Pracovní skupina Marketing
a komunikace**

David Brada – agentura Cream Prague
Kai Grebasch – město Žitava
Lukáš Jokl – Agentura regionálního
rozvoje – 1012plus
Denisa Merenusová – Turistický
region Jizerské hory
David Pastva – Křišťálové údolí
Pavína Sacherová – Liberec2028
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Tereza Semerádová – Technická
univerzita v Liberci
Petr Šimon – Liberec2028
Tomáš Tesař – kancelář primátora
města Liberec

Martin Trita – Ypsilon Golf Liberec
Richard Valoušek – agentura Raul
Petr Vondřich – blog jizerské *ticho
Ondřej Zámečník – Liberec2028

→ **Kulturní program**

Aleš Benda – letní jazzová dílna
Karla Velebného
Pavel Coufal – iQLANDIA
Miroslava Čechlovská – Dramacentrum
Bezejména
Jakub Dušanek – #liberecgram
Petra Filipovská – Galerie Ahoj, nazdar,
čau
Martin Fryč – Knihkupectví
a Antikvariát Fryč
Anna Habánová – Technická
univerzita v Liberci
Lenka Hanušová – Technická
univerzita v Liberci
Šárka Havlíčková – konzultantka
Pavel Hník – Argonaut Creative Lab
Jiří Hořavka – _STROY Studio
Jana Hunterová – Liberecká
škola fotografie
Jitka Jakubičková – Zauhlovačka
Blanka Kirchner – Technická
univerzita v Liberci
Václav Kolář – Nevzdělanci
Jiří Konvalinka
Blanka Konvalinková – Krajská
vědecká knihovna v Liberci
Vojta Kožešník – Argonaut Creative Lab
Silvie Langrová – Severáček
Petra Loulová – Big 'O' Band
Luděk Lukuvka – Severočeské muzeum
Jan Mach – architektonické studio Mjölök
Roman Machek – Liberecká
škola fotografie
Jitka Mrázková – Malá výstavní síň
David Nejedlo – Zoo Liberec
Kateřina Pavlů – Naivní divadlo
Michaela Pavlů – kino Varšava
Dana Petřýdesová – Krajská
vědecká knihovna v Liberci
Ondřej Pleštil – kino Varšava
Adéla Pomothy – Severočeské muzeum
Tomáš Rycheký – Anifilm
Pavel Sadílek – Střední umělecká
škola v Liberci
Markéta Sabáčková – Liberec2028
Jan Šimandl – Nevzdělanci
Sára Šindelářová
Olga Škochová Bláhová – Liberec2028
Žaneta Štěpánová – Liberec2028
Václav Tichý – Střední škola Kateřinky
Tomáš Vébr – Spot Klub
Matouš Vilkus – Technická
univerzita v Liberci
Tomáš Votoček – Offcity LAB, KI-NO
Adam Windsor – Nevzdělanci
Pavla Zemanová – Liberec2028

→ **Dobrovolníci**

Vladimír Neumann
Danuše Permanová
Zuzana Pitnerová
Jana Štefanová
Dagmar Vařková
Miluše Žůčková

→ **Řídící výbor**

Monika Filová – referent oddělení
cestovního ruchu pověřená
zastupováním funkce vedoucího
oddělení cestovního ruchu
Jindřich Gubiš – zastupitel města
Tomáš Hasil – spolek G300

Jiří Jandourek – vedoucí odboru
kancelář architektury města
Pavel Kalous – vedoucí odboru
školství a sociálních věcí
Zbyněk Karban – statutární
náměstek primátora pro ekonomiku
a majetkovou správu
Ivan Langr – náměstek primátora
pro kulturu, školství, sociální věci
a cestovní ruch
Radka Loučková Kotasová – náměstkyně
primátora pro strategický rozvoj a dotace
Michaela Maturová – vedoucí odboru
strategického rozvoje a dotací
Jiří Mejsnar – vedoucí odboru
kancelář primátora
Šárka Mizerová – vedoucí oddělení
sportu pověřená zastupováním funkce
vedoucího odboru cestovního ruchu,
kultury a sportu
David Nejedlo – ředitel Zoo Liberec
David Pastva – ředitel Křišťálového údolí
Markéta Sabáčková – projektová
manažerka Liberec2028
Tomáš Tesař – vedoucí oddělení
tiskového a vnějších vztahů
Květa Vinklátová – náměstkyně hejtmana
pro resort kultury, památkové péče
a cestovního ruchu
Jaroslav Zámečník – primátor

→ **Texty do přihlášky**

Markéta Sabáčková
Petr Šimon
Olga Škochová Bláhová
Žaneta Štěpánová
Eliška Vavrušková

→ **Překlad**

Marie Paulusová
Petra Borovanská
Skyland Václav Kobylak
Jeremy Marc King

→ **Editor české verze přihlášky**

Ivan Langr

→ **Grafický design**

Ondřej Zámečník

→ **Tisk**

Tiskárna Irbis

→ **Odkazy**

www.liberec2028.eu

Liberec2028/

mestoliberec2028

liberec2028

MINISTERSTVO
KULTURY

„Liberec má zcela ráz města od včerejška. Kdosi vylíčil, že Liberec vypadá, jako by byl dal někdo pyšné paláce a mizerné chatrče do jednoho pytle a pak vše vysypal, ať to padne, kam padne. Pravda, chatrčí je tu dost, ale pravých paláců jsem neviděl!“

Jan Neruda (1834–1891) o svých dojmech napsal fejeton Liberec (1865), v němž podal trefnou, i když ne příliš lichotivou charakteristiku města.

„Z minulosti se město přehouplo do současnosti a do budoucnosti. Dobré kafe není jen na nádraží, odkud se na Liberec tak rád dívám, ale ve spoustě dalších nových bister.“

Jaroslav Rudiš (1972) reagoval na Nerudův článek svým pohledem na současný Liberec jakožto bývalý student místní univerzity a člověk, který se do Liberce stále rád vrací.

„Liberec nazývá se s pýchou ‚prvním německým městem v Čechách‘, a přece je tu celá čtvrtina obyvatel česká!“

„Někdo jiný řekne, že v Liberci buď sněží, nebo prší, nebo je tu mlha. Ale i tohle já prostě miluju, stejně jako hrdina mého románu Grandhotel zvaný Fleischman, který Liberec nedokáže opustit, protože se nedokáže odstříhnout od jeho kořenů a příběhů. Trochu jako já.“

Obsah

Liberec v číslech

Úvod 01–04	2	Počet obyvatel Liberec: 102 951 (k 1. 1. 2022) Populace 0–14: 16 850 (16 %), Populace 15–64: 64 670 (63 %), Populace 65 a více: 21 431 (21 %) Počet obyvatel liberecko-jablonecké aglomerace: 221 241 (k 31. 12. 2019)
Přínos k dlouhodobé strategii 05–09	8	Průměrný věk obyvatele Liberce: 42,6 let (celorepublikový průměr 42,8 let, k 1. 1. 2022)
Kulturní a umělecký obsah 010–013	16	Změna počtu obyvatel po 2. světové válce: 1945: 80 tis. obyvatel, z toho 74 tis. Němců 1948: 55 tis. obyvatel, z toho 2,9 tis. Němců
Evropská dimenze 014–016	28	Tramvaj Liberec – Jablonec: nejdelší meziměstskou tramvajovou trať v ČR o délce 13 km urazí tramvaj za půl hodiny
Zapojení veřejnosti 017–019	34	Subjekty v kultuře a kulturních a kreativních odvětvích: více než 1000 subjektů.
Řízení 020–035	40	Místa kulturního a komunitního dění dle kalendáře akcí: více než 225 míst, z toho 40 veřejných prostranství a sportovišť
Schopnost projekt uskutečnit 036–038	52	Pěvecké sbory: více než 30 pěveckých sborů
		Školy: 1 univerzita, 36 mateřských škol, 26 základních škol, 29 středních škol, 2 základní umělecké školy
		Průměrná měsíční mzda: průměrná hrubá nominální mzda ČR (první čtvrtletí 2022) 1517 EUR, Liberecký kraj 1370 EUR
		Podniky: podnikatelské subjekty se sídlem v Liberci: 32 412 (z toho se zjištěnou aktivitou k 31. 12. 2021 15 651)
		Nezaměstnanost: 3,27 % k 31. 5. 2022, průměr ČR 3,2 %
		Obchodní plochy: více než 1 400 m ² nákupní plochy na 1000 obyvatel (2016) (Praha necelých 700 m ²)
		Prázdné domy: 133 objektů v databázi Prázdné domy

Úvod

01 Proč si vaše město přeje se zúčastnit soutěže o titul Evropské hlavní město kultury?

Dialog a komunikace. Spojují zdánlivě nespojitelné, rozpolcené. Jsou cestou ze střetů a z provinčního myšlení. Liberec nabízí Evropanům Příběh dialogů, cestu k vzájemné komunikaci, kterou sám tolik potřebuje. A to v kontextu jeho vlastních kontrastů.

Uvědomujeme si všechna úskalí, která pojem dialog přináší. Určitou zprofanovanost, možná i klíše, která slýcháme den co den z médií. Chceme proto připomenout jeho základní principy. Že nejde o jednostrannou a silovou komunikaci, o mimoběžně jdoucí monology. Ale jednoduše o schopnost naslouchat, mít otevřené srdce i mysl. O schopnost komunikovat se všemi zapojenými městy bez jakýchkoli tradičních štěpících linií ve smyslu Západ vs. postkomunismus, bohatí vs. chudí, začlenění vs. vyloučení. A se všemi aktéry bez rozdílu jejich původu či identity.

Hlásíme se k myšlence EHMK jako desítky jiných kandidátských měst a přijímáme výzvu své vlastní transformace prostřednictvím kultury, umění a kreativity. Chceme nejen naplnit rámec kritérií EHMK, ale pokusit se ho i přesáhnout. Patříme přece do společného evropského prostoru, sdílíme jeho historické zkušenosti i společné kulturně-historické hodnoty. Zároveň věříme, že je třeba je nahlížet z aktuální perspektivy, podrobovat je neustálým výzvám a kritickému myšlení. A také vzájemnému dialogu.

Liberecká historie je až průzračným příběhem dialogu. Jeho souběžnou existencí i absencí. Má zde nezpochybnitelné místo i vnitřní význam. A to samo o sobě je přirozenou odpovědí na otázku Proč Liberec? Pojďme si společně ukázat základní liberecké kontrasty a příležitosti k hledání dialogů na evropské úrovni:

Kultura kontra Emoce

Liberec jako zraněné město. S potřebou budovat nové vztahy a prožívat nové životy. Jako město opakovaných začátků. Město, kde jsme všichni cizinci a zároveň jsme tu všichni doma.

Liberec nebo Reichenberg? Evropské historické události téměř vždycky procházely i Reichenbergem/Liberem. Dotýkaly se ho a formovaly. A také stavěly před stále nové a nové začátky. Od Nerudova zvolání, že Reichenberg je druhým hlavním městem státu a prvním německým v Čechách, se charakter města naprosto proměnil. Svou polohou na hranici historických českých a německých zemí byl Reichenberg už od počátku předurčen k tomu, že většinu obyvatel tvořili čeští Němci, kteří utvářeli nejen vizuální podobu, ale i celkový charakter města. Po 2. světové válce však bylo odsunuto 90 % původního obyvatelstva, což mělo za následek, že se – teď už Liberec – stal městem bez paměti, městem amnézie, městem bez původní identity. S tím se Liberec potýká dodnes. Vyprázdňené město bylo následně znovu osídleno – někteří nově příchozí přišli dobrovolně, jiní sem byli postupně zahnáni tehdejšími režimy.

Je ale skutečně nutné hledat novou identitu? Nebo se spíš smířit s tím, že žijeme v místě, jehož identita je zkrátka neuchopitelná? Neboť jsme tu všichni cizinci a zároveň jsme tu všichni doma. Možná je důležité se zamyslet nad tím, jak ze zraněného a roztržitého Liberce udělat město smíření a zotavit vzájemné vztahy. Jak ale z bodu nula vytvářet sítě vztahů? Jak se vytváří společnost?

Velmi komplikovaná německo-česká historie současného Liberce a společně sdílený prostor tří zemí (Česka, Německa a Polska) ale zároveň působí tak, že zemské hranice pro nás mentálně nemají takový význam jako pro obyvatele vnitrozemí. V Trojzemí se už zkrátka tolik nesoustředíme na vzájemné poměrování vin nebo na zkoumání případně sebeviny. Naopak udržujeme dialog obyvatel Trojzemí aktuální a živý. Je pro nás podstatné být v nepřetržitém kontaktu, hovořit a žít spolu. Nikoli vedle sebe. Je pro nás důležité podněcovat vzájemný dialog, znovu a znovu se k němu vracet a stále si připomínat jeho pravidla. A připomínat úskalí, která jeho absence přináší. Dialog s partnery v Trojzemí i s potomky původních obyvatel, žijících především v oblasti bavorského Augsburgu.

Kultura kontra Sport

Potkat lyžaře na hlavním historickém náměstí, jak míří na novou výstavu výtvarného umění nebo na divadelní představení? I to je Liberec. Dojet městskou tramvají až na samo úpatí krásné sjezdovky? I to je Liberec. Ve středoevropském prostoru možná nenajdete druhé takové město, které by vzhledem ke své rozloze a populaci soustředilo na jednom místě tolik kulturní a sportovní infrastruktury, tolik čínorodých spolků a organizací. Křížovatka sportu a kultury.

Svou polohou v půvabné horské kotlině je přitom Liberec předurčen být sportovním a volnočasovým centrem. A je tak také vnímán jak svými obyvateli, tak i návštěvníky. Neruda se sice o sportování v Liberci nijak nezmiňuje, přesto můžeme v jeho době nacházet zřejmé paralely k aktivnímu trávení volného času pohybem. Ať už máme na mysli velmi oblíbené nedělní špacíry po bulvárech města a do blízkých lesů, nejrůznější tělocvičné spolky nebo také duchovní poutě, v našem případě k hlavnímu mariánskému stánku v Hejnicích. Tady se rodily základy masového i individuálního sportování a místního turismu. A také všeobecné kulturnosti. Vždyť poutníci při fyzicky náročné cestě nejen posilovali svou tělesnou schránku, ale také kultivovali svou duši, zpytovali své svědomí a posilovali svůj charakter. Na tento princip kalokagathie navazujeme dnes třeba revitalizací původní trasy Via Sacra, která v česko-polsko-německém prostoru propojuje krásu kulturně-duchovních center a putování po nich.

Kultura kontra Sport? Dvoje dědictví. Dvě rozdílné skupiny aktérů. Také dva rozpočty a dvoje lobbistické snahy. Ne vždy otevřené a transparentní. A dvojí výchova. Jako celek pak velmi fragmentované prostředí rozdílných zájmů. Přitom propojování sportu a kultury je jinde naprosto přirozené. Bez koexistence obou si neumíme představit třeba žádné zahájení olympijských her či většího sportovního počínu. A funguje to i obráceně. Není snad profesionální baletní výkon i skutečným výkonem sportovním? Není houslový koncert zahraniční špičkovým interpretem i neuvěřitelným fyzickým úsilím? Neposiluje každý pěvec svým zpěvem i sadu důležitých svalů, především břišních a prsních?

Absence dialogu mezi kulturou a sportem a hledání rozporů mezi nimi komunitu oslabuje. Dokážeme-li prostřednictvím EHMK změnit základní uvažování obyvatel města ve prospěch kalokagathie, tedy vzájemného pěstování těla, ducha i osobní morálky, budeme jako Liberec na správné cestě. Už ne křížovatka sportu a kultury, ale místo rovnocenného dialogu obou.

Kultura kontra Environment

Město v tajemné jizerské krajině hlubokých lesů a žulových lomů. Bez moře, ale za to s množstvím horských vyhlídek. Kde slunce nad kotlinou zapadá daleko dřív než jinde, kde hodně prší a prakticky pořád se jde do kopce. Dramatický polostín jako věčný dialog světla a stínu. Město výstavních vilových čtvrtí i panelových sídlišť, historických i novodobých brownfieldů. Město s nejstarší zoologickou a botanickou zahradou v ČR.

Neruda o Liberci básnil i jako o městu znečištěných toků místními textilními fabrikami. Dokreslil tak dlouho platný bonmot, že v řece Nise teče každý den jiná voda podle toho, s jakou barvou zrovna textilky pracují. Přestože Nisa, procházející

Trojzemím, je dnes už mnohem čistším tokem, stále vnímáme její ekologickou zátěž pro život našich sousedů v Německu a Polsku. Jako dědictví industriální historie města a absolutní devalvace hodnot životního prostředí v tehdejší socialistickém Československu. Ekologie je dodnes trnitá cesta.

Kultura kontra Environment? Zakořeněná kultura průmyslu či geograficky nevyvážený rozvoj turismu stále zasahují i do současného dění a rezonují například ve sporu o hnědouhelný důl Turów, ve velkých programových i investičních akcích, které se jen obtížně krotí principy udržitelnosti typu zelených střech, energetických alternativ, recyklace či Zero waste přístupu. I liberecká zoo je velkou výzvou pro změnu myšlení lidí. Už ne výstava zvířat, ale moderní genobanka pro zachování druhů ohrožených vyhynutím. A také místo environmentálních projektů v rozvojovém světě a ekologické výchovy a vzdělávání budoucích generací.

Kvalita prostředí se ale promítá i do veřejného prostoru. Vizuální smog, sporné stavby, nadužívání umělých materiálů a imobilita, i to je Liberec. Na jedné straně vyhlášený televizní vysílač a horský hotel Ještěd, zasazený citlivým dialogem do okolní přírody, ale i betonová obchodní centra v historickém srdci města, která žádný dialog s veřejným prostorem očividně nevedla.

Dialog s přírodou a veřejným prostorem není úkol. Je to naše poslání jak promyšleně a citlivě propojit kvalitu života a udržitelnost pro další generace.

Kultura kontra Společnost

Město industriální a obchodní tradice. Město experimentu, původního textilu i moderních nanotechnologií. Centrum regionu s uměleckou tradicí sklářskou i architektonickou. Město multioborové Technické univerzity, ale také překotného postkomunistického vývoje v 90. letech 20. století a rychle zbohatlých podnikatelů.

Jak psal Neruda, Liberec je nepříjemný jako málokeré jiné město, s nadvládou továrníků a penězi jako symbolu „nejvyššího účelu života“. Nadvláda materialismu nad morálkou. A hrubí lidé. Prošlo naše město od Nerudy nějakou změnou? Asi ne příliš. Nejedna člověk je tu stále neotesaný a konzumerismus vévodí i liberecké společnosti 21. století. Oproti Nerudově době se však vyprazdňuje centrum města, nežijeme v něm, unikáme do okolní přírody, stahujeme se z veřejného prostoru, ve kterém je dialog nutností, žijeme naše životy za zdmi našich domovů. Odliv mozků násobí blízkost hlavního města Prahy. Přesto tu, stranou hlavní pozornosti centra země, ale vždycky vznikaly experimenty, jež jsou z dnešního pohledu unikátní – opona Divadla F. X. Šaldy od tehdy teprve dvacetiletého Gustava Klimta (1883), nadčasové sochařské sympozium Socha a město (1969) či nezávislé a alternativní divadlo Ypsilon (1963–1978). Současným experimentem jsou pak nanotechnologie, v jejichž výzkumu patří Liberec ke světové špičce.

S Nerudovou dobou ale z Liberce odešla i velká tradice filantropie a mecenášství, kterou se dodnes nepodařilo významněji oživit. Na přelomu 19. a 20. století bylo přitom naprosto přirozené, že kulturní, vzdělávací a sociální infrastruktura byla z podstatné části financována ze soukromých zdrojů. Vždyť i honosná budova liberecké radnice (1893) byla z poloviny zaplácena z darů tehdejších podnikatelských rodin a rodů. Téma společenské

odpovědnosti soukromého sektoru vůči svému městu proto bude jedním z důležitých témat kulturně-společenského dialogu, a to včetně diskuze o všech dimenzích podoby veřejného prostoru.

Kultura kontra Společnost? Proměna a posun mezilidských vztahů v postmoderní společnosti generuje celé množství závažných témat. Jaká je vůbec role kultury v každodenních životech lidí? Kultivuje jedince, nebo se omezuje jen na zábavu a rozptýlení? Kde je hranice mezi prostředky spojenými s tzv. audience engagement a pouhou zábavou? Dialog ale nutně otevírá i aktuální a provokující témata tzv. kulturní války, jako jsou klimatická změna, green deal, rovnost příležitostí či cancel culture, která jsou bohužel v České republice pohříchu vnímána jen jako nějaké módní experimenty, jež zase časem samy pominou. A co téma fake news a postupný přesun mezilidské komunikace do online prostoru? Je zřejmé, že dialog, schopnost komunikovat a naslouchat druhým je jedním z klíčových nástrojů jak dál existovat společně.

Proč tedy Liberec? Protože chceme znovu nalézt ztracený dialog a spolu s Vámi mu vdechnout život. Protože dialog potřebujeme a zároveň jej nabízíme.

02 Hodlá vaše město zapojit do akce i své okolí? Vysvětlete toto rozhodnutí.

Liberec přirozeně zapojuje tzv. Trojzemí*, které zahrnuje příhraniční česko-polsko-německé oblasti, stejně jako partnerské obce z Libereckého kraje.

Představte si až magický trojúhelník, jehož tři vrcholy tvoří historické metropole Praha, Drážďany a Vratislav. A průsečíkem těchto jednotlivých vrcholů je právě Liberec, největší město oblasti, již trojúhelník svými stranami svírá. Trojzemí. Přirozeně ekonomické, administrativní a kulturní centrum nejen pro bezmála 450 tisíc obyvatel Libereckého kraje.

Poměrně malá rozloha kraje – je druhým nejmenším v Česku – a jeho historická kontinuita s německým a polským příhraničím doslova vybízí k tomu, abychom se zajímali nejen o dění ve vlastním městě, ale i široko za jeho imaginárními hranicemi. Platí, že rozvoj města je souběžně rozvojem celého regionu. Naši kandidaturu tedy musíme vnímat i jako soustředěný dialog se svým okolím.

Během roku 2021 jsme oslovili 32 obcí z celého Trojzemí a hned polovina z nich vyjádřila oficiální podporu kandidatuře Liberce na Evropské hlavní město kultury 2028. Je to dobrý

* **Trojmezí** je konkrétní geografický bod, kde se setkávají hranice tří celků stejné úrovně. Místo je často označeno vlajkami všech dotčených území či monumentem. **Trojzemí** je vymezení širší geografické oblasti na styku tří států, ve které obvykle probíhá vzájemná spolupráce.

start pro 2. soutěžní kolo, při kterém povedeme s našimi partnery z obcí, kultury, sportu i neziskového sektoru další diskuze o jejich možném zapojení. Jako Liberec budeme lídrem přihlášky, ale naši partneři z Jablonce, Frýdlantu, Hrádku, Chrastavy, Hejnic, Jablonného, Žitavy, německého a polského Zhořelce a dalších obcí budou součástí vize rozvoje a programových aktivit v roce 2028. Bude to výzva a příležitost i pro ně. Pro decentralizovanou periferii všech tří zemí. Pro jejich města i venkov. Pro úplnou sociální strukturu jejich obyvatel.

Stejně jako nezná hranice kultura, neznají je ani ekonomika či vzdělávání. A kde jinde dostává tento axiom svého praktického naplnění než právě v Trojzemí? Ceny za bydlení přiměly už mnoho Liberečanů přesídlit do Žitavy či německého Zhořelce, stejně tak na všech třech stranách hranic vyrůstají bilingvní školská zařízení. Kvalitní liberecká opera již nyní láká na svá představení německé milovníky Verdiho, Pucciniho i Mozarta, polská strana Jizerských hor zase nabízí kvalitní lázeňské a sportovní služby. Je to nejen výsledek silného historického povědomí, že patříme k sobě, ale i víry, že regionální spolupráce může být atraktivní a udržitelnou alternativou vůči ekonomickým a kulturním centrům. A také inovativní bází pro inspirativní projekty všeho druhu.

Se svým blízkým okolím máme společné problémy a dokážeme je řešit. Společně.

03 Kulturní profil města.

Liberec je místo, které velké je uvnitř a malé navenek, kde nevzhlíží se k modlám, ale k horám, a kde výjimečnost je vlastně normální. Město a jeho okolí historicky formovalo hned několik vnitřně souvisejících faktorů – průmyslová epocha 18. a 19. století se svou textilní a sklářskou konjunkturou, sudetská národnostní otázka a také všeobecná stagnace v době komunistického režimu.

Liberec řadu svých tajemství pečlivě skrývá. Kulturu zde mnohdy nevidíte na první pohled, ale cítíte tu samozřejmě a neuchopitelnou atmosféru vzájemně prolínajícího se včerejška s dneškem, mix historické a moderní architektury, ruchu

a klidu, cizoty a domácí známosti, kulturního relaxu i aktivního pohybového využití. Ideální potenciál pro kreativní vření i nemálo nevyužitého prostoru, který nabízí šanci k novým začátkům.

Dialog tu není možné vést bez znalosti vlastní historie, společenských zvratů, v jejichž čele Liberec mnohdy stál, bez symbiózy nezdolné krajiny a jejích obyvatel. Liberec jako skutečná metropole českého severu a česko-německo-polského euroregionu. Město, jehož aktuální kulturní profil sice začíná hluboko v historii, ale může směřovat mnohem dál – skrze nás a za nás.

Hlavní kulturní instituce v Liberci

→ **Divadlo F. X. Šaldy.** Tři soubory a dvě scény. Historické Šaldovo divadlo z poslední čtvrtiny 19. století s unikátní oponou od Gustava Klimta a činoherní a alternativní black box Malého divadla, které navrhnul architekt Karel Hubáček, autor dominanty na Ještědu. Pestrá divadelní dramaturgie od klasiky až po experimenty v opeře, činohře i baletu.

→ **Naivní divadlo Liberec.** Středoevropské loutkářské centrum. Špičková scéna s inscenacemi nejen pro děti, proslavená doma i ve světě; pořadatel renomovaného mezinárodního bienále Matejinka. Divadelní sál je rovněž návrhem architekta Karla Hubáčka.

→ **Lidové sady Liberec.** Kultura rozmanitých žánrů. Koncerty komorní i alternativní hudby, filmové projekce s besedami, one man show až po divadlo pro dospělé i děti. Zahrada Lidových sadů jako letní open space pro malé hudební festivaly, divadlo i kino.

→ **IGI Vratislavice a kulturní centrum Vratislavice 101010.** Nejnovější přírůstek kulturní infrastruktury. Spolkové centrum pro kulturní činnost, knihovnu a kino.

→ **Oblastní galerie Liberec – Lázně.** Jedna z pěti největších a nejvýznamnějších galerií v ČR. Sídlí v historických Lázních císaře Františka Josefa I. a prezentuje unikátní sbírku evropského umění z Čech, Německa, Rakouska, Francie, Nizozemí a dalších států. Krátkodobé výstavy se orientují na všechny druhy výtvarného umění s důrazem na region a české Němce.

→ **Severočeské muzeum Liberec.** Založeno již v roce 1873 jako nejstarší uměleckoprůmyslové muzeum v Česku. Tři sbírková oddělení – přírodovědecké, historické (s archeologií) a umělecko-historické. Unikátní fondy, prezentující početné sbírky předmětů uměleckých řemesel, koptských tkanin, vyšíváných liturgických textilií, krajek, skla, porcelánu, tapisérií, šperků, uměleckého kování, plakátů či starých tisků. Významný je i soubor více než 160 tisíc negativů, z nichž nejstarší jsou datovány kolem roku 1860.

→ **Krajská vědecká knihovna v Liberci se synagogou.** Stavba smíření Čechů, Němců a Židů z roku 2001. Živoucí památník nacistické Křišťálové noci v roce 1938, nad kterým převzali záštitu prezident ČR Václav Havel a Německa Roman Herzog. Místo univerzálního vědění, otevřené všem lidem i názorům. Početný knihovní fond s hudební knihovnou a nahrávacím studiem, depozitářem vzácných historických tisků a také místo kulturních a společenských akcí i výstav. Od roku 2021 držitel certifikátu Handicap Friendly se zaměřením na návštěvníky se sluchovým znevýhodněním.

→ **Rodný dům Ferdinanda Porsche.** Místo narození a dětství slavného automobilového konstruktéra vozů Porsche a Volkswagen. Spojení česko-německé průmyslové tradice a trendů budoucnosti.

Liberec nezávislý, komunitní a kreativní

V Liberci se nachází přes 78 míst, kde se odehrávají různé kulturní akce, a dalších asi 100 míst s akcemi kulturně-komunitními. **Knihkupectví a antikvariát Fryč** popularizuje literaturu, pořádá autorská čtení, divadelní představení, besedy a přednášky. Sdružení mladých umělců **Argonaut** s komunitním centrem a dílnou tvoří alternativní prostor pro undergroundovou kulturu různých žánrů. Alternativní hudební zážitky nabízí **Club Warehouse** nebo **Vokno**.

S úspěchem se setkává i komunitní projekt, který se zasazuje o záchranu architektonicky unikátní **zauhlovací a vodárenské věže** a její přeměnu v kulturně kreativní centrum. Budova byla navržena světově proslulým architektem Leopoldem Bauerem a po ztrátě své funkce v osmdesátých letech vydána napospas času. V roce 2015 byla prohlášena kulturní památkou. Unikátním kulturním prostorem je i **Kino Varšava**, které usiluje o obnovu jako artové kino.

Liberec jako open space galerie. Od roku 1969, kdy se ve městě konalo ojedinělé výtvarné sympozium Socha a město a lidé mohli obdivovat na 46 soch rozmístěných ve veřejném prostoru, se Liberec stal jednou velkou galerií pod širým nebem. Každoročně tak město mj. instaluje novou sochu od významného českého autora přímo před radnici. Ve městě dle průvodce českou scénou současného umění ArtMap dále funguje **7 nezávislých galerií a výstavních prostor**, například Moon Gallery či Galerie Prostor 228.

Kreativita a umělecká řemesla si v Liberci také najdou své místo. Sklo je identitou a esencí našeho kraje a patří k němu stejně jako porcelán k Míšni, whisky ke Skotsku nebo parfém k Provence. A co víc, v okolí Liberce žije velké množství umělců a tvůrců, kteří se věnují uměleckým řemeslům. Město plánuje i revitalizaci brownfieldu **Papírového náměstí** v živou kulturní čtvrti s kreativním hubem Linserka, která je původní automobilovou továrnou z dob Liebiegů.

Důležitou součástí Liberce je i gastrokultura, kterou je možné všemi smysly užívat v některém z místních útulných podniků; v posledních letech ve městě ostatně vznikly designové kavárny, restaurace a bary, za které by se nemuselo stydět ani moderní velkoměsto.

Festivally a významné akce

Mezinárodních akcí, které přitáhnou tisíce návštěvníků, se v Liberci koná několik. Hudební festival **Benátská!** je největší opakovanou akcí v Liberci a vtáhne každým rokem až 40 000 návštěvníků z ČR i zahraničí. V roce 2019 se do Liberce přestěhoval mezinárodní festival animovaných filmů **Anifilm** s návštěvností okolo 30 000 lidí. Mezinárodní hudební festival **Lípa Musica** je nejvýznamnějším kulturním projektem v severních Čechách v oblasti klasické hudby a třetím nejlépe hodnoceným festivalem vůbec (po Pražském jaru a Smetanově Litomyšli). **Nisa Film festival** spojuje asi 20 míst v Trojzemí na řece Nise promítáním celovečerních hraných, dokumentárních i krátkých filmů a doprovodným kulturním programem.

Liberec je i městem malých a nikoli nevýznamných akcí. **KI-NO** je urban film festival, který se snaží do vylidněného centra Liberce vrátit život. Festival současného divadla založený herci z Divadla F. X. Šaldy **WTF?!** každoročně vítá přední divadla i nezávislé scény a umělce. V květnu Liberec ožívá studentským hudebním festivalem **Majáles Liberec**, začátek semestru zas tradičně otevírá studentský **TULfest**.

Trhy a jarmarky dotvářejí společenskou scénu Liberce už od roku 1577, kdy k jejich pořádání Liberec získal povolení od císaře Rudolfa II. Mezi nejpobornější patří **Tatrhly**, moderní trhy kombinující design market s bleším trhem, food marketem a kulturou, kde si každý najde své. Specifikem Tatrhů je jejich umístění – objevují se pokaždé na jiném místě, ožívují tak sídliště a jiné netypické prostory a ukazují, že komunitní život se nemusí odehrávat jen na náměstí. Dalším příkladem jsou **Design Days Reichenberg**, které v krásných prostorách Oblastní galerie Liberec – Lázně dávají šanci designérům dostat své výrobky do světa, akce se hojně účastní i absolventi libereckých uměleckých oborů. Součástí akce jsou i zpřístupněné výstavy a umělecké workshopy a tvořivé dílny pro děti i dospělé. Oblíbenou akcí je i **Liberecký jarmark**, který každoročně přiláká až 15 000 návštěvníků z celého regionu a promění hlavní náměstí před radnicí na historické tržiště s dobovou hudbou, tancem i scénkami. Prosincový **Liberecký advent** navštíví až 70 000 lidí z Liberce i regionu.

Jizerská 50 kombinuje mezinárodně významný závod v běhu na lyžích série Worldloppet a společenskou akci až pro 25 tisíc lidí z různých koutů světa. Své počátky má v roce 1968 a od 70. let je memoriálem za českými horolezci zemřelými pod peruánským Huascaránem – Memoriál Expedice Peru 70.

Vzdělávání v kulturních a kreativních odvětvích

Liberec je také městem vzdělávání, sídlem čtyř středních uměleckoprůmyslových škol, které jako pokračovatelky průmyslového boomu 19. století nabízejí vzdělání například v oborech grafický design, užitá fotografie a média, design interiéru, modelářství a návrhářství oděvů, oděvnictví, textilnictví a informační technologie. Kořeny **Technické univerzity v Liberci** pak hledíme už v roce 1953. V současné době má sedm fakult (mimo jiné pedagogickou, ekonomickou, umění a architektury, mechatroniky), na nichž studuje šest tisíc mladých lidí z Česka i zahraničí. Pro kulturní a kreativní odvětví jsou klíčové **Fakulta umění a architektury** s obory architektura a urbanismus a výtvarná umění a **Fakulta textilní s katedrou designu**, která se zaměřuje na textil, oděv, sklo a šperk, a navazuje tak na historickou tradici Liberce jako města textilu a skla. Celkem **v oborech spadajících pod kulturní a kreativní průmysl studuje přes 1000 studentů.**

Základní umělecká škola Liberec nabízí volnočasové vzdělání v hudebním, literárně dramatickém, výtvarném a tanečním oboru pro 1887 žáků. Volnočasové vzdělávání v oblasti kulturních a kreativních odvětví se odvíjí i prostřednictvím spolkové činnosti Liberečanů. V současnosti tak **ve městě působí 27 spolků amatérského divadla, 32 pěveckých souborů** dětí i dospělých, mezi nimiž vyniká dětský sbor **Severáček**, který reprezentuje na domácích i zahraničních soutěžích, a okolo **500 hudebních kapel**. Výtvarné kurzy nabízí výtvarné ateliéry jako například Ateliér Tuba.

Liberecké **science centrum iQLANDIA** se těší oblibě místních i návštěvníků a je významnou značkou Liberce. Posláním iQLANDIE je popularizovat přírodovědné a technické obory s využitím principů neformálního vzdělávání a badatelského přístupu. Součástí centra je i chytrá dílna Fablab, která umožňuje půjčování vybavení kutilům.

Liberec město architektury

Různorodost a kontrasty. To je typický znak liberecké architektury a identity města. Kolik rozličných architektonických slohů se propalo do tváře Liberce, možná netuší ani řada místních. Liberec je ale především inkubátorem architektonických talentů s nadnárodním většaslsem. Celosvětově unikátní projekt **architektonického studia SIAL** v podobě **hotelu a vysílače Ještěd** je dominantou, která patří k Liberci stejně jako Eiffelova věž k Paříži. Geniální idea architekta Karla Hubáčka propojit siluetu horského hřebenu s moderní stavbou se v rámci nejen České republiky dočkala silného pozitivního ohlasu, v roce 2000 se stala v celostátní anketě stavbou století, o pět let později byla vyhlášena národní kulturní památkou a v současnosti je zařazena na indikativní seznam památek UNESCO. Tradici SIALu převzala **Fakulta umění a architektury Technické univerzity v Liberci**, která má v současné chvíli přes 250 studentů, kteří ve městě po studiích často zůstávají a rozvíjejí liberecký prostor. **V oblasti architektury v Liberci pracuje přes 150 subjektů, mezi kterými najdeme jednotlivce, ale i kanceláře čítající přes 10 osob.** Mezi významné stavby posledních let patří např. Základní umělecká škola nebo nově vystavená mateřská školka architekta Petra Stolína ve Vratislavicích, která získala Českou cenu architektury v roce 2019. Architekti jsou v Liberci i hybateli místního veřejného dění, za zmínku stojí například projekt kanceláře Mjolk, která začala spravovat zpustlé lesní koupaliště a přeměňovat jej na místo setkávání a odpočinku.

Liberec v souladu s přírodou a sportem

Město se přirozeně prolíná s horami a lesy, takže z centra je to do přírody na skok. Liberečané milují své hory v zimě na lyžích i v létě na kolech či pěších túrách. A atraktivní sportoviště na hranicích města přímo vybízejí k dialogu sportu a kultury, k vzájemnému provázání jejich aktivit.

Ve sportovních a volnočasových areálech lze pořádát letní kina, divadla či hudební produkce. Okolí starých fabrik je potenciálním prostorem pro vznik workoutových hřišť, skateparků a dalších iniciativ. **Home Credit Arena** je multifunkční prostor využívaný pro sport i kulturu – v běžném provozu je spojena se špičkovým hokejem klubu Bílí Tygři Liberec, který podporuje i pozitivní značku města, zároveň je však využívána i pro koncerty a řadu tzv. velkoformátových akcí v kraji i za jeho hranicemi.

Místem, kde se historie snoubí s přírodou, je **Botanická zahrada Liberec**, nejstarší botanická zahrada v Česku. Ročně ji navštíví 50 tisíc lidí. Ve svých počátcích měla zahrada charakter zahradnictví, které zásobovalo město zelení. Dnes má deset unikátních skleníků, venkovní expozici i nejlepší evropskou sbírku masožravých rostlin či největší českou sbírku orchidejí. **ZOO Liberec**, rovněž nejstarší v Česku, je jednou z největších atrakcí celého regionu. Už v roce 1904 představil tehdejší ornitologický spolek první voliéra s exotickými ptáky. Samotná zahrada se pak začala stavět o tři roky později a dokončena byla po první světové válce. V současnosti tento genofond ohrožených zvířat přechovává přes osm set jedinců ve 160 druzích.

O4 Koncepce programu, pokud se město stane EHMK.

Zdá se, že kontrastní polohy Liberce odrážejí i polaritu celé společnosti. Hřebeny Jizerských hor jako by kopírovaly obrysy tribun nesmiřitelných fanoušků soupeřících týmů. Chceme je zvednout z pasivního hlediště, plného stereotypů a rivality. Chceme změnit zakořeněný pohled na tribuny, stupně vítězů, vyvýšená pódia i piedestaly a proměnit je v bezpečná kreativní útočiště, v prostory pro rovnocenné sdílení, inspiraci a mnohostranný dialog.

Ve městě lyžařů a horalů překračujeme sportovní terminologii, boříme zažitý úzus o vítězích a hrdinech. Fyzickou aktivitu spolu s kulturou a imaginací vnímáme jako mocný nástroj, prostřednictvím kterého docházíme k vzájemnému poznání i harmonii našich vztahů s městem, přírodou i lidí navzájem. Společně překonáváme zautomatizované vzorce a dialogem přemostujeme všechny naše rozdíly. Při balancování, při překonávání rozkolů je pak naším horizontem „beyond“, úběžník směřující skrze a za hory, kotliny, hraniční meze, stereotypy, komfortní zóny, jazyková úskalí i nevyvážený diskurz.

Naše nazírání na svět a způsob, jakým se k němu vztahujeme, začíná u řeči a užitého jazyka. Burcujeme proti tradičnímu názvosloví, zažitým vzorcům a schémátům, znovu se učíme řeči hudby, architektury, tance, krajiny, jazykům cizím i tomu vlastnímu. V našich slovnících nahrazujeme pragmatismus, plošné ekonomické ukazatele a tlak na výkon odpovědností, spoluprací, solidaritou, rovností a péčí o mezilidské vztahy. Měníme naučený diskurz a pomocí dialogu konstruujeme nový ekosystém společnosti, který nikoho nenechává napospas.

Naší strategií je nechat se inspirovat týmovou hrou a spoluprací, a přitom se vymanit z paradigmatu rivality a konkurence, osvobodit se od jha soutěže. Spolu s vyčerpanou planetou si chceme naordinovat zpomalení, chceme vystoupit z kruhu hektického tempa moderní doby, zpomalit, zakusit nové perspektivy a inspiraci.

V uměleckém a kulturním programu jsme převrátili smysl sportovních tribun a stupňů vítězů. Pódia pro vítěze rovnáme v jedinou hladinu a chápeme je jako východiska, jako základy bezpečného a pečujícího útočiště. Předpokládané hranice programových linií pak překračujeme a jdeme vždy skrze a za ně.

- Skrze a za jazyk
- Skrze a za okraje a rozdíly
- Skrze a za plátno
- Skrze a za cykly

Skrze a za rok 2028 přemýšlíme i při přípravě jednotlivých projektů. I tady se inspirováme týmovou hrou a spoluprací a na pódiiích vítáme co nejširší spektrum aktérů i diváků pro jejich sebevědomou a naplňující se realizaci. Namísto vyzdvížení několika málo událostí se soustředíme na dlouhodobé dědictví, na změnu přístupu a trvalý odkaz.

Města kultury nejsou uzavřené laboratorní experimenty, ale živoucí organismy. Evropa není rigidní byrokratický moloch, jsme to my všichni. Liberecká cesta k dialogu je proto příběhem o nás všech. Zkušenost z rozpolceného a fragmentovaného města můžeme přenést dál, navzájem se inspirovat a utvářet zítřky společně.

Byla přehráda méně depresivní, vlastně aby celý Liberec nebyl tak depresivní a byl trochu méně rozpadlý a trochu čišší. Taký aby bylo zlepšeno nádraží a člověk se tam nemusel bát a aby první dojem nebyl jsem ve slamu.

Přínos k dlouhodobé strategii

05 Strategie kultury města v době podání přihlášky a plány na zachování kulturních činností i po roce 2028.

Město se na kandidaturu na EHMK 2028 připravuje od roku 2018, kdy se záměr stal součástí programového prohlášení Rady města Liberec.

Strategie rozvoje kultury města Liberec na léta 2022–2029 (Strategie) i kandidatura byly v červnu 2021 hladce schváleny v Zastupitelstvu města Liberec. Strategie byla od počátku připravována ve spolupráci s širokým spektrem místních aktérů z městských i krajských veřejných institucí, soukromých institucí i nezávislých organizací, politické reprezentace i expertů z řad magistrátu města i krajského úřadu, aby bylo vybudováno robustní podhoubí pro spolupráci. Zúčastnilo se 70 místních aktérů a 20 expertů a politiků městské i krajské správy. Byl vytvořen web www.kreativni-liberec.cz, byla započata pravidelná rozesílka newsletteru s názvem Liberecké nekonečno na 366 adres ve městě i regionu.

Cíle a opatření Strategie jsou součástí Strategického plánu města 2021+, který byl připravován paralelně. Ke Strategii byl Radou města Liberec schválen akční plán pro rok 2022, který je naplňován souběžně s přípravou kandidatury EHMK. Implementační pravidla Strategie, též schválená zastupitelstvem města, obsahují nástroje širokého a systematického zapojení veřejnosti a aktérů do procesu naplňování Strategie.

Liberec si stanovil tuto vizi schválenou zastupitelstvem města:

Liberec je centrem kulturních a kreativních odvětví v Trojzemí, v oborech s mezinárodním přesahem jako architektura, design, animace a loutkové divadlo nebo sborový zpěv a nové technologie, je jednoznačně identifikovaným bodem na mapě Evropy. Liberec rozvíjí udržitelnou architekturu, urbanismus

a veřejný prostor, modelová řešení jsou inspirací pro podobně velká města v Evropě. Mladí lidé, kteří studují v Liberci v kreativních oborech, nacházejí příležitosti k rozvíjení svojí podnikavosti ve městě a regionu.

Obyvatelé v lokalitách města mají podmínky pro aktivní zapojení do lokálního komunitního života i k participaci na utváření svého okolí. Centrum města má dobrý zvuk, nabídka aktivit i upravená veřejná prostranství lákají obyvatele i návštěvníky. Město aktivně pracuje se specifickým panoramatem centra města, kde se mísí svérázné architektonické experimenty 20. a 21. století, jako se svojí značkou.

Sportovní a soutěživý duch města je vyvažován smyslem pro fair play a vede ke spolupráci aktérů ve sportu, kultuře i volném čase na vytváření nabídky pro obyvatele i návštěvníky nejen v Liberci, ale i v Liberecko-jablonecké aglomeraci. Obyvatelé a zejména mladí lidé tak nacházejí dostatek atraktivního volnočasového využití, které nabízejí obě města.

Město a kulturní instituce pokračují v reflexi komplikované multikulturní historie města. Aktivně se zasazují o zpřístupnění kulturního odkazu česko-německého soužití spojeného s ekonomickou prosperitou území na přelomu 19. a 20. století, která městu zajistila významné kulturní dědictví reprezentované sbírkami paměťových institucí i unikátní architektonickou tvář. Na prezentaci tohoto odkazu v evropském kontextu spolupracují samosprávy, kulturní instituce i občanská společnost v Liberecko-jablonecké aglomeraci.

Vize má být naplněna aktivitami v rámci pěti oblastí:

Oblast 1: Nastupující generace, Oblast 2: Otevřené komunity, Oblast 3: prosperující kulturní a kreativní odvětví, Oblast 4: Pulzující centrum města, Oblast 5: Identita jako výzva. V rámci oblastí je popsáno, jakým směrem se chce Liberec ubírat a rozvíjet současně nastavený systém kulturních služeb pro obyvatele a podporovat aktéry kultury a kulturních a kreativních odvětví. Přičemž současná nabídka veřejných kulturních institucí i podpora služeb neziskových organizací v rámci dotačních systémů zůstane zachována.

06 Posilování kapacity kulturního a tvůrčího sektoru včetně rozvíjení dlouhodobých vazeb mezi těmito sektory a sektorem hospodářským a sociálním.

Posilování kapacit kulturního a tvůrčího sektoru se věnuje zejména Oblast 3 schválené Strategie **Prosperující kulturní a kreativní odvětví**. Posilování kapacit aktérů Strategie kultury chápe jako posilování znalostí a dovedností, posilování prostorového zázemí, dostupnosti finančních zdrojů a posilování sociálního kapitálu a vztahů s dalšími segmenty společnosti, ke kterým aktéři kultury často nemají přístup. Ve Strategii jsou si vytyčeny následující cíle a opatření:

Oblast 3: Prosperující kulturní a kreativní odvětví

Cíle	Opatření	Opatření	Opatření
Cíl 3.1 Ve městě jsou dostupné prostory pro aktéry kulturních a kreativních odvětví pro podnikání i realizaci aktivit pro veřejnost	Opatření 3.1.1 Rozvíjení příležitostí pro vytvoření kreativního centra v návaznosti na potenciál místních, regionálních i nadregionálních partnerů	Opatření 3.1.2 Motivovat spolupráci soukromých majitelů nemovitostí a aktérů KKO	Opatření 3.1.3 Zpřístupnění informací o vnitřních i vnějších prostorách ve městě a podmínkách jejich využití pro realizaci kulturních akcí
Cíl 3.2 Dostatečná institucionální a finanční podpora pro rozvoj kapacit a spolupráce aktérů kulturních a kreativních odvětví na lokální i mezinárodní úrovni	Opatření 3.2.1 Posilování znalostí aktérů KKO pro rozvoj vlastního podnikání	Opatření 3.2.2 Rozvíjení platform pro informovanost a spolupráci aktérů kulturních a kreativních odvětví	Opatření 3.2.3 Spolupracovat s krajem na rozvoji systému kreativních voucherů
Cíl 3.3 Kulturní aktéři, kteří dlouhodobě rozvíjejí kulturní program ve městě, mají dostupné zdroje financování programu pro veřejnost	Opatření 3.2.4 Vytváření synergií pro systematický sběr dat, monitoring a evaluaci situace kulturních a kreativních odvětví	Opatření 3.2.5 Spolupráce univerzity a místních inovačních hráčů KKO na přípravě lokálních lidských zdrojů	Opatření 3.2.6 Spolupráce se středními uměleckoprůmyslovými a dalšími školami na rozvoji lidských zdrojů a příležitostí pro absolventy
	Opatření 3.3.1 Rozvíjení vícezdrojového financování městem zřízovaných institucí	Opatření 3.3.2 Změna klimatu v oblasti firemního dárcovství a podpora filantropie pro větší angažovanost podnikatelského sektoru v oblasti kultury	Opatření 3.3.3 Rozvíjení městských finančních a nefinančních nástrojů podpory dlouhodobé činnosti kulturních aktérů
	Opatření 3.3.4 Posilování znalostí kulturních aktérů pro čerpání regionálních a nadregionálních dotačních zdrojů		

Lidé třídili odpad a byli k sobě hodný a fér. Jenž at se stane.

Souzníme s myšlenkou Místní Agendy 21, prosazovanou organizací United Cities and Local Governments (UCLG), která kulturu definuje jako 4. pilíř udržitelného rozvoje. A tento koncept jsme zapracovali i do tvorby Strategie. S UCLG plánujeme spolupracovat formou společné konference i přenesením principů a doporučení nejen na úroveň města, ale i regionu.

V Cíli 2.1 **Kulturní nabídka je dostupná pro všechny cílové skupiny** Strategie městu ukládá připravit dílčí strategii dostupnosti kultury pro všechny ve spolupráci s organizacemi působícími v sociálních službách. Na Strategii uložený úkol navazujeme v kapitole Zapojení veřejnosti, a to prostřednictvím zapojení znevýhodněných a marginalizovaných skupin. Akcent je kladen i na rozšíření komunikačních kanálů a finančních nástrojů pro spolupráci organizací v kultuře i v sociální oblasti.

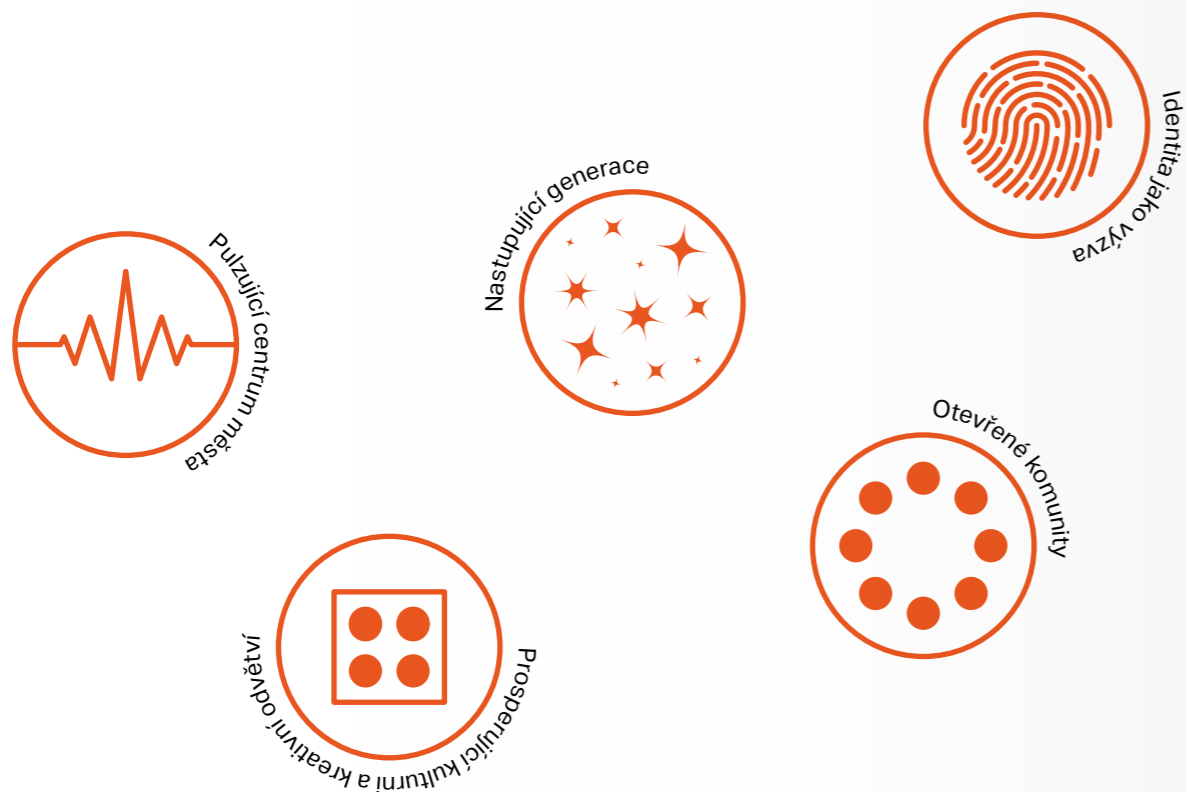
Spolupráci kultury v kontextu širší ekonomiky města chápe Strategie ve dvou rovinách, které se prolínají napříč. Jednak v podpoře setkávání kulturního a podnikatelského sektoru s cílem vytváření nových zdrojů pro podporu kulturního programu ve městě. Již v rámci přípravy přihlášky jsme aktivně komunikovali s podnikatelským sektorem ve městě, velkými i malými podniky s cílem podpořit program EHMK i budování dlouhodobých vazeb. Dle doporučení místních podnikatelských platform, které znají motivace a zájmy podnikatelů, jsme připravili projekt **Match & Found**, který bude přímo propojovat podnikatele a konkrétní projekty. Druhou rovinu představuje přímo podpora rozvoje kulturních a kreativních odvětví ve městě a regionu (viz výše cíl 3.2). Tu již nyní rozvíjejí aktéři Technická univerzita v Liberci i platformy pro podporu podnikání, které působí ve městě a regionu (CzechInvest, Lipo.ink, Hospodářská komora), ve spolupráci s agenturami, které působí v širším regionu Trojzemí (Kreativní Sasko, Kreativní Lužice, Obchodní a hospodářská komora IHK – pobočka Žitava).

07 Jak je do této strategie zapojen projekt Evropské hlavní město kultury?

Projekt Evropské hlavní město kultury je od počátku vnímán jako nástroj naplňování Strategie, která vzešla z podrobné analýzy kulturního prostředí, diskuze a dialogu s aktéry. Projekt EHMK je vnímán jako cesta či nástroj, nikoliv konečný cíl. Nástroj, který pomůže akcelarovat rozvoj kultury ve města a regionu a rozvoj města a regionu skrze kulturu. Díky úběžníku, perspektivě EHMK jsme si mohli dovolit do Strategie vetknout myšlenky a opatření, které se z evropského pohledu vyspělejších demokracií mohou zdát samozřejmé, ale v místním kontextu střední Evropy se z různých důvodů, které lze obecně shrnout do formulace „kvalita demokracie na lokální úrovni“, prosazují obtížně.

Klíčový je samozřejmě mezinárodní rozměr projektu, díky kterému se lokální evropské město dostane do světla mezinárodních reflektorů. To nás vybízí se konfrontovat nejen s místními, ale i s evropskými společenskými cykly a pokusit se skutečně dorozumět s Evropou a v Evropě. Věříme, že dialog je nikoliv jen bezpečný, ale i schůdný a osvědčený způsob, díky kterému se můžeme dostat až na vrcholky lokálních kopců a zkusit balancovat na hraně naší vlastní komfortní zóny.

EHMK urychlí realizaci cílů liberecké kulturní Strategie, protože bude impulzem, který bude motivovat k rychlejšímu postupu. Zároveň budou díky titulu dostupné finanční prostředky, které pomohou dosažení cílů.

Oblasti Strategie

Oblast rozvoje 1 Nastupující generace

Oblast rozvoje 2 Otevřené komunity

Cíle Strategie budou v rámci EHMK naplněny následujícími opatřeními a projekty

- Cíl 1.1** Mladí lidé mají dostatek příležitostí pro rozvoj a uplatnění svých nápadů v kulturním a společenském životě ve městě
- Cíl 1.2** Studenti Technické univerzity v Liberci jsou aktivně zapojeni do kulturního a společenského života města
- Cíl 1.3** Mladá generace z celého regionu navštěvuje městské a krajské kulturní organizace

Cíle budou naplňovány těmito opatřeními EHMK: Technická univerzita v Liberci je úzkým partnerem projektu, zpracovala **mapování kulturního chování studentů**, na které reaguje přihláška především otevřenými výzvami, díky kterým se studenti mohli **zapojit do předkládání projektů**, vytvářením různých příležitostí pro **aktivity ve veřejném prostoru**. Dále cíleným marketingem, který reaguje na zjištěné potřeby studentů i bariéry základních a středních škol v návštěvě kultury i vytvořením **dotičního programu pro spolupráci škol a kulturních organizací**.

Příklady konkrétních projektů:

V rámci projektu **Podium Redefined** se mladá generace bude také moci zapojit do přípravy podnětů pro program veřejných institucí. Prostor pro základní a střední školy bude vytvořen například v rámci projektu **My School, My City**, díky kterému se studenti budou moci věnovat zlepšování prostředí škol. Se školami jsme také sbírali „**1000 přání pro Liberec!**“, která budou v rámci projektu dále rozpracována. Mladí lidé budou také zapojeni do dobrovolnického programu **Hands on!** Díky **Trinational Film Summer School** si budou moci studenti a mladí lidé vyzkoušet filmovou tvorbu na vlastní kůži.

- Cíl 2.1** Kulturní nabídka je dostupná pro všechny cílové skupiny
- Cíl 2.2** V lokalitách města jsou dostupná veřejná prostranství pro kulturně komunitní dění fyzicky, technicky, procesně
- Cíl 2.3** V lokalitách města je dostupná kulturně komunitní infrastruktura
- Cíl 2.4** Propojená síť lokálních aktérů ve městě, která aktivně komunikuje mezi sebou, s obyvateli i s magistrátem města

Cíle budou naplňovány těmito opatřeními EHMK: Cíl 2.1 akcentuje zapojení znevýhodněných a marginalizovaných skupin, reagujeme na ně především následujícími opatřeními na základě zmapovaných potřeb **vytvořením systému doprovodu na kulturní aktivity**, zmírňování společenských předpokladů **zapojením témat, které řeší cílové skupiny do marketingu, zvýhodněným vstupným, akce EHMK maximálně bez fyzických bariér**. Díky přípravě projektu EHMK byly definovány **principy přístupu k rozvoji veřejného prostoru s důrazem na podmínky pro kulturně komunitní dění**, které v souladu se Strategií budou systematicky **podporovat vybavenost vhodnými podmínkami** jak v případě nových revitalizačních projektů, tak drobných úprav, **podpoří přípravu nástrojů** pro administrativně **jednoduchý zábor veřejného prostoru i dostupný mobiliář pro komunitní akce**. Podpoří **rozvoj nástrojů lokální mikrospřávy i prezentace dění** v lokalitách nebo **dotiční programy pro rozvoj kulturního a komunitního dění v lokalitách**. Participativní spolupráci podpoří rozvoj **škol jako kulturně komunitní infrastruktury**.

Příklady konkrétních projektů:

Cizincům ve městě se věnují např. projekty **In Language Captivity**, který mapuje příběhy národnosti a minorit v regionu jako podklad pro různé formy citlivého uměleckého ztvárnění, nebo filmová esej **Invisible Foreigners**, která zpracuje téma pracovní migrace. Na seniory je myšleno v napříč projekty např. **Cross-generation Art Academy, Wall of Day-to-Day Poetry**, nás zavede na zapomenutá místa k lidem na okraji společnosti. Díky koučingovému programu **Circumflex** se z každého může stát realizátor kulturní akce. **Floating Pontoons** nabídnou veřejný prostor pro dialog na vodní hladině. **To See or To Be Seen** nahlédne do privátních výstavních síní – soukromí obývacích pokojů. **Adoptive Peripheries** vytvoří podmínky pro přípravu kulturního programu ve veřejném prostoru zdola. **Housing Estate Poetic** se zaměří na rehabilitaci obrazu panelových sídlišť. **Liberec Architecture Centre** vytvoří zázemí pro vzdělávání veřejnosti i profesionálů a diskusi o rozvoji města.

Oblast rozvoje 3
Prosperující kulturní a kreativní odvětví

Cíl 3.1 Ve městě jsou dostupné prostory pro aktéry kulturních a kreativních odvětví pro podnikání i realizaci aktivit pro veřejnost

Cíl 3.2 Dostatečná institucionální a finanční podpora pro rozvoj kapacit a spolupráce aktérů kulturních a kreativních odvětví na lokální i mezinárodní úrovni

Cíl 3.3 Kulturní aktéři, kteří dlouhodobě rozvíjejí kulturní program ve městě, mají dostupné zdroje financování programu pro veřejnost

Cíle budou naplňovány těmito opatřeními EHMK:

Vytvářením příležitostí pro setkání podnikatelů a realizátorů komunitních aktivit za účelem „adoptování komunitních projektů“, akcelerací přípravy kreativního centra, podporou akcentu na kulturní a kreativní odvětví ve stávajících nástrojích podpory podnikání ve městě a regionu, spoluprací na nastavení a rozvoji datové znalosti o kultuře a kulturních a kreativních odvětvích ve městě a regionu, budováním znalostních kapacit zejména v oblasti fundraisingu kulturních hráčů, podporou rozvoje víceletých dotačních nástrojů města Liberec i spoluprací na budování synergií ve financování nezávislé scény ve městě na úrovni města a kraje. **Aktivní účastí na diskuzi** a propagační témata, která podvazují nebo naopak akcelerují potenciál kultury, umění a kulturních a kreativních odvětví na národní i evropské úrovni.

Příklady konkrétních projektů:

Match & Found bude platformou pro přímou spolupráci podnikatelského sektoru a realizátorů aktivit. **Academy of Skills and Opportunities** podpoří rozvoj zejména manažerských a fundraisingových dovedností kulturních aktérů. V rámci projektu **Tripoint Residencies** budou vytvořeny podmínky pro udržitelný rezidenční a výměnný program v Trojzemí. Díky **Creative Centre of Animation** vznikne ve městě zázemí pro rozvoj města jako mezinárodního hubu animace. **Arts and Crafts Ecosystem** prozkoumá kreativní řemesla jako klíčový zdroj lokální kulturní identity, podpoří rozvoj podnikání i místního sebevědomí.

Oblast rozvoje 4
Pulzující centrum města

Cíl 4.1 Centrum města žije aktivním kulturním, komunitním a obchodním životem / obyvatelé města tráví v centru čas, centrum je atraktivní pro obyvatele i návštěvníky

Cíle budou naplňovány těmito opatřeními EHMK:

Akcelerací rozvoje veřejných prostranství v centru města, včetně podmínek pro realizaci kulturně komunitních aktivit a **uplatňování regulačních i kreativně motivačních nástrojů pro zlepšení vizuálního smogu**. Podporou **koordinace aktivit ve veřejném prostoru v centru města** na straně nezávislé scény a místních podniků, vytvořením **finančních mechanismů pro rozvoj lokalit včetně centra. Marketingem programu v centru města, prací na proměně značky centra města.**

Příklady konkrétních projektů:

Urban Responsibility připraví prostor pro diskusi o vizuálním smogu ve městě, prostory v parteru města promění v galerii. **Community Art Service** nabídne jiný pohled na exponovaný veřejný prostor autobusového nádraží v centru města. **Culture Markets** nabídnou živý program, řemeslnou produkci i směnu nepotřebných věcí jako doplnění běžných komerčních trhů. Virtuální pop-up arény **Fata Morgana** promíchají augmentovanou realitu se skutečností a vytvoří nový prožitek veřejného prostoru. **Reichenberger Zombie Business** oživí prázdné komerční prostory uměleckými intervencemi. **Re-exploring Chimneys** v augmentované realitě znovu představí centrum města jako původní čtvrť průmyslové výroby v souvislosti s výrobou nejen textilu.

Oblast rozvoje 5
Identita jako výzva

Cíl 5.1 Město akceptuje a rozvíjí svoji specifickou identitu silně formovanou průmyslovou historií a německy mluvícím obyvatelstvem

Cíl 5.2 Město se profiluje ve vybraných tématech kulturních a kreativních odvětví, která mají silný mezinárodní přesah

Cíl 5.3 Funkční spolupráce aktérů v kultuře a sportu, která vytváří společné podhoubí pro identitu i značku města navenek

Cíl 5.4 Aglomerace Liberec–Jablonec má efektivní marketing kulturní a sportovní nabídky pro obyvatele i návštěvníky, na kterém spolupracují města i aktéři

Cíle budou naplňovány těmito opatřeními EHMK:

Příhláška obsahuje všechna témata, která jsou obsažena v cílech, které provokují práci s identitou a značkou města. Změna image města a její propojení s kulturou a kulturními a kreativními odvětvími je jednou z motivací přihlášky. Cíle naplníme **rozvíjením konkrétních projektů v programu i marketingem, systematickým propojením témat kultury a sportu v marketingu projektu** i konkrétními projekty a rozvojem **propagace programu v celé aglomeraci i regionu.**

Příklady konkrétních projektů:

Crystal Valley Festival, které popularizuje a podporuje rozvoj tradice sklářství doplní unikátní instalace i digitální archiv **Glass Forest**. Konference **STRUTEX** a výstava **Nanovariation** nahlédne budoucnost produkce textilu. Tematizována budou obě tradiční odvětví symbolicky nesená městy v aglomeraci textil (Liberec) sklo (Jablonec nad Nisou). **Creative Centre of Animation** představí mezinárodně významnou tradici české animace v současném kontextu. Projekt **Right to Roam** bude reflektovat český fenomén trampingu, **Sokol Story** je performativní průvodce historií této legendární tělocvičné jednoty. **Mountains Link** představí otevřené fotoalbum horských túr. **Arts in Sport** se zaměří na interakce sportu, umění a kulturních a kreativních odvětví.

08 Dlouhodobé kulturní, společenské a hospodářské dopady (včetně vlivu na městský stavební rozvoj) v případě získání titulu EHMK.

Dopady na kulturní prostředí	Dopady na sociální prostředí	Dopady na ekonomické prostředí	Dopady na životní prostředí a městský rozvoj
→ Posílení statusu kultury ve městě a nová identita města spojená se sportem i kulturou a kulturními a kreativními odvětvími	→ Otevřenější atmosféra města → Nová mezinárodní přátelství	→ Posílení diskuze o kulturních a kreativních odvětvích jako důležitém zaměstnavateli v průmyslovém regionu → Značka města i kraje již nyní spojená s vybranými kreativními odvětvími (sklo, textil, architektura) posílí a bude obohacena o další odvětví	→ Posílení myšlenky rozvoje brownfieldů v centru města nejen ekonomicky motivovaným rozvojem, ale i rozvojem skrze kulturu a kulturní a kreativní odvětví → Synergie s výběrem Liberce mezi 100 měst EU do projektu Mise pro klimaticky neutrální a chytrá města
→ Rozmanitější kulturní nabídka a prostor pro progresivní aktivity, které sledují evropské i mezinárodní trendy	→ Solidárnější a více spolupracující prostředí, které všechny zve k zapojení, k tvorbě i návštěvě kulturního programu → Zvětšení prostoru pro mladé lidi a diskuzi o jejich hodnotách	→ Živější centrum města, atraktivní pro místní i návštěvníky, z čehož budou profitovat místní malé podniky všeho druhu → Posílení pozice aktérů kulturních a kreativních odvětví k získání investorů	→ Posílení podpory environmentálně odpovědného chování díky propojení s programem a marketingem EHMK → Posílení příležitostí pro propojení startupů v kulturních a kreativních odvětvích a environmentální oblasti
→ Posílení propojení spolupráce institucí s komunitami a občanskými organizacemi	→ Zlepšení mezigeneračního porozumění → Vytvoření společenského prostoru pro hodnoty „nevýkonu“ a zpomalení	→ Mezinárodní pozornost a mezinárodní kulturní turismus, ze kterého budou čerpat místní podnikatelé i kulturní aktéři → Posílení zázemí pro rozvoj podnikání v podobě nových nástrojů podpory, které představuje kreativní centrum, včetně služeb	→ Posílení podpory environmentálně odpovědného chování díky propojení s programem a marketingem EHMK → Posílení priorit revitalizace veřejného prostoru, které kladou důraz na vysokou uživatelskou kvalitu a demokratickou dostupnost pro všechny cílové skupiny a jejich aktivity a realizace revitalizací
→ Zvýšení znalostních kapacit kulturního sektoru	→ Snížení předsudků mezi jednotlivými cílovými skupinami → Identita obyvatel propojuje sport i kulturu	→ Posílení zázemí pro rozvoj podnikání v podobě nových nástrojů podpory, které představuje kreativní centrum, včetně služeb → Nové pracovní příležitosti v kultuře i kulturních a kreativních odvětvích ve městě i v Trojzemí, dočasné, spojené s EHMK, i trvale udržitelné	→ Posílení priorit revitalizace kulturní infrastruktury v majetku veřejné správy i soukromých rukách ve městě i v regionu a realizace revitalizací
→ Zasiťování aktérů ve městě (institucionálních i neinstitucionálních) na evropské úrovni a posílení schopnosti účastnit se mezinárodních projektů a čerpat z evropských finančních zdrojů	→ Posílení hodnot participativní demokracie a občanské důvěry → Aktivnější kulturně komunitní život ve městě i regionu	→ Posílení zázemí pro rozvoj podnikání v podobě nových nástrojů podpory, které představuje kreativní centrum, včetně služeb → Nové pracovní příležitosti v kultuře i kulturních a kreativních odvětvích ve městě i v Trojzemí, dočasné, spojené s EHMK, i trvale udržitelné	→ Posílení priorit revitalizace kulturní infrastruktury v majetku veřejné správy i soukromých rukách ve městě i v regionu a realizace revitalizací
→ Nové zdroje financování kulturního programu i další nefinanční nástroje podpory ve městě i regionu na straně veřejné správy i soukromého sektoru	→ Posílení odpovědného a aktivního vztahu obyvatel k péči o veřejný prostor města	→ Posílení zázemí pro rozvoj podnikání v podobě nových nástrojů podpory, které představuje kreativní centrum, včetně služeb → Nové pracovní příležitosti v kultuře i kulturních a kreativních odvětvích ve městě i v Trojzemí, dočasné, spojené s EHMK, i trvale udržitelné	→ Posílení priorit revitalizace kulturní infrastruktury v majetku veřejné správy i soukromých rukách ve městě i v regionu a realizace revitalizací
→ Posílení společenských a mezisektorových vazeb a spolupráce	→ Posílení odpovědného a aktivního vztahu obyvatel k péči o veřejný prostor města	→ Posílení zázemí pro rozvoj podnikání v podobě nových nástrojů podpory, které představuje kreativní centrum, včetně služeb → Nové pracovní příležitosti v kultuře i kulturních a kreativních odvětvích ve městě i v Trojzemí, dočasné, spojené s EHMK, i trvale udržitelné	→ Posílení priorit revitalizace kulturní infrastruktury v majetku veřejné správy i soukromých rukách ve městě i v regionu a realizace revitalizací

EHMK vnímáme jako akcelérátor myšlenek i realizačních kroků. Mnohé z nich proběhnou na půdorysu Strategie, jiné mohou mít složitější cestu. V lokálním mikrosvětě místních vazeb otevíráme dveře k dialogu s okolním světem a aktuálními trendy. Z pozitivních dopadů bude mít prospěch i Trojzemí.

09 Plány pro monitoring a hodnocení projektu.

Jak přistoupit k evaluaci v době, kdy osvícenská víra ve znalost a platnost konkrétních dat střídá údiv nad iracionalitou společnosti, v níž fakta a hmatatelné ukazatele jsou často to poslední, čím se řídí? Evaluace kultury je předmětem dlouhodobých vášnivých diskuzí. Obdiv k převedení krásy na ekonomickou přidanou hodnotu střídá údeš na tím, že namísto očekávaného dialogu s jazykem čísel sklízíme nekompromisnost účetních výkazů a jednostranného tlaku na zvyšování návštěvnosti. Jsme přesvědčeni, že čtení výročních zpráv kulturních organizací nesmí být redukováno jen na účetní uzávěrku a počet návštěvníků. Data, zvláště ta ekonomická, jsou pro nás až sekundárním argumentem. Dialog je třeba vést o kráse tvůrčího činu, o věcech, které mají význam, budící emoce, jsou přidanou hodnotou pro formování toho lepšího v charakteru lidí. A také vedou k jejich obživě. Není třeba rozvíjet množství zážitků či akcelarovat bohatství, ale podpořit místní lidi a podmínky pro trávení volného času způsobem, který jim dává smysl a baví je.

Kdo se bude na monitoringu a evaluaci podílet a kdy bude probíhat

Monitoring a evaluace se bude zabývat realizací projektu ve všech jeho aspektech i evaluací dopadů projektu na rozvoj kulturního prostředí města v širších socioekonomických souvislostech. Kondice projektu bude sledována jak na úrovni dostupnosti programu pro různé cílové skupiny a zapojení obyvatel, tak na úrovni managementu projektu a jeho finančního zdraví. Monitoring a evaluace bude sledovat doporučení Evropské komise pro vlastní evaluaci měst.

Hlavním partnerem části, která se bude zabývat dopady na rozvoj prostředí a zapojení různých cílových skupin, bude ve spolupráci s týmem realizační partner projektu a člen spolku Liberec2028 – Technická univerzita v Liberci, respektive mezioborový tým složený z expertů z různých fakult. Cílem spolupráce bude maximální posilování regionální udržitelné znalosti, která bude replikovatelná, využitelná pro rozvoj strategie města i regionu a partnery bude motivovat k dalšímu výzkumu regionu v evropských souvislostech. Výsledky projektu bude průběžně sledovat a vyhodnocovat nejméně jednou ročně tým, kondici řízení a finanční zdraví projektu posoudí také nezávislý auditor. První část považujeme za živou a tvůrčí, druhou za kontrolní. Monitoring a hodnocení projektu budou prováděny nezávisle.

Technická univerzita v Liberci (TUL) má díky složení oborů dlouhodobou zkušenost s měřením socioekonomického prostředí v regionu, včetně tematických sond do kulturních a kreativních odvětví, které jsou spojeny s místními tradičními obory, jako je sklářství. Tutu zkušenost ještě posílí díky roli odborného partnera – Libereckého kraje – pro mapování kulturních a kreativních odvětví v regionu. Mapování bude realizováno dle národní metodiky a v místním kontextu vztaženo k výsledkům i metodice průzkumů, které byly realizovány v sousedním Sasku ve spolupráci s agenturou Kreativní Sasko a jejími partnery.

Základy hodnocení kulturního prostředí ve městě a klíčové indikátory v oblasti kulturního prostředí byly položeny již při přípravě Strategie rozvoje kultury města Liberec 2022–2029. Následně prošly kritickým hodnocením ve spolupráci s TUL v rámci prvního kola přípravy přihlášky. Podrobnější metodika monitoringu a evaluace projektu vznikne v případě postupu do druhého kola v roce 2023, včetně četnosti hodnocení v návaznosti na dostupnost standardně využívaných dat i možnosti realizace unikátních šetření. Hodnocení kondice projektu z hlediska jeho řízení a finančního zdraví bude opakováno každý rok. Obě bude provázáno s monitorovací návštěvou Evropské komise v letech 2024, 2026 a 2027, aby bylo možné vést o zjištěných skutečnostech společný dialog.

Co budeme měřit

Přinutit čísla, aby dávala smysl, znamená, že jim někdo musí rozumět, vést dialog o jejich významu a skutečně je využít, proměnit znalost v akci. Proto budeme pracovat s ukazateli, které utvářejí obecnou znalost o prostředí a běžně se s nimi pracuje. Zároveň budeme partnery vzniku některých dat nových, která mohou přinést zajímavý „aha efekt“ v kontextu silně průmyslového regionu. Čerpat budeme ze zdrojů Českého statistického úřadu i regionálně budované znalosti. Využijeme synergií se širším národním kontextem podpory mapování kulturních a kreativních odvětví na regionální úrovni ze strany Ministerstva kultury České republiky. Inspirací nám budou principy a indikátory sledované v Agendě 21 pro kulturu, které chceme představit i na úrovni regionu. Naším hlavním cílem je ukotvení práce s daty v oblasti kultury a kulturních a kreativních odvětví v socioekonomickém i environmentálním kontextu do běžného plánování města i regionu.

Využijeme kvalitativní zpětnou vazbu v několika úrovních. Vytvoříme panel 30–50 stakeholderů z města a regionu a budeme sledovat vývoj jejich postoje k smysluplnosti realizace EHMK pro rozvoj města a regionu. Do výběru zařadíme ty, kteří projekt podporují, i ty, kteří jsou proti, navážeme na pilotní sondu, kterou jsme připravili v roce 2020 v rámci přípravy Strategie rozvoje kultury města. Budeme zpracovávat zpětnou vazbu různých cílových skupin publika ke kvalitě a dostupnosti programu dle jejich potřeb v úzké spolupráci s kulturními organizacemi. Ve spolupráci s magistrátem města i neziskovými organizacemi budeme sledovat aktivizaci a participaci obyvatel skrze program EHMK a nástroje, které vzniknou díky EHMK nebo v souvislosti s ním.

Tabulka ukazuje rámcový přehled příkladů sledovaných hlavních témat monitoringu a evaluace, v rámci kterých budou připraveny indikátory v souladu s duchem přihlášky i smyslem cílů EHMK. U jednotlivých témat je vyznačena vazba na doporučené indikátory globálních cílů (GO general objectives) a specifických cílů (SO specific objectives) sebeevaluace pro hostitele titulu EHMK. Dále je vyznačena vazba na cíle, respektive indikátory cílů schválené Strategie rozvoje kultury města s periodicitou vyhodnocování 2–3 roky, jejichž první vyhodnocení bude realizováno v roce 2023, respektive 2024.

Oblast	Hlavní témata, pro která budou připraveny indikátory	Cíl
Kulturní prostředí		
Spokojenost publika	Spokojenost publika a návštěvnost akcí EHMK i institucí, památek, aktivit v centru města, místní i zahraniční, kontext trávení volného času sportem	cíl Strategie 1.1, 1.2, 1.3, 2., 4.1 / cíl EHMK GO1, SO2, SO2
Kapacity	Rozvoj kapacit aktérů, včetně vzájemné spolupráce, spolupráce s mezinárodními partnery a zlepšování schopností získání finančních zdrojů	cíl Strategie 3.3. / cíl EHMK SO1, SO3, SO4
Finance	Dostupnost finančních zdrojů (veřejných, soukromých, z EU) pro realizaci všech žánrů kultury ve městě	cíl Strategie 3.3. / cíl EHMK SO1, SO3
Komunikace	Sledovanost komunikačních kanálů EHMK, klíčových hráčů a projektů ve městě	cíl EHMK SO2
Rozmanitost	Rozmanitost nabídky kulturních aktivit, žánrů, umělců a jejich mezinárodní zastoupení	cíl EHMK GO1
Sociální přesahy		
Dostupnost	Dostupnost programu a možnosti vlastní seberealizace pro specifické cílové skupiny, spolupráce mezi školami, organizacemi působícími v sociálních službách a kulturními aktéry	cíl Strategie 2.1/ cíl EHMK SO2
Angažovanost	Angažovanost obyvatel do neformálních aktivit v lokalitách i v neziskových organizacích nejen v kultuře	cíl Strategie 2.3, 2.4 / cíl EHMK SO2
Zapojení	Míra participace veřejnosti na plánování a kulturně komunitním rozvoji města i v širším kontextu městského rozvoje	cíl Strategie 2.4 / cíl EHMK GO2, SO2, SO3
Tolerance	Vztah obyvatel ke kulturní rozmanitosti ve městě, v regionu i v Evropě	cíl EHMK GO1
Ekonomické přesahy		
Podniky KKO	Situace podnikatelů a podniků v kulturních a kreativních odvětvích v kontextu ekonomiky města a regionu včetně uplatnění studentů, rozvoje startupů, podmínky k podnikání a dostupné lidské, finanční, prostorové zdroje	cíl Strategie 3.1,3.2 / cíl EHMK GO2
Filantropie	Ochota podnikatelského sektoru podílet se na vytváření nových zdrojů pro rozvoj kulturních aktivit a podmínek pro komunity ve městě	cíl Strategie 2.3 / cíl EHMK SO1, SO3
Cestovní ruch	Situace cestovního ruchu a její odraz v návštěvnosti turistických cílů, naplněnosti ubytovacích kapacit, rozptřeni turistů v regionu v kontextu overtourismu	cíl EHMK SO2, SO4
Značka	Proměna značky města a její vnímání ve městě, v regionálním i evropském kontextu	cíl Strategie 5.2 / cíl EHMK SO4
Městské prostředí a environmentální přesahy		
Veřejný prostor	Atraktivita veřejných prostranství a jejich dostupnost pro konání kulturních a komunitních aktivit, revitalizace, zeleň, vstřícná pravidla	cíl Strategie 4.1 / cíl EHMK GO2
Kulturní infrastruktura	Atraktivita kulturního dědictví a kulturní a komunitní infrastruktury a její dostupnost pro všechny žánry ve městě, revitalizace, vybavení, vstřícná pravidla	cíl Strategie 2.3, 4.1/ cíl EHMK GO1, SO3
Rozvoj města	Míra zapojení kulturních, komunitních i kreativních funkcí do záměrů revitalizace území i budov v rámci dočasného i trvalého využití, jak na straně vlastníků, tak na straně veřejné správy	cíl Strategie 2.3, 3.1, 4.1 / cíl GO2 EHMK
Společná odpovědnost	Zájem obyvatel o aktivizaci a společnou starost o veřejný prostor	cíl Strategie 2.2, 4.1 / cíl EHMK SO3
	Realizace environmentálně odpovědných opatření na straně kulturních aktérů, míra podpory pro environmentálně odpovědné chování na straně obyvatel v kontextu evropské environmentální politiky	cíl Strategie 2.2, 4.1/ cíl EHMK GO1

Jsme si vědomi toho, že „měření“ indikátorů programu, který akcentuje nerůst a zpomalení, může být svým způsobem protimluv či paradox. Měřit, zda jsme zpomalili? Co si s takovou znalostí počneme? Nepovede nás

k prohlubování stresu nebo pocitu méněcennosti, že nejsme dost „zpomalení“ či „dost šťastní“? Budeme dávat přednost prožitkům před měřením.

Kulturní a umělecký obsah

O10 Umělecká vize a strategie kulturního programu roku.

Naší vizí je změnit tradiční pohled na pódia, tribuny či piedestaly jako na místa, ze kterých řečníci obvykle směřují své monology jen shora dolů a kde historii píší veskrze vítězové. A přetvořit je v otevřené a imaginace plné útočiště.

Jak ale zahájit dialog ve městě plném kontrastů a nesourodých fragmentů? Jak budovat důvěru v době, která se vyznačuje postpravdou, sklony k dezinformacím a všudypřítomnou skepsí? A jak obhajovat a dostat titulů EHMK ve městě, kde je zvykem klást důraz spíše na izolovanou autonomii sportovního a kulturního dědictví nežli na vyvážený rozvoj těla i ducha? Chceme překonávat tuto zakořeněnou dvojkolejnost, vést dialog k souladu všech kontrastů a cílit na nové cesty, hlediska, perspektivy, prostory i vztahy. **Otevřít se a směřovat skrze a za.**

Skrze a za soutěž

Na cestě k tělesné a duševní harmonii přetváříme sportovní terminologii a překonáváme zažitý úzus o vítězích a poražených. O pódiih jako platformách pro monology, piedestalech jen pro oceněné, stupních jen pro hrstku vítězů. Chceme se inspirovat týmovou hrou a spoluprací a přitom se vymanit z paradigmatu rivality a konkurence, osvobodit se od jha soutěže. I proto jsme již během kandidatury zahájili dialog se všemi kandidátskými městy z České republiky, abychom propojili naše domovy vzájemnou zkušeností a inspirací.

Umělecké projekty a podněty z řad kulturních aktérů či široké veřejnosti netřídíme na dobré a špatné, realizovatelné či nikoli, ale poctivě pracujeme s každým z nich, k námětům poskytujeme zpětnou vazbu a spolu s předkladateli rozvíjíme jejich vize a nápady.

Skrze a za vrcholy

Ať už na sebe necháme působit sport nebo hory, které Liberec tak úzce obklopují, slepou honbu za dosažení nejvyšších

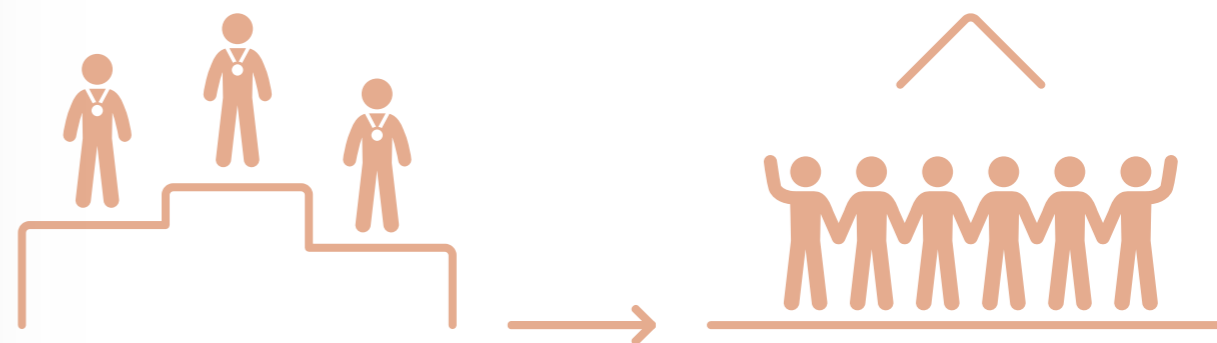
vrcholů nahrazujeme cestami k vzájemné toleranci a péči, naslouchání a porozumění. Vnímáme, že lidská společnost začíná pod vlivem vnějších okolností znovu objevovat pravý význam slov demokracie, svoboda a rovnost, jejichž skutečné hodnoty jsme už málem zapoměli. Proto je tak důležité tyto momenty uchovat v našich myslích a rozvíjet dál. Nejen vzájemnou lidskou interakcí, aktivní a tvůrčí uměleckou činností, která přináší oboplné obohacení, ale též osobním zklidněním a rozjímáním, učením se a poznáváním. Chceme kultivovat prostor k vzájemnému sdílení zkušeností a příběhů, ve kterých se hrdinství slučuje spíše s odpovědností, solidaritou a respektem než s individuálním výkonem.

Pošramocenou identitu města můžeme vyléčit jenom péčí o mezilidské vztahy a vzájemným porozuměním. A také v symbióze se životním prostředím, jež jsme nedělitelnou součástí. Spolu s vyčerpanou planetou tak místo dalšího zdolaného vrcholu zpomalíme, vydechneme a objevíme zcela nové perspektivy.

Skrze a za čísla

Technologie umění zkracovat vzdálenosti, ale skutečnou lidskou blízkost nepřinášejí. Žádná technologie proto nedokáže vyléčit polarizovanou společnost. Naše vize je o proměně vztahu k druhým. Řeč a jazyk jako fundamentální základy kultury jsou pro nás nástroji (sebe) reflexe, ale i zkoumání, vzájemné inspirace, vcítění se do druhých. Otevírání zapouzdřených komunit, překonávání sebeprivatizace a snižování míry předsudků chceme docílit dialogem, při kterém mluvíme společným jazykem a nasloucháme si.

Všeobecný tlak na výkon nahrazujeme odpovědností, spoluprací, solidaritou, rovnováhou a představitivostí. Prostřednictvím společného jazyka chceme konstruovat nový ekosystém, který nikoho nenechává napospas.

O11 Struktura kulturního programu, zejména obsah a rozmanitost činností/ hlavních akcí pro příslušný rok.

Chceme dát nový smysl pódiih a tribunám; to je fundamentální rámec i struktura našeho programu. Ne stupně vítězů, ale stejná výchozí úroveň a rovná příležitost pro všechny. A nad tím vším symbolické trojí zastřešení, které v sobě integruje konkrétní projekty, jejich klastry a programové bloky.

Trojí zastřešení. To jsou pro nás diakritický circumflex, obrysy našich hor, geopolitické Trojzemí, v němž vedle sebe žijeme. Meze běžné programové linearity ale překračujeme a vydáváme se za ně a skrze ně. Dáváme tím prostor pro experiment, hravost a zkoumání i osobní kontemplaci. Tři programová východiska ale stojí na jednotné základně. Stejně jako dům, který by se bez pevných základů brzy zhroutil.

Základní kámen:

→ Skrze a za jazyk

Tři programové vrcholy:

- Skrze a za okraje a rozdíly
- Skrze a za plátno
- Skrze a za cykly

Dlouhodobý odkaz:

Hledíme nejen „skrze a za“ vrcholy programového trojúhelníku, ale též za rok 2028. Opakovaně posuzujeme, co je skutečně důležité. Soustředíme se na dlouhodobé dědictví, na změnu přístupu, na strategické vize, na občanskou participaci. Inspirujeme se týmovou hrou a spoluprací, pódia propůjčujeme co nejširšímu spektru aktérů i diváků. Chceme se podělit se a prožít slavnostní rok 2028 s místními, regionem, Evropou i zbytkem světa.

Skrze a za jazyk

Jazyk je průřezové téma, které se promítá do uměleckých projektů i do koncepce celé přihlášky.

S odkazem na zprerhanou historickou linku chceme rozvíjet polozapomenutý potenciál regionu, kde se odedávna přirozeně mísilo několik jazyků a nářečí – čeština, němčina, polština i lužická srbština. Ve všedním ruchu města ale dnes slyšíme třeba i vietnamštinu, ukrajinštinu či slovenštinu, nezřídka rumunštinu, moldavštinu, řečtinu a samozřejmě všudypřítomnou angličtinu. Jazyky zahraničních studentů, pracovníků i válečných uprchlíků.

Jazyky sice svobodně znějí, ale přesto zůstávají uzavřeny v kulturních enklávách a mezi izolovanými lidmi. Proto nabízíme a podporujeme otevřenou komunikaci, transparentní dialog napříč sektory, oblastmi a zájmy. Praxe dialogu je a bude stále více aktuální v kontextu stárnutí populace, polarizace společnosti, klimatické krize či masivního šíření online komunikace.

Meze jazykových izolací jsou vytyčeny mentálními hranicemi, které překonáváme budováním vzájemné důvěry. Ta přímo determinuje naši ochotu se rozvíjet, participovat, podílet se na společném konání.

Dlouhodobý odkaz programového vrcholu

Jazyk nám poskytuje ideovou oporu pro tvorbu uměleckého programu a posiluje naše kapacity jej realizovat. Již během kandidatury jsme iniciovali společný dialog se všemi českými kandidátskými městy s výzvou ke společnému formování ideové platformy **Culture Reshaped**. Jednotliví kandidáti představují odlišný model kulturní zkušenosti, a právě proto má smysl zvedat celospolečenská témata, inspirovat se, naslouchat si a vzájemně se učit, jak se vyrovnávat s výzvami 21. století. Kandidátská města předávají svou zkušenost s přípravou kulturních strategických dokumentů a vizí a podnítky kreativní rozvoj dalších obcí v ČR. Platforma bude spravovat i otevřenou knihovnu nápadů, projektů a doporučení pro spravedlivé a udržitelné využití místních občanských aktivit.

Rozevřený vějíř

Vějířem fyzických a virtuálních diskuzních platforem nabídneme zázemí pro zapojení všech obyvatel města i regionu a jeho návštěvníků. Formou pravidelných i nahodilých diskuzí, besed, přednášek či seminářů chceme rámovat současné diskuzní narativy kreativitou a imaginací, přenášet jednotlivá témata z uzavřených institucí do veřejného prostoru a zase zpět, z centra města na jeho periferii či naopak, do širšího regionu, Evropy i zbytku světa. A odtud zase směrem k nám.

→ **Circumflex** je zastřešení pro podněty a nápady z řad kulturních aktérů či široké veřejnosti. V každém z podnětů, jež se k nám již během samotné kandidatury dostaly, spatřujeme potenciál, energii a inspiraci. Součástí Circumflexu je koučinkový program určený pro každého,

kdo má zájem se podílet na kulturním dění města. Kulturní aktéry a občanskou společnost tak doprovodíme na cestě k rozvoji a realizaci jejich vizí a snů.

- **Stories Rewritten** položí základy živoucímu archivu, kolekci vzpomínek, střípků, výzkumů, nápadů a snů. Online databáze rozmanitých příběhů, legend a svědectví bude sloužit i dalším projektům, které vzniknou v rámci Liberec2028.
- V duchu konceptu „hyde parku“ vzniknou na Harcovské přehradě, situované blízko centra města, **Floating Pontoons**, které se stanou nízkoprahovou formou dialogu ve veřejném prostoru. Křesla umístěná na pontonech proti sobě budou symbolicky vybízet k zastavení a vzájemnému naslouchání uprostřed všedního ruchu města.

Další projekty v bloku: Offcity LAB (neformální meetupy jako podpora lokálních tvůrců), **Quadrangle 2028** (kulturní offline hotspot, který nikdy nespí), **Liberec Cultural Forum** (přetrvávající platforma pro spoluutváření lokálního kulturního dění), **European Dialogues** (konference zástupců trojzemních regionů napříč Evropou).

Jazyková izolace

Fragmentovanou společnost jako důsledek špatné komunikace doprovází řada stereotypů, bariér a rizik, projevujících se primárně v jazyce. Od nedůstojného tykání Vietnamcům, odtažitost k lidem s východoslovanským dialektem, „žertovné“ narážky na „Úkáčka“ (ukrajinští uprchlíci) a „Skopčáky“ (označení Němců za 2. světové války), generální přičítání negativních vlastností Romům a s tím vším související dezinformační kampaně. V bloku projektů budeme reflektovat předsudky vůči národnostem a minoritám, generační stereotypy, bariéry v komunikaci mezi veřejnou správou a kulturními aktéry nebo všeobecnou skepsi a nedůvěru v instituce, autority i politickou reprezentaci.

- Projekt **In Language Captivity** mapuje příběhy Poláků, Němců, Lužických Srbů, Vietnamců, Řeků, Ukrajinců, Romů a dalších národností a minorit žijících v regionu. Projekt bude např. pátrat po historii vietnamských večeřek, neutěšených obrazech sociálních ubytoven a mnohém dalším, co naši každodenní život v Liberci dokresluje. Příběhy budou uloženy do virtuálního archivu **Stories Rewritten** a ožívány pomocí uměleckých ztvárnění – např. komiksu, který v tištěné verzi i formou městských muralů odhalí sílu užití řeči a nebezpečí „nevinného“ vtipkování.
- **Cross-generation Art Academy** nabídne vzdělávací kurzy tradičních i experimentálních uměleckých disciplín a žánrů. Kurzy budou vedené a navštěvované napříč věkovým spektrem.
- **Academy of Skills and Opportunities** poskytne komplexní vzdělávání od prezentačních a komunikačních dovedností až po schopnost napsat projektovou žádost. Pomocí interaktivních seminářů, kulatých stolů, workshopů a rozličných facilitačních technik budeme směřovat ke konceptu kreativní byrokracie.
- **Media Literacy** je projektem specifického vzdělání, včetně schopnosti rozhodovat, do jaké míry a jakým způsobem chceme technologie i z nich získané informace využívat. V době zmítané dezinformacemi budeme informačními workshopy a vzdělávacími kurzy digitální gramotnosti provázet všechny věkové kategorie nástrahami virtuálního světa.

Další projekty v bloku: Mural Festival (muralový art festival s rozšířenou realitou, kde malby vytvoří několik koridorů stezek), **The Little Indian** (mezigenerační divadelní představení o základních archetypch duševního vývoje), **My School, My City** (platforma pro žákovský a studentský rozvoj prostředí škol i městských veřejných prostranství).

Jazyková intimita

Notná část komunikace se přesouvá do virtuálního prostředí a online prostor zásadně mění zažitá schémata výměny informací. Současně naráží na své limity např. postupnou ztrátou chápání řeči těla, podobně jako je tomu v případě vnímání přírody. Znovu budeme nalézat environmentální citlivost i cesty, jak se k přírodě, světu, tělu i duši vztahovat. S jazykem v jeho intimních podobách se seznámíme prostřednictvím:

- **Circulate Circus**, v rámci něhož divadelníci, tanečníci, žongléři, akrobaté, artisté nového cirkusu společně se sportovci zvednou některá celospolečenská témata výrazovým pohybem, a otevřou je tak mezinárodnímu nonverbálnímu dialogu. Společenské rozkoly scelíme propojením tanečníků, artistů a sportovců z rozličných komunit, a prohlubovat tak budeme vzájemné naslouchání a porozumění.
- **Poetree** je poetický průvod, navazující na projekt „WE PARAPOM!“ z Chemnitz 2025. Obyvatelé regionu budou adoptí a péčí o již vzrostlé plané jabloně zapouštět vlastní kořeny, učit se jazyku rostlin a nacházet v něm smíření s lokálními dějinami. Průvodci jim v tom budou umělci, kteří poetikou rostlinné říše uspořádají jablečnou stezku, překonávající sociální bariéry mezi částmi regionu i diskontinuální dějinnou osou.
- Tělo jako objekt neustálého posuzování a pozorování cizích lidí, zároveň jako něco výsostně osobního a intimního. Co znamená sebezpětí a jakou roli v tom všem hraje péče a sebezpečí? Projektem **Body Exposed** prozkoumáme performancemi, konceptuálním uměním, tancem, tetováním a dalšími body art technikami oblast tělesnosti a osobní identity.

Další projekty v bloku: Youth Theatre Festival (mezinárodní divadelní festival mládeže), **Mateřinka** (speciální edice mezinárodního festivalu profesionálních loutkových divadel), **Juggling Group** (social circus propojující principy terapie a pedagogiky), **The Trilogy of Babel** (trojdílná performance zkoumající hranice jednojazyčnosti a mnohojazyčnosti).

Hranice literatury

Na silnou literární tradici regionu navazují projekty, v nichž literatura expanduje ze svého elitního piedestalu do veřejného prostoru. Z poezie, románů i filozofických traktátů setřeseme nálepku neuchopitelnosti a vmísíme dávné elegie nebo současna haiku mezi recepty na palačinky, vepíšeme je na stěny tunelů, večeřek i mezi automaty v nonstop barech.

- Autorským čtením, festivaly poezie, lyrickými procházkami, soaré tiché sdílené četby a další literárními aktivitami, rozloženými v horizontu celého kalendářního roku, proměníme Liberec v **City of Reading**. Zdůrazněno bude nejen téma dostupnosti literatury, ale též limitů překladu.
- **Wall of Day-to-Day Poetry** je série poetických instalací, které zpřístupní jinak zapovězená a skličující místa (podchody, dálniční nadjezdy apod.). Básníci a umělci

ve spolupráci se sociálními pracovníky budou hledat způsoby aktivního tvůrčího zapojení osob, které jsou s místy spojeny, ale současně jsou z veřejného kulturního, politického i aktivního občanského života vyloučeny.

- Kde jsou hranice literatury v době digitalizace, jakou roli mohou v literární produkci sehrát algoritmy nebo umělá inteligence rozvineme v **Poetry Boundaries**. Generickým našeptávačem tvořené pásmo, ve kterém texty volně přechází do obrazů, hudebního intermezza či kuchařských receptur, bude převedeno do podoby divadelní hry, plné absurdních surrealistických obrazů. Během interaktivních workshopů pak budou internetové básně překládány ve všech směrech z češtiny do němčiny i polštiny a vyústí vydáním tištěné i digitální publikace.

Další projekty v bloku: 1st Liberec Festival of Poetry (mezinárodní literární bienále ve veřejném prostoru města), **Stop, Look and Listen!** (pravidelné literární večery), **Through the Tunnel** (autorská místně-specifická čtení), **Liberec as an Inspiration and Crossroad** (literární osobnosti regionu, vč. Franze Kafky či Otríeda Preusslera), **Poetry in Motion** (festivalový workshop česko-německé poezie).

Nositelé projektů: Liberec2028, Offcity, Jiří Konvalinka, David Pastva, Skryté příběhy, Spolek Němců v Severních Čechách, Základní umělecká škola Liberec, Krajská vědecká knihovna v Liberci, __STROY Studio, Eva Čermáková, Kamila Peroutková, Dramacentrum Bezejména, Anna „Anuka“ Marková, Naivní divadlo Liberec, Yemi A. D., Veselá Trdla, Tomáš Miklika, LAK – Liberecký autorský kruh, Knihkupectví a antikvariát Fryč, Pavel Novotný.

Potenciální partneři (lokální): Technická univerzita v Liberci, Eurocentrum Liberec, Trampolíny Patman Liberec, Motyčkovice Klika, Post Bellum, Lipo.ink, ARR – Agentura regionálního rozvoje, Dům dětí a mládeže Větrník – Liberec, Centrum pro integraci cizinců, ROMEA, Komunitní středisko KONTAKT, Oblastní galerie Liberec – Lázně, Severočeské muzeum, Ateliér TUBA, DEPO2015, Kreativní Evropa, Nová síť, KAM – Kancelář architektury města, Člověk v tísni, Divadlo F. X. Šaldy, Kulturní prostor Nazdar!, Eva Jiráková, Kateřina Steiger, EKOPark Liberec, Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, Čmelák – Společnost přátel přírody, Jedličkův ústav Liberec.

Potenciální partneři (mezinárodní): Pracovní skupiny EUREX (Euroregion Neisse-Nisa-Nysa) (DE/CZ/PL), knihovna Christian-Weise-Bibliothek Zittau (DE), knihovna Hochschulbibliothek Zittau (DE), knihovna Universitätsbibliothek Chemnitz (DE), knihovna Książnica Karkonoska Jelenia Góra (PL), knihovna Stadtbibliothek St. Gallen (CH), nakladatelství Domowina (DE), Creative Bureaucracy (DE), NUN – neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), město Augsburg (DE), Srbské muzeum Budyšin (DE), Bastia-Corsica 2028 (FR), Rufina Bazlova (BY/CZ), divadlo Gerhart-Hauptman Theater Zhořelec-Žitava (DE), Lázeňské divadlo Jelení Hora (PL), sousedský spolek Zielone Wiosla Sieniawka (PL), Chemnitz 2025 (DE), město Žitava (DE), město Bogatyňa (PL), tYhle (FR/CZ), Braga'27 (PT).

Skrze a za okraje a rozdíly

Geografické zasazení Liberce nám poskytuje příležitost změnit pro jednu perspektivu a učinit z periferie středobod dění místo centra samotného. Liberec utrpěl spolu s jinými evropskými městy urbanistickým fenoménem zónování i výstavbou železniční a dálniční trati, které město necitlivě přetínají vedví. Oblast za železnicí z map občanské infrastruktury často vystupuje jako šedá, zapomenutá skvrna. Kdo a jak v takových místech asi žije?

Slovo „okraj“ nás tradičně odkazuje k okrajím, periférii, nezájmu a vyloučení. „Rozdíly“ jsou v závodní terminologii také rozdíly a náskok mezi sportovci. Pro nás je „okraj a rozdíl“ ohniskem, místem jiskření, inspirace a příležitostí k dialogu. V projektech, zastřešených tímto programovým stupněm, vyvracíme mýtus o prohře, hrdinech, o provinčnosti.

Dáváme zaznít jindy bezhlesým postavám a dosud neznámým příběhům, pojmenováváme otázky špičkových osobních výkonů, ale i odpovědnosti, vzájemné péče, upokojení. Esence tohoto programového vrcholu je na okraji, na samé hraně – fyzické i emocionální. A protože horizontem, ke kterému směřujeme, je „skrze a za“, a to nejen ve světě imaginace, ale i v prostoru fyzickém, přemýšlíme zde skrze a za hory či státní hranice.

Dlouhodobý odkaz programového vrcholu

Tripoint Residencies je program rezidencí pro umělce, badatele, vědce i sportovce, který budeme rozvíjet společně s našimi lokálními, regionálními i mezinárodními partnery. Umělecké rezidence budou realizovány nejen v Liberci, ale i v celém Trojzemí. **Tripoint Residencies** bude též ve spolupráci s mezinárodními organizacemi a sítěmi nabízet pobyty v zahraničí. Rezidenční program zaměříme na několik oblastí, jednou z nich bude program nazvaný **EUHotel** připravený pro umělce a umělkyně ze zemí Východního partnerství, důraz bude také kladen na realizaci virtuálních rezidencí. Témata rezidencí budou vycházet z kontrastů a vzájemného dialogu různých oblastí a disciplín, např. kultura a sport.

Redefinování hrdinové

Sídelní fragmentace města Liberec se mnohdy odráží i v duši jeho obyvatel. Roky urbanistického zónování přímo nahrály mentální segregaci, která tu prostorovou nutně doprovází. Uvnitř města přivádíme k dialogu celé oddělené světy, dáváme zaznít jindy neznámým postavám, měníme zažitý úzus o vítězích a hrdinech.

→ Filmová esej **Invisible Foreigners** zpracuje téma života v průmyslových zónách na okrajích města. Ačkoliv by současná pracovní migrace předpokládala multikulturní

pestrost, životy pracovních migrantů a přistěhovalců jsou zpravidla uzavřeny do bezpečných, ale izolovaných komunit mimo centrální dění města. Esej bude doprovázet série setkání ve formátu živých knihoven, užívajících metodu storytellingu a možnosti přímého dialogu.

- **Celebrities in Motion** – prostřednictvím interaktivní pohybové animace ve veřejném prostoru představíme lokální osobnosti v nových souvislostech. Hudební skladatelé, básníci, herci, zpěváci, architekti a mnohé další tvůrčí osoby, spojené s regionem, nám odhalí úskalí heroizace. Nahlédneme stinné a všední stránky jejich životních příběhů a budeme v nich nacházet pozitivní a odpovědné odkazy s environmentálními i společenským přesahem.
- Protiváhu ke známým jménům vytvoří mikropříběhy tzv. **Everyday Heroes**. Tvůrci z různých evropských měst v reportážních videích zachytí běžný den svých obyvatel. Například Evropou se tak ve virtuálním prostředí setkají například řidiči tramvají, kustodi, učitelé, zdravotní sestry apod, aby se na okamžik stali průvodci po městě.
- Ambivalenci **To See or To Be Seen** nahlédneme z veřejně dostupných míst do soukromí lokálních domácností. Ty budou portrétovány v totožném, přesto autentickém a velmi individualizovaném prostředí svých obývacích pokojů jakožto výstavních síní privátu. Série maleb domácností vznikne na základě sběru anonymních dat, obrazy však budou vytvořeny podle reálných interiérů našich sousedů a s jejich souhlasem budou exponovány ve veřejném prostoru.

Další projekty v bloku: Mu(m)ddle (výtvarný ateliér kombinující terapeutickou podporu, babysitting a tvůrčí výtvarné aktivity zvedá nejen téma péče pečujícími, ale i samoty a sebezpečí jako takové).

Home-run

Je Liberec městem nikoho, nebo městem všech? Je domov spíše pocit, nebo konkrétní místo? Další dvojkolejnost, kterou chceme překonat dialogem umění a pohybu. „Home-Run“ je o nalézání domova, o toulkách v okolní krajině i o bloudění v sobě samotných. Uměním a pohybem znovu objevíme rovnováhu těla a mysli, hledat domov uvnitř sebe.

- Projektem **Mountains Link** nahlédneme všeobíhající hory jako spojnicí. Prostřednictvím tradiční fotografie nás autoři vezmou na historickou toulku po našich horách. Výstava fotografií bude koncipována jako otevřené fotoalbum, průběžně doplňované o záznamy z fotografických túr, které budou v rámci projektu realizovány.
- Právo na veřejnou přístupnost krajiny, **Right to Roam**, na potulování a přemítání by mělo náležet každému bez ohledu na státní příslušnost, věk či vyznání. Český fenomén trampingu budeme reflektovat v jeho různých podobách v rovině osobního prožitku i kolektivně sdíleného společenského folklóru. Kromě výstavy a publikace o historii významné a dodnes živé subkultury vznikne také aplikace s mapou, orientovanou na prožitkovou a klidovou turistiku.
- Sokol si dával za cíl kromě zvyšování tělesné zdatnosti svých členů vykonávat i kulturní a společenskou činnost, podporovat rozvoj osobnosti a vychovávat k čestnému jednání, národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti.

Sokol Story je divadelní stopovaná, performativní průvodce historií této legendární tělocvičné jednoty.

- Systém historického vojenského opevnění, tzv. řopíků, transformujeme v linii bezpečných, mírových útočišť pro mezinárodní umělecké intervence. Ve **Fortification Pilgrimage** budou objekty využity jako pódia pro zahraniční muzikanty, divadelníky či performery. Namísto vyhlášení nepřitele proměníme bunkry v „cameru obscura“, obrátíme perspektivu a necháme se okouzlovat a fascinovat mocí přírody.

Další projekty v bloku: Liberec City and Jizera Mountains (komplexní výstavní projekt mapující horskou krajinu i její sportovní-rekreační zakoušení).

Městské linky

S respektem k vytčenému cíli překonávat roztržičnost a izolovanost místních komunit vytvoříme síť pro evropské kulturní a sportovní výměny. V kulturně-sportovní štafetě tak propojíme zástupce municipalit, organizátory akcí, umělce, sportovce a občany například Evropou a kumulovanou negativní soupeřivou energii nasměrujeme k smířlivému mezinárodnímu dialogu.

- Na cestě k hostování EHMK připadá výročí dvaceti let od vstupu ČR do EU. Proto se 1. 5. 2024 vydáme na **European Values Hiking Trial**, která naplní vyprázdněné pojmy aktualizovaným a relevantním obsahem. V harmonii těla a ducha i s využitím technologií budeme ve sdílené túře společně kreslit mapu, kapesního průvodce, který umělecky nově pojme termíny svobody, demokracie, rovnosti, lidských práv či odpovědnosti.
- **Games Without Borders** jsou původní televizní soutěžní show mající v evropských zemích velkou popularitu na počátku 90. let. Šlo o zcela netradiční formát, v němž sice družstva vzájemně soutěžila v dovednostních a fyzických disciplínách, ale souběžně v komických převlecích, v nádherných kulisách a s velkolepě pojatou kamerou. Pořad se snoubil s neobvyklou bezprostředností a prvky hravé zábavnosti. Třicet let poté a v režii Liberec2028 půjde o hry týmů zástupců evropských měst v rozličných sportovních kulturních disciplínách naplňujících filozofii kalokagathia.
- Umění a sport, zdánlivě protikladné oblasti se v mnoha směrech setkávají a ovlivňují. **Arts in Sport** bude zkoumat různé možnosti vzájemné interakce, například využití designu ve sportu, a to pro jeho estetické i praktické účely. Projekt nabídne umělcům a sportovcům, například prostřednictvím rezidencí, možnost setkávání za účelem hledání a nalézání nových průniků, jež by k sobě přiblížily zástupce obou táborů.
- **Public Art Transport** představí novou tramvajovou linku, spojující železnici a dálnici rozdvojený Liberec i dvoj-město Liberec a Jablonec nad Nisou. Linka současně upozorní na důležitost udržitelné, k přírodě šetrné mobility ve městě a povýší cestování hromadnou dopravou na povznášející a vítaný zážitek. Tramvaje budou naplněny pravidelným kulturním programem od koncertů a literárních přednesů až po šachové partie a mobilní výstavní projekty.

Další projekty v bloku: Musing Trains (vybrané vlaky v Trojzemí vybavené hudební či knižní kolekcí, ve spolupráci s městem Žitava správa některých vlakových zastávek do rukou umělců k upcyclovanému redesignu z místních zbytných materiálů), **Tramvesty** (multimediální cyklus i komponovaná opera, inspirovaná tramvajovou linkou Liberec – Jablonec nad Nisou), **Nomad Games** (festival netradičních her a sportů), European Peace Ride (tradiční cyklojízda míru ve spolupráci s Chemnitz 2025), **Sport Museum** (interaktivní multimediální expozice regionálního sportu), **Traces of Europe** in Liberec (výstavní expozice vybraných projektů, jež v Liberci a regionu vznikly za přispění EU).

Nositel projektů: Liberec2028, Sportfilm, Anna Strnadová, Hana Kotinová, Aleš Benda, Pavel Novotný, Theodora Remundová, Střední umělecká škola v Liberci, Eliška Hamajdová, Mateřské centrum (Z)Matky, Galerie umění v Jelení Hoře, Severočeské muzeum, Kulturní prostor Nazdar!, Technická univerzita v Liberci, Osamu Okamura, Martin Kratochvíl.

Potenciální partneři (lokální): ARR – Agentura regionálního rozvoje, Klub českých turistů, Nisa Factory, Galerie N, Dopravní podnik města Liberce a Jablonce nad Nisou, S radostí, blog jizerské *ticho, Česká televize, Centrum pro integraci cizinců, Post Bellum, ROMEA, KAM – Kancelář architektury města, statutární město Liberec, Člověk v tísni, Komunitní středisko KONTAKT, Ateliér TUBA, Úsměv mámy, Motýčkovice Klika, Jizersko-ještědský horský spolek, CHKO Jizerské hory, České Krkonošské muzeum Správy KRMAP, Česká obec sokolská, Spolek Němců v Severních Čechách.

Potenciální partneři (mezinárodní): Salzkammergut 2024 (AT), Tartu 2024 (EE), Trenčín 2026 (SK), Chemnitz 2025 (DE), Bodø 2024 (NO), Oulu 2026 (FI), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Périféeries 2028 (FR), Bourges Cher Centre Val de Loire 2028 (FR), Bastia-Corsica 2028 (FR), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Montpellier 2028 (FR), Reims 2028 (FR), Rouen Seine Normandie 2028 (FR), Azores 2027 (PT), Aveiro 2027 (PT), Braga'27 (PT), Évora 27 (PT), Trilex (DE), Hillersche Villa (DE), NUN – neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), město Augsburg (DE), město St. Gallen (CH), Národní muzeum ve Vratislavi (PL), Krkonošské muzeum v Jelení Hoře a Státní archiv – pobočka v Jelení Hoře (PL), Jelenohorské kulturní centrum (PL), Jelenohorský fotografický spolek (PL).

Skrze a za plátno

Město Liberec už nejednou posloužilo jako objekt filmové produkce. Obvykle však sehrálo roli dobové architektonické kulisy, která měla imitovat tu Prahu, Vídeň či Hamburk. Jaký vztah tedy navázat s původní architekturou, ať už jsou jí německá historizující zástavba, nebo i relikty z doby socialismu, na něž se mnohdy nevztahuje památková ochrana? Stigmaty jsou provázeny i urbanistické celky panelových sídlišť, které jsou nicméně obývány třetinou populace ČR. A co často prázdná obchodní centra, jejichž početná klientela nyní vkládá nákupy jen do virtuálních košíků z pohodlí svého gauče?

Města nejsou hostely pro přespávání, ale místa pro život. **Měníme narativ o centru a periférii a máme ambice posílit místní komunitu, svěřit jim do péče městská prostranství. Protože kultura často vzlíná odspodu.** Věříme, že veřejný prostor je třeba kultivovat a proměnit v místa ke sdílení zkušeností, odpovědnosti a příběhů, jako místa individuálních a kolektivních artikulací světa, jako komunikací samotnou.

V projektech prolínáme média a žánry, využíváme imaginaci v digitalitě, chceme porozumět protichůdným obsahům obrazovek, překonáváme dvojkolejnost technologií a přírody.

Dlouhodobý odkaz programového vrcholu

Obrazovky a displeje nás obklopují doma, v práci, obchodech, MHD i ve venkovních prostorách. Zaplavili jsme veřejný prostor řady měst vizuálním smogem a s podobným jevem se budeme brzy potýkat i ve světě virtuálním. Kromě nástrojů ke kultivaci veřejného prostoru města proto hledáme paralely a způsoby pěstování zdravého prostředí digitálního. Vznikem **Digital Culture Forum (DCF)** upozorňujeme na nebezpečnost a exkluzi virtuálního světa, ale také na zmíněný digitální smog. Jak dále zacházet s nezměrným množstvím digitálního uměleckého obsahu, vytvořeného v posledních několika letech? Za důležitý pak považujeme i výzkum DCF v oblasti hodnocení environmentální zátěže digitální produkce.

Pulzující město

Fyzickou aktivitou, performativním uměním, instalací nebo hudbou uchopíme prostor města a městské architektury a budeme překonávat urbánní i mezilidskou fragmentaci živým uměním. Přeneseme kulturu z institucí do veřejného prostoru, na periférii a uměleckými a kulturními intervencemi zarámujeme jednotlivé prvky městské mozaiky.

→ Fügnerova ulice (Fügnerka) je hlavním uzlem městské hromadné dopravy, a tedy i nejzátěženějším místem v Liberci, pokud jde o okamžitou přítomnost obyvatel. Současně je místem se sníženým pocitem bezpečí. Rizikovým jevům, spojeným s tímto prostorem, chceme čelit projektem **Community Art Service**. V něm se

budeme spolu s „pravidelnými okupanty Fügnerky“, se sociálními pracovníky i restaurátory z regionu pravidelně vydávat na toulku po této rušné ulici, abychom poznávali místní kulturní dědictví i nahodilé reklamní artefakty a nalézali k nim zdravý vztah.

- **Culture Markets** je paralela ke komerčním, směnným a sezónním trhům. Pravidelné markety kulturní a sportovní výměny nabídnou současnou uměleckou a řemeslnou produkci, přehlídky, tvůrčí dílny a zážitkové workshopy, sérii swapů či giveaway eventů.
- Během **Handy Wo*Men** festivalu pak ulice zaplní kutilové, bastlíři a všeumělové, kteří do jisté míry dřímají v každém z nás. V otevřených ateliérech zajistíme výrobu městského mobiliáře, dekorací a zázemí pro konání jiných událostí. Recyklovány a upcyklovány budou dostupné materiály, aby s trochou zručnosti, kreativity a vůle rozvířily kulturní život ve všech částech města.
- Koncertní turné **Give Peace a Chance** je série koncertů na střechách budov napříč regionem, které rozezní jednotná myšlenka míru a nenásilí. Na turné naváže elektronický hudební label, který vydá kolekci severských beatů a domácích DIY zvuků, vzniklých či přímo inspirovaných regionem Liberecka. Hudební nahrávky získají podobu mapových záznamů, partitur a notových svitků, které budou dále interpretovány pěveckými sbory či hráči na flašinet, tedy na mechanické hudební nástroje s naprogramovanou hudbou, poháněné ruční klikou.
- Inspirování Salzkammergut 2024 a jejich adoptivními vesnicemi „Art Your Village“ vyzveme projektem **Adoptive Peripheries** obyvatele všech městských částí Liberce, aby nebyli pouze pasivními konzumenty shora nucené zábavy, ale sami se stali správci a dramaturgy vlastních festivalů, akcí a událostí. K tomu určená prostranství a objekty tak bude moci každý naplnit vlastním kulturním obsahem.

Další projekty v bloku: Light Festival (udržitelný festival anamorfního videomappingu i studentských a absolventských site-specific projekcí, které dovypráví příběhy místních ulic), **HYPERBOL^ART** (mezinárodní multižánrový festival plný folkloru, divadla, hudby i tance), **Barrel Organ Festival** (mezinárodní festival hráčů na mechanické hudební nástroje poháněné ruční klikou), **Karel Velebný Summer Jazz Workshop** (frýdlantská dílna jazzové interpretace pro amatéry i profesionály).

V září reflektorů

Září reflektorů na pódiích nás nabádá si klást otázky spojené s identitou, autentičností, přejímanými i novými rolemi. Je čas, aby Liberec i celý region vystoupily zpoza plátna a začaly psát vlastní příběhy. Pro jednu reflektor otočíme od vystaveného mistrovského díla k procesům a smyslu oněch pověstných 15 minut slávy.

→ Audiovizuální umění v celém Trojzemí navazuje na silnou tradici s mezinárodním potenciálem zasahovat velkou část publika, vtáhnout jej do děje i do samotného tvůrčího procesu. **Trinational Film Summer School** zastřeší filmové festivaly konané v regionu interaktivními, zážitkovými i teoretickými letními dílnami, kde si studenti budou moci osvojit činnosti filmové produkce od přípravy scénáře přes práci kameramana až po samotné herecké výkony. Série workshopů bude věnovaná i práci s filmovým médiem pro zrakově handicapované. Vyvrcholením bude společně filmové dílo zasazené do reálií prostředí Trojzemí.

- Vybudování **Creative Centre of Animation** v Liberci jakožto hubu nejen pro mezinárodní festival Anifilm, ale především pro světovou animaci. Centrum bude naplněno stálými expozicemi české animace vč. workshopů a animačních dílen, školou animace a výrobním animačním studiem.
- Po dvou letech pandemie COVID-19 proměnou prochází muzea, knihovny, volnočasová centra i hudební kluby, v souvislosti s environmentální politikou a welfare přístupy pak i botanické a zoologické zahrady. V projektu **Podium Redefined** budeme zkoumat potenciál kulturních institucí především jako prostor pro kultivaci uměleckých projevů, kolektivů a vztahů. Odpovědi na mnohé otázky budeme hledat při odborné konferenci, která vyústí ve společné večere ve vybraných institucích a organizacích, během nichž bude s odbornou i širokou veřejností přímo sestavován dramaturgický a výstavní plán na další léta.
- Nejsme živi jen z reality, nebojme se proto vydat cestou idealismu a snů, dávat příběhům jinou perspektivu. **Fata Morgana** jsou populární arény, prolínající augmentovanou realitu se skutečností, které nám za pomoci interaktivních projekcí dovolí vstoupit do utopistických měst a vizionářských světů. Programy budou ovládány pohybem a tělesnou aktivitou, čímž otevřou pole pro hry, sport, ale i pro poznávání možností smyslového prožívání reality a zakoušení nových i známých sociálních vazeb.

Další projekty v bloku: Anifilm (největší festival animovaného filmu a animace ve střední Evropě), **Filming In the Dark** (otevřená série workshopů odpovídající na otázku, jak nevidomí lidé pracují s filmovým médiem), **KI-NO** (nejen filmový urban festival, reagující na gentrifikaci v centru města), **WTF?!** (festival současného divadla, který vznikl na půdě Divadla F. X. Šaldy), **Traces of Liberec in Europe** (putovní výstava o výrobcích, produktech a inovacích, jež mají původ v Liberci a regionu).

Urbanistický mýtus

Německá historizující zástavba dnes budí dojem nepatřičných, násilně a naoko obydlených kulis. Jak ji z odborného hlediska i subjektivního pohledu uchopit? Zaměřujeme se na využití architektonických relikvů z doby socialismu, které kvalitním uměleckým počínům vdechují pachutí totalitního režimu. Přehodnocujeme ale i novodobé necitlivé developerské zásahy do panoramatu města. Jak porozumět veřejnému prostoru? Co ho definuje? Kdy je skutečně otevřený a přístupný a kdy podmíněn specifickým zájmem?

- **Liberec Architecture Centre** vznikne jako místo pro prezentaci, edukaci a diskuzi o urbanismu. Tématy městského plánování v lokálním i mezinárodním kontextu, udržitelné architektury a občanské participace tak bude centrum lokálně suplovat mezeru, která ve školních vzdělávacích programech citelně schází.
- **Housing Estate Poetic** se zaměří na specifické urbanistické celky panelových sídlišť, na kterých žije třetina populace ČR. Ač byla sídliště navrhována ve víře v socialistické principy společenského uspořádání, dnes fotografie vysokých panelových budov doprovází zpravidla dramatické novinové články o sociálně vyloučených lokalitách. Stigmata o „králíkárnách“ a „nižší třídě“ budeme odbourávat dialogem odborné architektonické obce se samotnými obyvateli sídlišť.
- Projektem **Reichenberger Zombie Business** oživujeme prázdné komerční prostory uměleckými intervencemi,

proměňujeme bývalá řeznictví, železářství na periférii i celé chátrající obchodní domy v otevřené galerie a ateliéry nebo komunitní centra. Ve spolupráci s Salzkammergut 2024 a jejich projektem Taverna Lab budeme pracovat s gastro podniky, které stojí na rozcestí své další existence.

- Na otázky, co je privátní a co ještě veřejné, budeme odpovídat projekty **Urban Responsibility**, které otevřou témata vizuálního smogu a uzurpování městských prostranství. S firmami a soukromými subjekty povedeme skrze umělecké kolaborativní interakce dialog o odpovědném nakládání s prostorem, který přesahuje do sféry veřejného zájmu. Řada výkladních skříní po celém městě se tak stane galeriemi pro místní i mezinárodní výtvarníky, sochaře a další umělce.
- Ikonickou stavbu vysílače na Ještědu od architekta Karla Hubáčka přeskupíme v otevřeném ateliéru, ve kterém budou kolektivně s návštěvníky, studenty, ekology i architektky konstruovány nové formy architektonických dominant. V tradiční studentské soutěži „**Ještěd f kleci**“ (**Ještěd Caged**) pak reflektujeme otázky oceňování architektury.

Další projekty v bloku: Metamorphosis of Liberec over Times (Proměny veřejného prostoru Liberce za posledních 80 let, zejména ve vztahu k oblasti bydlení, umění a životního prostředí), **LIBEREC:REICHENBERG: North Bohemian Architecture** (online databáze architektury, studentských projektů pro Liberec i virtuální platforma pro veřejnou diskuzi o zacházení s naším bezprostředním okolím).

Nositel projektů: Elset, Sára Šindelářová, Jaroslav Zeman, Severočeské muzeum, Technická univerzita v Liberci, KAM – Kancelář architektury města, Liberec2028, Argonaut Creative Lab, __STROY Studio, Hudební mládež ČR, Kruh přátel Severáčku, Zpěvem společně, Jiří Volný, Nevzdělanci, Divadlo F. X. Šaldy, Nisa Film Festival, Osvěta, Anifilm, Mjolk.

Potenciální partneři (lokální): Národní památkový ústav, Institut plánování a rozvoje hlavního města Prahy, komunitní středisko KONTAKT, Člověk v tísni, AvantgArt, Základní umělecká škola Liberec, Divadlo F. X. Šaldy, DEPO2015, Tatrhy, Krmelec recordings, Jeden svět, Sport Film Festival, Lidové sady Liberec, Krajská hospodářská komora.

Potenciální partneři (mezinárodní): město Bogatynia (PL), město Augsburg (DE), město Žitava (DE), Nisa Film Festival (DE/PL/CZ), Srbské muzeum Budyšin (DE), NUN-neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), Euroregion Nisa – pracovní skupiny EUREX (Neisse-Nisa-Nysa) (DE/CZ/PL), Braga'27 (PT), Chemnitz 2025 (DE), Arsenal Paris (FR), BLOX Copenhagen (DK), DAZ Berlin (DE), AzW Wien (AT), New London Architecture (GB), ARCAM Amsterdam (NL), Chicago Architecture Center (US), Kunst im öffentlichen Raum Wien (AT), International FICTS Festival (IT), ZOOM Jelenia Góra International Film Festival (PL), Salzkammergut 2024 (AT), Oopus (EE), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Obchodní a průmyslová komora Industrie- und Handelskammer Dresden – pobočka Žitava (DE), Kreativní Sasko (DE).

Skrze a za cykly

Liberec je město v moci hor, které určují jeho klimatické poměry. Nadprůměrná deštivost, dříve pro Liberec příznačná, se ale v posledních letech ztrácí. Změnu klimatu vnímáme jako jednu z největších výzev, kterým v současnosti čelíme. Proto kulturní aktéry vedeme k organizaci ekologicky ohleduplných aktivit, přírodu a její ochranu stavíme do centra veškerého našeho snažení.

Sdíleme citlivě paměť krajiny jako zdroj naší inspirace a poučení i pro pěstování mezilidských vztahů, které musí být stejně jako příroda ve vzájemné harmonii.

Paralelu k pravidelným cyklům přírody a života pak hledáme i v historických realitách, v nichž můžeme odhalit určitá schémata a opakující se vzorce. V době zmítané všeobecnou skepsí čelíme kromě klimatické i krizi sociální a ekonomické. V následujících letech tak lze předpokládat vysokou nejistotu, materiální deprivaci i statusovou frustraci, jež už byly jednou doprovázeny vzestupem radikálních hnutí. **Války a soupeření ale nemají vždy podobu explicitního ozbrojeného konfliktu. Válkou může být i všední nevraživost a tiché nepřátelství. A lékem na to je vzájemné naslouchání a mnohostranný dialog.**

Dlouhodobý odkaz programového vrcholu

Inspirování udržitelnými přístupy a manuály Tartu 2024, Bodø 2024 a Oulu 2026 připravíme manuál odpovědné organizace kulturních a sportovních událostí, který bude přímo aplikovatelný na lokální specifika. Liberecký průvodce **Event(t) Redefined** však bude vycházet z globálních zelených trendů, proto nastavená pravidla a limity budou sloužit jako modelové vzorce, přenositelné i do odlišného prostředí. **Event(t) Redefined** posune narativ a nazírání na pořádání události, jejich plánování a důsledky směrem k péči o přírodu, město, diváky, komunitu, realizační tým, ale i sebe samé.

Symbióza

Pokud chceme čelit klimatické krizi, je nezbytné, abychom v sobě našli novou environmentální citlivost, souznění a soucit s planetou, s ostatními bytostmi i se sebou samými. Najdeme křehký balanc mezi přírodou a technologiemi, dialog mezi lidmi a všemi prvky přírodního ekosystému. Kulturním dialogem otevíráme téma ochrany přírody, udržitelného života a udržitelné organizace všech aktivit.

→ Ústředním motivem projektu **Fly System** je hmyz jako ukazatel symbiotického soužití, jako často přezíraná živočišná třída. Hmyz má zároveň velký vliv např. v biomimetice a my se jím necháme inspirovat v umělecké tvorbě. Na pomezí hudby, inscenace a technologií tak bude komponována symfonie, pořádány interaktivní vzdělávací přednášky i gastronomická slavnost, která nabídne alternativy udržitelného stravování.

→ **Nisa Triathlon** se uskuteční na řece tvořící přirozenou hranici i spojnici mezi Českou republikou, Polskem

a Německem. Bude doprovázet aktuální ročník mezinárodního **Nisa Film Festivalu**, věnovaný tématu řek a jejich znečištění. Průmyslem i jiným znečištěním těžce zkoušené řece tak propůjčíme hlas umění i naše těla, připravená k ozdravnému pohybu. Jízda designových kajaků, kreativně pojatých kol, trojkolek či jiných vozítek a běh nebo chůze, to budou sportovní disciplíny, ve kterých nevyhraje jediný nejrychlejší účastník, ale všichni, kteří se přiblíží středovému času. Tradiční pojetí soutěže tak posouváme od rivality k ohleduplnosti a souznění.

→ K vyrovnávání se s ekologickou frustrací sáhneme opět k umění. **Glass Forest** využívá lokální řemeslnou tradici k pojmenování a připomínce ohrožených živočišných druhů a rostlin. Do krajiny tak budou citlivě umístěny umělecké instalace jako jejich pomníky. Tichou vzpomínku doplní digitální archiv přírodních jevů, úkazů a zvuků, které byly či by mohly být z oblasti Trojzemí ztraceny.

Další projekty v bloku: Nisa Film Festival (tradiční nadžánrová, trinacionální filmová přehlídka s přeshraničním doprovodným programem na desítkách promítacích místech v Trojzemí), **AFO Echoes** (festival popularizačně naučných snímků s přírodovědnou tematikou ve spolupráci s festivalem Academia film Olomouc).

Řemeslná štafeta

Řemeslná štafeta nás vezme na výpravu po historii textilní a sklářské tradice regionu. Řemeslné legendy, tradiční postupy i související mýty a pověry budeme hledat a předávat v divadelních inscenacích a uchovávat v multidisciplinárním sborníku populárně-naučného charakteru.

→ **STRUTEX** je mezinárodní konference, která se zabývá možnostmi produkce textilu. Liberec v letech epidemie COVID-19 proslul ve vývoji nanovláken, a pomáhal tak překonávat nástrahy koronaviru. Kromě konference se ohlédneme za odkazem nanomateriálů komplexním výstavním projektem **Nanovariation** a publikací odborného katalogu.

→ Tradici textilu a skla přivedeme k řemeslnému dialogu festivalem **Crystal Valley**, který promění několik míst v unikátní horské krajině ve sklářské sympozium a v udržitelnou slavnost módy, šperkařství a bižuterie. Mezi místy bude operovat křišťálová tramvaj, sklárny a brusírny budou proměněny v přehlídková mola a propojeny zábavně-naučnými stezkami.

→ V kontextu uměleckořemeslné tradice hledíme skrze a za rok 2028 i projektem **Arts and Crafts Ecosystem**. Ten zkoumá zdroje lokální kulturní identity, přičemž si řemeslo bere jako průvodce definování nových způsobů, jak v praxi podpořit rozvoj vybraných dovedností a oborů. Skrze architekturu, urbanismus, modely podnikání, digitalizaci i síť spolupráce vznikne specializovaná databáze, interaktivní mapa, webové rozhraní, monografie a výstava pro odbornou i laickou veřejnost.

→ **ILLUMINAT.ID** je akustická socha vyrobená z českého uranového skla. Unikátní skleněný nástroj rozezná horskou krajinu, kde se muzikanty stávají kolemdoucí, kteří svými doteky a gesty vytváří prostor pro vnitřní hudební i přírodní meditaci. Publikum se tak stává aktivním tvůrcem zvukové biosféry, vytvořené vlastním chvilkovým vystoupením.

Další projekty v bloku: Three Textile Peaks (putovní interaktivní výstava o historii textilní výroby a jejím významu pro utváření regionální kulturní krajiny), **N-imap** (textilní paměť severních Čech převedená do online mapy a volně dostupného softwaru s virtuálními prohlídkami), **Slow Fashion Days** (alternativní designový a edukační market o módním průmyslu), **Pearl Stream** (divadelní procházka se surreálními obrazy z historie výroby korálků), **Glass and Jewellery Celebration** (konfrontace historie skla a bižuterie se současným tancem i veřejným prostorem města Jablonec nad Nisou).

Paměť krajiny

Krajinou se vydáme po stopách, které po sobě zanechaly dějinné události. Budeme pátrat po otiscích fyzických i symbolických, po opakování historie. Otázky vztahu ke kulturnímu a přírodnímu dědictví zvedáme v kontextu těchto projektů:

- **Re-exploring Chimneys** v augmentované realitě znovu vystaví komíny jako svědky průmyslové výroby, a připomene tak příběh řemeslné tradice, která v minulosti sice povýšila region na bohatou průmyslovou oblast, nicméně zatížila ho znečištěním životního prostředí.
- Česká příroda je málokde nedotknutá zásahem člověka. K největšímu podmanění lidmi došlo již v období baroka. Specifické pojetí malebné krajiny, doplněné o drobné sakrální plastiky, kapličky a zastavení, budeme vnímat v očištné pouti **Via Sacra**. Tradiční duchovní pouť bude doplněna současným, k přírodě senzitivním land artem umělců z celého světa a vyvrcholí hudebně-divadelním recitálem **DAVID**.
- Veřejná prostranství byla v dějinách tím, čím nám jsou dnes média a noviny. Na náměstích se odehrávaly trhy, projevy vládců i popravy. Aplikace alternativní urbánní mapy **Sites of Memory** představí pěší i cyklotrasy historie, jak byla utvářena, měněna a následně zapomenuta. Odkryjeme v ní příběhy přejmenovaných ulic, svržených pomníků a dalších tajemství kolektivní paměti.
- Projekt **Statue and the City** navazuje na proslulou výstavu nejvýznamnějších českých sochařů, jejichž díla byla v roce 1969 instalována do veřejného prostoru města. Výstava byla na svou dobu odvážným a progresivním počinem, překračujícím nejednu fyzickou, mentální i politickou bariéru. Do konce roku 2028 připraví expertní odborná komise aktualizovaný odkaz výstavy, aby mohla být v roce následujícím, v šedesátiletém intervalu, uvedena jako liberecká sochařská renesance.
- Liberec i značná část celého regionu byla po odsunu německého obyvatelstva po 2. světové válce dosídlována lidmi z různých částí republiky i Evropy. Dnes do Liberce přicházejí lidé z Ukrajiny, které válečný vpád ruské armády donutil opustit své domovy. Vlny migrací nejsou ojedinělým příkladem a i ve vazbě na Ukrajinu zde najdeme cyklické spojnice a vztahy. **(E)migration** ukáže v komplexní výstavě a edukačních programech pro základní a střední školy téma opakovaných migrací jako přirozeného důsledku geopolitických událostí.

Další projekty v bloku: While Liberec Tells and Sings (třigenerační projekt pěveckých sborů po stopách míst a pověstí Liberecka), **Living Memory Liberec – Reichenberg** (turistické trasy s audioprůvodcem představují město prostřednictvím vyprávění zdejších pamětníků), **WAY APP** (mobilní aplikace jako interaktivní mapa s přepínačem mezi kulturní minulostí a současností města), **Hidden Stories of the Liberec Region** (geolokační hra jako audiodrama prezentující místní historii).

Nositel projektů: Liberec2028, Anna Habánová, Zpěvem společně, Studio Volantes, Antonín Ferdan, Severočeské muzeum, Skryté příběhy, AvantgArt, Technická univerzita v Liberci, Lenka Morávková, Křišťálové údolí, Kamila Boudová, Nisa Factory, Anna Strnadová, iQLANDIA, Nisa Film Festival, EKOPark Liberec, Zoo Liberec.

Potenciální partneři (lokální): Post Bellum, Oblastní galerie Liberec – Lázně, Národní památkový ústav, Academia film Olomouc, Středisko ekologické výchovy DIVIZNA, Čmelák – Společnost přátel přírody, SUNDISK, Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, Kulturní prostor Nazdar!, Galerie N, Střední škola designu Kateřinky.

Potenciální partneři (mezinárodní): MGO Bautzen (DE), město Augsburg (DE), NUN-neue unentd_ckte narrative Chemnitz (DE), Tartu 2024 (EE), Bodø 2024 (NO), Oulu 2026 (FI), Braga'27 (PT), Clermont-Ferrand Massif central 2028 (FR), Montpellier 2028 (FR), Rouen Seine Normandie 2028 (FR), město Bogatya (PL), město Žitava (DE), Salzkammergut 2024 (AT), Narva2024 (EE), Chemnitz 2025 (DE), Kreativní Lužice (DE), Art and Glass festival Jeleni hora (PL), Křišťálové království festival Jeleni Hora (PL).

012 Jak kulturní program propojuje místní kulturní dědictví a tradiční formy umění s novými, inovativními a experimentálními kulturními projevy?

Překračujeme běžné limity, směřujeme skrz a za ně, stavíme nové žánry, formy i média. Ale postupujeme citlivě a v dialogu se všemi aktéry.

Dialog tradic

Liberec je městem s anémií. Takřka absolutní populační proměna a zpřetrhané spojení k vlastní historii předurčují diskontinuitu, absenci mnohých tradic, rituálů a zvyků. Prachem času překryté legendy, pověsti, postupy či receptáře, které se vztahují k místní řemeslné tradici, hledáme v bloku projektů **Řemeslná štafeta**. Tradici textilu a skla přivedeme k mezinárodnímu dialogu odbornou konferencí **STRUTEX** nebo multižánrovým festivalem **Crystal Valley**. Komplexní výstavní projekt **Nanovariation** přiblíží revoluční změny, které výzkum vedený Technickou univerzitou v Liberci přinesl textilnímu průmyslu, tkáňovému inženýrství, biomedicině či elektronice. Součástí projektu bude vznik interaktivní mapy s odborným obsahem, využívající moderní metodologické přístupy mapového storytellingu, augmentované reality či geolokace.

Fenomén nanovláken pak nabyde forem experimentálních tapisérií v dílech **Svatoslava Krotkého**, ve kterých se stírá hranice mezi textilem, malbou a plastikou. Experimentální

hudební místně-specifické zážitky navodí projekt **ILLUMINAT.ID**, který se hlásí k propojení regionální sklářské tradice s high-tech inovacemi, a dává tak vzniknout unikátnímu skleněnému instrumentu.

Skrze a za rok 2028 hledíme i projektem **Arts and Crafts Ecosystem**. Ten zkoumá zdroje lokální kulturní identity, přičemž umělecké řemeslo chápe jako průvodce pro nalézání a definování nových způsobů, jak v praxi podpořit budoucí rozvoj vybraných dovedností i celých oborů. Zajistí tak nejen komplexní propojení současných zájmů a subjektů, činných v tradičním řemesle, ale také smysluplné navázání na historii a odkaz oboru.

Ani prudké, populační změny tedy nezanechaly region zcela prázdný, bez dědictví a tradic. Chceme jejich tichým, mnohdy skrytým cestám věnovat zaslouženou pozornost, aby se řemeslné báje, moudra a postupy neztratily ve stínu technologického pokroku.

Dialog interpretací

Tradice a historická východiska nutně utvářela podobu města i sounáležitost místních obyvatel. Konfrontujeme zažité vzorce myšlení a stereotypy a vystavujeme je novým zkouškám. Jazykovou tradici pojmenováváme například v projektu **In Language Captivity**. Ze zapomenutých příběhů minorit se učíme a společně je vyprávíme v nových souvislostech, vkládáme je do virtuálního archivu a znovu ožíváme pomocí uměleckých ztvárnění ve veřejném prostoru města i ve světě digitální.

Město podrobujeme kritickému nahlížení řadou projektů, zastřešených jazykem architektury v **Urbanistickém mýtu**. Prázdné i obydlené budovy a urbanistické komplexy zakoušíme všemi smysly i s využitím nových technologií. Otázky interpretace a vztahu ke kulturnímu dědictví zvedáme též v kontextu kolektivní paměti a klimatické krize blokem projektů **Paměť krajiny**. Poslání paměťových institucí reflektujeme v **Podium Redefined**, kde promýšlíme přejímané tradiční role zřizovaných i nezávislých kulturních organizací a aktualizujeme je ve vztahu k budoucím výzvám. V projektu **Fortification Pilgrimage** pak transformujeme systém historických objektů pohraničního vojenského opevnění a proměňujeme ho v linii bezpečných útočišť pro mezinárodní umělecké intervence, čímž otevíráme znovu aktuální téma míru a solidarity.

I k dialogu těla a ducha se vracíme inspirování regionální historií. V divadelní stopované **Sokol Story** pátráme po příběhu tělocvičného spolku, český fenomén trampingu nahlížíme projektem **Right to Roam**, kde tradiční turistickou aktivitu přenášíme do mapové aplikace pomocí současných technologií. Rovnováhu lidské duše, pohybu a přírody hledáme i na stezce **Via Sacra**, jejíž barokní tradici doplňujeme současným, k přírodě senzitivním land artem umělců z celého světa.

Tradici s experimentem mixujeme i na poli hudebním v projektu **Give Peace a Chance**. V něm nové elektronické beaty interpretují lokální pěvecké sbory s letitou tradicí či hráči na historické mechanické flašiny.

Dialog virtuality

Inovace a rozvoj technologií nutně doprovází i digitalizace. Nová média se etablovala na akademickou půdu, algoritmy

a technologie se využívají pro zachování ohroženého kulturního dědictví a do digitální podoby se převádí i nově vznikající umělecký obsah. Mnohdy ale chybí ucelené koncepce a vize, jak s daty zacházet v dlouhodobějším horizontu. Tuto mezeru ve strategickém uvažování vyplňuje **Digital Culture Forum** jako jedno z dědictví kandidatury města Liberec, zohlední principy archivačních, konzervačních a restauračních přístupů ke kulturnímu dědictví, zabývat se bude prezentací a zpřístupňováním historických i současných uměleckých obsahů, stejně tak jako prosazováním nových forem kreativních vyjádření.

Online prostředí může pomoci zdravě rozvíjet naše kreativní myšlení, dovoluje nám konstruovat celé imaginativní světy. Proto v augmentované realitě znovu vystavíme komíny, barvírny a fabriky, aby **Re-exploring Chimneys** připomenul příběh řemeslné tradice, která v minulosti sice povýšila region na bohatou průmyslovou oblast, nicméně zatížila ho znečištěním životního prostředí.

Vznikem **Creative Centre of Animation** pak podpoříme tradici animovaného filmu. Centrum rozvine filmový a herní průmysl, který se v českých reáliích potýká s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců.

Virtuální a reálný prostor balancujeme téměř v každém projektu, vyrovnáváme se s řadou paradoxů a výzev, které s sebou digitalizace a nejnovější technologie přinášejí. Využíváme potenciál technologických nástrojů k propojování umělců, tvůrců, diváků i posluchačů nehledě na místopis, současně však kultivujeme online prostředí, posilujeme jeho zakoušení skrze a přes jazyky, generace i sociální status, provázíme kulturní i širokou veřejnost na cestě k porozumění moderním zařízením a rozhraním. **S každým projektem tak vytváříme unikátní mikrosvět, imaginativní prostor napříč médii, žánry a uměleckými přístupy. Skrze a za prostor a plynutí času.**

O13 Zapojení místních umělců a kulturních organizací do přípravy a realizace kulturního programu.

Principy participace a zapojování místní umělecké obce i široké veřejnosti byly využity již při přípravě Strategie rozvoje kultury města Liberec 2022–2029. Během procesu přípravy strategického dokumentu bylo budováno zázemí pro aktivní komunikaci s libereckou kulturní obcí i napříč jednotlivými odbory magistrátu města. Zapojení lokálních a regionálních aktérů do přípravy Strategie a následný proces kandidatury na EHMK reagují na slabé stránky města, které opakovaně pojmenováváme. Patří mezi ně absence funkční komunikace, nedostatečný prostor pro realizaci nezávislé nezřizované scény či málo příležitostí k setkávání. **Slabiny překonáváme od samého počátku právě participativními aktivitami, na něž navazujeme transparentním otevřeným dialogem.**

Od odstupu ke vzájemné důvěře

Protože dialog je pro nás základem vzájemného porozumění a pestré kulturní výměny, otevřeli jsme umělecký program blokem projektů **Otevřený vějíř**. Projekty ve výchozím bloku kultivují různé diskuzní platformy, a nabízejí tak pestrou paletu možností pro zapojení rozličných umělců, kreativců, běžných obyvatel města i regionu. Od počátku kandidatury jsme iniciovali setkání **Libereckého kulturního fóra**, které sloužilo k informování všech, kdo se chtěli o kandidatuře cokoli dozvědět nebo se do její kreace přímo zapojit. Setkání obsahovala informační prezentace i společné debaty, jak by se Liberec a region měly do roku 2028 proměnit. Závěry z takových setkání pro nás byly základními prvky pro znění této knihy. Platforma „Libereckého kulturního fóra“ přetrvává jako prostor pro aktivní spoluutváření libereckého kulturního dění.

V sekci projektů **Jazyková izolace** zdůrazňujeme i výše zmíněnou nedůvěru a komunikační izolaci strukturální, tedy mezi veřejnou správou a kulturními aktéry. Vytváříme bezpečná místa k setkávání zástupců všech odvětví, na informační semináře a individuální konzultace v programu navážeme skutečným dialogem formou pořádání kulatých stolů, debat o kreativní byrokracii nebo vznikem **Academy of Skills and Opportunities**.

Od roztříštěnosti ke shodě

Místní kulturní aktéři byli zapojeni do procesu přípravy programu nejen v rovině návrhové, ale také na úrovni skutečného rozhodování. Umělecká rada byla pečlivě složena z osobností z Liberce, regionu i Trojzemí. Členové rady svou odborností pokrývají široké spektrum žánrů, jsou mezi nimi umělci, zástupci nezávislé scény i osobnosti, které mají zkušenost z veřejných institucí. Umělecká rada je nezávislým garantem kvality uměleckého programu a ručí za jeho finální podobu. Nejde tedy o pouhý poradní orgán, ale o orgán s rozhodovacími pravomocemi a odpovědností. Její činnost bude pokračovat i v rámci organizační struktury v případě pořadatelství.

Sestavena byla také diskuzní skupina, jejíž členové po celou dobu přípravy prvního kola soutěže přímo ovlivňovali podobu uměleckého programu. Skupina v sobě opět zahrnovala mix umělců a tvůrců z regionu, organizátory lokálních kulturních a sportovních událostí, zástupce zřizované i nezávislé scény, osobnosti činné v rozmanitých odvětvích, od divadla přes architektonické ateliéry až po techno scénu. Skupina podávala a kriticky hodnotila uměleckou vizi programu i jeho strukturu, mnozí členové se pak přímo zapojili konkrétním projektem. Ve svých aktivitách bude pokračovat i v případě postupu Liberce do kola druhého.

Napříč územím i jazyky tak byla ve vzájemném dialogu nalezena nejen shoda na podobě uměleckého programu, ale ze společných setkání vzešla též řada profesních propojení, přátelství, vazeb, inspirace a ideového obohacení.

Od slávy k odpovědnosti

Kandidaturu města symbolicky provázejí ambasadoři. Mezi nimi je například tanečník, rapper, mecenáška nebo místní tatérka. Posláním ambasadorů je odpovědně využít váhu a zvuk svých jmen a vtáhnout širší veřejnost do procesu kandidatury i do přemýšlení o potenciálu kultury v obecné rovině.

Od formuláře ke spolupráci

K aktivní účasti na spoluutváření uměleckého a kulturního programu jsme vyzvali odbornou i širokou veřejnost otevřenou výzvou ke kreaci nápadů a vizí příští podoby města. **Přes 120 projektů**, které byly tímto způsobem podány, jsme dali konkrétní tvář navazujícím setkáním „**Project Machine**“. Během toho jsme měli nejen možnost se seznámit s předkladateli jednotlivých projektů, ale též jim poskytnout prostor své projekty dle vlastního uvážení diskutovat s kolegy z oboru i širšího okolí, navzájem se inspirovat či přemýšlet o paralelách a možných spolupracích. Setkání vzbudilo pozitivní ohlasy, proto jsme se na něj rozhodli navázat i v programu projektem **Circumflex**, který bude doprovázet kulturní aktéry a občanskou společnost na cestě k realizaci jejich vizí.

Pracovali jsme s obsáhlým adresářem, s individuálními umělci a kreativci z celého regionu, napříč kulturním a kreativním odvětvím, s kulturními, sportovními, environmentálními a volnočasovými organizacemi, základními a středními školami i univerzitními pracovišti. Ke všem adresám jsme si přiřadili konkrétní tvář, absolvovali jsme nespočet osobních schůzek se zástupci institucí i soliterními tvůrci a na vzájemné důvěře začali stavět silnou, sebevědomou kulturní komunitu. V uměleckém programu však chceme jít dál. Chceme posílit komunitu i jednotlivce v ní, prohloubit synergickou spolupráci s regionem a zahraničím, soustředit se na změnu přístupu, strategické vize a dlouhodobá dědictví.

Evropská dimeňze

014 Plánované činnosti, jejichž cílem je:

- **Přispívat ke kulturní rozmanitosti Evropy, mezikulturnímu dialogu a většímu vzájemnému porozumění mezi občany Evropy;**
- **zdůrazňovat společné aspekty evropských kultur, evropského dědictví a historie, jakož i evropskou integraci a aktuální evropská témata;**

Evropa a její hodnoty se zrodily z dialogu: Evropa z dialogu kultur, Evropská unie z dialogu geopolitických zájmů a obě entity souběžně z dialogu základních hodnot. Poslední roky ale dialogu příliš nepřály: pandemie postavila nové hranice mezi státy i mezi lidmi navzájem, vlády přestaly podporovat kulturu, která je základem individuálního i společenského bytí, a na hranicích EU vypukla válka imperiální povahy, o níž jsme si mysleli, že v Evropě již nemůže mít místo. Hodnoty, bez nichž dialog nemůže existovat, se zatřásly v základech. To ale nemůže být důvod, abychom se o dialog a jeho rozvoj i nadále nesnažili. Právě naopak. Liberec proto nabízí dialog, který zároveň sám potřebuje. Co konkrétně tedy pro Liberec znamená „kulturní rozmanitost Evropy, mezikulturní dialog a větší vzájemné porozumění mezi evropskými občany“?

Zkušenost, kterou již máme, kterou chceme sdílet s ostatními a i dále rozvíjet, je naše soužití v rámci **Trojzemí**, potažmo v rámci **Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa**, nejstaršího euroregionu ve střední Evropě. Němci, Poláci, Češi či Lužičtí Srbové zde žijí pospolu již od středověku a nově toto kosmopolitní společenství obohacují i Vietnamci, Ukrajinci a další národnosti. Druhá světová válka a následný ideologický konflikt západních demokracií a východních totalit postavil mezi jednotlivé státy i národnosti vysoké zdi, které se začínají zcela v souladu s naší vizí prolamovat. Přestáváme na sebe nahlížet jako na cizince, vnímáme se jako sousedé a přátelé. Společně vytváříme prostor, v němž historii nepíše hrstka domnělých hrdinů. Zkušenost dialogu v Trojzemí nabízíme celé Evropě. A to prostřednictvím platformy „Tripoints“ spojující další evropská

i neevropská „Trojmezí“. Nezapomínejme, že tato místa se v klidných časech stávají přirozenými body porozumění a spolupříteli, ale v době krizí naopak potenciálními křižovatkami střetů. Trojmezí často bývají nenápadná místa, která se pro svou strategickou polohu zapisují do dějin. Třeba **Schengen**, jenž se stal synonymem svobodného prostoru a pohybu.

Ač i **Trojzemí** bývá vnímáno jako území, kde hranice nehrají žádnou roli, kde se lidé většinou nějakým způsobem domluví, i když jazykem sousedů hovoří špatně nebo vůbec, neznamená to, že je územím bezkonfliktním. Za všechny uvedme příklad hnědouhelného dolu Turów, umístěného jen pár kilometrů od Liberce, kde se v době mezinárodního česko – polského sporu o ekologických následcích těžby objevovaly nápisy zakazující českým návštěvníkům vstup do polských provozoven. Jako by se tu najednou formálně navrátili dřívější hranice. Dialog a přátelství se tedy mohou velmi rychle proměnit v mimoběžné monology. A také v bariéry, které obvykle rostou daleko rychleji, než se pak bourají. Spor, který je všemi třemi entitami vnímán jako národní a politický, se nakonec dostal až Soudnímu dvoru EU, což v důsledku přineslo jeho čtvrtý rozměr – nedůvěru v EU a evropské instituce, jimž často schází detailní znalost místního kontextu. Což je obecný pocit, který akcentují i obyvatelé jiných koutů EU. Odpovědi, cesty či řešení budeme hledat společně s kandidátskými i partnerskými městy prostřednictvím sérií **European Dialogues** a **Triplicity** na téma evropské identity, integrace a subsidiarity.

Těsné sousedství s Polskem pro nás samozřejmě znamená více než jen spolupráci v rámci Trojzemí. Česko je společně s Polskem, Slovenskem a Maďarskem členem **Visegrádské skupiny**. Považujeme za důležité se ptát, kam spolupráce zemí V4 směřuje, a to zejména v souvislosti s oklešťováním principů právního státu a omezováním lidských práv nejen ve střední Evropě, ale i v celé EU či v nečlenských státech. Proto společně s EHMK **Wroclaw 2016** a **Trenčín 2026** a kandidátskými městy ze zemí V4 vytvoříme fórum pro dialog s občanskou společností, kde se bude diskutovat o problémech na regionální, středoevropské a východoevropské úrovni a pokusíme se nalézt jejich řešení prostřednictvím umění a kultury.

Pro Liberec je hledání dialogu nebo nalezení dialogu základním cílem. Nejenom **válka na Ukrajině** nás ale staví před otázku, jak správně reagovat, když dialog selže. Spontánní solidarita, jakou projevily mnohé evropské země, které okupované Ukrajině nabídly

okamžitou konkrétní pomoc a podporu, přichází obvykle v prvním sledu. Solidarita je totiž jednou ze základních hodnot sjednocené Evropy. Ale nepochybně dokáže narazit na své vlastní limity. Má člověk jako racionální bytost vůbec sílu a možnosti věnovat dlouhodobou pozornost problémům jiných? Jak rychle se solidarita přelije do očekávatelné fáze lhůstivosti? Těžko říct. Evropa už ale nebude stejná. I proto je naším cílem zapojit ukrajinskou, běloruskou i ruskou komunitu a prostřednictvím jednotlivých aktivit je pozvat k vzájemnému dialogu s českou či středoevropskou společností. Jednou z cest je program rezidencí **EUhotel** zaměřený právě na umělce a umělkyně původem z Ukrajiny, Běloruska a Ruska. Dalším konkrétním příkladem je spolupráce s běloruskou umělkyní **Rufinou Bazlovou**, která povede workshopy v rámci **Jazykové izolace**. Situace v roce 2028 bude samozřejmě odlišná od dnešních dní, ale relevantní otázky nepochybně zůstanou. Stejně tak jako Culture Action Europe „chceme, poté co se na evropský kontinent navrátila válka, znovu potvrdit, že kultura je klíčem k budování demokratických společenství založených na dialogu a podpoře míru“.

Ústředním tématem této kapitoly jsou **hodnoty sdílené v evropském prostoru**. Jsme si vědomi toho, že hodnoty jako axiom zůstávají, ale způsob jejich vnímání se s časem proměňuje. Mír – až do 24. února 2022 jako slovo málem klišé, ale dnes rezonující se stejnou dynamikou jako před 80 lety. Nebo volný pohyb. Před březnem 2020 tak samozřejmě věc, kterou ale dokázal COVID-19 velmi rychle transformovat v silná omezení. Události posledních tří let tak současné generace, které ještě nedávno žily v zdánlivě neměnných jistotách, přiměly otevřít oči a přemýšlet o odpovědnosti za svět a za své bližní. Toto vše budeme zkoumat a akcentovat ve spolupráci s našimi mezinárodními partnery, konkrétně např. v projektech **Fortification Pilgrimage**, **Tripoint Residencies**, **Everyday Heroes** nebo **European Values Hiking Trial**.

Ve výše uvedeném kontextu tedy společně s našimi partnery otevíráme následující klíčová témata:

- 1. Jazyk a komunikace** Oblast Trojzemí je specifická tím, že se místní obyvatelé spolu nějak domluví i bez porozumění druhého národního jazyka, a to buď na základě znalosti základních výrazů a pomocí posunků, anebo univerzální angličtinou. To ale stačí jen pro žití vedle sebe, nikoli společně. Část obyvatel Trojzemí se proto učí jazyk svých sousedů na bilingvních školách, české děti navštěvují mateřské školy v Žitavě apod. Tyto aktivity bude Liberec2028 podporovat a rozvíjet, a to zejména v rámci programového vrcholu **Skrze a za jazyk**. V rámci Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa, konkrétně v okrese Budyšín, se hovoří minoritním, ale stále živým jazykem – lužickou srbštinou, jediným slovanským jazykem přítomným na území Německa. Otevřením a prohloubením dialogu s lužickosrbšskou menšinou podpoříme jazykovou a kulturní diverzitu nejen oblasti Trojzemí, ale také evropskou, kde je otázka vztahů velkých jazyků, jakožto globálních komunikačních prostředků, a jazyků malých či minoritních velmi aktuální. Uprchlíká krize 2015, COVID-19, válka na Ukrajině ukazují, že je stále nutné klást důraz na digitální gramotnost. V souvislosti s tím také vnímáme problematiku postupného přesunu mezilidské komunikace do online prostoru. Tomuto se věnujeme např. v projektu **Digital Culture Forum**.

- 2. Environment** Hory, lesy a hraniční řeka Nisa, protékající mj. městy Liberec, Žitava a Zhořelec, polským i německým, jsou společným jmenovatelem celého Trojzemí. Na rozdíl od jazyků obyvatelé všech tří zemí nerozdělují. Lesy a hory jsou místem, kde se hranice a příslušnost k národu či národnosti stírají. Okolní příroda však přináší otázky související s overtourismem. Musíme se také vrátit k otázce sporu ohledně dolu Turów, která ovlivňuje nejen přátelské vztahy mezi sousedy, ale dotýká se především otázek ekologie a udržitelnosti regionu. Dále si uvědomujeme, že programové i investiční aktivity je třeba nahlížet i z pohledu principů udržitelnosti (zelené střechy, energetické alternativy, recyklace či nulový odpad). Toto vše rozvíjíme v programovém vrcholu **Skrze a za cykly**.
- 3. (EU) identita a sounáležitost** Krizové situace posledních let prověřují hodnoty evropské sounáležitosti a postoje jednotlivých členů evropské společnosti k soudržnosti a skutečným hodnotám evropské identity. Jak se proměnil vztah nejen české společnosti k Evropě a evropanství? Toto budeme zkoumat například ve společném dialogu s městy Braga a Clermont-Ferrand, reprezentujícími státy, které do EU vstoupily v jinou dobu a za jiných okolností. V roce 2024, v roce dvacetiletého výročí vstupu ČR do EU se společně s našimi partnery vydáme v harmonii těla a ducha na **European Values Hiking Trial**. Liberec svým přístupem Evropě a Evropanům vzkazuje, že bychom měli být aktivními občany, kteří se nespolehají na to, že odpovědnost za sebe a své bližní převezme na svá bedra někdo jiný. Proto je naším cílem revitalizovat význam hodnoty solidarity a sounáležitosti a zkoumat prostřednictvím kultury nové cesty k vzájemné blízkosti a lidskosti. Solidarita nekončí, pokud společnost kultivuje respekt k druhým, posiluje svou schopnost naslouchat jim a komunikuje s nimi jako rovný s rovným. I proto zveme naše partnery – lokální, regionální, evropské i mimoevropské, aby se účastnili cyklů setkání v rámci **European Dialogues** a **Triplicity**.

- **představovat evropské umělce a zviditelňovat nadnárodní partnerství a spolupráci s aktéry nebo městy v různých zemích, popřípadě i s dalšími městy, jež jsou držiteli titulu.**

Nejen evropské umělce představíme prostřednictvím programových i participativních aktivit vzešlých z mezinárodní spolupráce, a to již stávající i budoucí. Mezinárodní umělce a umělkyně budeme zapojovat v rámci platformy, v nichž jsou Liberec a liberečtí občané a organizace aktivní. Konkrétně:

- 1. V rámci Trojzemí** Přeshraniční spolupráce v oblasti Trojzemí je zcela přirozenou. Spolupráce s polskými i saskými městy, zejména Bogatyní a partnerskou Žitavou, ale také s polským i německým Zhořelcem existuje dlouhodobě a projekt Liberec2028 již bude rozvíjet. Žitava má zkušenost kandidáta na EHMK 2025, německý Zhořelec kandidoval na EHMK 2010, proto místní umělce zapojíme i z této perspektivy. Kromě účasti kulturních aktérů v programu Liberec2028 se bude také jednat o zapojení obyvatel do participativních aktivit.
- 2. V rámci Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa** Liberec je zakládajícím členem, nepsaným hlavním městem i přirozeným centrem tohoto euroregionu. Jde o širší region než Trojzemí, důležitý pro silné zapojení kulturních aktérů ze všech tří zemí,

stejně jako klíčová spádová oblast pro zapojení publika. Účast města a zemského okresu Budyšin v daném euroregionu přináší do kontextu Liberec2028 téma lužické srbštiny a Lužických Srbů. Do tohoto rámce také patří „Dohoda o spolupráci mezi městy Liberec a Jelenia Góra“, zavazující se mj. ke „spolupráci při kandidatuře statutárního města Liberec na Evropské hlavní město kultury 2028“, která byla podepsána 11. 2. 2022.

- 3. Prostřednictvím spolupráce s ostatními polskými a německými partnery** Spolupráce s německými a polskými partnery samozřejmě bude přesahovat výše uvedená partnerství. Na saské straně jsou našimi partnery zejména v Drážďanech, Lipsku či Saské Kamenici, tedy městech aktivních v rámci „Kreativního Saska“. Na polské straně chceme navázat partnerství s Vratislaví, která podobně jako Saská Kamenice patří do rodiny EHMK. Kromě Vratislavi navážeme spolupráci s kandidátskými městy na EHMK 2029. Spolupráce partnerských regionů Liberecký kraj, Sasko a Dolnoslezské vojvodství je pro nás další cestou k zapojení umělců z daných zemí z Německa či Polska.
- 4. V rámci institucionální spolupráce** Institucionální spolupráci máme na mysli spolupráci mezi projektovými partnery zapojenými do procesu souvisejícího s Liberec2028. Jedná se o koprodukcí, mezinárodní koučink, účast na workshopech nebo jejich pořádání, práci s publikem, sdílení příkladů dobré praxe aj. Mezinárodní spolupráce byla jedním z klíčových kritérií pro výběr dané iniciativy či projektové ideje do přihlášky a k další případné podpoře ze strany Liberec2028. Konkrétní zapojené mezinárodní umělce a organizace uvádíme v kapitole Kulturní a umělecký obsah.
- 5. Prostřednictvím spolupráce s partnerskými městy a kraji** Spolupráce s partnerskými městy je jednou z cest jak realizovat mezinárodní přesah. Kromě již výše uvedené Žitavy, Saska a Dolnoslezského vojvodství je pro nás klíčová spolupráce s bavorským Augsburgem. Augsburg je s Liberem velmi úzce spojen na historické bázi – právě do této bavorské oblasti byla jako výsledek 2. světové války odsunuta velká část původních německých obyvatel Liberce. Augsburg je pro nás také klíčový tým, že je partnerským městem francouzského kandidátského města Bourges. Augsburg také má – podobně jako Žitava – zkušenost kandidáta na EHMK, tentokrát na rok 2010 (podobně jako německý Zhořelec). Obyvatelé obou měst se v naprosté synergii s konceptem této přihlášky setkávají prostřednictvím **Kulturních dnů DIALOG**, jež se konají od roku 2005 každé dva roky střídavě v obou partnerských městech. V roce 2022 se **Kulturní dny DIALOG** konaly v Liberci a kromě výstavy Maxe Kaminského v Oblastní galerii Liberec nebo diskuze se studenty Gymnázia F. X. Šaldy na téma „Měli by být 18letí posílání do války?“ jsme společně otevřeli open air výstavu **Turistická stezka evropských hodnot**, pořádanou sdružením Europa-Union Bayern e.V. a Německo-českou společností Augsburg. Pro roky 2024, 2026 a 2028 připravujeme program, který linku týkající se Evropy, evropanství a společných hodnot ještě posílí. V rámci projektu Liberec2028 také posílíme spolupráci s ukrajinskou Vinnytskou oblastí a švýcarským kantonem St. Gallen, partnerskými regiony Libereckého kraje.
- 6. Prostřednictvím spolupráce s EHMK a kandidátskými městy** Konkrétní spolupráci s EHMK i kandidáty

popisujeme níže. Zde bychom rádi podotkli, že zkušenosti tzv. „ECoC family“ i různý přístup kandidátských měst jsou pro nás velkou inspirací. Důležitá je pro nás také spolupráce v českém kontextu, a to jak s Plzní 2015, tak s ostatními kandidáty na titul EHMK 2028. Pokud jde o spolupráci s neúspěšnými kandidáty, jsme kromě výše zmíněné Žitavy, německého Zhořelce či Augsburgu v kontaktu i s jinými městy, a to zejména prostřednictvím mezinárodní sítě Culture Next.

- 7. Prostřednictvím spolupráce v rámci mezinárodních sítí** Mezinárodní sítě vnímáme jako důležitou součást mezinárodní spolupráce, nicméně je třeba si přiznat, že zkušenost lokálních kulturních aktérů se zapojením do mezinárodních sítí zatím není příliš vysoká. Máme v plánu ji projektem Liberec2028 podporovat, např. prostřednictvím grantů na mobilitu a mezinárodní spolupráci. Kromě výše zmíněné Culture Next, již je Liberec členem, jsou Liberec2028 nebo místní organizace aktivní v následujících sítích:
 - město Liberec je členem International Association of Puppet Friendly Cities (AVIAMA)
 - Oblastní galerie Liberec – Lázně je členem International Council of Museums (ICOM)
 - Fakulta umění a architektury Technické univerzity v Liberci je členem European Association for Architectural Education (EAAE)
 - Naivní divadlo je členem Union International de la Marionette (UNIMA)
 - iQLANDIA je členem European Network of Science Centres and Museums (ECSITE)
 - Tým Liberec2028 se v květnu 2022 aktivně účastnil jednání TransEuropeHalles konaném v Praze
 - Liberecká kulturní Strategie je poučená přístupem Agenda 21 pro kulturu
- 8. Prostřednictvím spolupráce s ambasádami, zastoupeními, kulturními instituty** Spolupráce s ambasádami, zastoupeními a kulturními instituty vybraných zemí je pro kandidaturu Liberce i následnou realizaci EHMK velmi podstatnou. Spolupráce se uskuteční jak individuálním oslovením, tak přes českou pobočku EUNIC, jejímiž členy jsou např. Goethe Institut, Polský institut, Institut français, Instituto Cervantes. Kulturní instituty podpoří konkrétní projekty, informují o probíhajících otevřených výzvách v daných zemích a též podporují mobilitu umělců, a to jak směrem do ČR, tak do zemí, které reprezentují, což napomůže posilování síťování jednotlivců i institucí. Spolupráce s francouzskými kandidáty je již nyní připravována za podpory Alliance française a Institut français.
- 9. V rámci spolupráce s nečlenskými státy EU** Fakt, že na EHMK 2028 také kandidují města z nečlenských států EU, otevírá prostor pro spolupráci zejména se zeměmi západního Balkánu. Doposud jsme navázali kontakt s městem Budva z Černé Hory. Nejen v souvislosti s aktuální situací na Ukrajině nabývá na ještě větší důležitosti spolupráce s organizacemi a aktéry ze zemí Východního partnerství či Ruska (zejména těch organizací, které byly, jsou a budou nuceny z důvodu represivní politiky Rusko opustit). Jedná se např. o asociaci Otkrytoje prostranstvo / Open Space, která v současné době sice stále provozuje své aktivity i v Rusku, ale hlavní sídlo přemístila do estonského Tallinnu.

O15 Strategie pro vzbuzení zájmu široké evropské a mezinárodní veřejnosti.

„Liberec. Co to je? Kde to je? Chci tam jet? Jak tam jet? Proč tam jet?“

Liberec. Periferie státu, ležící v polostíně – reálném i metaforickém, tvořeném horskými hřebeny s architektonickou dominantou Ještědem. Cestu k Liberu si ve svých fejetonech i fyzicky našli dva skvostní čeští spisovatelé Jan Neruda a Jaroslav Rudiš. Budou je následovat i další lidé? A jak skloubit rozvoj cestovního ruchu s fenoménem víkendového over tourismu, který trápí Jizerské hory?

Stejně jako třeba partnerský francouzský Clermont-Ferrand, který témuž zatížení čelí v kontextu Massif Central. Budeme tedy podporovat a šířit myšlenku udržitelného cestovního ruchu a slow tourismu.

Od počátku kandidatury vnímáme Liberec2028 jako projekt evropský. Víme, že je třeba cílit jak na domácí, tak i na mezinárodní veřejnost. V první řadě jsou to samozřejmě obyvatelé Trojzemí: již ve stokilometrovém perimetru od Liberce jsou tak našimi přirozenými partnery obyvatelé měst Žitava, německý i polský Zhořelec, Budyšin, Jelení Hora nebo Boleslavec. V perimetru 200 km se již protínáme s publikem z Vratislavi či Saské Kamenice, které má či bude mít vlastní zkušenost s realizací EHMK. A také Drážďany. Stále ještě dostupný perimetr 300 km zasahuje Lipsko, Berlín či Poznaň. A v perimetru do 500 km pak nabízí další klíčová města spojená s pořadatelstvím či kandidaturou na EHMK, jako jsou např. Bad Ischl, Hannover, Hildesheim, Magdeburg, Norimberk, Štětín, Linec, Lodž, Katowice, Varšava, Krakov, Trenčín, Nitra nebo Žilina. Je tedy evidentní, že Liberec je díky své geografické poloze zajímavým zejména pro návštěvníky nejen z České republiky, ale i z Německa, Polska, Rakouska či Slovenska.

Cílovou skupinou pro nás budou i obyvatelé dalších kandidátských EHMK 2028, tedy z Francie a z jedné nečlenských zemí EU. A v kontextu evropských kulturních měst i Polsko, které přebírá štafetu pro rok 2029, a zájem spolupráce a výměn tedy bude oboustranný. Plánujeme také oslovit obyvatele partnerských regionů či měst, zejména německého Augsburgu, který je – jak zmiňujeme výše – zároveň partnerským městem jednoho z francouzských kandidátů, Bourges; s oběma plánujeme rozvíjet sérii **Triplicity**.

Fundamentálním principem našeho konceptu je dialog. A jsme naprosto přesvědčeni, že nabídkou otevřeného dialogu vzbudíme zájem i těch, kteří o EHMK jako takovém nikdy neslyšeli nebo se vůči němu zatím staví nedůvěřivě, protože o něm nemají dost informací. Zájem široké evropské a mezinárodní veřejnosti samozřejmě vyvolá náš program, postupně se rozvíjející k roku 2028 a pokračující i v letech následujících. Kromě projektů popsaných v kapitole 2 připravíme i putovní instalaci z materiálů typických pro liberecký region, jakými jsou dřevo a sklo; tuto instalaci představíme v letech příprav na daný rok v některých z vybraných měst. Chceme využít také „poeziomatů“ nebo informačních panelů, instalovaných ve vybraných městech, jimiž chceme zvát k návštěvě našeho města a regionu.

Zužitkujeme také potenciál stávajících návštěvníků Trojzemí či libereckého regionu, kteří sem z celého světa míří zejména kvůli sklu (Křišťálové údolí), architektuře a památkám (Zhořelec) nebo lázeňství (česko-polská část Trojzemí). Ukážeme jim, že má smysl spojit jejich návštěvu i s Liberem a aktivně se zúčastnit některé z aktivit pořádaných v rámci EHMK.

Pokud jde o samotnou kampaň, klíčová pro nás bude komunikace v několika jazycích. Kromě češtiny a angličtiny to bude samozřejmě také němčina a polština, a to již v přípravné fázi. Z tohoto důvodu připravujeme program podpory jazykového vzdělávání pracovníků a pracovník ve službách. A dále vzdělávací balíček zaměřený na pohostinnost.

Budeme podporovat různé formy dopravy s důrazem na vlakovou, alternativy ovšem nevyjímáme. Liberem prochází poutní cesta **Via Sacra** propojující celé Trojzemí, máme proto v plánu oslovit i ty, kteří preferují duchovní cestu krajinou a v roce 2028 si jako cíl své pouti vyberou právě Liberec a okolí. Naší unikátní příležitostí je propojovat kulturu, přírodu a sport. Pro návštěvníky vytvoříme zvýhodněné balíčky, a to jak ve spolupráci s vybranými dopravci, tak samozřejmě s místními partnery. Rozšíříme také možnosti využití regionální vlakové jízdenky existující již v dnešní době.

Nejen v souvislosti s pandemií COVID-19 se zaměříme na zprostředkování programu Liberec2028 i těm, kteří se do Liberce v daný rok vydat nemohou nebo dají přednost **možnosti necestovat**. Bude-li to z podstaty akce možné, budeme aktivitu streamovat a nahrávat, databáze nahraných akcí pak bude přístupná za daných podmínek každému, kdo bude mít o virtuální účast na ní zájem.

O16 Propojení kulturního programu s kulturními programy dalších EHMK měst.

Spolupráce s EHMK a s kandidátskými městy má více úrovní. V první řadě jsme v kontaktu s vybranými minulými a se současnými i budoucími EHMK. Kontakty jsme vytvořili prostřednictvím setkávání na aktivitách spojených s EHMK, témata jsme rozváděli během společných videohovorů. Významným zdrojem pro spolupráci, inspiraci a výměnu zkušeností je pro nás členství v mezinárodní síti Culture Next, kde mezi naše partnery patří nejen vítězná EHMK, ale také kandidátská města z předchozích let.

Ne se všemi EHMK či kandidátskými městy je samozřejmě možné připravit společné projekty, a to z důvodu rozdílných konceptů, témat, harmonogramů přípravy nebo realizace daného EHMK. Zůstaneme-li v obecné rovině, je pro nás velice inspirativní, jakým způsobem některá EHMK reagují na aktuální události v dané zemi, Evropě, ve zbytku světa. Ať už jde o pandemii COVID-19 a aktuálně i ruskou okupaci Ukrajiny. V obou případech je nám velkým vzorem **Kaunas** jako litevské **EHMK 2022**. Šest let do roku 2028 je dlouhá doba na dojednání konkrétní spolupráce, ale Kaunas je pro nás inspiračním bodem hned v několika následujících oblastech: umět flexibilně řešit

nenadále situace, transformovat otázku evropských hodnot v konkrétní podobu a také spojovat lidi z různých koutů Evropy, ať už EU či nikoliv, a to například prostřednictvím své konference European Capital of Culture Forum.

Právě takový typ otevřených akcí umožňuje setkávání a výměnu zkušeností s ostatními EHMK a kandidátskými městy – například Kultuurikompass Forum v Tartu. S týmem **Tartu 2024** jsme konzultovali jejich přístup a konkrétní kroky v otázkách spojených s ekologicky zodpovědným kulturním managementem, jejich „Guidelines for Organising Environmentally Friendly Events“ jsou inspirací pro vytvoření podobného dokumentu pro Liberec2028, který budeme aplikovat například v projektu **Event(t) Redefined**. Další inspirací v otázkách ekologického a udržitelného přístupu k organizaci aktivit i k pojetí EHMK jako celku jsou pro nás **Bodø 2024** a **Oulu 2026**.

Geograficky nejbližší budoucí EHMK je pro Liberec **Chemnitz 2025**. Již v roce 2022 se cyklisté z Liberecka zúčastnili akce European Peace Ride pořádané právě tímto saským EHMK. Technické muzeum Liberec spolupracuje s bývalým tramvajovým depem Tram Depot Chemnitz na projektu Garage Campus. Maker Faire Saxony v Saské Kamenici zase bude partnerem našeho projektu **Handy Wo*Men**. Se spolkem NUN – neue unentd_ckte narrative Chemnitz budeme spolupracovat v rámci programových bloků **Jazyková izolace** a **Redefinování hrdinové**.

Geograficky blízká Liberci je samozřejmě **Plzeň 2015**, s jejíž nástupnickou organizací DEPO2015 budeme společně připravovat např. **Light Festival** či **Mural Festival**. Tým Liberce je též v kontaktu s některými členy přípravného a realizačního týmu Plzeň 2015, s nimiž řeší otázky dobré i špatné praxe, které EHMK nezbytně provázejí.

V roce **2023** bude jedním z EHMK řecké město **Eleusis**. Kromě spolupráce v rámci Culture Next jsme se domluvili na spolupráci v oblasti nového cirkusu či site-specific projektů. Libereckým umělcům a kulturním aktérům Eleusis nabídne zapojení se do uměleckých rezidencí, účast na Festival Academy i do dalších otevřených výzev.

Společná jednání a setkání se uskutečnila také se zástupci **Salzkammergut 2024**, projekty plánované v rámci našich programových bloků **Pulsující město**, **V září reflektorů** či **Urbanistický mýtus** budou rozvíjet některé z projektů realizovaných v rakouském EHMK nebo na ně vnitřně navazovat.

Ve spolupráci s **Wroclaw 2016/Strefa kultury** a **Trenčín 2026** zorganizujeme sérii kulatých stolů na polské, slovenské i české straně, pozveme aktivisty a místní aktéry, aby diskutovali o problémech v rámci střeoevropského a východoevropského regionu a pokusili se nalézt jejich řešení prostřednictvím umění a kultury.

Se zástupci **Leeuwarden-Friesland 2018** jednáme o konkrétních formách reflexe jejich projektu „deset let poté“ v Liberci.

Kromě EHMK samozřejmě spolupracujeme s kandidátskými městy, a to v první řadě s městy francouzskými:

→ Společně s **Bourges Cher Centre Val de Loire 2028** jsme se již v roce 2022 zapojili do oslav Dne Evropy, další spolupráce se bude odehrávat zejména v oblasti kultury angažované v otázkách klimatických změn. Pracujeme též na společném dialogu partnerských měst Augsburg-Bourges-Liberec.

- S týmem **Bastia-Corsica 2028** budeme společně rozvíjet zejména témata spojená s jazykem, otázkami vícejazyčnosti, tzn. programový vrchol **Jazyková izolace**.
- S týmem **Clermont-Ferrand Massif Central 2028** jsme jednali osobně během jejich návštěvy v Liberci, domluvili jsme se na následujícím:
 - Vzhledem k podobnému zaměření projektů **Reichenberger Zombie Business** (Liberec) a Les Manufactures 2028 (Clermont-Ferrand) obě kandidátská města navrhnu chartu, která vyzve všechna EHMK i kandidátská města, aby se v souladu se zásadami New European Bauhaus zavázala k principům „slow“ nejen pro rok, kdy budou EHMK, ale i pro roky následující.
 - Liberečtí loutkáři se zapojí do projektu Clermont-Ferrand Compagnies des Colporteurs.
 - Liberecký programový blok **Paměť krajiny** se netýká jen česko-německých vztahů, našli jsme i průniky s francouzskou stranou, které představíme v rámci výstavy European Resistance u Clermont-Ferrand.
 - Ateliér Mjolk inspiroval Clermont-Ferrand svými architektonickými instalacemi v krajině, v roce 2028 by se tak měl prezentovat i v oblasti Massif-Central.
 - Budeme spolupracovat v oblasti uměleckých rezidencí, a to v rámci našeho projektu **Fortification Pilgrimage** a uměleckých intervencí kolem poutní cesty do Santiaga de Compostela.
 - V rámci širších regionů podpoříme spolupráci mezi lázeňskými městy Vichy a na polské straně Jizerských hor, konkrétně v žánru open-air oper.
 - V neposlední řadě nemůžeme opomenout podobný charakter obou měst i okolní krajiny, pro rok 2028 pozveme umělce, aby připravili projekty, v nichž spolu budou komunikovat liberecký Ještěd a Puy-de-Dôme z Clermont-Ferrand.
- S **Montpellier 2028** budeme rozvíjet aktivity spojené s otázkou identity, blízkou oběma městům i regionům. Dále jsme se domluvili na spolupráci v oblasti rezidenčních pobytů a otázek urbanismu.
- S týmem **Périféeries 2028** jsme jednali osobně, a to v Kaunasu a poté během jejich návštěvy v Liberci. Výsledkem rozhovorů vedených s týmem i s libereckými kulturními aktéry je spolupráce v následujících oblastech:
 - Kultura a sport: Speciální edice festivalu **Sportfilm** v Seine-Saint-Denis, vytvoření rámce společných rezidenčních pobytů pro sportovce a umělce (navazujících na aktivity Kulturní olympiády), zapojení francouzské strany do projektu **Games Without Borders** v Liberci.
 - **Slow Fashion Days**: Odbornice na udržitelnou módu a ambasadorka Liberce2028 Kamila Boudová se představí v rámci francouzského programu.
 - Nový cirkus: liberečtí představitelé nového cirkusu se zúčastní workshopů a rezidencí pořádaných Akademií Fratellini.
 - Périféeries 2028 budou partnery v programovém bloku **Redefinování hrdinové**.
- Pokud jde o spolupráci s kandidátem **Reims 2028**, hovořili jsme o projektech zaměřených na téma smíření, ať už se jedná o usmířování směrem do minulosti (mezi Čechy a Němci, resp. Francouzi a Němci), nebo do současnosti a budoucnosti (zejména v souvislosti s válkou na Ukrajině a otázkou proměny

pohledu současné nejmladší generace na Evropu). Jde ale i proměny vztahů mezi židy a muslimy (ve spolupráci s libereckou knihovnou a synagogou a muslimskou komunitou v Remeši). Již spolupracující organizace Villa Nova (Remeš) a Naivní divadlo Liberec připravují nové projekty i pro rok 2028.

→ **Rouen Seine Normande 2028** a Liberec2028 se domluvily na spolupráci v oblasti vzájemné interakce mezi kulturou a přírodou (Seinou v Rouen a horami a lesy v Liberci), dále v podpoře vzdělávání a rozvoje (tradičních) průmyslů obou měst a jejich regionů, zejména textilu.

O spolupráci jsme také hovořili s portugalskými kandidátskými městy:

- **Azores 2027** a Liberec2028 se společně zaměří na téma vztahu kultury, společnosti a přírody, na jeho pozitivní i negativní dopady, a to například v rámci projektu Forest of fiction (Azores) nebo společného rezidenčního programu zaměřeného na toto téma.
- Se zástupci **Aveiro 2027** jsme hovořili o spolupráci v rámci jejich tematického nástroje Creative Change Academy podporujícího porozumění a podpory demokratických principů v měnícím se světě, nástroje Living Places Lab a zejména v projektu Prima podporujícího udržitelný rozvoj. Naivní divadlo Liberec se zapojí do projektu Rondas Animadas zaměřeného na loutková představení a workshopy. Jiné společné téma obou měst – společnost, kultura a sport – otevřeme v projektu Chain of Sports.
- **Braga'27** a Liberec se mohou vzájemně inspirovat v otázce společného soužití v rámci Euroregionů a přeshraniční spolupráce, projektů týkajících se novodobých brownfieldů ve vyprázdněných shopping malls, a to například v podobě rezidenčních pobytů. Hovořili jsme také o případném dialogu v rámci cyklu Triplicity mezi Libercem a partnerskými městy Braga a Clermont-Ferrand na téma evropské identity a integrace. Nabízí se též spolupráce v rámci projektů **Public Art Transport** (Liberec) a Connecting Commutes (Braga) nebo Creative and Media Arts Data Center (Braga) a **Digital Culture Forum** (Liberec).
- V roce 2028 bude vybráno jedno EHMK i z nečlenské země EU. S černohorským městem **Budva** jednáme o spolupráci v oblasti kultury a sportu.

Zápojení veřejnosti

Pro přípravu kandidatury Liberec2028 byl vytvořen komplexní plán participace, který obsahuje nástroje zapojení širokého spektra cílových skupin veřejnosti i stakeholderů ve městě i Trojzemí. Plán participace ztělesňuje hlavní svorník celé přihlášky: **Dialog**, reaguje na identifikovaný nedostatek komunikace a spolupráce a vytváří příležitost pro nová propojení ve městě. Navazuje také na způsob zapojení aktérů do přípravy kulturní strategie města, a to následovně:

- Vytvořili jsme nové participační platformy a využili již existující
- Absolvovali individuální rozhovory i skupinová setkání
- Setkávali jsme se fyzicky i online
- Sebrali jsme data ve spolupráci s partnery standardními i kreativními metodami

V roce 2028 bude k dispozici široká škála nástrojů pro zapojení cílových skupin publika, vždy s ohledem na jejich udržitelné využití pro existující organizace a sítě, které posílí své kapacity a kvalitu služeb pro své publikum či klienty. Navrhované participativní nástroje pro obyvatele v lokalitách vždy dbají na neinvazivní přístup v případě rozvoje kulturně komunitní nabídky a zároveň jejich využití pro udržitelný rozvoj participativní demokracie ve městě v úzkém sepětí s veřejnou správou.

017 Zapojení místních obyvatel a občanské společnosti do přípravy přihlášky a jejich zapojení do realizace akce v roce, pro nějž se titul uděluje.

Pozornost **široké veřejnosti** jsme získali pomocí hravé kampaně 1000 přání pro Liberec!, která byla realizována ve spolupráci s širokým spektrem partnerů ve městě, kteří mají dosah na obyvatele města i regionu. Dále participativním malováním vize města, otevřenou výzvou nebo dotazníkovým šetřením. Specificky jsme mapovali kulturní chování **žáků a studentů** ve městě. **Odborná veřejnost** byla do přípravy přihlášky zapojována systematicky v rámci Libereckého kulturního fóra a pracovních skupin. S **podnikateli** jsme jejich názory na rozvoj kultury ve městě sdíleli v rámci setkání střešních platforem i individuálních setkání. Kulturní potřeby a bariéry v přístupu ke kultuře různých **znevýhodněných skupin** byly zjištěny prostřednictvím znalosti odborných organizací veřejného a neziskového sektoru které s těmito skupinami pracují.

Široká veřejnost

→ **1000 přání pro Liberec!** Podle mezinárodních výzkumů je třeba pro změnu myšlení, která bude ve společnosti vidět, získat 3,5 % populace. V Liberci žilo v roce 2021 104 261 obyvatel, 3,5 % tedy představuje 3 128 obyvatel. Plánem pro nás bylo naklonit si symbolický tisíc respondentů pro 1. kolo, zbývajících 2 a půl tisíce pak přesvědčíme pro 2. kolo. Rozmístili jsme po městě 100 lapačů přání, do nichž mohli kolemjdoucí/návštěvníci/diváci/klienti vhodit svoje písemné představy o životě ve městě v roce 2028. Na kampani spolupracovalo více než 100 partnerů po celém městě v centru i na periferii. Veřejné kulturní instituce – divadla, muzea a galerie, mezinárodní festivalové venue Anifilm, Zoo Liberec, zdravotnická zařízení, domovy pro seniory, obchodní

domy, školy, Technická univerzita v Liberci, nezávislé scény, kavárny, restaurace, bazén, sportovní kluby. Podařilo se nám zpět získat **1648 lístků**. Přání nebyla cenzurována, všechna byla přečtena, operacionalizovaná do tematických klastrů a vyhodnocena. S podněty, které se týkají rozvoje města, bude pracovat samospráva ve spolupráci s osadními výbory. Přání budou zároveň vystavena jako vizuální a zvuková instalace ve spolupráci s galeriemi v městě. Nápadů na aktivity budou dále rozvíjeny, hlavní výstupy již byly předány odboru města s gescí strategického rozvoje a participace občanů. Kampaň 1000 přání pro Liberec! připravila přirozenou půdu pro kulturně komunitní nápady veřejnosti.

→ **Obraz města.** Aktéry i obyvatele města jsme na samý úvod příprav kandidatury vtáhli do diskuze o otázce Proč Liberec? Kromě racionální debaty jsme chtěli zachytit i emoce města. Facilitované rozpravy se 67 aktéry se uskutečnily na Libereckém kulturním fóru v prosinci 2021, následně proběhlo i participativní malování obrazu na téma emoce města. Během týdenního online streamu zadávalo publikum umělecké skupině Nevzdělanci podněty, které umělci reflektovali přímo na plátně. Akce se uskutečnila ve spolupráci s Oblastní galerií Liberec-Lázně. Malba zobrazuje vizi Liberce v roce 2028 a její tvorby se zúčastnilo 84 účastníků, kteří poskytli více než 3700 komentářů a návrhů pro vizi.

→ **Liberecké kulturní fórum.** V roce 2020 se uskutečnilo první Liberecké kulturní fórum, které se událo ve spojitosti s procesem tvorby Strategie kultury města. Zúčastnilo se ho 68 lidí. V prosinci 2021 se uskutečnilo fórum na téma kandidatura Liberce na Evropské hlavní město kultury, kterého se v Krajské vědecké knihovně zúčastnilo 67 lidí včetně zástupců celého Trojzemí. Liberecké kulturní fórum je diskuzní platforma otevřená široké veřejnosti.

→ **Poptávka publika po kulturním programu ve městě.** Mezioborový tým Technické univerzity v Liberci (TUL) připravil sondu do kulturní poptávky a nálady ve městě. Šetření se zúčastnil vzorek 250 respondentů, kteří poskytli 800 podnětů.

Odborná veřejnost, jednotlivci i organizace

Vytvořili jsme následující **pracovní skupiny**: Kulturní a umělecký program (široce otevřená diskuzní skupina viz zapojení místních umělců a kulturních organizací), Mezinárodní spolupráce (vybraní experti z místní i mezinárodní komunity), Marketing a komunikace (odborníci z města a regionu), téma zapojení veřejnosti jsme pak komunikovali s platformami, které jsou v kontaktu s různými cílovými skupinami, školami, znevýhodněnými skupinami apod. Skupiny se scházely v pravidelném měsíčním rytmu od ledna do června 2022. Opakovaně se všech cílových skupin zúčastnilo 60 aktérů, kteří dohromady věnovali řádově 500 hodin volného času. Byla také realizována opakovaná individuální setkání s více než 40 klíčovými aktéry ve městě k diskusi o jejich potřebách a navrhovaných projektech a společné setkání „**Project Machine**“, které umožnilo vzájemnou diskusi o projektech navržených v Open Callu.

Diskutovali jsme se zástupci podnikatelského inkubátoru Lipo.ink, zástupci Hospodářské komory i regionální pobočky agentury CzechInvest o **potřebách a zájmech podnikatelského sektoru ve městě** a roli kultury pro jejich podnikání, která se týká např. udržení talentů ve městě, a jejich potenciálních motivací podpory EHMK.

Marginalizované skupiny

Pro spolupráci jsme získali řídicí orgán **Komunitního plánu sociálních služeb**, poradní orgán Rady města Liberec, který nám pomohl oslovit díky stálým pracovním skupinám více než 110 neziskových organizací, které se věnují znevýhodněným a marginalizovaným skupinám ve městě. Ve spolupráci s vedoucími pracovních skupin jsme zjistili potřeby marginalizovaných skupin i bariéry dostupnosti kultury ve městě, abychom na to mohli adekvátně reagovat.

Zároveň jsme dbali na **společensky odpovědné zadávání zakázek** a nakládání s veřejnými zdroji. Lapače přání pro kampaň 1000 přání pro Liberec! jsme vytvořili ve spolupráci s chráněnou dílnou TULIPAN, která zaměstnává lidi se sníženými pracovními schopnostmi, a zapojili dobrovolníky z řad seniorů, kteří spolupracují s Komunitním střediskem KONTAKT. Do kampaně 1000 přání jsme zapojili i Základní a Mateřskou školu logopedickou nebo centrum pro pohybové a mentálně postižené Jedličkův ústav. Ambasadorkou Liberec2028 je Markéta Pechová, která jako první handicapovaná plavkyně na světě překonala kanál La Manche, a to v čase 12 hodin a 31 minut.

Školy a Technická univerzita v Liberci

Záleželo nám na získání pozornosti celého spektra žáků a studentů místních škol, účast na všech aktivitách byla ovšem dobrovolná, záleželo na zájmu a sympatiích k projektu.

Mezifakultní tým univerzity realizoval v rámci analytické části **focus groups a dotazníkové šetření**, které získalo zpětnou vazbu od studentů univerzity ke kulturní nabídce ve městě a motivací a bariér v návštěvě kultury ve městě. Pro dotazníkové šetření se podařilo získat vzorek asi 14 % studentů. Z diskuze se zástupci univerzity mj. vyplynulo, že město Liberec a TUL dostatečně systematicky nespolečně spolupracují. Univerzita se proto stala členem spolku Liberec2028, její zástupci se pravidelně účastnili pracovních skupin i kulturního fóra, mezioborový tým byl zapojen do kvantitativního mapování kulturních a kreativních odvětví v Liberci v rámci přípravy Strategie, podílel se na přípravě indikátorů Strategie a bude nositelem monitoringu a evaluace projektu.

6 základních a 11 středních škol, které sídlí v různých částech města, se zapojilo do kampaně **1000 přání pro Liberec!** V rámci hodin občanské výchovy, historie, výtvarné výchovy, o přestávkách i doma s rodiči měli děti a studenti možnost zamyslet se, jaký program by ve městě chtěli vidět, jak by chtěli proměnit své okolí a jaká jsou jejich vlastní osobní přání a sny. Díky zapojení škol jsme se dozvěděli, co si přeje více než 600 žáků a studentů, kteří budou v roce 2028 dynamickou mladou generací, jež bude hýbat městem i regionem.

Přímo ve spojení s kandidaturou se v červnu 2022 uskutečnil 14hodinový „hackathon“ **Liberec patří mladým!**, který dal prostor týmům středoškoláků a studentů univerzity, aby zapojily svou kreativitu a pozvedly město Liberec v lepší místo, kde všichni žijeme. Pomocí metody Design Thinking bylo řešeno šest výzev od digitalizace v kultuře až po tradiční řemeslo. Organizátorem akce bylo inovační centrum DEX Innovation Centre.

Obsah přihlášky čerpá také z výstupů **Liberec Ideathonu 2022**, který pořádala regionální pobočka státní agentury

na podporu podnikání CzechInvest společně s Agenturou regionálního rozvoje ARR ve spolupráci s krajským podnikatelským inkubátorem Lipo.ink, TUL a Kanceláří architektury města. Téměř šedesát studentů středních škol z Libereckého kraje a Technické univerzity v Liberci řešilo v rámci tématu snížení negativních dopadů na životní prostředí v regionu úspory energií v budovách, dopravní situaci v Liberecko-jablonecké aglomeraci nebo využití otevřených dat.

V rámci společensky **zodpovědného zadávání** pak občerstvení a servis pro setkání kulturních aktérů Project Machine připravovali studenti Střední školy gastronomie a služeb v Liberci.

Aktivity a projekty, které jsme připravili pro zapojení obyvatel a podporu myšlenek participativní demokracie

Město Liberec v současnosti využívá škálu nástrojů, jimiž zapojuje širokou i odbornou veřejnost do rozvoje města a na podporu aktivit občanské společnosti. Město realizuje **Místní Agendu 21**, pro přípravu koncepčních dokumentů běžně ustavuje pracovní skupiny a vytváří příležitosti pro konzultaci s veřejností. Veřejnost je také zapojována různými způsoby do přípravy městských investičních projektů, zejména rozvoje veřejných prostranství ve spolupráci Kanceláře architektury města a Odboru strategického rozvoje a dotací.

Mimo standardní dotační programy pro jednotlivé oblasti včetně kultury město podporuje participativní rozpočet **Tvoříme Liberec v hodnotě 200 000 EUR**. Je realizován ve spolupráci s platformou D21 a slouží pro drobné investiční projekty iniciované veřejností, které zlepšují veřejný prostor v lokalitách města. Participativní rozpočet bude dále rozvíjen tak, aby ve městě mezi sebou nesoutěžily jednotlivé části města, ale projekty v jednotlivých lokalitách. Participativní rozpočet je tak prvním nástrojem města, který cílí na rozvoj lokalit. Ve městě s 35 místními částmi také existuje **15 osadních výborů**, poradních orgánů zastupitelstva, které vznikají zdola, pokud se občané spojí v zájmu řešení místního problému. Do budoucna má město v plánu rozvoj systematictějšího pokrytí prostoru města lokální správou, potenciálně i s vlastním rozpočtem, který bude určen na rozvoj komunit v lokalitách a podporovat místní iniciativu zdola. Rozvojem finančních i koordinačních nástrojů chce reagovat na nerovnoměrný rozvoj částí města.

Energie Evropského hlavního města kultury bude v kontextu výše zmíněného využita k podpoře a udržitelného rozvoje lokalit následovně:

- Inovativního programu pro komunity,
- prezentace aktivit a možností setkávání v lokalitách,
- budování finančních zdrojů určených pro lokality,
- k podpoře myšlenky a rozvoji lokálního zastoupení,
- lepší znalosti potřeb v lokalitách města.

Pro zapojení obyvatel jsou připravovány zejména tyto nástroje, projekty a programy:

→ **Otevřená výzva pro umělecké projekty v lokalitách.** Rozpočet EHMK pro projekty v lokalitách bude nad rámec rozpočtu místního zastoupení, které bude spolupracovat při organizaci programu v lokalitě. Ten bude připraven specificky pro lokality města ve spolupráci s místními iniciativami,

zároveň bude vypsána otevřená výzva na projekty na míru částem města, podmínkou bude spolupráce umělce a místních iniciativ/obyvatel na projektu. Součástí fundraisingu pro otevřenou výzvu bude i motivace podnikatelů podporovat konkrétní místní projekty, jednou s uvažovaných variant je i vznik komunitního fondu města.

→ **Komunitní Liberec.** Vznikne webová platforma www.komunitniliberec.cz, která bude představovat zázemí, místní iniciativy i dění v lokalitách. Její součástí budou i informace od místních výborů/komisí. Internetová stránka vznikne jako projekt EHMK a následně bude spravována kapacitami Magistrátu města Liberec.

→ **Komunitní koordinátoři a koordinátor centra města.**

V týmu Liberec2028 vzniknou pozice komunitního koordinátora/koordinátorů, kteří se budou věnovat organizaci projektů v lokalitách ze strany EHMK. Specifickou roli bude hrát koordinátor centra města, který bude pomáhat s koordinací akcí a aktivit ve středu města.

→ **Workshopy v lokalitách.** Projekt budou doprovázet workshopy v lokalitách, které budou pořádány ve spolupráci s odbory s gescí strategického rozvoje a architektury/urbanismu města a pracovníky participace tak, aby sebrané podněty využívaly jak realizační tým, tak město a docházelo k žádoucím synergiím.

→ **Přidám ruku k dílu!** Dobrovolnický program, který začal pilotně fungovat již při přípravě přihlášky v prvním kole jako iniciativa projektového týmu a ve spolupráci s Komunitním střediskem KONTAKT, které v Liberci buduje dobrovolnickou bázi. Do roku 2028 jej rozvineme v nástroj, který bude schopen organizovat stovky dobrovolníků. Bude připraven v úzké spolupráci s partnery, kteří budou moci v rámci udržitelnosti dobrovolnickou bázi dále využít.

→ **Konference k lokální správě a rozvoji komunit a iniciativy v místě.** Konference v Trojzemí o lokálním vládnutí a mikrosprávě města v Česku, Německu a Polsku.

Potenciální partneři: Města v Trojzemí, Euroregion Neisse-Nisa-Nysa, Nadace Nisa, Místní akční skupiny v Trojzemí, Technická univerzita v Liberci, Národní síť Zdravých měst, Ministerstvo pro místní rozvoj, kancelář místní agendy 21 na Ministerstvu životního prostředí.

O18 Vytváření příležitostí pro účast marginalizovaných a znevýhodněných skupin.

V kontextu přípravy programu považujeme za marginalizované skupiny ty, které mají objektivní překážky v účasti na kultuře, a nejsou tak schopny v tomto směru naplňovat svou základní životní potřebu. Pokud mluvíme o zapojení těchto skupin, vždy se jedná o vytváření nabídky či zlepšení možnosti v interakci kulturních aktérů s organizacemi, které s těmito skupinami pracují. Na základě shromážděných dat za jednotlivé odborné pracovní skupiny působící jako partneři Komunitního plánu sociálních služeb a které se věnují problematice *seniorů; zdravotně znevýhodněných; osob a rodin ohrožených sociálním vyloučením, osob v krizi a bez přístřeší; cizinců a národnostních menšin; osob s poruchami duševního zdraví; dětí a mládeže a osob ohrožených závislostmi* jsme hledali hlavní bariéry za všechny skupiny, na které může projekt Evropské hlavního města kultury reagovat. Identifikovali jsme zejména bariéry v podobě chybějícího specifického kulturního programu; chybějící kapacity na koordinaci pomoci s jeho návštěvou; společenských předsudků; informační deficit; fyzické a ekonomické bariéry.

→ **Chybějící kulturní program, který by zohlednil specifické potřeby cílových skupin a nezáměr některých cílových skupin.** Bude připraven program, který zohlední potřeby cílových skupin a podpoří jejich integraci do společnosti. Programová nabídka bude připravena ve spolupráci s marginalizovanými skupinami a organizacemi, které s nimi pracují. Dále bude otevřen program na spolupráci organizací působících v sociálních službách a kulturních organizací nebo individuálních umělců.

→ **Chybějící kapacity na koordinaci a doprovod na aktivitu a informační deficit.** V rámci dobrovolnického programu EHMK budou vytvořeny kapacity na doprovod na kulturní aktivitu. Budou využity mezinárodní zkušenosti, jako je např. projekt Culture Buddy. Koordinace bude svěřena platformě neziskových organizací, dobrovolníci budou proškoleni pro potřeby jednotlivých cílových skupin. Nabídka programu bude komunikována ve spolupráci se sítí pomáhajících organizací a jejich partnerů. Nabídka programu EHMK bude dostupná i v cizích jazycích, ve spolupráci s organizacemi působícími v sociálních službách budou vytvářeny programy, které budou dostupné i ve specifických jazycích národnostních menšin. Budeme dbát na zpřístupnění programů pro handicapované, nevidomé či neslyšící.

→ **Společenské předsudky.** Jako součást marketingových kampaní programu EHMK budeme klást důraz na integraci a akceptaci odlišností. Kampaně poskytnou prostor pro prezentaci témat, která řeší znevýhodněné skupiny a ve spolupráci s organizacemi, které se skupinami pracují. → **Ekonomické bariéry.** Program bude dbát na již existující standardy zvýhodněného vstupného. Ve spolupráci s organizacemi v sociálních službách bude připraven systém slev i pro skupiny, které nejsou vymezeny zákonem. Na základě zahraničních zkušeností budou řešeny slevy pro

doprovod, a to jak programu přímo spojeného s EHMK, tak nabídky kulturních institucí.

→ **Fyzické bariéry.** Bude dbáno na principy fyzické bezbariérovosti na všech pořádaných akcích EHMK, program bude označen dle jejich standardů. Vznikne mapa **Liberec bez bariér**, která bude každoročně aktualizována. Již nyní patří bezbariérovost mezi deset základních pravidel Manuálu tvorby veřejných prostranství, ve spolupráci s Kanceláří architektury města a místními organizacemi bude dále prohloubena analýza bariér ve veřejném prostoru s akcentací míst, na kterých se budou odehrávat aktivity programu a připraveny podněty pro řešení ve spolupráci s Fakultou architektury a umění Technické univerzity v Liberci. Veřejné kulturní instituce zřízované veřejnou správou jsou již nyní v intencích možností historických budov, v nichž sídlí, bezbariérové. Město připraví motivační nástroje pro privátní sektor k zajištění bezbariérového přístupu i do soukromých objektů, zejména těch, které budou také sloužit pro program EHMK a jiné prostory ve městě je nemohou nahradit.

Příklady zapojení znevýhodněných a marginalizovaných skupin v rámci připravovaných projektů:

Cizincům ve městě se věnuje projekt ***In Language Captivity***, který mapuje příběhy národností a minorit v regionu nebo filmová esej ***Invisible Foreigners***, která zpracuje téma pracovní migrace. V souvislosti s projekty, které se dotýkají rozvoje pracovního trhu jako např. ***Arts and Crafts Ecosystem*** budou diskutovány možnosti zapojení obyvatel znevýhodněných na pracovním trhu právě v oblasti kulturních a kreativních odvětvích. ***Liberec Architecture Centre*** si vezme za své diskusi o městě bez bariér. ***Games Without Borders*** zapojí i hendikepované účastníky. Do projektu ***My School, My City*** budou zapojeny i školy pro žáky se specifickými potřebami. Na seniory je myšleno v např. projektech ***Cross-generation Art Academy*** nebo ***Media Literacy***, který se bude věnovat zpřístupňování technologií a mediální gramotnosti i pro znevýhodněné skupiny. ***To See or To Be Seen*** pozve k portrétování domácího života všechny bez rozdílu. ***Podium Redefined*** se bude ptát na potřeby rozvoje programu ve veřejných institucích i marginalizovaných skupin. ***Wall of Day-to-Day Poetry*** citlivě tematizuje zapomenutá místa i osudy lidí na okraji společnosti.

Potenciální partneři:

Veřejné kulturní instituce, Technická univerzita v Liberci, všechny organizace ve městě i regionu působící v sociálních službách i vzdělávací organizace pro děti a mládež se specifickými potřebami, které budou mít zájem. Spolupracovat na naplnění opatření pro zlepšení dostupnosti kultury pro všechny budou potenciálně všichni realizátoři s ohledem na vhodnost konkrétního programu.

019 Strategie pro rozvoj publika a její propojení se vzděláváním a účastí škol.

Respektujeme chutě a zájmy všech. Vytváříme prostor pro introvertní ponor i divokou extrovertní zábavu pro ty, co se chtějí po hlavě vrhnout do dění, i ty, co se chtějí dívat jen z povzdálí. Lidé jsou ve středu našeho zájmu.

Projekt EHMK vnímáme jako příležitost pro rozvoj dostupnosti kultury ve městě i regionu. Chceme, aby Liberec2028 vedl dialog s obyvateli města, regionu i Evropy o jejich proměňujících se zvyklostech v návštěvě kultury. Aby byl v kontaktu s mezinárodním kontextem diskuze, který si klade otázky v tématu demokratizace kultury i kulturní demokracie a účasti na kultuře celkově.

Strategie rozvoje publika bude rozvíjet jak dostupnost ve smyslu návštěvy kulturního programu, tak vytvářet příležitosti pro různé cílové skupiny program aktivně tvořit. Tým EHMK bude pracovat na rozvoji publika přímo, zároveň budou vytvořeny podmínky pro posilování kapacit zejména menších organizací a inovativní rozvoj práce s publikem v kulturních institucích. Strategie rozvoje publika naváže na celý obsah přihlášky. Manažer pro participaci a vzdělávání bude vytvářet živou znalost potřeb tak, aby mohla být propojena s uměleckým programem, edukačními aktivitami, komunikací s veřejností i marketingem projektu.

Respektujeme různé chutě a zájmy publika

Následující struktura cílových skupin charakterizuje město i region. Program bude vznikat a bude realizován v dialogu s nimi a nasloucháním jejich potřebám. Potřeby některých známe, běžně s nimi pracují instituce i aktéři ve městě. V případě cílové skupiny studenti bylo v rámci přípravy EHMK realizováno rozsáhlé šetření ve spolupráci s univerzitou. Řadu potřeb jsme zjistili díky kampani 1000 přání pro Liberec! O jiných skupinách publika ale víme málo. Součástí audience development projektu proto bude mapování potřeb a dostupnosti a monitoring a evaluace práce s publikem.

- Liberec také stárne, ale z hlediska věkového průměru 42,1 let je pod hranici celostátního průměru 42,5 let a patří k nejmladším městům v České republice.
- Mezi lety 2010 až 2020 Liberec vyrostl o 3,5 % obyvatel, na 104 802.
- Na Technické univerzitě v Liberci se vzdělává asi 6000 tis. studentů, z toho 60 % bydlí na kolejích.
- V roce 2020 žilo v okrese Liberec asi 11 tis. cizinců, tedy 6 % populace, jedná se asi o polovinu z celého Libereckého kraje. Z toho 4,5 tis. pochází ze zemí EU

(Slovensko 19 %, Polsko 6 % a Německo 2 %). Z ostatních zemí jde o 6,6 tis. (Ukrajina 35 %, Vietnam 8 %, Rusko 3 %).

- Ve městě je přes 2 tis. osob pracujících v kultuře a kulturních a kreativních odvětvích.
- Podle podílu výdajů na „spotřebním koší“ indexu cen kultury a rekreace vynakládají Liberečané 8,15 % svých příjmů, což je podobné jako ve srovnatelných městech, platí ale vyšší ceny až o 10 % v porovnání s ČR. Podíl kultury a sportu neznáme.

V 1000 přání pro Liberec! nejčastěji rezonovala témata spjatá s kvalitou veřejného prostoru, zelení v centru města, zvýšení počtu míst, kde je možné trávit čas s dětmi, vytvoření pobytových náplavek podél řeky. Obyvatelé by uvítali venkovní prostory pro kino, divadlo i koncerty. Chybí komunitní prostory s programem zaměřeným na mladé lidi a kulturní akce zaměřené na dětské publikum. Častým přáním bylo zvýšení počtu cyklostezek, rekonstrukce bazény, vybudování nových skateparků nebo letního koupaliště. V sondě do libereckého publika bylo zjištěno, že zejména mladá generace nenachází nabídku, jak co se týče skladby programu, tak podmínek pro organizátory a za kulturou často dojíždí, jak do sousedního Jablonce nad Nisou, tak do Prahy.

- **Rodiny s dětmi.** Nabídka je standardní součástí programu institucí, soustředí se na ni oblíbené základní umělecké školy i neformální komunitní kroužky. Z dostupných dat i našeho mapování 1000 přání vyplývá, že poptávka převyšuje nabídku. Naším cílem bude rozvoj maximální cenové, časové, obsahové i prostorové dostupnosti.

- **Náctiletí.** Vzpouzejí se představám tvůrců kulturních politik, vzbuzují obavy, že z nich nikdy nevyroste publikum institucionální kultury. Podpoříme rozvoj propustného prostředí, kde budou mít možnost uplatnit svou iniciativu.
- **Populace v produktivním věku.** Nemá čas, volí pečlivě své priority, nabídek a příležitostí pro trávení volného času kulturou, sportem a v okolní přírodě má mnoho. Jaký je průnik mezi fanoušky hokeje nebo lyžování a opery ale nevíme. V průmyslovém regionu je v populaci vysoké procento technických profesí. Vytvoříme podmínky pro setkání s kulturou a uměním po cestě z práce. Podpoříme její děti a náctileté, vytvoříme příležitosti pro zažití kultury i sportu, v marketingu propojíme jazyk sportu i kultury.
- **Senioři.** Jsou buď společenšší a velmi aktivní, nebo osamělí. Buď mají relativně dost peněz a času, který tráví také návštěvou kultury a dobrovolnictvím, nebo chodí pro potraviny do potravinové banky. Naším cílem bude propojování a vytváření maximálně dostupné nabídky.
- **Cizinci.** Nejsou ve městě „vidět“ a možná ani „vidět“ být nechtějí, o jejich specifických potřebách mnoho nevíme. Žijeme v Trojzemí, součástí naší identity a historie je soužití Poláků, Čechů a Němců, ale nevíme přesně, co dělají a potřebují ti ostatní. Pokusíme se citlivě poodkrýt, kdo jsou, jak se jim v Trojzemí žije a vytvořit podmínky pro jejich zviditelnění a aktivní obohacování místního kulturní a komunitní nabídky. Pokud budou sami chtít.
- **Mladí lidé do 30 let a studenti univerzity.** Mají čas, chtějí se bavit a potkávat, chtějí být součástí města, kde to žije a vracet se nočními spoji, které jsou aktuálně nedostatečné. Pokud ve městě nenacházejí atraktivní nabídku a neidentifikují se s ní, najdou si ji jinde. Většina z nás si myslí, že se studenti

málo účastní kulturního života ve městě, například proto, že studentské koleje jsou umístěny mimo centrum města. Z výzkumu jsme se dozvěděli, že jim chybí informace. Život ve městě a akce jsou moc drahé, institucionální kultura je až tak nezajímá a chtějí by více aktivit, které by se odehrávaly ve veřejném prostoru města. Naším cílem bude propojit nabídku s poptávkou a dohnat informační deficit. Budeme podporovat atmosféru živého centra města a rozmanitou škálu programu.

- **Aktéři kulturních a kreativních odvětví a milovníci kultury.** Chtějí se účastnit kulturního dění ve všech podobách, chtějí být v kontaktu se současnými trendy. Pokud je nemají, odjíždějí jinam. Jsou kritičtí, chtějí mít vliv na podobu kulturního programu ve městě, chtějí, aby kultura byla viditelnou součástí identity města. Budeme vytvářet podmínky pro lepší spolupráci kulturních aktérů ve městě a posilování nezávislé scény, připravíme hravý marketing, který bude propojovat kulturu a sport.

Zapojení škol

Program pro mateřské, základní a střední školy ve městě i v regionu připravují všichni institucionální hráči (muzea, galerie, divadla), unikátní pozici má iQLANDIA/iQPARK jako jedna z nejvýznamnějších institucí v ČR v popularizaci přírodovědného, technického a dalšího vzdělávání. Několik výzkumů, které byly realizovány ve městech v ČR na širokém vzorku škol, identifikovalo hlavní bariéry návštěvy kultury v rámci školní výuky, které dle diskuze s aktéry platí také pro Liberec:

- Nedostatečné uznání přínosu výuky mimo školu pro vzdělávání dětí, včetně legislativních bariér. To se mění se státní Strategii vzdělávání 2030 i novým memorandumem mezi Ministerstvem kultury a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,
- přehlcení škol informacemi a málo strukturovanou nabídkou kulturních programů, která by školám snadno umožnila identifikovat vhodné programy ve spojitosti s rámcovými vzdělávacími programy,
- nízká schopnost dotačních programů veřejných donorů podpořit mezioborové programy na pomezí kultury a vzdělávání,
- nedostatečná podpora spolupráce nezávislých aktérů, kteří nabízejí kvalitní kulturní programy přímo se školami,
- nižší ochota škol navštěvovat instituce a kulturní prostředí umocněná společenskou situací spojenou s pandemií onemocnění COVID-19,
- nedostatečný standard ve využívání školního zázemí jako prostoru pro komunity; relativně lépe v tomto smyslu funguje sportovní zázemí škol. Školy, které jsou součástí modernistických sídlišť, jsou často revitalizovány mechanicky bez akcentace jiného typu interakcí, a tím i jiného typu prostoru a jeho designu.

Ve spolupráci s mateřskými, základními a středními školami budou připraveny zejména tyto aktivity projekty:

- **Nástroj financování spolupráce umělců a škol.** V rámci finanční strategie budou motivovány spolupráce mezi školami v lokalitách a umělci. V realizačním týmu bude kurátor spolupráce se školami.
- **Participativní rozpočet pro školy.** Žákovské parlamenty již nyní disponují malými finančními obnosy ve výši

400–600 EUR/školní rok, jimiž mohou děti ovlivňovat své prostředí. Tento nástroj bude rozvíjen i v souvislosti s EHMK.

- **Realizace 1000 přání školy.** Všechna sebraná přání máme spojena s jednotlivými školami. Projekt rozšíříme pro všechny školy a ve spolupráci s nimi podpoříme projekty v rámci jednotlivých programových linií EHMK.
- **Moje škola, moje město.** Ve spolupráci s Fakultou umění a architektury TUL bude vytvořena platforma pro spolupráci škol a studentů univerzity, kde budou moci školy se zapojením dětí přemýšlet o svém prostředí, definovat potřeby na zlepšení designu vnitřních prostor i veřejných prostranství, aby mohly být skutečně realizovány. V návaznosti na tuto iniciativu bude ve spolupráci s městem připraven mezinárodní projekt se zkušenými partnery, který se bude věnovat rozvoji veřejného prostoru z uživatelského pohledu dětí.

Samozřejmostí bude komunikační podpora programu EHMK cílená přímo na školy, dle jejich potřeb.

Potenciální partneři: Technická univerzita v Liberci, Česká komora architektů, Offcity, Architekti ve škole, Nadace Proměny, Eduzměna, Společnost pro kreativitu ve vzdělávání, platforma uMĚNÍM

Řízení

Finance

Tak si to shrňme hned na úvod – Liberec patří mezi města s nejvyšším zadlužením. Ale není třeba se nechat unášet negativními myšlenkami. Liberec své dluhy z minulosti velmi zodpovědně, efektivně a se sebevědomou jistotou splácí, i když jeho finanční nedostatečnost ovlivňuje mnoho sfér života města. Takže i kandidatura na Evropské hlavní město kultury musí být jednoznačně rámována principy udržitelnosti, šetrnosti, efektivnosti, odpovědnosti a otevřenosti. Podstatná část dluhu je přitom spojena s rozvojovými investicemi z přelomu milénia a následujících několika let, kdy Liberec mj. zrekonstruoval tramvajovou trať i budovu nového magistrátu či postavil multifunkční sportovní halu s hokejovou arénou.

Celkový liberecký dluh ke 31. 12. 2021 činil 62 745 000 EUR a je rozložen následovně:

- dlouhodobý úvěr ve výši 56 862 745 EUR splatný k 16. 1. 2036, roční splátka 3 921 568 EUR rozložená do dvou pololetních, každá ve výši 1 960 784 EUR
- střednědobý úvěr ve výši 5 882 352 EUR splatný k 20. 10. 2026, roční splátka 1 176 470 EUR rozložená do čtyř čtvrtletních, každá ve výši 294 117 EUR
- kontokorentní úvěr až do výše 9 803 921 EUR, který dosud nebyl čerpán

Samostatnou kapitolou v oblasti financí obecně je pak státní systém tzv. rozpočtového určení daní (RUD) na obyvatele, kterým jsou jednotlivé obce saturovány ze státního rozpočtu podle počtu obyvatel v trvalém pobytu. V případě Liberce, pátého největšího města Česka, lze ale vnímat určitou nespravedlnost systému; Liberec proto dlouhodobě usiluje o změnu, aby RUD reálně reflektoval odpovídající velikost, správní roli a diverzitu krajských měst.

Zdravý přístup k rozpočtování potvrdila i mezinárodní ratingová agentura Moody's, když na začátku března 2022 uvedla, že se město Liberec zlepšilo v hospodaření a je v lepší ekonomické kondici. Rating se zvýšil o jeden stupeň a aktuálně je na úrovni A1 (mezinárodní rating) a Aa3.cz (národní rating). Zlepšení hodnocení představuje pro město nejen lepší podmínky od financujících bank, ale především ukazuje, že město je věrohodným a spolehlivým partnerem, který dokáže plnohodnotně plnit své závazky.

O20 Rozpočet města na kulturu v posledních pěti letech (s vyloučením výdajů na přípravu přihlášky do probíhající soutěže o titul Evropské hlavní město kultury).

Podíl kultury na libereckém celkovém rozpočtu se v posledních letech kontinuálně snižuje na současných necelých 6 000 000 EUR, což tvoří 5,4 % z celkového rozpočtu města. Pokles je jednoznačně způsoben globálním fenoménem COVID-19. Z pohledu alokace na jednotlivá odvětví je třeba říci, že 83 % výdajů do kultury jde čistě na divadelní činnost. Liberec je zřizovatelem Divadla F. X. Šaldy, které má jako jediné divadlo v regionu tři soubory (opera, balet, činohra) a dvě scény, a dále také zřizuje loutkové Naivní divadlo Liberec.

Ostatní záležitosti kultury, které obsahují například příspěvky církvím, neziskovým organizacím a občanským sdružením, nefinančním podnikatelským subjektům v podobě fondu pro kulturu a cestovní ruch (fyzické i právnické osoby) tvoří 9 % celku. Dalším výraznějším odvětvím jsou příspěvky na činnost muzeí a galerií se 3 % (Technické muzeum, Oblastní galerie Liberec – Lázně apod.) a činnost knihovnická se 2 % (příspěvky na chod městských poboček Krajské vědecké knihovny v Liberci), zbytek odvětví z celku tvoří 1 % a méně.

Samostatnou otázkou tvoří směřování a naplňování fondu pro kulturu a cestovní ruch, který je odrazem samostatného rozhodování politické samosprávy města a jehož dlouhodobá alokace není úplně stabilní.

Rozpočet pro kulturu neobsahuje samostatnou kapitolu pro financování nezávislé scény a řešení této otázky je z jedním z cílů vyplývajících ze Strategie rozvoje kultury Liberce 2022–2029.

Rok	Roční rozpočet na kulturu v Liberci	Roční rozpočet na kulturu v Liberci
2018	6 717 000 EUR	6,5 %
2019	8 352 000 EUR	7,7 %
2020	7 602 000 EUR	8,7 %
2021	8 216 000 EUR	7,6 %
2022	6 593 000 EUR*	7,3 %

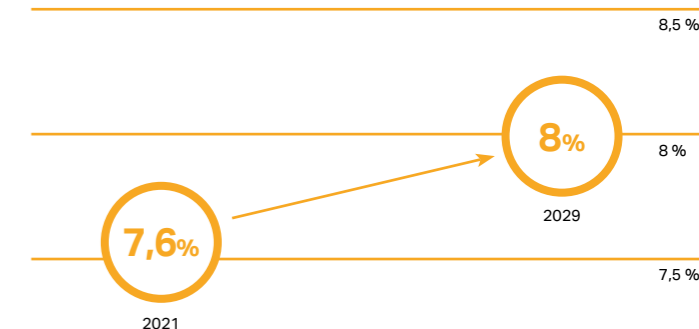
* schválený rozpočet k 1. 1. 2022

O21 Pokud město plánuje využívat na financování projektu Evropské hlavní město kultury finanční prostředky ze svého každoročního rozpočtu na kulturu, uveďte prosím příslušnou částku, počínaje rokem podání přihlášky a konče rokem, pro nějž se titul uděluje.

Pro účely kandidatury Liberce na Evropské hlavní město kultury nebyly, nejsou a nebudou čerpány finance z běžného rozpočtu města na kulturu. Pro tyto účely byly do rozpočtu alokovány zvláštní prostředky.

O22 Rozpočet města na kulturu po roce 2028.

I přes fakt, že jsou veřejné finance masivně ovlivněny ekonomickou situací vyvolanou dopady pandemie COVID-19 a značné dopady bude mít i vojenský konflikt na Ukrajině, vnímáme jako nutnost, aby hladina financování městské kultury neklesla pod 7 %, resp. ideálně se pohybovala na stejné výši jako v roce 2021, tedy na 7,6 % (8 216 000 EUR). S očekávaným oživením místní ekonomiky od roku 2026 předpokládáme postupné navyšování na cílovou hranici 8 % v roce 2029 a letech následujících.

O23 Celkový provozní rozpočet.

Rozpočet obsahuje náklady 200 000 EUR vynaložené v letech 2021–2023 na přípravnou fázi kandidatury pro první a druhé kolo soutěže.

Podíl soukromého sektoru se v celoevropském kontextu může zdát střední, ale odráží reálný stav. Především lokální a regionální soukromá sféra prozatím nepodporuje oblast kultury natolik, abychom mohli volit optimističtější odhad. Dialog na téma privátní sféra a kultura je ostatně jedním z témat naší kandidatury.

Celkové příjmy na pokrytí provozních výdajů	28 000 000 EUR
Z veřejného sektoru	26 400 000 EUR
Z veřejného sektoru	94,3 %
Ze soukromého sektoru	1 600 000 EUR
Ze soukromého sektoru	5,7 %

O24 Podíl příjmů z veřejného sektoru na pokrytí provozních výdajů.

Příjmy z veřejného sektoru na pokrytí provozních výdajů	V eurech	V %
Ústřední státní orgány	20 000 000 EUR	75,7 %
Město	2 200 000 EUR	8,3 %
Region	2 200 000 EUR	8,3 %
EU (s výjimkou ceny Meliny Mercouriové)	1 500 000 EUR	5,7 %
Jiné	500 000 EUR	2 %
Celkem	26 400 000 EUR	100 %

O25+O29 Hlasovaly již nebo jinak rozhodly orgány spravující veřejné finance (městské, regionální, celostátní) o tom, jaké závazky na sebe vezmou v souvislosti s pokrytím provozních/kapitálových výdajů na akci? Kdy tak případně učiní?

Město Liberec stejně jako Liberecký kraj schválí svou výši příspěvku na základě výsledku prvního kola soutěže. Pokud jde o státní rozpočet, výše příspěvku pro vítězné město bude předběžně schválena v rámci připravovaného výhledu rozpočtu Ministerstva kultury České republiky pro roky 2023 až 2025, a to v září 2022. Aktuálně probíhají aktivní společná jednání všech kandidátských měst s ministrem kultury ohledně finančního objemu i pravidel pro čerpání financí tak, aby bylo předem jasně nastaveno, jakou finanční garanci vítězné město získá a jaká bude metodika čerpání.

O26 Strategie pro získávání finanční podpory od soukromých sponzorů, zapojení sponzorů do akce.

Čeká nás nelehký úkol. Prostřednictvím kvalitně nastavené strategie (která mimo jiné počítá s vytvořením pracovní pozice fundraisera) chceme s entuziasmem i odvahou zvyšovat pozitivní vnímání privátního sektoru a kultury. Cíle máme dva:
→ Vytvořit základ dlouhodobé a pravidelné podpory ze strany soukromého sektoru do oblasti kultury, která bude existovat bez ohledu na výsledek soutěže o Evropské hlavní město kultury,
→ získat od soukromé sféry alespoň 5,7 % z celkového rozpočtu EHMK na provozní náklady projektu Liberec2028.

Jak toho dosáhneme? Jak tradičními formami sponzoringu či crowdfundingu, tak neotřelými participačními metodami, jako jsou např. World Cafe, Match & Found nebo Klub28, jejichž principy vysvětlujeme níže.

Liberec hledá nové Liebiegy

I když se v posledních zhruba osmi letech v českých městech (podobně jako jinde ve světě) objevuje klíčový fenomén označovaný jako profesní aktivizmus, kdy se profesionálové z kulturních a kreativních odvětví neziskového sektoru i byznysu

zajímají o rozvoj svých měst a občanské společnosti, v České republice (a Liberec nevyjímaje) téměř vymizel statut mecenáše tak, jak ho známe z historie. Prototyp barona Liebiega, který byl stál v čele obchodní komory či nadace, sponzorující veřejně prospěšné stavby, služby, společenské aktivity nebo umělce s vědomím toho, že se jedná o výhodnou investici do života a budoucnosti města a jeho obyvatel. Netvrdíme, že podpora společenských aktivit ze strany soukromého sektoru vůbec neexistuje. Ale jedná se z drtivé většiny o podporu masového komerčního sportu (hokej, fotbal), velkých festivalů či uměleckých vystoupení (Benátská noc, Anifilm) nebo návštěvnicky úspěšných institucí (Zoo, iQLANDIA apod.), kde mediální pozornost přináší danému sponzorovi okamžitou vizibilitu.

Běžná kultura jako celek je v očích mnohých potenciálních donátorů paradoxně vnímána jako oblast neatraktivní, komplikovaná, nesrozumitelná a v nejhorším případě dokonce jako nepotřebná záležitost. Což je samo o sobě nejen pošestilé, ale pro společnost smrtící.

Jak šance neztratit v první minutě...

Jsme si dobře vědomi toho, že podnikatelé, ředitelé korporací, firem či manažeři jsou lidé zvyklí na přímé a velmi konkrétní jednání. A proto musí být součástí naší fundraisingové strategie i návrh adekvátní komunikace. Očekává se totiž sebevědomý a profesionální přístup; jenom ten dokáže zajistit otevřené dveře pro případná další jednání. Realizaci veškerých aktivit uvažujeme v celém regionu Trojzemí, čili budeme aktivně vyhledávat mecenáše, donátory, sponzory i na německé a polské straně.

Nástroje fundraisingového dialogu

- Klub28** je platforma podnikatelů, kteří budou mít zájem podpořit realizaci uměleckého i komunitního programu a budovat udržitelné zdroje financování komunitního a občanského života v Liberci i mimo zdroje veřejné správy. Průběžnou činností by mělo být získávání partnerů pro vytvoření udržitelných zdrojů jak pro realizaci projektů, tak pro jejich zapojení po roce 2028. Vytvoření nových zdrojů, které rozšíří možnosti financování komunitního a kulturního rozvoje, a podpoří tak místní a regionální filantropii – tedy rozvoj komunity díky zdrojmům vzešlých z komunity – by mělo být jedním z cílů odkazu EHMK 2028.
- Již z podstaty slova „**ambasador**“ je jasné, že se jedná o osobu se značným společenským významem. Někteří z našich ambasadorů jsou sami podnikatelé, a proto budeme využívat nejen jejich osobních kontaktů a partnerství v soukromé sféře, ale také jejich cenných praktických zkušeností z této oblasti.
- Spolupráce s podnikatelským inkubátorem **Lipo.ink** v rámci zacílení na menší a střední podniky, startupy a taktéž v rámci poradenství pro oblast práce s podnikatelskou sférou. Může se jednat např. o vývoj školicího programu pro kulturní operátory, který jim pomůže vytvořit jejich vlastní strategie partnerství a získávání finančních prostředků, čímž se znásobí možnosti soukromého zapojení jak do programu EHMK, tak do pravidelných aktivit. Ve spolupráci s Lipo.ink dále vytváříme diskuzní prostor pro setkání s aktivními podnikateli. Jedná se např. o participativní akci **World Café**, což je jedna z metod, která podporuje kreaci nových

nápadů a jejich sdílení mezi zainteresovanými stranami. Během relativně krátké doby máme možnost získat názory velkého počtu lidí a zároveň účastníky přímo zapojit do návrhu služby, projektu, produktu. První ročník proběhne na podzim 2022. Druhým příkladem společné aktivity je prostor pro setkání aktivních podnikatelů s tvůrci komunitních a kulturních projektů **Match & Found**, abychom napomohli vytvářet spojení, která podníčí rozvoj a financování menších kulturně komunitních aktivit v reálném čas i prostřednictvím titulu EHMK 2028.

- Z hlediska významu cestovního ruchu pro region a vlivu EHMK na příjezdový turismus, vnímáme potřebu vzniku **Stálé konference podnikatelských subjektů v cestovním ruchu**, která by se měla stát platformou pravidelného setkávání hoteliérů, dopravců, restaurátorů, představitelů turistických cílů, místních samospráv a destinačních managementů. Cílem konference bude nejen otázka zhodnocení rozvoje udržitelného cestovního ruchu a potenciálu v regionu Trojzemí, resp. příprava na Liberec2028 z pohledu schopnosti program uskutečnit, ale také hledání způsobu, jakým celý projekt podpořit svými aktivitami. Opět by se mělo jednat jako v případě Klubu28 o platformu dlouhodobou.
- Spolupráce s veřejnými institucemi, jako jsou Okresní a Krajská hospodářská komora, Obchodní a průmyslová komora Industrie- und Handelskammer Dresden, pobočka Žitava nebo státní agentura CzechInvest, jejichž spolupráci využíváme k získávání kontaktů v soukromé sféře, tak k šíření myšlenky Liberec2028. Ať už se jedná o komunikační možnosti nebo společné prezentace profilových témat.

„Postav dům – zplod' syna – zasad' strom“

Přesně tak zní jedno české přísloví, jímž vymezujeme základní životní poslání člověka. Ty tři věty přitom dávají svůj smysl i v rámci naší kandidatury, resp. při práci s jednotlivými sponzory a jejich konkrétním zapojením do programu. Nechceme jen jejich peníze, chceme s nimi souběžně psát i náš příběh.

Míra zapojení bude záviset na druhu sponzorství. Předpokládáme vytvoření standardního sponzorského modelu ve smyslu generální sponzor, hlavní sponzor apod. i možnosti sponzorovat programovou linii nebo projekt – od tradičních benefitů, jako je umístění log na informačních a propagačních materiálech přes vip balíčky v rámci eventů až po konkrétní umělecké realizace pro daného sponzora.

Do této oblasti řadíme i crowdfundingové kampaně cílené na drobné dárce, kteří chtějí buď podpořit konkrétní projekt, nebo jednoduše přispět na Evropské hlavní město kultury.

Generální sponzor	200 000 EUR
Hlavní sponzor	100 000 EUR
Programový sponzor	50 000 EUR
Projektový sponzor	25 000 EUR
Přítel Liberec2028	500 EUR

O27 Rozpis jednotlivých typů provozních výdajů.

Výdaje na program	17 360 000 EUR
Výdaje na program	62 %
Propagace a marketing	5 600 000 EUR
Propagace a marketing	20 %
Mzdy, režie a správa	5 040 000 EUR
Mzdy, režie a správa	18 %
Provozní výdaje celkem	28 000 000 EUR

O28 Podíl příjmů z veřejného sektoru na pokrytí kapitálových výdajů v souvislosti s rokem, na který se titul uděluje?

Příjmy z veřejného sektoru na pokrytí kapitálových výdajů	V eurech	V %
Ústřední státní orgány	–	–
Město	48 900 000 EUR	42 %
Region	9 400 000 EUR	8 %
EU (s výjimkou ceny Meliny Mercouriové)	58 596 000 EUR	50 %
Jiné	–	–
Celkem	1 16 896 000 EUR	100 %

O30 Získávání finanční podpory na pokrytí kapitálových výdajů z unijních programů/prostředků.

Na počátku všeho musejí být vědomosti (informace a data) a také dovednosti (týmová kapacita a individuální schopnosti). To je cesta k možnému využívání evropských programů a fondů v jejich plné míře. Kulturní hráči v Liberci, resp. v Libereckém kraji patří mezi ty s nejnižší mírou využívání národních i evropských programů a fondů. Důvodem je právě jejich nízká informovanost a chybějící projektové schopnosti. Z toho pak pramení vysoká finanční závislost kultury na dotačních programech města (kraje) a obecná podfinancovanost kultury jako takové.

Naším cílem je motivovat kulturní hráče ke snižování závislosti na rozpočtu města a pomáhat budovat sebevědomí pro jejich vícezdrojové financování. Za stěžejní považujeme pravidelné a kontinuální vzdělávání projektových manažerů a fundraiserů v oblasti problematiky evropských fondů obecně (viz projekt **Academy of Skills and Opportunities**, str. 18) a budování partnerské sítě spolupracujících subjektů. První krok jsme již splnili – vytvořili jsme srozumitelný grantový kalendář na platformě kreativni-liberec.cz, který mapuje dotační příležitosti pro aktéry v kulturně-kreativní, sportovní, environmentální či sociální oblasti. Uživateli tak má možnost získat na jednom místě jednoduchou informaci, jaké dotační výzvy právě probíhají.

Nejčastěji se v Liberci k financování infrastrukturních investic využívají Evropské strukturální fondy, a to konkrétně Evropský fond pro regionální rozvoj, z jehož zdrojů jsou rekonstruovány či stavěny například vzdělávací instituce, cyklostezky, sociální bydlení apod.

Aktuálně bude možné využít prostředků z tzv. Národního plánu obnovy, jehož cílem je oživení evropské ekonomiky po pandemii COVID-19. V rámci tohoto programu bude možné čerpat finance i na výstavbu či rekonstrukci kulturně-kreativních center. Ve hře tak je rekonstrukce bývalé továrny Linserka nebo art kina Varšava.

V neposlední řadě musíme také zmínit Interreg Program na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko a mezi Českou republikou a Polskem. Očekáváme, že v novém programovacím období bude opět možnost žádat na investiční projekty, jako tomu bylo v předchozím období.

Ve spolupráci s našimi partnery se dále zaměříme na možnost čerpání v rámci těchto programů: Horizon Europe, New European Bauhaus, InvestEU, Single Market Programme, EU Funding instrument for the environment and climate action (LIFE), Cohesion fund and European Regional Development Fund, Recovery and Resilience Facility, Citizens, Equality, Rights and Values Programme, Asylum, Migration and Integration Fund, Common Agricultural Policy.

O31 Je-li to relevantní, vložte prosím na toto místo tabulku upřesňující, jaké částky budou vynaloženy na novou kulturní infrastrukturu, která bude využita v roce platnosti titulu.

Extenzivní seznam uvádíme v otázce č. O38.

O32 Řídící a organizační struktura realizace projektu EHMK v daném roce.

Pokud se Liberec stane nositelem titulu Evropského hlavního města kultury pro rok 2028, bude celý proces řízen neziskovou organizací Liberec2028 z. s.

S největším respektem přistupujeme ke všem obyvatelům nejen našeho města, ale celého zapojeného regionu, kteří v nás vložili důvěru. Naším úkolem je proto zajistit organizaci celého projektu, která naplňuje tato kritéria:

- otevřený dialog
- transparentnost
- nezávislost
- odpovědnost
- udržitelnost
- hospodárnost, efektivita a účelnost
- rozmanitost
- odvaha
- rozvoj
- rovné příležitosti

Uděláme vše proto, aby ve spojení s projektem Evropského hlavního města kultury bylo zamezeno i jen náznakům jakékoli nevhodnosti či nevhodného chování.

Řízení Liberec2028

V září roku 2021 byl zapsán spolek Liberec2028. Organizační struktura spolku se skládá z členské schůze jako nejvyššího orgánu, výboru spolku (správní rada) jako výkonného orgánu a dozorčí rady jako kontrolního orgánu. Stálými členy spolku a členy výboru v tuto chvíli jsou:

- Statutární město Liberec
- Liberecký kraj
- Technická univerzita v Liberci

Členy výkonného výboru (správní rady) volí členové spolku ze svých řad. Mezi její hlavní činnosti patří dohled nad managementem organizace a zajištění umělecké svobody pro

programového ředitele a kurátory, samozřejmě v rámci mezi svěřeného rozpočtu. Rada je povinna se scházet minimálně dvakrát ročně.

Členy dozorčí rady nominuje výkonný výbor (správní rada) spolku a je složena ze zástupců např. privátního sektoru, politické opozice, zástupců veřejných institucí apod. Mezi její hlavní činnosti patří dohled nad hospodařením organizace. Rada je povinna se scházet minimálně dvakrát ročně.

Správní a dozorčí rada v tuto chvíli nejsou ještě zřízeny; stane se tak na základě výsledku celé soutěže. V současné chvíli je spolek řízen výkonným výborem.

Realizace

Výkonný ředitel

Výkonný ředitel je zodpovědný za celkové směřování a řízení organizace, tvorbu strategie a politiky k naplňování stanovených cílů. Plně se zodpovídá správni radě. Během své činnosti musí vyhodnocovat finanční a další analýzy týkající se činnosti spolku Liberec2028. Správní radě předkládá návrhy rozpočtu ke schválení. Dále řídí, kontroluje a koordinuje výsledky práce managementu spolku. To mu dává rozhodovací pravomoc v případě řešení možných sporů v rámci managementu organizace.

Výkonný ředitel bude vybrán na základě otevřeného výběrového řízení ihned po případném udělení titulu.

Jeho tým se bude skládat z ředitelů a manažerů jednotlivých sekcí – umělecký ředitel, provozní ředitel, HR manažer a manažer komunikace a PR.

Role výkonného ředitele po udělení titulu:

- Garance plnění stanovených cílů směrem ke správni radě
- Zajištění styku a komunikace s orgány veřejných institucí
- Naplňování finančního plánu organizace
- Rozhodování v komunikační, obchodní i personální politice organizace
- Motivace a podpora podřízených a vytváření podmínek pro jejich osobní a profesní rozvoj
- Dodržování pracovní etiky a garance principu rovných příležitostí

Provozní ředitel

Bude zodpovídat za bezproblémový chod společnosti během běžného provozu, koordinaci a řešení operativních problémů. Zajistí hospodárnost, efektivitu a účelnost hospodaření a evaluace výkonnosti. V jeho týmu bude administrativní pracovník, právní pracovník, finanční pracovník.

Provozní ředitel bude vybrán na základě otevřeného výběrového řízení nejpozději v roce 2026.

Role provozního ředitele po udělení titulu:

- Příprava finančního rozpočtu pro schválení správni radou
- Příprava podkladů pro kontrolu dozorčí radou
- Zajištění monitoringu a evaluace
- Zajištění právního servisu organizace
- Motivace a podpora podřízených a vytváření podmínek pro jejich osobní a profesní rozvoj
- Dodržování pracovní etiky a garance principu rovných příležitostí

Umělecký ředitel

Bude zodpovědný za odbornou a nezávislou realizaci umělecké vize Liberec2028 v souladu se stanovenými cíli, programovou koncepcí a jeho strukturou. Umělecký ředitel společně s hlavním kurátorem povedou tým kurátorů, který bude připravovat výběr uměleckých návrhů a také spolupracovat na uměleckých návrzích a projektech. Je zodpovědný za transparentní a účelné vynaložení svěřených finančních prostředků a dodržování stanoveného harmonogramu.

Velmi úzce bude spolupracovat s Uměleckou radou jako hlavním **kontrolním a poradním orgánem** v oblasti uměleckého programu.

V jeho týmu bude manažer pro participaci a vzdělávání, hlavní kurátor a manažer pro mezinárodní vztahy.

Umělecký ředitel bude vybrán na základě otevřeného výběrového řízení ihned po případném udělení titulu.

Role uměleckého ředitele po udělení titulu:

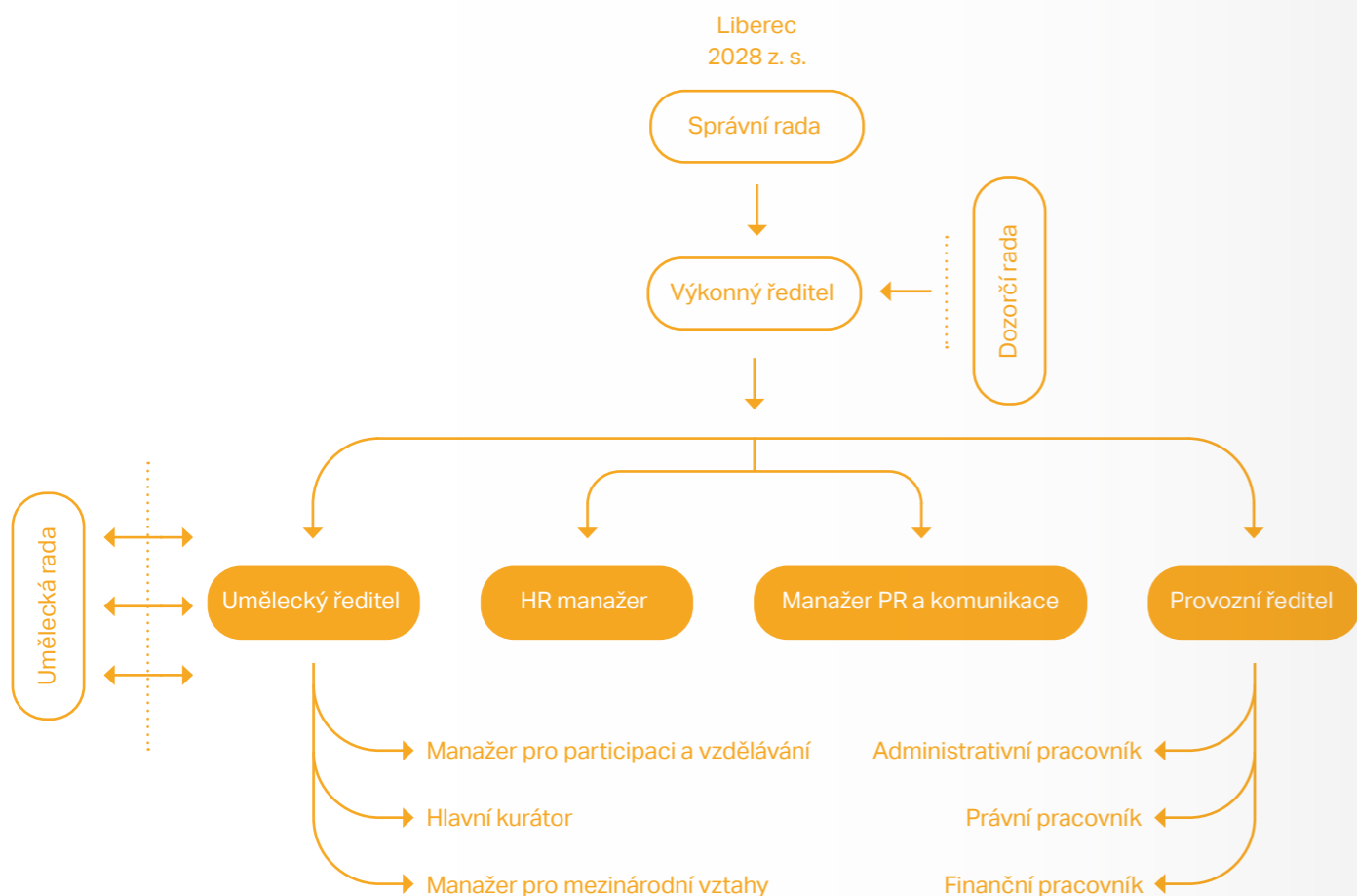
- Garance stanoveného uměleckého konceptu a programu
- Zajištění uměleckého programu mezinárodní kvality, který bude odvážný, otevřený, nadčasový, reflektující kulturní systém a tradici v zapojeném regionu

- Využití období přípravy k budování dialogu napříč doposud rozdělenými zájmovými skupinami
- Budování kapacit a propojování kulturních hráčů v rámci regionu
- Podpora propojování lokální kulturní sféry s mezinárodním prostředím
- Budování publika
- Motivace a podpora podřízených a vytváření podmínek pro jejich osobní a profesní rozvoj
- Dodržování pracovní etiky a garance principu rovných příležitostí

Umělecká rada

Vývoj a realizace programu Liberec2028 budou pravidelně konzultovány s Uměleckou radou. Rada byla zřízena již ve fázi kandidatury do 1. kola soutěže, přirozeně tedy bude pokračovat ve své činnosti i po udělení titulu (s možnou změnou obsazení).

Rada je devítičlenná a skládá ze zástupců nejen kulturně-kreativního sektoru z celého zapojeného regionu, tedy i z Polska a Německa (architektura, umělecké řemeslo, výtvarné umění, film, umění ve veřejném prostoru, sport, divadlo apod.).

O33 Hlavní silné a slabé stránky projektu a návrh na odstranění slabiny.

Slabé stránky

Situace a řešení

Finanční nestabilita města

- Realistický, ekonomicky udržitelný a šetrný projekt, budování kapacit pro vícezdrojové financování, budování firemního dárcovství
- Maximalizace využití externích zdrojů financování – využití vícezdrojového financování. Zaměřit se na financování projektů ze zdrojů EU včetně využití Modernizačního fondu
- Důraz na podporu podnikání, energetiku, dopravu, podporu udržitelného podnikání a ekonomiky města

Veřejné mínění ovlivněné nepochopením tématu či přehnaným očekáváním

- Aktivní zapojování veřejnosti do vytváření a realizace projektu, proaktivní otevřená komunikace

Nerovinná mezinárodní spolupráce kulturních hráčů ve městě a regionu

- Capacity building ve smyslu podpory mobility, jazykového vzdělávání, hospitality apod.

Veřejná prostranství ve městě nejsou dobře dostupná ani technicky vybavená pro pořádání kulturních akcí i komunitních aktivit

- Do plánů revitalizací veřejných prostranství bude zahrnut požadavek na vybudování technického vybavení pro pořádání aktivit

Kulturní infrastruktura se v současné době soustředí primárně v centru města

- Dialog s vlastníky neobsazených objektů v okrajových lokalitách města o možnosti využití pro komunitní účely

Město není plnohodnotně vybaveno sekundární turistickou infrastrukturou, která by vyhovovala potřebám domácích i zahraničních návštěvníků

- Do plánů investic do městské infrastruktury bude zahrnut požadavek na vybudování veřejných toalet (nebo bude řešena alternativa spolupráce s restaurátory a obchodníky) a zřízení výstupního/nástupního místa pro turistické autobusy

Propagace kultury jako značky Liberce je marginální, Liberec je propagován jako součást outdoorové destinace s výlety do Jizerských hor, nabídka sportu a kultury zároveň pro aktivní návštěvníky není komunikována ve vzájemné synergii

- Maximální využití atraktivity města pro cestovní ruch, tj. aktivní spolupráce všech zúčastněných stran při propagaci města, koordinovaný a koncepční přístup v řízení cestovního ruchu, nabídka komplexních produktů s cílem prodloužení doby pobytu návštěvníků, využívání moderních technologií, sjednocení marketingu města

Brain drain

- Rozvoj spolupráce mezi statutárním městem Liberec, Technickou univerzitou a dalšími aktéry na utváření podmínek pro mladé talenty a jejich uplatnění a další rozvoj. Např. v oblasti vědy, výzkumu a inovací – podpora vědecko-výzkumných center nebo vzniku výzkumného institutu, propojení základního a aplikovaného výzkumu, nastavení spolupráce mezi TUL a podnikatelským sektorem
- Účelová propagace technického charakteru města
- Přísun podniků, investic, VŠ studentů

Globální vlivy (mezinárodní situace, COVID-19, ekonomická krize)

- Předem být připraven na možné eventuality ekonomické, společenské

Silné stránky:

- Značný rozvojový potenciál založený na nadčasovém tématu a silném příběhu.
- Poloha v tzv. Trojzemí, na bodu styku tří zemí (ČR, Polsko a Německo), což znamená silné regionální propojení a vytváří předpoklady pro vzájemnou spolupráci, návštěvnost města a turistický ruch. Liberec je ekonomicko-administrativní centrum regionu.
- Efektivní projektové řízení.
- Region patří k územím s vyšším podílem mladých na celkové populaci.
- Liberec a region mají komplexní kulturní i volnočasovou infrastrukturu, což nemají všechna krajská města.
- Atraktivita města a celého regionu, které jsou zasazeny do unikátní dramatické horské krajiny, příroda proniká z hor až do města, město je zelené.
- Široké kulturní/sportovní/volnočasové využití, kulturně-historická architektura.
- Kontinuální růst počtu obyvatel města.
- Technická univerzita v Liberci vytváří know-how pro město i region v oblasti architektury, urbanismu a územního rozvoje, designu a textilu.
- V současné době je dobrá spolupráce mezi politickou reprezentací města a regionu, která má pozitivní dopady i v koordinaci a řízení v oblasti kultury.
- Industriální a průmyslová minulost s vazbami do současnosti i silné experimentální architektonické počiny, které daly městu specifickou tvář, odlišnou od jiných konzervativnějších metropolí.
- Liberec je svou velikostí velmi příjemný, pěšky lze obejít více míst, institucí, akcí a zároveň se neunaví a neztratí cenný čas náročnými přesuny.
- Funkčně nastavený proces strategického řízení realizace investičních projektů, včetně spolupráce jednotlivých odborů magistrátu.
- Dopravní dostupnost – nadprůměrné dopravní spojení s Prahou (automobilová, autobusová doprava), železniční spojení s Německem (Drážďany), kvalitní silniční/tramvajové spojení Liberce a Jablonce nad Nisou v rámci jedné aglomerace.
- Vysoký standard a míra využívání MHD – bezbariérovost, pohon na CNG, vysoký podíl MHD na přepravních vztazích, existence nadstandardů veřejné dopravy (lanové dráhy, skibusy), existence koncepčního Plánu dopravní obslužnosti veřejnou dopravou.
- Zkušenosti s pořádáním velkých mezinárodních akcí (JIZ50, Benátská!, Anifilm).

O34 Popište prosím v základních rysech plánovanou marketingovou a komunikační strategii města pro rok, kdy chce získat titul Evropské hlavní město kultury.

Stejně jako je dialog leitmotivem celé přihlášky, je i úhelným kamenem marketingové a komunikační strategie. Abychom mohli dosáhnout stanovených cílů, musíme vést otevřenou, ohleduplnou i odvážnou kritickou reflexi. Sami v sobě i navenek. Dialog nám pomáhá myšlenku Evropského hlavního města kultury rozvíjet dál.

Následující tvrzení nebereme jako nějaké předem očekávané sdělení, ale jako axiom celé naší kandidatury: cílovou skupinou Liberec2028 jsou všichni lidé dobré vůle, a to bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, politického či jiného smýšlení, sociálního původu, postavení i zájmů. Naším úkolem je jednoduše sdělovat daná témata a volit správnou formu komunikace pro jednotlivé skupiny adresátů.

Marketing je dynamické prostředí, které se velmi těžko předvídá. Předpokládáme tedy, že naše strategie bude i nadále flexibilní vůči společenským, ekonomickým, technologickým či jiným změnám a výzvám, které v horizontu následujících sedmi let můžeme očekávat. Intenzivní vývoj v oblasti komunikačních technologií v posledních několika málo letech jasně ukazuje, že i do roku 2028 lze v tomto směru predikovat další neméně prudký vývoj.

Jako město spojené úzce s amatérským i špičkovým sportem velmi dobře víme, že úspěchu lze dosáhnout jedině po kvalitní přípravě, již nelze nijak přelstít. Ostatně i štěstí, které může nezřídka závod v samotném finiši rozhodnout, přeje výhradně připraveným. Tak tedy – **PŘIPRAVIT, POZOR, TEĎ.** Běh na dlouhou trať právě začíná!

CÍLE

NÁSTROJE

	PŘIPRAVIT (DO 2024) ↓	POZOR (2024–2027) →	TEĎ (2028) ↑
	<ul style="list-style-type: none"> → obyvatelé Liberce a regionu jsou jasně obeznámeni s významem titulu Evropské hlavní město kultury i s kandidaturou města Liberec → obyvatelé Liberce a regionu chtějí, aby se Liberec stal EHMK 2028 	<ul style="list-style-type: none"> → obyvatelé Liberce a regionu přijali vítěznou kandidaturu města za svou → obyvatelé České republiky i Evropy jsou obeznámeni s Libercem jako Evropským hlavním městem kultury pro rok 2028 → obyvatelé města, regionu, státu či kontinentu navštěvují či mají v plánu navštívit Liberec 	<ul style="list-style-type: none"> → obyvatelé Liberce, regionu, ČR i Evropy aktivně vyhledávají akce spojené s Liberec2028 → obyvatelé Liberce, regionu, ČR i Evropy se přímo účastní programu Liberec2028 → obyvatelé Liberce a regionu přijímají pozitivně návštěvníky Liberec2028
	<ul style="list-style-type: none"> → město a region profilují svou značku prostřednictvím silných kulturních a kreativních odvětví, která mají významný mezinárodní přesah (sklo, bižuterie, textilní design, animace, loutkové divadlo, architektura) 	<ul style="list-style-type: none"> → Liberec je součástí a spoluvůrcem evropského kulturního prostoru → existuje propojená síť lokálních aktérů ve městě, která aktivně komunikuje mezi sebou, s obyvateli i vedením a pracovníky statutárního města Liberec → existuje funkční spolupráce aktérů v kultuře a sportu, která vytváří společné podhoubí pro identitu i značku města navenek → centrum města žije aktivním kulturním, komunitním a obchodním životem / obyvatelé města tráví v centru čas, centrum je atraktivní pro obyvatele i návštěvníky → region má efektivní marketing kulturní a sportovní nabídky pro obyvatele i návštěvníky, na kterém spolupracují města i aktéři 	
	<ul style="list-style-type: none"> → vnášení tématu kultury do každodenního života lidí, aby vnímali, že kultura je vše, co člověk vytvořil, co je dosažitelné, neexkluzivní. Na základě pravidelně aktualizovaných mentálních map budeme různými komunikačními kanály obyvatelům přibližovat individuální význam kultury. Pro někoho totiž může kultura znamenat hokejové utkání, zatímco pro jeho souseda to může být Verdiho opera → zapojení obyvatel města a regionu přímo do přípravy kandidatury (dobrovolnictví, komunitní projekty, open calls, obyvatelé jako ambasadoři projektu, storytellers, autoři obsahu kampaní) 	<ul style="list-style-type: none"> → již v této fázi nabízíme atraktivní program pod hlavičkou L2028 cíleně propojující témata společnosti, emocí, přírody a sportu, který je dostupný v rámci společné regionální informační platformy v podobě responzivní webové stránky → zapojení obyvatel města a regionu přímo do přípravy a realizace Evropského hlavního města kultury (dobrovolnictví, komunitní projekty, open calls, obyvatelé jako ambasadoři projektu, storytellers, autoři obsahu kampaní) → prezentace silných libereckých a regionálních témat napříč médii se širokým dosahem → existence veřejné informační kanceláře L2028 → Liberec2028 je prioritním komunikačním tématem pro veřejné instituce a organizace (vláda, ambasády, ministerstva, Czechtourism, EU apod.) → budování dialogu mezi hráči v kultuře a sportu v rámci společných projektů významných sportovních klubů a kulturních institucí (např. propojení akrobacie a divadla nebo umělecké zpracování sportovní tematiky) → web konfigurator regionálních návštěvnických balíčků Liberec2028 s využitím pokročilé technologie založené na personalizovaném obsahu 	<ul style="list-style-type: none"> → aktivní dialog a spolupráce mezi hráči v kultuře a sportu, které vytvářejí nový zajímavý kulturně-sportovní obsah s jasným odkazem do dalších let → následování principu udržitelnosti ve všech oblastech, v případě udržitelného cestovního ruchu se jedná o edukační aktivity spojené s tématem příroda, společnost, osobní odpovědnost nebo motivace návštěvníků zavítat na méně známá místa v méně exponovaných časech → organizace programu Liberec2028 je postavena na aktivním zapojení místních obyvatel (dobrovolnictví, komunitní projekty, open calls, obyvatelé jako ambasadoři projektu, storytellers, autoři obsahu kampaní) → město je oděno do Liberec2028 s respektem k čistotě veřejného prostoru, je zřízeno návštěvnické centrum, existují jednotlivé informační kanály
	<ul style="list-style-type: none"> → propojování tématu L2028 s jinými oblastmi a aktivitami, které se ve městě přirozeně dějí (architektura, již existující kulturní, společenské a sportovní akce, úpravy veřejného prostoru či mezinárodní partnerství. Spojitost s již existující webovou platformou kreativni-liberec.cz, která informuje o aktech a dění z oblasti kulturně-kreativních odvětví 		

Strategické hodnoty

Otevřenost

Míněno přístupnost, nízkoprahovost či inkluze. Naše publikum bude velmi rozmanité stejně jako náš program, proto budeme pracovat na dostupnosti obsahu, sdělení, grafického designu, webových stránek, mobilní aplikace a v neposlední řadě orientačního systému. Všechny naše komunikační kanály budou mimo jiné splňovat kritéria pro dostupnost znevýhodněných osob, jako je např. titulování, zvukový přepis, vizuální ovládání apod.

Kromě angličtiny jako univerzálního jazyka a s respektem k poloze Liberce v česko-polsko-německém Trojzemí je přirozená jazyková mutace webových stránek a mobilní aplikace právě v těchto jazycích.

Příklad aktivit: implementace komunikačního systému chatbot do webových stránek, nechme děti mluvit o Liberec2028 podle jejich představ, zrakově nebo sluchově slabí influenceri, handicapovaní jako storytellers, zapojení místních a mezinárodních kreativců a obyvatel do společného vytváření obsahu nebo reklamy pro Liberec, informační centrum Liberec2028, desková hra City of Culture.

Potencionální partneri: Česká unie neslyšících, Komunitní středisko KONTAKT Liberec, Základní škola a Mateřská škola Logopedická Liberec, Krajská vědecká knihovna Liberec, Digitální Česko.

Odvaha

Míněno kuráž, elán či sebedůvěra. To spočívá nejen ve využívání nových, neotřelých nebo inovativních metod a neobvyklých témat, ale především v odhodlání podrobovat naše konání kontinuální sebereflexi, objektivnímu hodnocení a kritické debatě, jejichž výsledky a doporučení pak promítneme do komunikační a marketingové strategie. To bude spočívat především v:

- debatách se širokou a odbornou veřejností
- práci v rámci zaměřených skupin (focus groups)
- mediálních analýzách
- využívání interních hodnotících dat kulturních organizací a institucí
- hlasováních
- zveřejňování referencí, hodnocení
- průzkumu mezi návštěvníky a turisty

Příklad aktivit: big data marketing, profil Liberec2028 na seznamce, parodie marketing – udělejme si ze sebe legraci (sběrači hub, v lyžařské kombinéze do galerie), call to action videa, geolokační hra, temporary tetování.

Potencionální partneri: Technická univerzita v Liberci, Czechtourism, Český statistický úřad, Liberecký kraj.

Ohleduplnost

Míněno udržitelnost, šetrnost, respekt, takt či pozornost. Tuto hodnotu hodláme naplnit maximální mírou využívání šetrných metod jako např.:

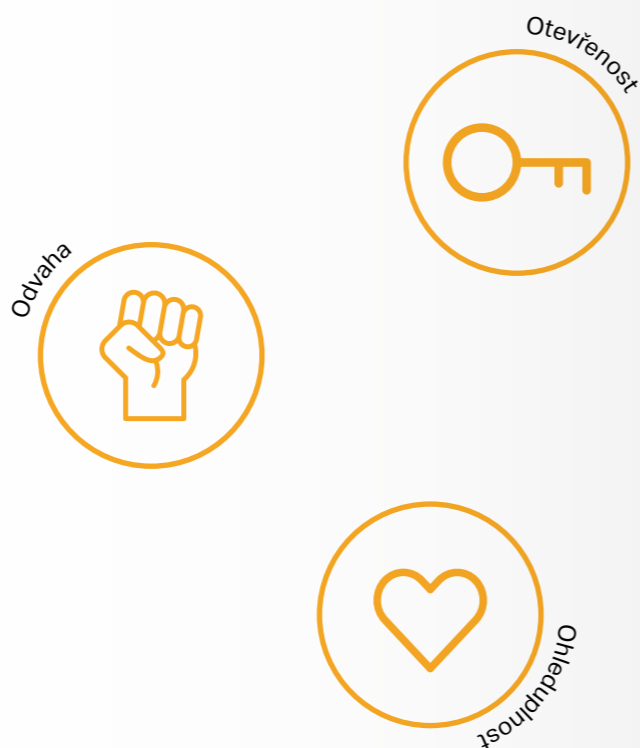
- eliminace tištěných materiálů, letáků, plakátů, programů apod.
- efektivní využívání digitálních alternativ s ohledem na virtuální smog

- respekt k čistotě veřejného prostoru
- podpora re-use principů (využívání recyklovaných materiálů a to i v případě merchandisingu)
- omezení plastů

Příklad aktivit: influencer marketing, 3D bannery, virtuální realita, elektronické bannery, merchandising (re-use trika, bezedná L2028 láhev s mapkou veřejných pitek v Liberci, Jizerský šperk), hra poznej pravidla přírody (jak se chovat při pohybu např. v Bučinách), Art's Birthday Radio, skryté příběhy Liberecka, pravidelné krátké video reportáže „festivalové“ minuty.

Potencionální partneri: CHKO Jizerské hory, Jizersko-ještědský horský spolek, Turistický region Jizerské hory, Technická univerzita v Liberci, Střední škola designu Kateřinky, SKUBB, Český rozhlas.

A kdo to všechno zařídí? **MEDIA NINJA!** Budeme věřit, že kromě nástrojů závislých na rádiových vlnách a elektrické energii, jako jsou weby, sociální sítě, podcasty, videa, se v případě blackoutu budeme moci spolehnout na tradiční osvědčené metody, mezi které patří produkty související s vynálezem Johannese Gutenberga – noviny, magazíny, brožury nebo plakáty, tak výtvoří ústní lidové slovesnosti např. v podání našich ambasadorů, jejichž pestré složení zaručuje pokrytí širokého spektra cílových skupin. „Šťastného“ 13. ambasadora představují samotní Liberečané, bez jejichž pomoci, podpory a zapojení Liberec2028 postrádá jakýkoli smysl.

O35 Jak město hodlá zdůraznit fakt, že akce Evropská hlavní města kultury je akcí Evropské unie?

Nemá smysl dlouze mluvit o dobře známých prostředcích povinné publicity, jako jsou logo Evropské unie na všech informačních materiálech, komunikačních kanálech či vlajce a hymně Evropské unie při zahajovacích a ukončovacích ceremoniálech, neboť to považujeme za samozřejmé stejně tak jako oslavu Dne Evropy. Klíčové je pro nás vtisknout značku a myšlenku EU do konkrétních aktivit.

Mimo hranice jazyka

Na počátku všeho našeho snažení bylo slovo, a to slovo bylo ĺiβerēc. Jazyk, řeč a písmo jsou základy každé kultury. Volba našeho loga složeného z písmen různých evropských abeced symbolizuje diverzitu evropských kultur a zároveň vyjadřuje respekt k jednotlivým evropským jazykům.

Jazyk je nejpřímějším znakem kultury. Spolu s úctou k jednotlivci, otevřeností vůči jiným kulturám, tolerancí k druhým je respekt k jazykové rozmanitosti základní hodnotou Evropské unie. Mnoho národních jazyků je zdrojem bohatství a mostem k větší solidaritě a vzájemnému porozumění. Naše zásady se zaměřují na zachování a podporu této jazykové rozmanitosti a na podporu jazykového vzdělávání.

Mnohojazyčnost má významný přínos v oblasti kultury. Kde jinde, než na bodu styku čtyř kultur, čtyř národů, čtyř jazyků, může být toto téma aktuálnější.

Tento „nový“ evropský font již nyní (mimo loga) využíváme v psané komunikaci v claimech či nadpisech.

Zaběhnutý pořádek, resp. určitý stereotyp lze z pohledu komunikace vyústit v jazykovou izolaci. Cyklus opakujících se zvyklostí, které do jisté míry fungují, a proto v nás budí pocit pohodlí a nepotřeby o nich přemýšlet kriticky, z jiné perspektivy. To jsou příčiny nerozvoje, provinčnosti, schématismu. Nedokážeme dohlédnout za hranice naší vlastní komfortní zóny, nejsme schopni přijímat nové informace a pracovat s nimi. Jednou z cest, jak tyto negativní vzorce změnit, je pravidelná interakce a inspirace vnějšími podněty. Spolupráce se zahraničními partnery, debaty, semináře, konference apod. Uspořádáme tedy:

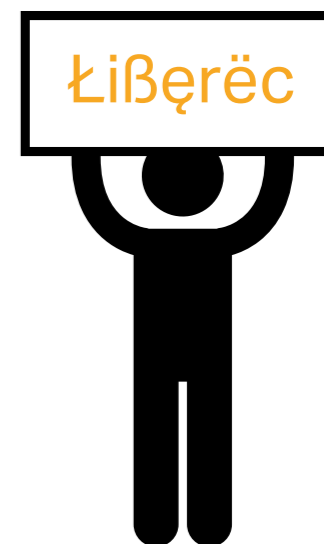
- Setkání trojzemních regionů neboli tripointů napříč Evropou s názvem **European Dialogues**. Bude se jednat o konferenci zástupců oblastí, v nichž se stýkají tři země podobně jako v případě našeho Trojzemí – např. Vaals (Belgie, Nizozemí a Německo), Trierksröset (Švédsko, Norsko, Finsko), Dreil änderock (Německo, Švýcarsko, Francie) a samozřejmě Schengen (Německo, Francie, Lucembursko).
- Setkání národních kanceláří Kreativní Evropy s představiteli EK a následná konference s aktuálními tématy kulturně-kreativních oblastí.
- Setkání minulých, současných a budoucích Evropských hlavních měst kultury s představiteli EK a konference na téma budoucnost ECoC ve vztahu k aktuálním společenským a geopolitickým výzvám, kterým Evropa čelí.

Mimo hranice

Co by v Liberci nebylo bez podpory EU? Na tuto otázku chceme odpovědět expozicí **Traces of Europe in Liberec**, která představí vybrané projekty, jež v Liberci a regionu vznikly za přispění EU. Využijeme přitom jednoduchého formátu srovnání ve stylu PŘED a PO. Návštěvník tak bude mít možnost zhodnotit přínos a partnerství, které evropské společenství přináší.

Za scénou

Co by v EU bez Liberce nebylo? Připravíme putovní výstavu **Traces of Liberec in Europe** po evropských zemích a městech s vernisáží na půdě Evropského parlamentu nebo Evropské komise, která Evropanům ukáže, co všechno z jejich každodenního života pochází z našeho města a regionu. Řada značek, výtvořů či tvůrců se totiž prosadila v různých zemích EU i ve světě – od vynálezů místního rodáka Ferdinanda Porscheho přes skleněné instalace po celém světě (Intercontinental hotel Barcelona, Mandarin Oriental Ritz Madrid, Kempinski Palace Engelberg, LASVIT) až po výrobky z nanovláken nebo Herrnhutskou hvězdu.

Schopnost projekt uskutečnit

O36 Důkazy, že přihláška má širokou a silnou politickou podporu a udržitelným způsobem se k ní zavázaly místní, regionální a celostátní veřejné orgány.

Aktivita vedoucí ke kandidatuře zahájilo statutární město Liberec na konci roku 2018, kdy se cíl ucházet se o titul EHMK 2028 objevil v programovém prohlášení nové politické reprezentace, a následně o rok později, kdy se začala zpracovávat Strategie rozvoje kultury města Liberec pro roky 2022–2029 (Strategie). Kroky směřující ke kandidatuře tak probíhaly paralelně s kroky vedoucími k vytvoření koncepčního dokumentu. Myšlenka Evropského hlavního města kultury byla pravidelně komunikována s politickou reprezentací prostřednictvím Řídícího výboru Strategie, který byl zřízen jako orgán pro schvalování klíčových myšlenek, aktivit a dokumentů.

Záměr ucházet se o titul EHMK byl veřejnosti oficiálně představen primátorem města a hejtmanem Libereckého kraje v listopadu 2020 na tiskové konferenci. Celý dvouletý proces pak vyvrcholil v červnu 2021, kdy byly Strategie i úmysl kandidovat hladce schváleny Výborem zastupitelstva pro kulturu a cestovní ruch a posléze i samotným zastupitelstvem. Realizační tým tak dostal oficiální mandát pro přípravu přihlášky Liberce na EHMK 2028.

Komunikační kanál mezi realizačním týmem EHMK a zástupci statutárního města Liberec představuje Řídící výbor pro EHMK a implementaci Strategie, který je složen z vybraných členů vedení a zastupitelstva města (včetně opozičních stran) a vedoucích zainteresovaných odborů magistrátu města. Realizační tým na pravidelných měsíčních jednáních předkládá výboru přehled vykonaných aktivit, předkládá ke schválení dokumenty či se radí o zásadních otázkách, které vyvstanou v průběhu příprav. Klíčová témata

jako např. rozpočet přípravy kandidatury i rozpočet přihlášky, pak projednává rada či zastupitelstvo města.

Zapojení a podporu regionálních institucí nejlépe reprezentuje spolek Liberec2028, nově vzniklý pro účely pořadatelství, jehož členy již v tuto chvíli jsou statutární město Liberec, Liberecký kraj a Technická univerzita v Liberci. Členství ve spolku bylo schváleno Zastupitelstvem města Liberec, Zastupitelstvem Libereckého kraje a také Akademickým senátem a Správní radou Technické univerzity v Liberci.

Oficiální podporu kandidatuře města na EHMK 2028 rovněž vyjádřilo 15 samospráv metropolitní oblasti Liberec z České republiky, Polska a Německa.

Blíže je tato regionální spolupráce popsána v úvodní kapitole.

Pro získání finanční podpory na přípravu přihlášek všech měst a realizaci vítězného programu ze strany Ministerstva kultury České republiky zvolila kandidátská města společný postup vyjednávání. Města zaslala ministerstvu společný dopis, ve kterém se sjednotila na požadované výši podpory (25 mil. EUR a max. 60 % neinvestičních nákladů projektu) i na pravidlech jejího čerpání. Následně se účastnila společných jednání s ministrem kultury i dalšími zástupci ministerstva.

O37 Důkazy o odpovídající a životaschopné infrastruktuře města k tomu, aby se mohlo stát držitelem titulu. Za tímto účelem zodpovězte prosím následující otázky:

→ Způsob jakým bude EHMK využívat a rozvíjet kulturní infrastrukturu města.

Program nejen v Liberci

Umělecký a kulturní program se bude odehrávat v širším území. V případě samotného Liberce pak hovoříme nejen o jeho centru, ale i jeho skutečné nebo pomyslné periferii.

→ Výstavní prostory muzeí a galerií

Severočeské muzeum se v rámci programu Liberec2028 bude podílet na následujících projektech: **Right to Roam, Liberec City and Jizera Mountains, WAY APP, In Language Captivity** (pracovníci a pracovnice muzea budou mít na starost výzkumnou část projektu), **Mountains Link** (ve spolupráci s Jelení Horou), **Three Textile Peaks** (ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci), **Nanovariation** (ve spolupráci s Technickou univerzitou v Liberci), **Re-exploring Chimneys, (E)migration** (výstava, edukační programy).

Oblastní galerie Liberec – Lázně je pátou největší galerií v České republice. Galerie bude zapojena do projektů **Statue and the City, Via Sacra, Glass Forest** (spolupráce v rámci kurátorského výběru), **Glass and Jewellery Celebration** (spolupráce v rámci kurátorského výběru), **Podium Redefined** (spolupořádání odborné konference), **Community Art Service** (spolupráce s restaurátory a kunsthistoriky).

Společně s **Muzeem skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**, jediným muzeem v České republice specializovaným na sklo a bižuterii, připravíme následující projekty: **Glass Forest, Glass and Jewellery Celebration, Pearl Stream**.

Městské muzeum v Žitavě je nejstarší institucí svého druhu v Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ve spolkové zemi Sasko. V rámci spolupráce v Trojzemí se městské muzeum v Žitavě zapojí do následujících projektů: **Musing Trains, Nisa Triathlon, Tripoint Residencies, Trinationl Film Summer School, Fortification Pilgrimage, Via Sacra a Three Textile Peaks**.

Celkem pět budov (Barokní dům, Keisertrutz, Reichenbacherova věž, Nikolova věž a Biblický dům) patří **Kulturně historickému muzeu Zhořelec**. Tato instituce bude zapojena do projektů **Musing Trains, Nisa Triathlon, Tripoint Residencies, Trinationl Film Summer School a Fortification Pilgrimage**.

Vila Schminke v Löbau je vedle vily Tugendhat v Brně, vily Savoye v Poissy a rezidence Kaufman v USA jednou ze čtyř nejlepších obytných budov klasické moderny na světě. Společně se budeme podílet na projektech **Tripoint Residencies a Trinationl Film Summer School**.

Galerie umění v polské Jelení Hoře je prostorem pro současné umění. V galerii vznikly výstavy, které byly

prezentovány i v zahraničí, např. v Tokiu, Paříži, Moskvě, Praze, Bratislavě, Neapoli, Štrasburku a Gomelu. Galerie pro Liberec2028 připravila projekt **Mountains Link**.

→ **Knihovny a literární centra**

Krajská vědecká knihovna v Liberci plní funkci významného informačního, metodického, vzdělávacího, kulturního a setkávacího centra ve městě a regionu. Do projektu Liberec2028 se zapojila prostřednictvím těchto projektů: **Media Literacy, City of Reading, Stories Rewritten, Stop, Look and Listen! a Adoptive Peripheries**.

Jednou z tradičních a kultovních značek živé kultury a literárního dění nejen v Liberci je **Knihkupectví a antikvariát Fryč**. Kromě prodeje nových a použitých knih jsou totiž majitelé organizátory autorských večerů, debat, výstav, hudebních a vícežánrových akcí, proto jsou logicky součástí i této přihlášky, a to s projektem **Liberec as an Inspiration and Crossroad**.

→ **Divadla**

Divadlo F. X. Šaldy je jedinou divadelní scénou živého umění v regionu, kterou zajišťují tři umělecké soubory – činohra, balet a opera. Představení navštěvují i polští a němečtí diváci. S Divadlem F. X. Šaldy společně představíme projekty **Circulate Cirkus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Give Peace a Chance, Fly System, The Trilogy of Babel** nebo festival **WTF?!**.

Naivní divadlo Liberec je pořadatelem mezinárodního bienále festivalu **Mateřinka**, který má své pevné místo v kalendáriu evropských festivalů a je hojně navštěvován hosty z celého světa. Nejinak tomu bude i v kalendáři programu Liberec2028, jehož bude součástí.

Městské divadlo Jablonec nad Nisou se zapojí prostřednictvím projektů **Youth Theatre Festival, Poetry Boundaries a The Trilogy of Babel**.

Divadelní společnost známá jako **Gerhart-Hauptmann Theater** vznikla roku 2011 spojením Divadla ve Zhořelci a v Žitavě. Ve spolupráci s libereckým Divadlem F. X. Šaldy zde probíhá část programu festivalu současného divadla **WTF?!**. Kromě tohoto festivalu zde v rámci Liberec2028 představíme projekty **Circulate Cirkus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Poetry Boundaries**.

V **Lázeňském divadle v Jelení Hoře** se po celý rok konají divadelní hry, koncerty a kabarety. Pro rok 2028 nabídku rozšíříme o následující eventy: **Circulate Cirkus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Poetry Boundaries, Give Peace a Chance** nebo **Fly System**.

→ **Kulturně-společenská centra**

Kulturní centrum Vratislavice 101010 je multifunkční prostor, kde se pořádají především kulturní akce. Moderní stavba z roku 2010 s jedinečným vzhledem, oceněným Cenou architekta Hubáčka, se nachází 10 minut od samotného centra Liberce. S tímto centrem spolupracujeme zejména na realizaci projektů **„Ještěd f kleci“ (Ještěd Caged), Housing Estate Poetic a LIBEREC:REICHENBERG: North Bohemian Architecture**.

Tradiční kulturní a společenské centrum **Lidové sady** představí projekty **Fly System + Glass Forest** (doprovodné diskuze), **Adoptive Peripheries, Culture Markets**.

Kino Varšava je nejstarší kamenné kino v Liberci se skvělou polohou v centru města a jedinečnou architekturou ve stylu art-deco. Společně s Liberec2028 připravuje aktivity **Invisible Foreigners, Trinational Film Summer School, Filming In the Dark, Nisa Film Festival, AFO Echoes** či již zmíněný **Anifilm**.

→ Komunitní a Kreativní centra

Zauhlovačka je kreativním, uměleckým a komunitním centrem v unikátní vodárenské a zauhlovací věži bývalé textilní továrny na koberce, které budují dobrovolníci ze spolku AvantgArt. V Zauhlovačce představíme projekty **Handy Wo*Men** a **Re-exploring Chimneys**.

Argonaut Creative Lab v site specific prostorách bývalých tiskáren je uměleckým komunitním a centrem s dílnou, které slouží jako zázemí pro tvorbu mladých umělců i prezentaci multižánrového menšinového programu pro veřejnost. Společně zde uvedeme **Handy Wo*Men, Culture Markets, Adoptive Peripheries**.

Klasicistní areál jinak nevyužívaného **libereckého zámku** slouží jako hlavní venue mezinárodního festivalu animovaných filmů **Anifilm**. Disponuje rozsáhlými vnitřními i venkovními prostory a řadou menších sálů pro setkávání. Kromě **Anifilmu** zde představíme **Trinational Film Summer School, Creative Centre of Animation**.

Brownfield **Jablečných lázní** (bývalých městských lázní) v Jablonci nad Nisou, o který se s nadšením starají lidé ze spolku ArtproProstor, má do budoucna být místem k prezentaci a performanci nových forem živého umění, jako je nové divadlo, nový cirkus, fyzické a pohybové divadlo, loutkové divadlo. Společně připravujeme **Podium Redefined, Circulate Cirkus, Youth Theatre Festival, Fortification Pilgrimage, Poetree, Poetry Boundaries, Light Festival**.

→ **Vzdělávací instituce a organizace neformálního vzdělávání**
Technická univerzita v Liberci jako hlavní vzdělávací instituce v regionu disponuje škálou prostor od konferenčních místností a malých učeben s kapacitou pro 20 posluchačů až po hlavní aulu, do které se vejde 350 návštěvníků. Pro rok 2028 společně připravujeme **My School, My City, Liberec Architecture Centre, Housing Estate Poetic, „Ještěd f kleci“ (Ještěd Caged), STRUTEX, Nanovariation, Arts and Crafts Ecosystem!!!, Three Textile Peaks** nebo **N-imap**.

Do přípravy programu se zapojí i **základní a střední umělecké školy**, a to prostřednictvím projektu **My School My City**. Program propojuje umělecké a environmentální aktivity, **Glass Forest, Fly System**, pak proběhne v **Zoologické a Botanické zahradě Liberec**.

→ **Venkovní areály a veřejná prostranství pro kulturní dění**
Sportovní areál Vesec slouží jako hlavní liberecký festivalový prostor. V roce 2028 zde představíme mezinárodní akci **Games Without Borders**.

V současné chvíli je hlavním dějištěm celého spektra venkovních kulturních akcí ve městě náměstí **Dr. E. Beneše** před libereckou radnicí, opakovaně se zde odehrává na 100 akcí ročně. V centru města lze také využít parků jako např. parky Clam Gallasů, Budyšínská nebo Soukenné náměstí jako prozatím málo využívaný veřejný prostor. V rámci Liberec2028 na těchto místech plánujeme mj. projekty **To See or To Be**

Seen, Urban Responsibility, Metamorphosis of Liberec over Times nebo **Sites of Memory**.

Na **Harcovské přehradě** se odehraje mj. projekt **Floating Pontoons**. Pro program Liberec2028 bude také připraven areál Liberečany oblíbeného **Lesního koupaliště**, který spravují nadšenci z architektonického studia Mjöllk.

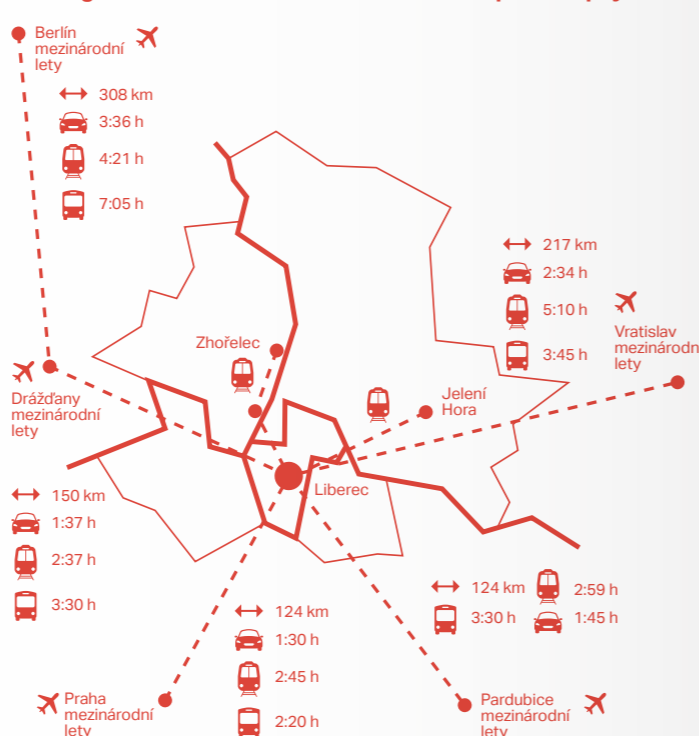
→ Ostatní prostory

Home Credit Arena je největší multifunkční prostor v Liberci. Pro účely EHMK bude aréna využívána jako prostor pro akce programu s předpokladem vysoké návštěvnosti. Pro rozličné akce je také vhodný areál bývalých **Libereckých výstavních trhů** s plánovanou revitalizací. V roce 2028 zde proběhnou akce **Culture Markets** nebo **Slow Fashion Days**.

Podnikatelský inkubátor a coworkingové centrum **Lipo.ink** může hostit menší i větší setkání, semináře a konference, ideality apod. V rámci EHMK se zde uskuteční část projektu **Academy of Skills and Opportunities** a Lipo.ink bude partnerem pro propojování umění, kreativity a byznysu.

Bývalý obchodní dům **Luna** nacházející se ve středu sídliště Kunratická a bývalý obchodní dům **Korint** nacházející se na sídlišti Broumovská. Oba objekty jsou pozůstatkem socialistické výstavby a dnes již neslouží svému původnímu účelu. V rámci programu EHMK zvažujeme obě lokality pro využití komunitních aktivit a intervencí nebo projektů **Reichenberger Zombie Business, Adoptive Peripheries, Culture Markets**.

→ Silné stránky města, pokud jde o jeho dostupnost (regionální, celostátní a mezinárodní dopravní spojení).

Mezinárodní a celorepublikové dopravní spojení. Liberec je pro širší mezinárodní publikum nejlépe dostupný z Letiště Václava Havla v Praze, které nabízí přímé lety do většiny evropských států. Z Prahy do Liberce zajišťují pravidelné autobusové spojení soukromé dopravní společnosti v půlhodinových intervalech. Se společnostmi budeme

jednat o posílení spojů i o možnostech slev cen jízdného pro návštěvníky kulturních akcí v rámci EHMK 2028 v Liberci. Silniční spojení Liberce s Prahou rychlostní komunikací je s hodinovou jízdní dobou autem velmi komfortní.

V celorepublikovém měřítku je Liberec dobře napojen vlakem s krajskými městy Hradec Králové, Pardubice a Ústí nad Labem, kde je doprava zajišťována rychlíky, které jezdí v pravidelných dvouhodinových intervalech, cesta trvá do 2,5 hod. jízdy. Z Brna a Ostravy se návštěvník dostane do Liberce za řádově 5, respektive 6 hodin. Ze západočeské Plzně je lepší zvolit cestu autobusem, která trvá 3 hod., nebo asi 2 hod. autem.

Přeshraniční a regionální doprava. Relativně dostatečné množství železničních přeshraničních spojení s Polskem a Německem je potenciálem pro využití této dopravy v době konání EHMK v roce 2028. Přímým přeshraničním spojením je trať z Liberce do německých Drážďan přes Žitavu. Až před brány Drážďan platí jízdenka Euro-Nisa-Ticket, která poskytuje cenově výhodnou přepravu pro české i zahraniční cestující, ve vlaku je možnost přikoupit si i navazující jízdenku až do Drážďan. Na tuto jízdenku je možné vlakem cestovat v rámci regionu Trojzemí i do německého Zhořelce a polské Jelení Hory. Celoročně je pohodová cesta vlakem také do partnerského města Žitavy, kam vlaky Trilex společnosti Die Länderbahn jezdí pravidelně i o víkendech a svátcích.

Železniční doprava má v kraji význam především v příměstské dopravě v okolí větších měst (Liberec, Jablonec nad Nisou, Česká Lípa a Turnov) a v izolovaných částech kraje jako Frýdlantsko a Tanvaldsko. Příměstská doprava je dnes hojně využívána, ale je do budoucna velmi citlivá na vyřešení rychlé dostupnosti železnice, ať už zlepšením návazné dopravy nebo přímým spojením do center měst. V regionu v současné chvíli ale převládá autobusová a individuální automobilová doprava.

Rušnou letní sezónu zajišťují turistické spoje, některé z nich propojují i Trojzemí (od Žitavy, přes Frýdlant až po Lázně Svěradov). V letní sezóně vyjíždějí spoje jak na Jizerské (Bedřichov, Smědava), tak i Lužické hory (Mikulášovice až do Saska).

Regionální města na páteřních regionálních osách jsou dobře obsloužena veřejnou hromadnou dopravou. Do ostatních oblastí je možné využít car-sharingových služeb.

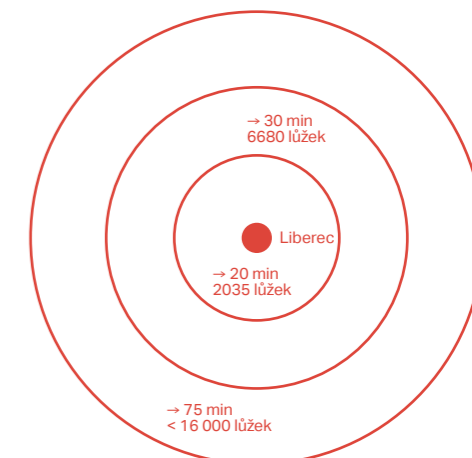
Do Jablonce nad Nisou se dá z Liberce dojet také tramvají č. 11, která navazuje na libereckou městskou hromadnou dopravu, dále mezi městy jezdí i příměstské linky autobusů. Z centra Liberce do Jablonce nad Nisou trvá cesta přibližně půl hodiny.

→ Absorpční kapacita města, pokud jde o turistické ubytování

Absorpční kapacita aglomerace Liberec – Jablonec nad Nisou. V současné chvíli může město Liberec nabídnout 4 338 lůžek v celkem 54 hromadných ubytovacích zařízeních, v rozmezí od čtyřhvězdičkových hotelů přes penziony až po kemp. Mezi největší z nich s kapacitou vyšší než 100 lůžek patří: **Clarion Grandhotel Zlatý lev, Hotel Babylon, Pytloun Grand hotel Imperial, Hotel Liberec, Koleje Technické univerzity v Liberci**. Unikátní je ubytování v hotelu Ještěd na horském hřebenu přímo nad Libercem, který je zároveň televizním

vysílačem. Celková ubytovací kapacita Jablonce nad Nisou je pak 734 lůžek v celkem 20 zařízeních. V obou městech je k dispozici i ubytování v soukromí. Pokles počtu lůžek v roce 2021 v souvislosti s pandemií COVID-19 činil 2,5 %.

Absorpční kapacita v širším regionu. Okolí Liberce hraje velkou roli v atraktivitě města i regionu. Jizerské hory jsou v létě oblíbenou turistickou destinací pro pěší a cykloturistiku, v zimní sezóně jsou významným centrem lyžování.

Zhruba 75 % turistů ze zahraničí v Liberci v současné chvíli tvoří občané Německa a Polska. **V roce 2019 v Liberec zaznamenal 189 010 návštěvníků** a 402 535 přenocování (2021 pokles o 40 %). **Turistická oblast Jizerské hory v roce 2018 uvítala rekordních 391 675 hostů**, kteří přenocovali 1 084 410 krát, v průměru 2,8 noci. **Liberecký kraj v roce 2019 uvítal 1 048 865 hostů**, kteří přenocovali 3 169 859 krát, (2021 pokles o 30 %), průměrný počet nocí stoupl z 2,9 na 3 noci.

Zoo Liberec a science centrum iQLANDIA patří mezi TOP 50 turistických cílů v České republice, v srpnu, na vrcholu turistické sezóny zoo uvítá až 80 tis. návštěvníků, hudební festival Benátská! navštívilo v roce 2019 40 tis. návštěvníků.

Typ a kvalita hromadného ubytovacího zařízení	Počet v Liberci	Počet v Jablonci nad Nisou
Hotel ****	8	3
Hotel ***	12	3
Hotel *	1	1
Penzion	21	11
Hostel	2	1
Kemp	1	
Airbnb	170 lůžek	55 lůžek

O38 Pokud jde o kulturní, městskou a turistickou infrastrukturu, jaké projekty (včetně renovačních) hodlá vaše město v souvislosti s akcí Evropská hlavní města kultury realizovat v období do roku, pro který se titul udílí?

Dialog starého a nového – klíčové projekty kulturní a kulturně komunitní infrastruktury související s EHMK Rozvoj strategického území v centru města v okolí Papírového náměstí na principech kreativní čtvrti a Kreativní centrum Linserka.

Aktuálně probíhá mezinárodní urbanistická soutěž **Papírák 2030**, jednou z vrstev zadání je i vytvoření podmínek pro vznik kreativní čtvrti. Záměru má napomoci konverze areálu Linserky na kreativní centrum a využití dalších prostor v části, kde bude developerem město, pro proozy KKO a dále vhodná podoba veřejných prostranství pro kulturní a komunitní aktivity, včetně úpravy tzv. městských teras, které bude možné využít i jako auditorium.

Revitalizace Kína Varšava na prostor pro současné performativní umění a nekomerční filmovou scénu. Kavárna i foyer už v původní kráse slouží veřejnosti a menším kulturním akcím, sál pro 200 lidí bude rekonstruován u příležitosti kandidatury města Liberec na Evropské hlavní město kultury.

Revitalizace areálu Libereckých výstavních trhů (LVT) na volnočasové a informační centrum využitelné pro EHMK. Revitalizace na volnočasové využití s kvalitním veřejným prostorem naváže na kontext okolí tzv. Zlatého kříže se Severočeským muzeem a Oblastní galerií Liberec – Lázně. Zachována bude ikonická budova tzv. Technikova pavilonu, která bude přebudována na návštěvnické centrum města.

Revitalizace kulturního centra Lidové sady, včetně malého letního kina a zahrady. Budova bude revitalizována, aby mohla být využita pro moderní divadelní i hudební produkce a zároveň sloužit jako zázemí zejména pro hudební tvorbu; revitalizována bude také zahrada, kde v současnosti ve skromných podmínkách působí dočasné letní kino. Instrukce je součástí výbavy Zoologické zahrady Liberec.

Revitalizace Liebiegova paláce na komunitní a spolkové centrum. Palác je přestavován na polyfunkční komunitní centrum pro veřejnost. Nabídne spektrum volnočasových, vzdělávacích i sociálních služeb a bude aktivním místem trávení volného času pro komunitu ve městě.

Revitalizace Libereckého zámku na Kreativní centrum Animace. Cílem projektu je je vybudovat celoroční

technologické a kulturně vzdělávací centrum se zaměřením na animaci. Kreativní centrum animovaného filmu nemá v České republice, ale ani v Evropě, obdoby. Jádrem bude stálá expozice české animace a animovaných filmů včetně workshopů a animačních dílen, která zpřístupní světový fenomén české a československé animace.

Veřejný prostor je jeviště pro všechny – Rozvoj veřejného prostoru a podmínek v něm pro kulturně komunitní dění

Město Liberec vznikalo postupným spojením historického centra města s okolními vesnicemi. Ve stávající struktuře města tak jsou zachovány cenné lokality se svojí vlastní identitou. Tuto identitu reprezentují právě důležitá lokální centra a místa, kde se občané přirozeně setkávají a tráví společný čas. Práce s veřejným prostorem stávajícím i nově definovaným, zanedbaným nebo nově revitalizovaným s jeho aktivací pro komunitu je pro nás zásadní klíčové téma. Město Liberec má zpracovaný a odsouhlasený Manuál veřejných prostranství – Městské povrchy, který definuje základní principy pro jejich tvorbu a kvalitu. Veřejný prostor chápeme jako plně demokratický prostor pro aktivity obyvatel i návštěvníků.

Velká i malá centra. Veřejná prostranství ve městě budou postupně revitalizována pro kulturně komunitní akce ve vysoké krajinářsko-architektonické kvalitě a pravidelně udržována. Stávající síť veřejných prostranství bude rozšířena o lokální centra v jednotlivých městských čtvrtích. Místa pro živý Liberec budou řešena se smart kulturními prvky, které technicky umožňují např. elektrické přívody, nebo veřejná pítka, internetovým připojením, včetně kvalitního informačního a navigačního systému města.

Malé městské zásahy. Důležitá jsou i místa, která neprojdou komplexní revitalizací, ale představují základní stávající síť intuitivního zažívání veřejného prostoru. S těmito lokalitami pracujeme a chceme pracovat formou malých městských zásahů, které prostřednictvím drobných investic do veřejného prostoru iniciují a aktivizují užívání lokálních center pro místa kulturního setkávání obyvatel a návštěvníků.

Organizace veřejného prostoru a zvýšení jeho dostupnosti pro kulturní a komunitní aktivity. V současné době je nastaven velmi složitý a nejednotný administrativní systém pro zábor veřejných prostranství pro kulturní akce ve městě. Do roku 2028 bude fungovat s online rezervačním systémem na konkrétní místa, kde budou popsány možnosti jejich využití, zveřejněn sdílený kalendář plánovaných akcí na konkrétní prostranství a bude možné si zábor zajistit on-line.

Městský mobiliář. Vznikne kulturní re-use centrum EHMK, kde si bude možné pro kulturní akce vypůjčit potřebný mobiliář – židle, podium, mobilní toalety, odpadkové koše, sokly, stany, pult, skládací stoly a techniku. Dalším je projekt Městské židle. Mobiliář je volně k zapůjčení kulturním aktérům.

Veřejné toalety. Důležitým podpůrným prvkem pro pořádání akcí ve veřejném prostoru je koncepce řešení veřejných toalet, které jsou součástí nových rekonstrukcí veřejných prostranství.

Vizuální smog a parter města a kultura maloobchodního prodeje. V koncepčním dokumentu Zásady statutárního města Liberec pro výstavbu ve městě jsou představena základní pravidla pro kultivovanou reklamu ve městě. V roce 2023 vytvoří manuál veřejných prostranství – městský vizuální obraz, zabývající se reklamním a světelným smogem a formou vizuální prezentace ve městě. Následně bude vytvořena městská vyhláška.

Rozvoj Městské památkové rezervace. V rámci strategického dokumentu Regenerace Městské památkové zóny dochází k postupnému znovuoobnovování nejhodnotnějších budov ve městě. Město v roce 2021 vytvořilo ochranné pásmo Městské památkové zóny (MPZ) s názvem Městská zóna intenzivní péče (MZIP), pro které nastavilo pravidla pro vytváření kvalitního veřejného prostranství. V roce 2022 byl vyhlášen program finančně podporující kvalitní rekonstrukce historicky cenných objektů.

Zachování uměleckých děl ve veřejném prostoru. Byla vytvořena pravidla pro zachování uměleckých děl a vložena do územně analytických podkladů města. Umělecká díla a památky ve městě musejí být pravidelně odborně udržována a postupně obnovována vždy s respektem k autorským právům.

Dialog o hodnotách města? Doprava a doprava v klidu v Liberci a její zlepšení v době konání EHMK

Liberec má relativně kompaktní centrum a jen omezený rozsah kapacitní blokové zástavby, ta je soustředěna většinou v pěší docházce od centra. Výsledkem historického vývoje je, že většina území středu města má velmi úzké ulice, které jsou známou rostlým urbanismu. Pro širší centrum města je naopak typická moderní městská struktura s velkorysími uličními prostory, které jsou dnes využity především pro potřeby automobilové dopravy. Vzhledem k charakteru města je využívána zejména kombinace pěší a veřejné dopravy či individuální automobilové dopravy.

Vyšší prostupnost centra města. V současné době představuje problém nespojitost cyklotras a nedostatečná kapacita pěších tras. Pro pěší jsou kromě přerušení tras

i problematické často úzké nebo chybějící chodníky. Do roku 2028 budou na mnoha místech dobudovány nové chodníky, historické centrum i oblasti na okrajích města budou dopravně zklidněny a přetřansformovány na sdílený prostor formou pěší nebo obytné zóny.

Cyklopropojení s krajinou. Budou vybudovány nové trasy pro pěší a nové části cyklostezek a cyklotras, které napojí město na okolní obce i krajinu.

Město bude v roce 2028 prostupné a přijíždějícím nabídne dostatečné kapacity i snadnou orientaci. Bude podporovat multimodalitu díky novému vnitřnímu městskému okruhu, dopravnímu zklidňování centra města, vybudování záchytných parkovišť i zvyšování kvality služeb MHD a vybudování nového krajského terminálu.

Snadná orientace ve veřejné dopravě pro místní i návštěvníky. Bude integrováno a provázáno linkové vedení a jízdní řády městské i krajské veřejné dopravy. To se týká zejména elektronizace odbavovacího a informačního systému – do roku 2028 zřídíme novou jízdní kartu (opuscard), e-shop a novou mobilní aplikaci pro chytré telefony, která bude k dispozici i v angličtině, čímž usnadníme informovanost cestujících a nákup jízdenek, a to včetně mapové orientace v dopravním systému, vazby na parkování a bikesharing.

Krajský terminál – Central station představuje integrovaný dopravní uzel nadregionálního významu pro vlaky i autobusy, který zlepšuje dostupnost centra města zejména z vlakového nádraží, které je v současnosti z centra hůře dostupné.

Záchytná parkoviště. V roce 2028 jsou vybudována nová záchytná parkoviště typu P+R navázaná na sjezdy z průtahu I/35 a na vnitřním městském okruhu. Součástí rozvojových plánů je také vytvoření krátkodobých autobusových stání v centru města.

Seznam připravovaných projektů v centru i v lokalitách v kontextu EHMK

V Liberci jsou mezi lety 2020 a 2031 plánovány projekty do kulturně komunitní infrastruktury, veřejných prostranství, volnočasové infrastruktury a z kvalitnější dopravní infrastruktury za řádově 132 mil. EUR. Jedná se o 117 mil. EUR veřejných investic (z toho 20 mil. EUR dopravní infrastruktura a 40 mil. EUR městský bazén), předpokládané dotace z fondů Evropské unie a dalších zdrojů činí řádově 58,6 mil. EUR, tj. řádově 50 % veřejných investic. Asi 15 mil. EUR pak poputuje do investičních záměrů realizovaných soukromým sektorem.

Č.	Projekt	Datum realizace	Rozpočet v mil. EUR	Předpokládaná výše dotačních zdrojů v mil. EUR	Investor
Infrastruktura pro kulturní a komunitní aktivity a pro kulturní a kreativní odvětví			Celkem 44,7	Celkem 15,8	
1.	Liebiegův palác	2020–2022	10,7	8,8	statutární město Liberec
2.	Areál LVT – turistické informační centrum	2020–2024	1,2	0,4	statutární město Liberec
3.	Areál LVT – neformální vzdělávání	2020–2030	4,7	3,4	statutární město Liberec
4.	Obnova lesoparku a výstavba komunitní venkovní pece Jedličkova Ústavu	2022–2024	0,7	0,5	Liberecký kraj
5.	Rozvoj Libereckého zámku na kreativní centrum animace	TBD – 2025	10,6	TBD	soukromý investor
6.	Kino Varšava	2023–2027	3,2	2,6	statutární město Liberec
7.	Kreativní čtvrť Papírové náměstí a Kreativní centrum Linserka	2022–2030	10,0	TBD	statutární město Liberec ve spolupráci s Libereckým krajem a Technickou univerzitou Liberec
8.	Revitalizace Lidových sadů, včetně malého letního kina včetně zahrady	2025–3031	3,6	TBD	Liberecký kraj, statutární město Liberec
Veřejná prostranství			Celkem 18,7	Celkem 12,0	
9.	Revitalizace ulice Vítězná, Zlatý kříž spojnice regionálního muzea a galerie, obnova aleje, z kvalitnější veřejného prostranství	2022–2023	1,0	TBD	statutární město Liberec
10.	Tržní náměstí	2020–2024	2,8	1,5	statutární město Liberec
11.	Revitalizace levého břehu Nisy – Rybníček (náplavka)	2020–2025	2,0	1,2	statutární město Liberec
12.	Náplavka Ignaze Ginzkeyho	2023–2025	1,6	1,4	Městský obvod Vratislavice
13.	Revitalizace Liberecké přehrady – Central park	2023–2025	1,6	1,4	statutární město Liberec

14.	Revitalizace Malého náměstí, z kvalitnější pobytové funkce	2024–2025	0,2	TBD	statutární město Liberec
15.	Městské terasy	2025–2026	1,4	1,2	statutární město Liberec
16.	Revitalizace Sokolovského náměstí a nám. Dr. E. Beneše a Divadlem F. X. Šaldy, revitalizace ulice Železná	2022–2027	3,4	2,3	statutární město Liberec
17.	Revitalizace veřejného prostoru v nové kulturní a kreativní čtvrti na Papírovém náměstí	2021–2027	1,6	1,1	statutární město Liberec
18.	Revitalizace Šaldovo náměstí	2022–2028	0,8	0,7	statutární město Liberec
19.	Areál LVT – veřejné prostranství	2020–2030	1,6	1,3	statutární město Liberec
20.	Malé městské zásahy	průběžně	0,8	TBD	statutární město Liberec
Sportovní a volnočasová infrastruktura			Celkem 43,4	Celkem 18,1	
21.	Cyklostezka Liberec – Hodkovice n. M, úsek Liberec	2020–2024	1,8	1,4	statutární město Liberec
22.	Cyklotrasa Odra-Nisa, úsek Hrazená – Barvířská	2020–2026	1,0	0,7	statutární město Liberec
23.	Lesní koupaliště	2022–2026	0,7	TBD	Spolek Lesní koupaliště a soukromí dárci, statutární město Liberec
24.	Městský plavecký bazén v Liberci	2024–2026	40,0	16,0	statutární město Liberec
Dopravní infrastruktura			Celkem 25,3	Celkem 12,7	
25.	P+R Pastýřská (130 míst), vznik nového parkoviště na vnitřním městském okruhu	2022–2023	1,7	1,5	statutární město Liberec
26.	P+R krajský úřad (244 míst), vznik parkovacího domu u sídla Libereckého kraje v návaznosti na revitalizaci náplavky	2023–2024	8,8	3,2	Liberecký kraj
27.	P+R pod Základní uměleckou školou (168 míst), vznik nového parkovacího domu na městském vnitřním okruhu	2025–2027	4,8		soukromý investor
28.	Autobusový terminál Central station	2025–2028	10,0	8,0	statutární město Liberec, Liberecký kraj
Celkem			132,1	58,6	